Redactor: Alina Scurtu

Tehnoredactare computerizată: Raul-Cristian Pop Coperta: Mihaela Şchiopu

ISBN 978-973-l35-l89-6

Timbrul literar se plăteşte Uniunii Scriitorilor din România Cont: R065RNCB0082000508720001 BCR, Sucursala Unirea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României ŞTEFÂNESCU, ALEXANDRU

Jurnal secret: noi dezvăluiri/ Alex. Ştefănescu; ii. Florin Ştefănescu. - Bucureşti: Corint, 2007

ISBN 978-973-l35-l89-6

I. Ştefănescu, Florin (ii.) 821.135.l-94

alex. ştefănescu

jurnal secret

noi dezvăluiri

Ilustrat de Florin Ştefănescu

Corint

Bucureşti, 2007

20 martie. Printre cărțile pe care le primesc în mod curent, în calitatea mea de critic literar, de la autori şi edituri, am găsit una mai puțin obişnuită: Marea provocare a începutului de mileniu — securitatea în societatea globalizată de Alexandru-Radu Timofte. Este vorba, fără îndoială, de Radu Timofte, şeful SRL Am deschis cartea cu mefiență, dar, până la urmă, lectura m-a captivat. Autorul, bine documentat şi elocvent, explică sistematic ce importanță au serviciile secrete în lumea contemporană şi cum funcționează ele în țări cu care România seamănă într-un fel sau altul.

P.S. In concluzie, domnul Radu Timofte trebuie să ştie că am primit cartea, că am citit-o şi că m-am lăsat convins de argumentele din cuprinsul ei. Aştept acum a doua mişcare şi anume recrutarea mea ca agent secret.

22 martie. Toată lumea vorbeşte despre plecarea de la „Adevărul" a grupului celor patru: Cristian Tudor Popescu, Adrian Ursu, Bogdan

Chirieac, Lclia Munteanu. Tonul este de tragedie antică. Numai Farfuridi şi Brânzovenescu mai făceau astfel de comentarii prăpăstioase.

Pe de altă parte, în cursul discuţiilor interminabile, ies la iveală dedesubturi compromiţătoare — cum este vechea şi discreta relaţie a ziarului cu Viorel Hrebenciuc. Ar fi fost înţelept din partea lui Cristian Tudor Popescu să treacă sub tăcere această legătură. Dezvăluind-o, nu face decât să confirme, într-un mod şocant, ceea ce oricum se putea observa de multă vreme: că ziarul era de partea PSD.

Susţinerea PSD a fost practicată de ziarul „Adevărul" în modul cel mai dizgraţios posibil: prin simularea obiectivităţii. Dacă România a pierdut cincisprezece ani din istoria sa, este şi din cauză că acest ziar, care avea înscris cuvântul

„Scânteia" în filigran, a intoxicat subtil sute de mii de oameni cu pesedismul lui disimulat în imparţialitate, independenţă a opiniei etc.

îmi place să sper că „Adevărul" va fi de acum înainte cu totul altfel. Că un capitol ruşinos din istoria presei româneşti postcomuniste s-a încheiat definitiv.

23 martie. Stau de vorbă cu un pesedist. II examinez cu atât de multă curiozitate, încât nu pot fi atent la ce spune.

Mi se pare straniu ca un bărbat cu costum şi cravată, care vorbeşte pe un ton grav, să fie membru al PSD. Este ca şi cum, cu toată eleganţa lui, ar avea pantalonii uzi în partea din faţă. Cum este oare posibil să semeni atât de mult cu un domn şi să faci totuşi parte dintr-un partid conclus multă vreme — şi probabil şi de acum încolo — de un fost activist al peR?

PCR a fost impus românilor de o forţă de ocupaţie şi timp de patruzeci şi cinci de ani n-a făcut decât să distrugă civilizaţia românească. Este adevărat că în cele din urmă au început să intre în peR şi oameni cinstiţi, care n-aveau altă soluţie dacă voiau să se realizeze profesional. Insă cei care au condus peR, care şi-au făcut o carieră din trădarea României şi din sluţirea ei, ar trebui să răspundă pentru faptele lor sau măcar să stea cu capul în pământ, de ruşine, şi nu să se erijeze în strategi ai redresării ţării în perioada postcomunistă.

Dacă ar avea mai multă decenţă, pesediştii l-ar abandona pe Ion Iliescu şi l-ar lăsa să gesticuleze de unul singur, să dea, în bine-cunoscutul lui stil, din mâini şi din cap şi să zâmbească atoateştiutor şi insolent în faţa

unor săli cu scaunele goale. Eliberați de stafia cu dantură perfect albă, ca de material plastic, a comunismului, ar reuşi poate să

3

devină un partid cu adevărat social-democrat şi să se bucure de credibilitate.

Aşa cum se prezintă însă acum, ca majorete ale unui bătrân cu o formație intelectuală grotescă, datând din perioada stalinismului, ei nu pot să inspire respect.

27 martie. Discuție cu istoricul Dinu Giurescu, în cadrul emisiunii mele „Un metru cub de cultură" de la Realitatea TV. Ii propun interlocutorului meu să-şi imagineze ce se va scrie în cărțile de istorie din 2050 despre România de azi.

Printre altele, Dinu Giurescu presupune —- optimist — că istoricul de peste o jumătate de secol va consemna astuparea, în cele din urmă, a gropilor din asfalt.

Perspectiva astupării gropilor mă bucură. Dar mă uimeşte faptul că această ispravă va rămâne în istorie. Unde sunt vremurile când rămâneau în istorie izbânzile noastre în războaiele cu turcii?

28 martie. Festivitate de înmânare a premiilor postului Radio România Cultural, desfăşurată la Teatrul Odeon din Bucureşti. Totul are o înaltă ținută, asigurată, în primul rând, de preşedintele juriului, poetul şi eseistul Titus Vîjeu.

La un moment dat însă sunt invitați pe scenă, să-şi primească premiul, trei tineri regizori de film. Vraja întregii ceremonii se spulberă. Dintre cei trei sunt prezenți în sală doar doi, rufoşi, nebărbieriți, cu un mers şleampăt.

Unul, ras în cap, are un cercel într-o ureche. Celălalt, hirsut-neîngrijit, seamănă cu Saddam Hussein în momentul extragerii lui din adăpostul subteran. Cămăşile, scoase din pantaloni, sunt mai lungi decât hainele îmbrăcate peste ele. In plus, premiații au un limbaj redus la minimum, aproape dezarticulat.

3

o

încă zece ani de acum înainte nu mă mai duc să văd filme româneşti.

29 martie. Ceea ce se întâmplă primăvara în grădină se întâmplă şi în societatea românească. Totul e împrăştiat, neîngrijit şi adeseori murdar, dar

din această materie de care simți nevoia să te ferești cutremurat de dezgust se ivesc, împinse de o irepresibilă vitalitate, forme noi şi curate, încă nedesfăcute complet din învelişurile bătrâne, uscate sau putrezite. Nu se construiesc numai biserici asemănătoare cu nişte garaje, pe maidanele dintre blocuri, ci şi biserici adevărate, ilustrări inspirate ale ideii de verticalitate. Nu se ridică numai palate țigăneşti, ci şi case pline de grație, ascunse cochet sub draperii de verdeață.

Nu se fac numai afaceri veroase, ci şi afaceri propriu-zise, care dinamizează viața unor localități şi le dau oamenilor sentimentul că sunt necesari.

30 martie. Țăranca de la care cumpăr lapte a trecut demult la „leul greu". încă de acum câțiva ani, când laptele costa 5.000 de lei litrul, îmi spunea că face „5 lei". Era un mod de a-mi sugera că prețul nu trebuie să mă sperie, că doar pare mare şi că în realitate nu depăşeşte prețul dinainte de 1989. In prezent, ea nu mai taie doar trei zerouri, ci patru, cum a explicat şi Mugur Isărescu că va face. Mai exact, în loc să spună 20.000 de lei (cât costă acum un litru), spune „2 lei".

Culmea este că tocmai oamenii simpli, necultivați, cu priză la realitate, au ştiut să vadă dincolo de multiplicarea amețitoare a cifrelor valoarea reală a produselor.

Intelectualii, mai sensibili la simboluri, au privit visători milioanele şi miliardele de pe hârtie, lăsându-se în voia imaginației. Inflația le-a oferit ocazia de-a se sui în caruselul iluziei că sunt milionari, sau chiar miliardari.

3 aprilie. Sunt la volanul maşinii mele, în drum spre Suceava. Ascult muzică la aparatul de radio (care încă nu mi s-a furat) şi dialoghez cu numele localităților înscrise pe panouri pe partea dreaptă a şoselei. De exemplu, sunt întrebat:

— Sascut?

Şi eu răspund:

— Ascute, dom'le, cine te opreşte?

Interpelările continuă:

— Bizigheşti?

— Da, bizighesc, ai ceva împotrivă?

— Potârnicheşti?

— Cum să potârnichesc, dacă bizighesc? Nu pot să fac două chestii dintr-odată. înainte de Roman există o localitate, „Horia". Nu m-aş mira ca după Roman să fie una „Patapievici".

Pe bancheta din spate, în dreapta, am o frumoasă domnişoară de 23 de ani, Alina. Ştiu că pare o invenție dc-a mea, dar ăsta e adevărul. O privesc fugitiv în oglindă şi mi se pare — şi mic — o ficțiune. La soare te poți uita, dar la dânsa ba.

De fapt, nu e o născocire, Alina există. Propriii ei părinți, aflând că urmează să fac un drum la Suceava, m-au rugat să le-o duc acasă, din Bucureştiul în care e băgată până peste cap în tot felul de masterate. Şi eu le-o duc. De ce naiba n-apare niciun ziarist de la „Evenimentul zilei", să mă fotografieze? Când sunt la câte o recepție şi duc la gură felia de pâine cu icre negre, apare. Dar acum, nici urmă de ziarist.

In dreptul localității Răcăciuni (ce nume! ce fel de vietăți or fi „răcăciunii"?), mă uit din nou în oglinda retrovizoare şi o văd pe Alina dormind, cu capul pe geamantanul din stânga ei. Ei, bravo! La vârsta la care am ajuns, ăsta-i singurul efect pe care îl mai are farmecul meu asupra unei tinere domnişoare: o face să adoarmă!

n

Din sens opus vine o maşină a Poliției condusă de un agent de circulație care mă somează să opresc. Uit instantaneu de Alina şi văd figura iluminată de fericire a polițistului (la Alina te poți uita, dar la polițist ba). Polițistul e fericit fiindcă m-a prins, cu ajutorul radarului de la bordul maşinii lui, depăşind viteza legală. Parchez pe dreapta şi mă duc să asist la redactarea (înceată), de către el, a procesului-verbal, prin care mi se stabileşte o amendă de 300.000 de lei. In timp ce agentul de circulație îmi transcrie datele din cartea de identitate, îi mulțumesc lui Dumnezeu că Alina doarme şi nu e vizibilă. Dacă se întâmplă tocmai acum să se ridice de pe banchetă, am dat de dracu'. Polițistul o să creadă că sunt nu numai un maniac al vitezei, ci şi un satir bătrân care pleacă în excursii cu câte o puştoaică nurlie.

Cu procesul-verbal în mână, mă sui din nou la volan şi demarez. Alina se trezeşte:

— Vai, ce ruşine-mi e, am adormit! N-a fost frumos din partea mea! V-ați supărat?

— Deloc, îi răspund eu. Şi sunt sincer.

4 aprilie. Am rezolvat ce-aveam de rezolvat (la notariat, la primărie, la bancă) şi acum mă plimb prin Suceava, singur şi melancolic. Pe vremea când eram elev de liceu (ceea ce înseamnă acum patruzeci de ani), toate fetele se uitau la mine cu interes, pe furiş. Acum, sucevencele de pe stradă nici nu-mi înregistrează prezența. Mă ignoră aşa cum ignoră gardurile şi copacii pe lângă care trec. In schimb, îi remarcă pe tot felul de cioflingari, raşi în cap şi incapabili să vorbească articulat.

In zadar am fost făcut anul trecut, cu mare pompă, cetățean de onoare al oraşului.

îl

îmi vine să le opresc şi să le strig:

— Fetelor, sunt cetățean de onoare al oraşului!

Dar sunt sigur că nu m-ar auzi sau ar râde de mine ca de un nebun.

5 aprilie. Călătoresc în sens invers, spre Bucureşti, tot împreună cu Alina. Am plătit amenda de 300.000 de lei la Suceava şi acum caut, cu privirea, un echipaj de poliție căruia să-i înmânez chitanța (aşa am convenit cu agentul de circulație care m-a amendat).

In scurtă vreme descopăr o maşină a Poliției cu doi polițişti în ea, ascunsă după un camion (au ieşit din nou la vânătoare de şoferi care încalcă viteza legală), şi o rog pe Alina să le dea ca chitanța. Alina se conformează şi se întoarce îmbujorată:

— S-au mirat că am fost amendată. Mi-au spus că ei nu m-ar fi amendat. Abia când le-am spus că dumneavoastră conduceți maşina şi-au dat seama că abaterea a fost destul de gravă.

13 aprilie. Intru la frizerie şi mă întâmpină frizeri ța care mă tunde de ani de zile:

— Eram sigură c-o să veniți azi!

— De ce?

— V-am văzut ieri la televizor. Şi i-am şi spus fetei mele:

„Uite, dragă, ce netuns e domnul Alex. Ştefănescu! Precis vine mâine să se tundă."

... După ce termină ce are de făcut şi îmi scoate prosopul de la gât, simpatica femeie (n-am văzut-o niciodată plictisită) mă întreabă:

— Când o să mai aveți emisiune?

— Duminica viitoare. Tot la ora trei şi un sfert după-amiază. Dar de ce mă întrebaţi? Doar n-o să vă pierdeţi timpul cu o emisiune de cultură (zic cu, alintându-mă).

— A, nu, îmi răspunde ea, dar vreau să văd cum arătaţi acum, tuns.

Uite, dom'le, mă gândesc, înseamnă că nu fac chiar degeaba emisiunea „Un metru cub de cultură".

14 aprilie. Sunt la Paşapoarte, pe strada Nicolae Iorga. In timp ce stau la coadă, Ia un ghişeu, mi-aduc aminte situaţii şi întâmplări din ţările pe care le-am vizitat până acum.

Constat, surprins, că momentele care-mi vin primele în minte n-au nicio semnificaţie culturală. întrucât coada înaintează foarte încet, încep să fac un inventar de amintiri de acest fel, care dovedesc cât de frivol sunt.

Din călătoria la Paris ţin minte, îndeosebi, momentul în care, traversând bulevardul Champs Elysees, am călcat-o pe picior, din greşeală, pe o franţuzoaică. M-am grăbit să-i cer scuze, iar ea nu numai că mi-a acceptat scuzele, dar mi-a explicat, în fraze melodioase, că nu trebuie să mă simt deloc ruşinat, că incidentul n-a afectat-o cu nimic, că într-un fel chiar a amuzat-o, scoţând-o din monotonia vieţii zilnice...

Când a terminat explicaţiile şi s-a îndepărtat de mine, am simţit impulsul s-o ajung din urmă şi s-o calc din nou pe picior, ca să mai aud o dată acea fermecătoare muzică a politeţii pe care în România nu o mai auzisem vreodată.

De la celebrul muzeu Ermitaj din Petersburg mi-a rămas în minte nu vreun tablou de Rembrandt sau Picasso, ci vesela hârjoneală, de la intrarea în muzeu, a unor tineri suedezi, care încercau să-şi extragă o pereche de galoşi potriviţi dintr-o grămadă imensă (galoşii, de pânză, erau puşi la dispoziţia vizitatorilor pentru a-i încălţa peste

încălţămintea de stradă, în scopul protejării pardoselii muzeului). Găsind galoşi desperecheaţi sau mult prea mari (pe măsură rusească), tinerii, blonzi, cu pielea albă şi frumos mirositoare, spălată parcă în lapte, îmbrăcaţi în haine viu colorate, râdeau din toată inima, îmbătaţi de propria lor vârstă, cu o graţie spontană, fără nimic vulgar. Intrând în muzeu, înaintea lor, mi s-a părut că mă despart de viaţa însăşi şi că pătrund într-un cimitir.

Prima imagine care mi-apare pe ecranul minţii când mă gândesc la vizita mea la New York este aceea a chinezilor care protestau în faţa sediului

ONU, după bombardarea de către americani a Ambasadei Chinei din Belgrad. Chinezii aveau voie să scandeze şi să agite pancarte într-un perimetru delimitat de o panglică galbenă. Câtă vreme rămâneau în acel perimetru, polițiştii americani, aflați în număr mare la fața locului, erau foarte amabili cu ei. La un moment dat, un chinez l-a rugat chiar pe un polițist să-i cumpere un sandvici, iar polițistul, politicos, a luat banii, s-a dus la un fast-food din apropiere şi s-a întors cu sandviciul cerut.

Aceiaşi polițişti se transformau însă în „forțe represive" necruțătoare dacă demonstranții depăşeau perimetrul stabilit. Chinezul care ceruse un sandvici (şi care interpretase greşit amabilitatea polițistului) a trecut pe sub panglica galbenă şi a încercat să se apropie de clădirea ONU, ca să se facă mai bine auzit de funcționarii de acolo. După numai o secundă, exact acelaşi polițist care fusese prietenos cu el l-a lovit năprasnic cu bastonul de cauciuc peste ceafă şi l-a obligat să se întoarcă printre ai săi.

17 aprilie. Şoferul meu, Adrian, n-a întârziat niciodalăîn cei mai bine de zece ani de când lucrează cu mine. A venit la serviciu şi odihnit, şi obosit, şi sănătos, şi bolnav, şi vesel,

şi trist, şi în zile însorite, şi pe ploaie sau chiar înfruntând viscolul, dar totdeauna a fost prezent la datorie cu câteva minute înainte de ora stabilită. Odată şi-a făcut apariția transpirat şi gâfâind, îngrozit la gândul că s-ar fi putut să întârzie. Am aflat ulterior (după întrebări repetate, pentru că e discret) că toate îi fuseseră împotrivă şi că în cele din urmă luase un taxi (deşi are un salariu modest). Dar, asemenea lui Philleas Fogg, a intrat pe uşă triumfător, fără nici măcar un minut de întârziere.

Adrian este tânăr, inteligent şi plin de viață. In timpul liber pleacă în excursii, se duce la meciuri de fotbal (este „câine până la moarte"), participă la chefuri care se termină în zori, îşi zugrăveşte locuința, intră în alertă când i se sparg țevile din apartamentul de la bloc şi mai face şi pregătiri de nuntă (cu Steluța). Are toate motivele (româneşti) să întârzie la serviciu. Dar nu întârzie niciodată.

încerc să găsesc o explicație, dar e imposibil. A copilărit într-un cartier în care se bucurau de admirație cei care încălcau regulile, nu cei care Ie respectau. Unii dintre cunoscuții sau chiar prietenii lui au făcut închisoare. De la cine a învățat să fie corect? Rămâne un mister.

Eu, în orice caz, dacă am să am vreodată bani (şi am să am!), am să institui un premiu pentru punctualitate şi primul căruia o să-l atribui va fi

Adrian. Dacă în România toți ar fi punctuali ca el (eu sunt, dar de mine nu mă mir), viața noastră, a tuturor, s-ar schimba în bine.

20 aprilie. Azi fac o nouă tentativă de a-mi schimba paşaportul (care a expirat). In timp ce-mi pregătesc dosarul cu acte pentru SEIP (Serviciul de Evidență Informatizată a Persoanei), mă gândesc cu nostalgie la călătoriile mele de până acum în străinătate. Şi din nou îmi dau

seama că primele secvențe care-mi vin în minte nu sunt cele care ar trebui să-i vină unui om serios.

De la Dresda, în loc să-mi aduc aminte tablourile văzute la Galeria de Artă, mi-amintesc cum m-afn certat cu însoțitorul meu, un neamț în vârstă, rigid şi arogant, care mă obliga să mă grăbesc ca să parcurg întreaga colecție. Fiindcă întârziam în fața unor lucrări, dornic să mă bucur de frumusețea lor (şi nu să le... număr), a făcut o remarcă batjocoritoare la adresa firii mele de român care nu se poate încadra într-un program, iar eu l-am concediat pe loc.

La ieşirea din muzeu, descoperind că însoțitorul meu mă aşteptase neclintit în fața clădirii, speriat la gândul că şi-ar putea pierde slujba, m-am înduioşat şi l-am invitat la o înghețată.

Când mă gândesc la China, mă gândesc în primul rând la atmosfera de voioşie din avioanele folosite pentru curse-

le interne. în acele avioane se fac pasagerilor mici cadouri, dar cum? Prin... aruncare. Stewardesa arată întâi cadoul — de exemplu, un ceas de mână —, fluturându-l deasupra capului, iar apoi îl aruncă în direcția pasagerilor. Cel care îl prinde devine posesorul lui. Pe pasageri îi amuză straşnic acest joc. Nu se ceartă şi nu se bat între ei (cum s-ar întâmpla în... alte țări), ci întind pur şi simplu mâna în aer şi încearcă să intercepteze obiectul. Câştigătorul este de fiecare dată aplaudat cu simpatie de cei din jur, iar el râde din toată inima, fericit ca un copil.

P.S. Am câştigat şi eu, la acest joc, un mic briceag, cu care se poate face orice (de la tăiatul unghiilor la scoaterea capacelor de la sticlele de bere). îmi răsună şi acum în minte aplauzele chinezilor, încântați că a intrat în jocul lor un străin.

25 aprilie. Sunt la țară. Am coborât din maşina cu care am venit de la Bucureşti, şi încerc, fără succes, să descui poarta de la grădina mea, asaltat

de câini vagabonzi. Nu mă latră şi nu mă muşcă, doar cerşesc mâncare, fremătând de speranță. Unul, cu un picior contorsionat (a suferit cândva o fractură şi bucățile de os s-au sudat greşit), îmi linge fața şi schelălăie implorator. Altul, frumos, negru şi probabil tânăr, sare în sus, exuberant, anticipând sărbătorirea momentului în care va primi hrană. E prezentă şi o cățea, sfrijită, numai piele şi os, cu țâțele atârnându-i goale de lapte, împreună cu cei şase cățéi ai ei, atât de drăgălaşi, încât, dacă te uiți mai mult de un minut la unul dintre ei, îl îndrăgeşti irevocabil şi îl adopți.

Le dau mâncarea special adusă de acasă şi toți o hăpăie instantaneu, fără urmă de politețe în relațiile dintre ei.

Câinele negru nu se sfieşte să-l arunce cât colo pe unul dintre pui, care scheaună jalnic, ignorat de mama lui, preocupată şi ea să înfulece cât mai mult.

Impresionat de situație, le dau şi sandviciurile delicate pregătite de Domnița pentru mine. Dispar fără urmă.

Unele îmi sunt smulse din mână, cu hârtie cu tot.

In multe sate româneşti este o foame cronică. Şi nu e vorba doar de câinii vagabonzi, ci de toate viețuitoarele din sat. Găinile cârâie înnebunite de bucurie dacă le arunci o bucată de pâine. Vacile sunt şi ele fericite când le întinzi printre ostrețe un măr sau chiar un banal mănunchi de iarbă, smuls de pe marginea uliței. Caii scutură din cap şi fornăie în semn de recunoştință în momentul în care le oferi o roşie sau un castravete, orice ai de mâncare la îndemână.

Până şi țânțarii se bucură frenetic că ai venit în mijlocul lor cu sânge proaspăt, de om bine hrănit, de la oraş.

Cât priveşte oamenii, ei vorbesc aproape toată ziua despre mâncare. Dacă le faci cadou un lănțişor de aur sau un ceas de mână, nu se bucură atât de mult cât se bucură dacă le aduci un salam, un caşcaval ori doar câteva pâini.

N-am să înțeleg niciodată de ce e atâta foamete în locul de origine al alimentelor.

26 aprilie. Fetele de pe stradă au aproape toate bluze scurte, care le lasă buricele descoperite. Sunt oarecum dezamăgit. Asta am văzut şi anii trecuți. Speram ca moda să le oblige anul ăsta să-şi arate altă zonă a corpului.

27 aprilie. G. mă întreabă de ce nu scriu nimic, în acest jurnal, despre eşecul lui Ion Iliescu la alegerile din PSD, despre ziariştii români răpiți în Irak, despre semnarea tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană.

Nu sunt acestea evenimente importante? Ba sunt. In mod special, înlăturarea lui Ion Iii eseu de la putere înseamnă foarte mult pentru România, aproape la fel de mult ca înlăturarea de la putere a lui Nicolae Ceauşescu, în 1989.

România a purtat timp de 15 ani un spin înfipt în talpă, zona i s-a umflat şi s-a infectat, dar ea nu s-a aplecat să şi-l scoată şi a preferat, nu se ştie din ce cauză, să meargă chinuit, strâmbându-se de durere. Acum, în sfârşit, abcesul s-a spart şi spinul a ieşit de la sine, rămânând undeva în praful drumului.

Toate aceste întâmplări au, desigur, mare importanță pentru mine, dar eu nu le cunosc decât de la televizor. In acest jurnal vreau să povestesc ceea ce ştiu din propria mea experiență, nu ce aud de la alții. Nu vreau să cad în greşeala pe care o fac ațâți „analişti politici" de a comenta viața politică exclusiv pe baza relatărilor şi a declarațiilor difuzate de diversele televiziuni.

Mulți „analişti politici" de la noi sunt în realitate... cronicari TV.

1 mai. Sunt un păcătos. Azi, în sfântă zi de Paşte, m-am gândit la ceva nepermis chiar în timp ce ciocneam ouă roşii cu o tânără aflată printre invitații mei la masă. Ea îşi ținea oul strâns în pumn, lăsând foarte puțin din el descoperit, iar eu l-am ridicat pe al meu, pregătindu-mă să lovesc. Am simțit atunci, pentru o clipă, un fel de avânt bărbătesc şi am avut sentimentul că şi ea aşteaptă, înfricoşat-doritoare, într-un mod foarte feminin, agresiunea mea.

8 mai. Sunt într-o biserică din centrul Bucureştiului, la un botez. Preotul, expeditiv şi arogant, a găsit o metodă ingenioasă ca să câştige mulți bani repede: botează şase copii simultan! Nu m-aş mira ca în viitor să instaleze în biserică o bandă rulantă pe care să stea copiii unul lângă altul, cu câte un teanc de bani alături.

16 mai. Mă sună fiul unor prieteni, N., elev de liceu, şi mă roagă să-i explic o expresie întâlnită în cartea de istorie:

„scuturarea jugului otoman":

— în primul rând — întreabă N. —, ce e acela , jug"?

— în dicționar te-ai uitat?

— Nu.

— Dacă te-ai fi uitat, ai fi aflat că e un dispozitiv de lemn în care se introduce gâtul animalelor de tracțiune. De obicei boi, bivoli, pentru că la cai se folosesc hamurile.

— Şi ce legătură are jugul cu Războiul de Independență din 1877?

-—E o metaforă. Puterea otomană ne ținea atunci sub control şi ne exploata, era ca un jug pe grumazul țării noastre.

— Parcă spuneați că jugul e folosit pentru tracțiune. Ce e rău în faptul că noi îi trăgeam pe turci după noi, că îi duceam, practic, înainte?

I

Ii explic şi asta. Apoi îi explic, la cererea lui, şi ce înseamnă să „scuturi" jugul. N. îşi închipuia că e vorba de o scuturare propriu-zisă, ca scuturarea unei haine de praf.

După ce închid telefonul îmi aduc aminte că şi eu, cu ani în urmă, la lecțiile de istorie, nu înțelegeam nimic din ce spunea profesorul (şi nici n-aveam curajul să întreb, întrucât îi vedeam pe colegii mei notându-şi spusele lui sau ascultându-le cu smerenie, ca şi cum totul ar fi fost pentru ei foarte clar).

Cel mai tare mă nedumerea ideea că țările româneşti erau aşezate la răspântia marilor drumuri comerciale şi că asta era în favoarea lor. Cum procedau ca să valorifice acest avantaj? Cerşeau? Mi le închipuiam ca pe nişte bătrâne în zdrențe, stând la răscruci de drumuri, cu mâna întinsă, în timp ce alaiuri strălucitoare, cu căruțe mari, pline de mătăsuri, de blănuri şi de praf de puşcă, treceau pe lângă ele.

Chiar şi acum, când sunt (mai mult decât) matur, mă întreb de ce e nevoie de o „răspântie" de drumuri comerciale pentru ca o țară să fie avantajată. Drumurile comerciale pot traversa țara şi sub forma unor paralele, şi tot aduc avantaje.

Profesorul nu ne explica niciodată terminologia pe care o folosea, vorbea ca şi cum noi am fi ştiut totul din naştere.

Mult mai uşor mi-era la matematică, pentru a cărei înțelegere nu e nevoie decât de logică şi de imaginație, nu şi de experiență socială. Fără

experiență socială însă, istoria nu poate fi înțeleasă, or un adolescent (ca să nu mai vorbim de un copil) tocmai experiență socială nu are.

... In secolul paisprezece s-au pus bazele statelor românești... Ce fel de baze? Cum s-au pus? Sunt şi acum la locul lor? Dacă brânza pe care o cumpăr de la țărani e mai

13

bună decât cea pe care o iau de la „stat", înseamnă că bazele puse atunci, în secolul paisprezece, au început să se şubrezească?

... Țările din lagărul socialist reprezintă o forță...

Văzusem filme cu lagăre naziste şi îmi închipuiam şi lagărul socialist înconjurat de sârmă ghimpată. întâmplător, reprezentarea era corectă, dar practic eram departe de a înțelege ce sens are, când e vorba de țări, cuvântul „lagăr".

... Clasele sociale... Ce clase?! A Xl-a B? A X-a A? Ceva, ceva bănuiam, dar reprezentarea rămânea vagă.

Sferele de influență le vedeam ca pe nişte baloane de săpun, plutind uşor deasupra relațiilor dintre țări.

Răspândirea culturii mi-o înfățişam ca pe-o împrăştiere de gaze în urma spargerii unui recipient (şi o consideram, bineînțeles, regretabilă). Iar înalta Poartă, unde mergeau frecvent domnitorii noştri, mi-o închipuiam chiar ca pe o poartă înaltă şi nu înțelegeam de ce domnitorii se opreau în fața ei, iar apoi făceau cale întoarsă (în cazul că nu erau decapitați). De ce se rezolva totul acolo, la poartă? De ce nu-i invita nimeni înăuntru?

24 mai. Sunt emoționat, ca pe vremea când eram tânăr şi abia începusem să public. Peste câteva zile o să-mi apară o carte cuprinzând toate textele scrise de mine pentru rubrica Jurnal secret din „Aspirina săracului". Cartea, intitulată, bineînțeles, jurnal secret, va fi publicată de Editura Corint, din inițiativa noului ei director de imagine, Daniel CristeaEnache (cel mai bun critic literar din România, în momentele în care eu mă aflu în străinătate). Concepția grafică a cărții îi aparține cunoscutului caricaturist Ion Barbu. Lui i se datorează şi coperta — spectaculoasă.

2-13

Mi-e teamă ca nu cumva unii dintre cei care intră în librării să cumpere doar coperta.

Va avea loc şi o lansare a cărții, duminică, 5 iunie, la ora 12, la standul Editurii Corint din cadrul grandiosului Târg Internațional de Carte

Bookarest. Va fi prezent şi Mircea Dinescu, care sper că mă va lăuda (din moment ce a inventat formula de neuitat „Mulți chemați, puțini Alex"). Va fi prezent, de asemenea, Ion Caramitru (sper că împreună cu toate actrițele de la Teatrul Național, unde a fost numit de curând director). Voi da autografe (gratuit şi fără greşeli de gramatică).

29 mai. Se apropie momentul lansării volumului Jurnal secret. Ion Barbu a citit atent cartea, înainte de a fi dată la tipar, şi a făcut multe desene referitoare la întâmplările povestite de mine. De exemplu, pentru a evoca grațioasele făpturi care îmi atrag mie atenția pe străzile Bucureştiului, a desenat o fată cu burta dezgolită pe care scrie: ONLY FOR ALEX. Exact ca-n visurile mele!

Cei care nu se grăbesc să cumpere Jurnal secret acum trebuie să ştie că ratează o mare ocazie, întrucât, imediat după lansare, volumele rămase necumpărate se sigilează şi nu vor mai putea fi deschise decât după 50 de ani. Ce rost are, dragi cititori, să aşteptați 50 de ani, când puteți să vă satisfaceri curiozitatea pe loc, duminică, la Târgul Internațional de Carte Bookarest?

5 iunie. Stau la o măsuță, în plin soare, pe terasa de pe clădirea care găzduieşte Târgul Internațional de Carte Bookarest şi dau autografe pe volumul recent apărut, Jurnal secret. In fața mea aşteaptă la rând aproape o sută de persoane, cu câte un exemplar din Jurnal secret în mână.

Predomină femeile tinere şi frumoase, care roşesc când mi

se adresează. Practic, aş putea zice că am atât de multe admiratoare, încât trebuie să stea la coadă ca să ajungă la mine. Din păcate, însă, multe dintre ele vor un autograf pentru... prietenul lor.

Discuția se desfăşoară cam aşa:

— Domnule Alex. Ştefănescu, sunt o admiratoare a dumneavoastră.

— Mă bucur, înseamnă că aveți bun-gust.

— ...Şi asta de multă vreme.

— De ce nu m-ați căutat? Aş fi fost cooperant.

— Vă rog să-mi dați un autograf...

— Sigur. Cum vă cheamă?

— A, nu pentru mine, pentru prietenul meu. II cheamă Liviu. Vreau să-i fac o surpriză.

Fi-ți-ar Liviu al dracului! El stă undeva la umbră, la o

bere, iar tu aştepți aici, în picioare, în bătaia soarelui, de mai o bine de o oră, ca să-i faci lui o surpriză! Asta îmi spun însă doar în gând. De scris, scriu exact invers: „Lui Liviu, cu prietenie". Şi semnez nervos, dar el nu va şti niciodată în ce stare de spirit eram când am semnat.

Totuşi, am motive să fiu fericit. Acum o jumătate de oră se aflau aici, ca să mă prezinte, la microfon, doi dintre oamenii cei mai inteligenți, talentați şi armonioşi din câți există în România: Ion Caramitru şi Mircea Dinescu. N-am muncit degeaba o viață întreagă, nu mi-am petrecut în zadar zeci de ani în mijlocul cărților şi la masa de scris, dacă am ajuns să fiu prețuit de oameni ca ei. Ion Caramitru are, ca actor, un mod elegant de a fi neconvențional. Mircea Dinescu, la rândul lui, are, ca poet, un mod neconvențional de a fi elegant. Aş putea să-i privesc şi să-i ascult zile întregi, fără să mă plictisesc.

7 iunie. Plouă cu succese, nu ştiu ce intenție are Dumnezeu cu mine. Cred că vrea să mă zăpăcească (ca să scriu favorabil despre cartea proastă a cine ştie cărui protejat al lui). Mă aflu în „Sala rondă" a Hotelului Intercontinental, unde urmează să mi se decerneze Premiul Asociației Profesioniştilor de Televiziune din România, secțiunea „talk-show", pentru emisiunea „Un metru cub de cultură" de la Realitatea TV.

Aşteptând să fiu invitat pe podium, mă las în voia amintirilor. Când am făcut prima emisiune, acum un an şi jumătate, nu ştiam pe ce scaun să stau, la ce cameră de luat vederi să mă uit, ce rost are monitorul etc. Totuşi, mă purtam ca şi cum aş fi fost sigur pe mine. O dată l-am avut invitat pe Gabriel Liiceanu şi el, simulând naivitatea, s-a uitat la casca mea şi m-a întrebat, în direct, cu o ironic ascunsă:

— Domnule Alex. Ştefanescu, ce aveți în ureche?

Am simțit că mă pierd. Dar imediat, tot în direct, i-am răspuns:

— E o instalație prin care Ion Iliescu îmi transmite ce anume să vă întreb.

Gabriel Liiceanu a rămas blocat câteva secunde, iar eu am zâmbit sardonic.

Altă întâmplare este legată tot de cască. Discutam, în fața camerelor de luat vederi, cu Horia-Roman Patapievici, şi brusc mi-arn dat seama că undeva, la „regie", cineva a uitat să decupleze microfonul prin care sunt

anunţat, în mod obişnuit, când trebuie să întrerup emisiunea pentru publicitate. Drept urmare, auzeam în cască tot ce-i povestea un tânăr de acolo unui prieten de-al său. Peste frazele elevate ale lui Horia-Roman Patapievici se revărsa oralitatea dezlănţuită a tânărului (ceea ce m-a derutat complet):

Instituţionalizarea culturii duce la mortificarea spiritului creator... Avea, bă, nişte craci, de te lua cu furnicături pe şira spinării... Actul cultural este în esenţa lui o iniţiativă particulară... Şi pilea gagica de nu se vedea om cu om...

— Domnule Alex. Ştefanescu, nu veniţi să vă luaţi premiul?

Ba da, vin. Mai ales că l-am câştigat cinstit, trecând timp de un an şi jumătate prin tot felul de peripeţii, care mi-au pus inima la grea încercare.

8 iunie. Am făcut o descoperire cutremurătoare: pisica mea, Chiţi, se plictiseşte cu mine. Sunt prea greoi după gustul ei. Şi prea puţin dispus să mă joc. Lui Chiţi îi place să-i arunc o radieră de-a lungul încăperii, pentru ca ea să o ajungă din urmă şi să mi-o aducă înapoi. Uneori îi fac hatârul, iar Chiţi, fericită că îi dau atenţie, aleargă în salturi

după guma ţopăitoare. In scurtă vreme însă obosesc şi renunţ, spre marea ei dezamăgire. Tot atât de mult îi place să o las să mi se suie pe umăr şi să mă plimb astfel prin curtea blocului, pentru ca ca să le sfideze, de la înălţime, pe celelalte animale din curte. Dar nici la proba asta nu rezist mult: mă gândesc că râd vecinii de mine sau, doamne fereşte, că mă fotografiază cineva de la un ziar şi se răspândeşte ideea că m-am ţicnit.

In clipa asta stau la calculator şi scriu în jurnalul meu secret. Chiţi urcă dintr-un salt pe birou, se uită la tastatură, o miroase şi mă plesneşte cu lăbuţa ei delicată peste mână, cu sensul: „Iar scrii prostii!". Apoi, edificată, mă părăseşte şi se instalează pe canapea, de unde mă supraveghează, cu ochii întredeschişi. Privirea ei e ironică şi autocompătimitoare: „Vai! Vai! Vai! Cu bolovanul ăsta trebuie să-mi duc viaţa!"

Am un complex de inferioritate faţă de propria mea pisică. Mă simt ca un bătrân care nu e în stare să-şi scoată nevasta tânără, seara, la o discotecă.

12 iunie. Toate posturile TV anunţă eliberarea ziaristei franceze Florence Aubenas din mâinile teroriştilor irakieni.

Imediat se înfiinţează în faţa camerelor de luat vederi analiştii noştri politici care nu ştiu nimic despre nimic, dar sunt consultaţi în toate problemele. Discuţia dintre un prezentator de ştiri şi un analist politic decurge în felul următor:

— Ştiţi că ziariştii noştri au stat în captivitate împreună cu ziarista franceză...

— Se pare că au stat.

— Credeţi că autorităţile franceze au colaborat cu cele româneşti pentru rezolvarea cazului?

2.17

— Este foarte probabil.

— Preşedintele Chirac va face dezvăluiri senzaţionale în legătură cu eliberarea franţuzoaicei?

— Va face unele dezvăluiri. Deşi este posibil să nu facă.

— Dar ziariştii noştri vor spune mai multe, acum, când Florence Aubenas e liberă?

— Mi-e greu să fac presupuneri... S-ar putea să vină cu unele informaţii noi...

— Vă mulţumim pentru prezenţa dumneavoastră în emisiune...

— Şi eu vă mulţumesc.

Cu aceste cuvinte, analistul politic se ridică grăbit şi pleacă la alt post de televiziune ca să explice şi acolo că nu ştie, dar presupune, şi că presupuneri îi vine totuşi greu să facă.

15 iunie. Astăzi e ziua Domniţei. Acum treizeci şi cinci de ani, când eram amândoi studenţi, i-am promis că, dacă se căsătoreşte cu mine, am să-i cumpăr un iaht.

17

După ce ne-am căsătorit, foarte greu am reuşit să-i cumpăr o butelie de aragaz. De iaht nici n-a mai venit vreodată vorba. Viaţa ne-a ajustat drastic planurile făcute în tinereţe.

Acum, când mă gândesc la chestiile astea, e şase dimineaţa şi ea încă doarme, cuminte, cu capul pe mâna stângă şi cu părul răsfirat pe pernă. Ce frumos ar fi ca astăzi, de ziua ei, să-i cumpăr în sfârşit iahtul promis! I-aş propune să facem o incursiune până la mare, cu maşina, şi odată ajunşi acolo, i-aş arăta ambarcaţiunea zveltă şi elegantă, ancorată la ţărm.

— Vezi iahtul acela?

— Da. E frumos.

— Ştii al cui c?

_...?

— Al tău.

Deocamdată mă ridic din pat, mă spăl, mă bărbieresc şi îmbrac o cămaşă curată, ca să o pot întâmpina solemn pe Domnița, când se va trezi, şi să-i spun „La mulți ani!". I-am pregătit şi un cadou: o pereche de papuci de casă.

17 iunie. Sunt la Conferința Națională a Scriitorilor, în aula Facultății de Drept. La microfon se află un scriitor obscur, care protestează vehement împotriva modului cum s-au distribuit indemnizațiile de merit:

— Este posibil ca o persoană care câştigă 3.000 de dolari pe lună, cum ar fi Gabriel Liiceanu, să ia indemnizație de merit, iar unul ca mine, cu o pensie de 100 de dolari, să nu ia? De ce se procedează aşa? De ce?

Profitând de faptul că fac parte din prezidiu şi stau chiar lângă tribună, la un metru de cel ce vorbeşte (vehement, cu venele de la gât umflate), îi explic în şoaptă:

— Pentru că e o indemnizație de merit, nu un ajutor social!

— Poftim! explodează el. Lăsați meritul! Eu vreau dreptate!

19 iunie. Clubul „Diesel", de pe malul lacului Floreasca.

Chioşcuri de vară, protejând de lumina soarelui mese lungi, încărcate de mâncăruri fine, fructe, flori şi şampanie.

Se aude şi o muzică bună, în surdină. Realitatea TV sărbătoreşte, din inițiativa lui Sergiu Toader, premiile primite din partea APTR. Mă uit în jur şi, văzând numai tineri (frumoşi, parcă fosforescenți), mi se face teamă. întreaga instituție le aparține, este pe mâna lor! Lipseşte maturul înțelept, cu părul cărunt, care mi-ar inspira încredere şi m-ar face să mă simt în siguranță. Aceşti băieți îmbrăcați în blugi şi puşi mereu pe râs, aceste fete subțiri, grațioase, care folosesc fardul nu pentru a se întineri, ci pentru a părea mai în vârstă, sunt tot ce are Realitatea TV ca forță umană.

Şi totuşi postul funcționează, şi încă mai bine decât altele.

Nu mă pot obişnui cu situația asta. Am îmbătrânit iremediabil. Când apare, în sfârşit, şi un bărbat mai în vârstă, calm, ceremonios, îmi revin în

simțiri. Corabia are totuşi un căpitan experimentat. Dar... mă înşel. Bărbatul este un chelner care ne întreabă dacă mai vrem whisky.

20 iunie. Sunt la Ipoteşti, împreună cu douăsprezece actrițe tinere. Le vorbesc despre poezie, iau masa cu ele, le invit seara la lungi plimbări, le fac să râdă povestindu-le întâmplări (uşor) licențioase. Mâine vom merge, tot împreună, la lacul lui Eminescu, încărcat de nuferi galbeni.

21 iunie. Am uitat să precizez că, în afară de mine şi de cele douăsprezece actrițe, mai sunt aici, la Ipoteşti, în acelaşi grup, Ion Caramitru, Mircca Dinescu, Ion Cqjar, Ilie Constantin, Valentin Coşereanu, ca şi câțiva actori tineri.

Participă şi ei la cursuri, la plimbări etc. încerc să fac abstracție de prezența bărbaților, pentru că sunt inoportuni şi plictisitori. M-aş bucura să-i văd plecând cât mai repede la ei acasă.

26 iunie. Azi se încheie şederea mea la Ipoteşti. Mi-am încărcat maşina cu bagaje şi, în parcare, sub soarele toropitor, îmi iau rămas-bun de la încântătoarele actrițe şi de la afurisiții de bărbați care se prefac că regretă plecarea mea.

Pe ele le sărut sincer, pe ei — doar din politețe. Apoi le sărut din nou pe ele şi, cu un gest energic, viril, trântesc capacul portbagajului. Acesta se încuie automat, prin simpla trântire. Din păcate, în portbagaj se află cheile maşinii.

... Aştept singur, lângă maşină, în bătaia nemiloasă a soarelui. Un mecanic, anunțat telefonic, va veni aici cu trusa lui ca să desfacă portbagajul în care mi-au rămas captive cheile. Actrițele m-au părăsit demult. Mi-am mai luat de câteva ori rămas-bun de la ele, ca să mai treacă timpul, dar,

prin repetare, scena a devenit comică, şi ele, care au simțul ridicolului, au părăsit locul. Din aureola mea de erou al plecării cu maşina la un drum de peste 500 de kilometri n-a mai rămas nimic. Mă simt ca un cowboy care, aruncându-se în şa în prezența unor admiratoare, ar fi sărit dincolo de şa şi ar fi căzut grămadă în praful drumului.

... Vine, în sfârşit, mecanicul, însoțit de ajutorul lui. îmi cere să aştept o jumătate de oră, în altă parte, ca să nu asist la operația de recuperare a cheilor.

— Dar le veți recupera?

— Sigur.

— Cum?

— E secretul nostru.

Mă conformez.

... A trecut o jumătate de oră şi mă întorc la maşină.

Cheile au fost, într-adevăr, extrase din portbagaj. Iar încuietorile par neatinse. Mă bucur din toată inima şi îmi vine să-i strâng în brațe pe cei doi. Sunt primii bărbați de aici la care mă uit cu simpatie.

... Sunt, în sfârşit, la volanul maşinii, pe drumul european E85, îndreptându-mă spre Bucureşti. în maşină se mai află o frumoasă doamnă cu ochi albaştri, Mihaela Ioan, însoțită (era inevitabil) de un bărbat, şi anume de propriul ei soț, poetul Ilie Constantin. Particip, neatent, la discuția cu ei, fund obsedat de cu totul altceva: ce anume i-au făcut cei doi mecanici maşinii mele, înjumătățea de oră fatidică în care i-am lăsat singuri cu ea?

Nu cumva i-au forțat vreo încuietoare, cu ranga, şi apoi au reparat-o superficial? Iar dacă nu s-a întâmplat aşa şi dacă, dimpotrivă, au deschis-o cu delicatețe, nu cumva între ei şi maşină s-a stabilit o complicitate amoroasă?

Ce locuri sensibile i-au mângâiat? Cum anume au convins-o să-şi deschidă rigidele fante de metal?

Sufăr la gândul că n-am să aflu niciodată cum s-a desfăşurat aventura extraconjugală a maşinii mele. Mă face gelos până şi modul cum trădătoarea asta de maşină s-a aşternut la drum: calmă, mulțumită, cu câte un mic geamăt de voluptate la fiecare viraj. Oare de ce anume îşi aminteşte când freamătă astfel, înfiorată toată, de la faruri şi până la țeava de eşapament?

1 iulie. Sunt la un restaurant — „La Cocoşatu' " — vestit pentru micii săi. La aceeaşi masă cu mine se află Mircea Dinescu, Horia Gârbea, Victor Rebengiuc şi Adriean Videanu însuşi, primarul capitalei. Discuția noastră, despre... bani, se transmite în direct, la Realitatea TV, în cadrul unei emisiuni referitoare la denominarea leului.

Nu avem voie să pronunțăm numele restaurantului, ca să nu-i facem reclamă, dar Mircea Dinescu găseşte, ca de obicei, o soluție ingenioasă pentru a încălca interdicția:

— Ne aflăm la... restaurantul de la Notre Dame.

Eu însumi mă ridic în picioare şi apar gârbovit în fața camerelor de luat vederi. Iar Horia Gârbea continuă jocul de aluzii:

— Leul era cocoşat sub prea multe zerouri şi denominarea trebuia făcută...

2 iulie. Astă-noapte l-am visat pe liderul sindical de la SNCFR, unul scund, pleşuv şi cu gură mare. Vorbea atât de mult şi de tare în visul meu, încât simțeam că mă trezeşte.

— Mai taci, dracului, odată! i-am spus. Dacă ar depinde de mine, nu v-aş da voie să faceți grevă. De ce? Pentru că de când vă ştiu, chiar şi când pretindeți că munciți, sunteți de fapt într-un fel de grevă. Trenurile din România întârzie în

fiecare zi cu orele. Cred că am pierdut cel puțin un an din viață cu întârzierile voastre. Banchetele din compartimente sunt murdare, vagoanele — nemăturate, instalațiile — defecte. Ați făcut grevă destulă până acum, aveți provizii de grevă pentru cincizeci de ani de acum înainte. A venit vremea să mai şi munciți.

Individul a început să vocifereze şi mai tare. Exasperat, l-am trimis în visul lui Ion Uiescu, să țipe şi acolo. A plecat furios, trântind ceva asemănător cu o uşă. In locul lui am chemat-o pe Andreea Marin, care şi-a făcut imediat apariția, surâzătoare.

3 iulie. Un roi de albine şi-a găsit refugiul în grădina mea. Arată ca un ghemotoc mare, fremătător, şi stă fixat de o creangă de prun, la aproximativ doi metri înălțime.

Cineva îmi spune că albinele s-au răzvrătit împotriva stăpânului lor, care le-a persecutat, sau că au plecat dintr-un stup suprapopulat, nemaisuportând aglomerația.

Au matca lor şi sunt în căutarea unei locuințe. La mine vor sta puțin, două zile, până când albinele trimise în cercetare în împrejurimi vor găsi un adăpost. Ce ar trebui să fac?

Să-mi procur un stup şi să le adăpostesc eu.

4 iulie. Umblu bezmetic prin Bucureşti, în căutarea unui stup. Găsesc, în sfârşit, unul, la un magazin „Apimondia" de pe Dorobanți. Nu-mi dau seama dacă e bun sau nu. N-am văzut niciodată cum e amenajat un stup în interior.

Vânzătoarea nu ştie nimic nici ea. O broşură cu instrucțiuni nu există în magazin. Cumpăr, totuşi, stupul, cu două milioane de lei (vechi). Un

cumpărător, binevoitor, care vede că ţin stupul pe dos şi înţelege că sunt complet neiniţiat, îmi atrage atenţia că am nevoie şi de rame.

— Ce fel de rame? Nu fac expoziţie de tablouri.

— Rame, pentru faguri.

— Aveţi rame? o întreb pe vânzătoare.

— Avem.

Cumpăr un set.

— Şi folii de ceară de albine! adaugă profesorul meu de apicultură.

— Păi foliile nu şi le fac albinele singure?

— Nu, ele fac fagurii. Dar trebuie să aibă un început.

îi cer vânzătoarei folii. Nu mi le poate vinde decât dacă aduc ceară de albine în schimb.

— De unde să vă aduc, doamnă, ceară? Albinele mele încă n-au început să producă.

După multe discuţii, plec împreună cu necunoscutul, acasă la el, unde îmi vinde folii din propria lui rezervă şi mă învaţă cum să le instalez.

6 iulie. Am mai cumpărat şi alte ustensile pentru albinărit, inclusiv o mască de protecţie, cu care arăt ca un spărgător de bănci. Din păcate, însă, azi-dimineaţă, când am ajuns în sfârşit la grădină, n-am mai găsit nici urmă de roi.

8 iulie. Stau de vorbă cu Cristian Ţopescu, cu care urmează să fac o înregistrare pentru emisiunea „Un metru cub de cultură" de la Realitatea TV. Ii ascult vocea cu timbru inimitabil — decis, stenic, exprimând o solicitudine sportiv-bărbătească — şi retrăiesc momente din tinereţe, când aceeaşi voce, răzbătând dintr-un „tranzistor" ieftin, undeva, pe dealurile din împrejurimile Sucevei, mă făcea să mă îmbăt de farmecul ideii de competiţie sportivă. Este extraordinar că am prilejul, acum, să-l cunosc pe omul care părea, atunci, un personaj din altă lume, inaccesibil. De la el şi de la Jules Verne am învăţat ce înseamnă dorinţa de

performanţă, solidaritatea umană şi fairplay-ul. Pe Jules Verne n-am să pot să-l întâlnesc niciodată, dar Cristian Ţopescu se află, iată, aici, în faţa mea. Ce noroc!

10 iulie. Miorlăielile amoroase nocturne ale motanilor seamănă cu urletele de groază ale unor oameni atacaţi de asasini fioroşi. Sau cu vaietele

celor aflați în agonie. Când le aud, sunt tentat să sar în ajutorul presupuselor ființe omeneşti copleşite de suferință.

Aşa mi s-a întâmplat şi astă-noapte, când chirăieli şi gâjâieli cumplite, venind parcă direct din Iad sau dintr-o cameră de tortură a Securității, m-au trezit din somn. Am stat o clipă cu ochii deschişi pe întuneric, ca să mă

dezmeticesc, apoi, convins că în curtea blocului se petrece o crimă, m-am năpustit pe scări, îmbrăcat în pijama. Ajuns jos, am ieşit valvârtej din bloc, regretând că nu-mi luasem cu mine o armă, măcar un cuțit de bucătărie, care să-mi dea curaj. In scurtă vreme am descoperit că nu era vorba decât de o nuntă pisicească. Enervat, lipsit de glorie, m-am întors în apartamentul meu şi, nemaireuşind să adorm, m-am uitat până dimineața la televizor. Ca să nu-i trezesc pe vecini, am dat sonorul televizorului la minimum. Drept urmare, o noapte întreagă, i-am văzut pe Călin Popescu Tăriceanu şi Traian Băsescu mişcând din buze, fără să le aud cuvintele.

11 iulie. Din nou m-au trezit motanii, astă-noapte, cu chiotele lor răguşite şi groteşti, dar nu m-am mai lăsat înşelat. Am rămas în pat şi mi-am adus aminte de o întâmplare de acum câțiva ani, de la mare. Eram Neptun, la Casa Scriitorilor, şi jucam şah pe terasă, seara, când de undeva de pe plajă a răzbătut până la noi urletul cutremurător al unei femei, parcă înjunghiate. Am dat imediat deoparte tabla cu piesele de şah şi m-am avântat în noapte, dornic s-o salvez pe femeia aflată în primejdie (dar şi să-i arăt soției mele ce bărbat curajos sunt). Câțiva scriitori m-au urmat, fără prea mare convingere. Am coborât în fugă, prin întunericul subțiat de lumina lunii, treptele care duc de la faleza înaltă la plaja scăldată ritmic de valuri şi am descoperit-o acolo, pe nisip, pe femeia care strigase. Era...

sub un bărbat. Probabil, un violator, mi-am spus. Şi l-am somat s-o lase imediat în pace, dacă nu vrea să ajungă la puşcărie. Treziți, parcă, dintr-un vis frumos, femeia şi bărbatul mi-au făcut amândoi semne energice să părăsesc locul.

Ceea ce am şi făcut, ruşinat, spre hazul celor care mă urmaseră, dar se opriseră la câțiva metri în spatele meu.

Nu mi-aş fi închipuit că geamătul de extaz al unei femei poate să semene cu strigătul care exprimă disperarea.

12 iulie. Mi s-a făcut dor de demnitarii noştri. Aproape toţi se află în străinătate, ca participanţi la conferinţe, expoziţii, simpozioane, congrese, consultări, campionate, convorbiri, funeralii şi summituri. Ştiu că nu se pot întoarce imediat, întrucât trebuie să facă un anumit antrenament înainte de revenirea în România, pe poligoane speciale, prevăzute cu gropi, gunoaie, câini vagabonzi, cerşetori şi hoţi. Un asemenea antrenament necesită timp.

Totuşi, sunt nerăbdător să-i văd întorcându-se acasă. Le aduc aminte, respectuos, că România se află în sud-estul Europei. Are capitala la Bucureşti.

14 iulie. Am altă părere decât cea a întregii societăţi româneşti despre oamenii care au căzut victime inundaţiilor. Unii merită ajutaţi, într-adevăr. Alţii trebuie învăţaţi să se poarte. Aceştia din urmă, obraznici şi revendicativi, îşi doresc nu atât să vadă apele retrăgându-se, cât să-l vadă pe prim-ministru intrând şi el în noroi până la gât. Stângismul lor agresiv aminteşte de vremea când indivizi de joasă extracţie, angajaţi ca gardieni la închisori, îi băteau cu sete pe deţinuţii politici.

Şi unii, şi alţii însă trebuie să înţeleagă că statul nu are obligaţia să-i ajute. Despăgubirea lor este exclusiv o chestiune de bunăvoinţă. Autorităţilor le revine obligaţia să salveze vieţi, cu elicoptere şi ambulanţe, să refacă drumuri şi poduri etc. Restituirea bunurilor materiale pierdute nu constituie, în nicio ţară din lume, o datorie a statului.

Responsabilităţi de acest gen au numai firmele de asigu-

rări. Când mi s-a spart casa şi mi s-a furat şi mic „agoniseala de-o viaţă", nu m-am dus la acel ţăran nebărbierit care îl bruftuluia pe Călin Popescu Tăriceanu (numai şi numai pentru că avea în sfârşit ocazia să insulte un om de bună condiţie), nu m-am dus, deci, la el să-i cer bani (aşa cum îmi cere el mie, pentru că, cerând statului român, îmi cere şi mie). Am suferit în tăcere şi am regretat că n-am avut bunurile din casă asigurate.

Pe de altă parte, a ajuns de un prost-gust insuportabil văicăreala care a cuprins aproape toată ţara. Tragedii mult mai mari au fost trăite de predecesorii noştri decent, fără atâtea lamentaţii melodramatice, luate din repertoriul cerşetorilor. Nu înţeleg această lipsă de demnitate. Şi nu-i săsesc nicio scuză.

18 iulie. Surorii mele, A.M., profesoară la Politehnică, i-a apărut de curând o lucrare de specialitate, Termografia în infraroşu. Este o carte de 350 de pagini, care mă intimidează.

Nu înțeleg aproape nimic din cuprinsul ei. Formule matematice supraetajate, diagrame, tabele şi, mai ales, o terminologie greu accesibilă neinițiaților: „Efectul fotovoltaic este utilizat în construcția fotodiodelor, fototranzistorilor şi pentru detectoarele de radiații din arseniură de indiu (InAs) sau antimoniură de indiu (InSb) şi telurură de cadmiu şi mercur (HgCdTe), cu timpi de răspuns de ordinul nanosecundelor." Nu înțeleg aproape nimic, dar înțeleg bine ce efort intelectual, de lungă durată, este investit în această construcție de idei tehnico-ştiințifice. Totodată, îmi dau seama ce importantă este o asemenea carte, despre controlul nedistructiv al calității materialelor. Nu trebuie să tai în două o piesă de oțel ca să afli dacă are un defect ascuns.

Este suficient să-i faci o „termografie în infraroşu".

25

Când mă sui într-un avion, mă simt în siguranță şi datorită cercetărilor surorii mele. Fiecare element component al lui a fost verificat prin mijloace delicate, care nu i-au afectat integritatea şi rezistența.

Cu mult timp în urmă, copii fiind amândoi, sora mea, deşi avea cu aproape doi ani mai puțin decât mine, mă ocrotea în diverse situații. Odată, într-o iarnă, m-a salvat de la moarte, trăgându-mă de sub gheața unui râu, sub care intrasem după o cursă cu sania. Era să moară şi ea acolo, dar nu s-a lăsat, până când nu m-a văzut pe mal.

Asta face şi acum, îi ocroteşte pe oameni, prin cercetările ei. Cu acest gând în minte, deschid din nou cartea. Efectul fotovoltaic şi arscniura de indiu nu mă mai intimidează, mi se par o expresie a tandreții.

20 iulie. La redacție, la „România literară", un tânăr venit în vizită mă întreabă „De cine e Moartea căprioarei: de Lucian Blaga sau de Nicolae Labiş?". Ii răspund: „De Adrian Năstase."

22 iulie. Lam ironizat, cândva, pe bărbații care consideră cucerirea femeilor un fel de acțiune vânătorească şi dau sfaturi de genul:

— Trebuie să o prinzi pe tipă într-un moment în care se plictiseşte şi să nu-i laşi timp de gândire. Sari pe ea, îi ții mâinile la spate, o săruți pe gât, sub lobul urechii etc.

îmi închipuiam că aşa gândesc numai bărbații care nu gândesc. Iată că am acum în față o carte întreagă de sfaturi privind cucerirea femeilor, scrisă de un prozator despre care credeam că va reprezenta ceva în literatura română:

Cornel George Popa. Cartea, intitulată Bărbatul ca produs şi subintitulată Cum pot fi cucerite femeile, începe cu o confesiune surprinzătoare:

26

„Ori de câte ori merg cu tramvaiul sau cu autobuzul şi stau pe scaun, îmi vine să bag mâna sub fusta femeilor de lângă mine."

Bravo, Cornel George Popa, în timp ce hoții de buzunare plănuiesc să le bage mâna în poşetă, tu visezi să le bagi mâna sub fustă! Vai de soarta bietelor femei! Şi eu care îmi imaginam, naiv, că ori de câte ori mergi cu tramvaiul sau cu autobuzul, te gândeşti să scrii un roman cum nu s-a mai scris, cu care să bagi mâna sub fusta Premiului Nobel!

Tot ceea ce urmează, pe parcursul a 300 de pagini, este la fel de ridicol. Autorul ne face cunoscute diverse „metode" de seducere a femeilor, folosind pentru exemplificare episoade amoroase din propria lui biografie. Dacă le-am aplica, am avea senzația, neplăcută, că nu noi, ci Cornel George Popa este acela care, prin intermediul nostru, se culcă cu femeile „cucerite".

23 iulie. Am hotărât ca anul ăsta să nu mai merg la marc (deşi, din 1978 şi până în 2004, am mers în fiecare an). De ce? Pentru că am de lucru. Nici nu am luat bine această hotărâre, şi am şi început să regret. Stau trist la masa mea de scris şi îmi închipui sutele de femei frumoase de pe plaja de la Neptun, plictisindu-se de moarte în absența unui bărbat adevărat. Cu metodele de cucerire învățate de la Cornel George Popa, aş fi putut să dau vara asta lovitura.

26 iulie. De când fac parte, ca Trahanache, din tot felul de comitete şi comiții, am prilejul să citesc numeroase CV-uri. Autorii lor îşi exhibă, bineînțeles, calitățile, ceea ce mi se pare firesc. Insă mă miră să constat că mulți dintre ei enumera printre calități şi faptul că sunt apolitici.

26

„Nu sunt membrul niciunui partid!", „Nu fac politică!", „Sunt apolitic!" — clamează ei, cu mândria cu care declară domnişoara Cucu că n-a fost atinsă de niciun bărbat.

In realitate, este o ruşine să fii apolitic. înseamnă că nu-ți pasă de ceea ce se întâmplă în jurul tău. Că vrei ca alții să-şi bată capul cu modernizarea societății căreia îi aparții, urmând ca tu doar să beneficiezi de rezultatele efortului lor.

Să ne închipuim cum ar arăta un CV în care cineva s-ar lăuda cu... amoralitatea sa:

„Am absolvit facultatea de... Sunt doctor în... Sunt căsătorit şi am doi copii... Sunt amoral..."

Nimeni nu face însă greşeala să mărturisească aşa ceva.

Prea este clar pentru toată lumea că amoralitatea reprezintă o atitudine condamnabilă. Un om care nu face deosebirea între bine şi rău, care nu se angajează în susținerea binelui şi combaterea răului ne sperie.

Insă la fel ar trebui să ne sperie şi un individ apolitic.

Noi ne zbatem aici, în România, într-un vârtej de curente politice contrare, suntem la un pas de a dispărea în această turbulență a istoriei, iar el asistă, imperturbabil, la drama noastră.

Din punctul meu de vedere, a fi apolitic echivalează cu a fi amoral. Ori de câte ori descopăr într-un CV mențiunea orgolioasă „Sunt apolitic!", scriu în dreptul ei: „Să-ți fie ruşine!".

28 iulie. Sunt la grădină şi sap un şanț adânc de jur-împrejurul magnoliei de la intrare. Trebuie să o mut undeva, în adâncul grădinii. Arborele are deja 4-5 ani şi c mai înalt decât mine. Mă străduiesc să-l disloc împreună cu o bucată de pământ cât mai mare, ca să nu-i deranjez rădăcinile. Efortul este supraomenesc. Mă gândesc să mă duc să cer ajutoare, dar fac o ultimă încercare şi... gata.

Uriaşa bucată de pământ, de peste o sută de kilograme, se desprinde, cu magnolia înfiptă în ea. Urmează transportul, cu roaba, până la noua groapă, săpată din timp şi udată.

I-am calculat bine dimensiunile. Magnolia, cu tot cu gogoloiul de țărână din jurul rădăcinilor, încape perfect în ea. O să reziste? N-o să i se scuture mâine-poimâine toate frunzele?

29 iulie. Stau de vorbă cu Nicolae Manolescu (invitatul meu din această săptămână la emisiunea „Un metru cub de cultură") într-o cafenea din Casa Presei. Nu aud deloc ce

spune, din cauză că la o masă alăturată mai mulți tineri de 20-22 de ani, raşi în cap, cu şepci de pânză aşezate strâmb pe scăfârlii şi cu veste cu multe buzunare, vorbesc tare, asurzitor, iar uneori izbucnesc în hohote de râs bubuitoare.

Mi se face ruşine şi bâigui un fel de scuze:

— Să ştiți, e o nepolitețe involuntară, ei sunt de fapt băieți de treabă, dar au obiceiul ăsta să vorbească tare...

Toți cei din generația lor fac la fel... Poate ați observat că şi muzica o pun la maximum...

Nicolae Manolescu zâmbeşte ironic:

— Am observat. E o generație care are timpanul gros şi himenul subțire.

30 iulie. E o căldură înăbuşitoare, chiar şi acum, la ora 4 noaptea, şi nu pot dormi. Dar nu din cauza căldurii, ci pentru că mă obsedează magnolia. Ieri a fost la fel, caniculă, şi n-am nicio îndoială că pământul din jurul ei s-a uscat rău de tot, ca o cărămidă. Iar eu stau aici, în pat, la

numai 17 kilometri distanță de biata plantă, şi o las să moară. Mă ridic din pat, cu grijă, să n-o trezesc pe Domnița, mă îmbrac pe întuneric şi ies din casă. Apoi mă sui în maşină şi, străbătând străzi mai mult pustii, ajung la grădină în douăzeci de minute. Câinii din împrejurimi mă recunosc şi nu mă latră. Magnolia, însetată, are o tresărire de bucurie (şi, parcă, de dragoste) când mă vede. O ud cu furtunul, încet, ca să intre apă multă în pământ în jurul ei, pe o zonă cât mai întinsă. Apoi, expeditiv, mă întorc în Bucureşti, parchez maşina, intru silențios în apartamentul meu de la etajul trei şi, reîmbrăcând pijamaua lăsată la îndemână în hol, mă strecor în patul conjugal. Este ora 6.

încă somnoroasă, Domnița mă întreabă:

— Unde ai fost?

— Am băut un pahar cu apă de la frigider. E tare cald.

2 august. O nouă înregistrare pentru emisiunea „Un

metru cub de cultură", de data aceasta cu Emil Constantinescu. Subiectul: Cultura şefului de stai. Emil Constantinescu şi-a petrecut ultimele săptămâni în... munți, cu studenții săi de la geologie. La Casa Presei îşi face apariția bronzat, zvelt, surâzător. Mă uit la el, emoționat. Acest om a condus România timp de patru ani. Numele lui va fi titlul unui capitol din istoria țării mele. „Emil Constantinescu — afirmă tranşant americanul Robert D. Kaplan, cunoscut specialist în această zonă a Europei — a fost primul conducător român legitim din punct de vedere moral de la moartea regelui Ferdinand, în 1927." In mod curios, aproape nimeni dintre cei aflați întâmplător pe lungul coridor al Casei Presei nu se arată

impresionat de apariția fostului preşedinte al României. Nici dacă ar trece pe coridor Ştefan cel Mare nu ar tresări cineva. Toți sunt blazați, insen-

sibili, preocupați exclusiv de ei înşişi. Au priviri goale — parcă li s-au administrat sedative. Mi se face frică.

3 august. Nu mai am loc în casă de cărți. Camera mea de lucru este arhiplină. In afară de biblioteca propriu-zisă, care acoperă integral pereții, de la podea până la tavan, inclusiv zonele de deasupra ferestrei şi a uşii, mai există teancurile de cărți de pe birou, de pe măsuța alăturată, de pe calorifer şi de pe pervaz. Aceste teancuri sunt atât de înalte, încât adeseori se răstoarnă şi nu mai am unde să păşesc. Ca să pot ieşi din cameră, trebuie să pun un picior pe un roman de Nicolae Breban, apoi celălalt picior pe un volum de versuri de Mircea Dinescu. Şi risc să mă dezechilibrez pentru că trec de la 700 la 70 de pagini. Şi pentru că alte volume — Dicționar explicativ al limbii române sau Word-ul pentru avansați — au căzut strâmb şi stau de-a curmezişul.

Dar şi celelalte încăperi sunt invadate de cărți. In baie, un vraf mare de cărți amestecate cu reviste zace pe maşina de spălat rufe. In bucătărie, numeroase volume sunt clădite

pe frigider, până la tavan. Iar în camera de zi am cărți aproape peste tot. Pe televizor, alături de televizor, în spatele fotoliilor, pe (şi în) dulapul de haine (care n-a încăput în dormitor, tot din cauza cărților).

Şi aglomerația de hârtie tipărită creşte în continuare.

Poştaşul îmi sună frecvent la uşă ca să îmi înmâneze câte un plic voluminos în care ştiu dinainte ce este. De la redacția „României literare" mă întorc de fiecare dată cu şapte-opt kilograme de cărți. Iar dacă plec în provincie, la revenirea acasă abia reuşesc să târăsc valiza, plină de producția editorială a unei întregi zone.

Culmea este că mai şi cumpăr cărți, din librăriile pe care le frecventez în continuare, ca pe vremea când abia începeam să-mi alcătuiesc o bibliotecă. Când ajung acasă cu servieta plină de noile achiziții, îmi dau seama că nu mai am loc în apartament nici măcar pentru un haiku scris pe o foiță de țigară. Arunc în grabă la gunoi câteva cărți proaste ca să creez spațiu pentru cele proaspăt achiziționate (care de obicei sunt şi ele proaste). Odată am ținut temporar câteva cărți noi la frigider, pentru că n-am găsit

repede volumele fără valoare pe care să le arunc. Domnița s-a mirat când le-a văzut acolo. Dar ştiind că hârtia şi cerneala tipografică n-au multe calorii, a acceptat fără comentarii acest nou obicei culinar al meu.

6 august. Visez o televiziune care să aibă asupra publicului un efect paradoxal: să-l atragă şi, în egală măsură, să-l respingă.

In primul rând, bineînțeles, să-l atragă. Televiziunea trebuie să fie un spectacol non-stop al existenței umane. Un super-serial cu şase miliarde de personaje care: ară pământul, primesc premii Nobel, fac dragoste, iau parte la

războaie fratricide, pictează îngeri, mor de sete în deşert, zboară în cosmos. Tot ceea ce înseamnă ceva pentru oameni, tot ceea ce este îmbucurător, dureros, alarmant sau dătător de speranță pentru ei trebuie să-şi găsească locul pe dreptunghiul de sticlă luminescentă.

Televiziunea visată de mine are, însă, şi forța să-l respingă pe telespectator. Mesajul ei este: „Ți-am arătat ce se întâmplă în țara ta şi în lume. Ai văzut ce mare nevoie este de oameni activi, care să crească copii, să stingă incendii, să construiască diguri, să lupte cu teroriştii sau chiar să facă filme pentru televiziune. Acum, du-te şi tu şi trăieşte viața adevărată, nu urmări la nesfârşit emisiunile TV!"

Prea mulți oameni stau ore în şir, nemişcați, cu figuri cadaverice, în fața televizoarelor. Ei rămân astfel nu pentru că programul ar fi atrăgător, ci pentru că acționează asupra lor ca un drog.

Televiziunea ideală este aceea care îi cheamă pe oameni în întunericul ei magic şi care, în acelaşi timp, îi goneşte afară, în lumina matinală a acțiunii.

12 august. Cunoscuții mei de peste cincizeci de ani nu au reuşit să învețe să folosească computerul. (Nicolae Balotă a învățat la peste şaptezeci, dar el... e Nicolae Balotă.) Nici măcar să-şi culeagă textele la computer nu ştiu. Continuă să scrie cu pixul sau, expresie a maximei modernizări, cu maşina de scris, pentru care caută disperați panglici de 13 mm în librării. Sunt atât de străini de informatică, încât îşi închipuie că „digital" vine de la „deget" şi „pixeli" de la „pix". Cât despre computer, au impresia că este un fel de trăsnaie tehnică, cu care se pot face tot felul de scamatorii. Când i-am spus unuia dintre ei că articolul lui, scris de mână, trebuie „băgat" în computer,

s-a uitat întrebător la monitor (pe care îl confunda cu computerul) , încercând să înțeleagă ce căpăcel ar trebui dat la o parte pentru a introduce în aparat foile de hârtie, eventual făcute sul.

In ceea ce mă priveşte, sunt mândru că ştiu să lucrez la computer. Introduc şi administrez nu numai texte, ci şi fotografii. Corespondez prin e-mail. Accesez diverse surse de informații cu ajutorul internetului. Este ca şi cum aş avea o profesie în plus. Dacă n-aş mai fi bun ca scriitor, m-aş putea face secretară. Mi-ar plăcea să le văd atunci pe tinerele scriitoare venind la mine curtenitoare şi rugânclu-mă să le culeg câte un text.

14 august. întâlnire cu toată familia, la o grădină de vară lângă Politehnică. Mă uit la fratele meu, la sora mea, la copiii lor, la partenerii cu care i-au făcut pe copii, la soția mea, la mama soției mele, la mama soției fratelui meu...

încă trăim, încă suntem împreună... Unii lipsesc la apel, fie pentru că au avut, azi, altceva de făcut, fie pentru că între timp au murit. Alții, copiii, au apărut în familia noastră de puțină vreme, din neant (asta ca să nu zic exact de ixnde).

în linii mari, familia merge înainte.

Cu ceva, totuşi, nu mă pot împăca, oricât m-aş încuraja singur: cu faptul că părinții mei nu mai sunt în viață. închid o clipă ochii şi mi-i închipui alături de noi. Ii văd aievea în minte. Şi tresar când aud vocea politicoasă, dar brutal de reală, a chelnerului:

— Dumneavoastră ce doriți la aperitiv?

15 august. Stau în fotoliu, la televizor, şi urmăresc un film american, din plăcerea perversă de a mă scufunda până peste cap în stupiditate. E un film pentru producerea căruia s-au cheltuit multe milioane de dolari. Maşini care se

ciocnesc violent şi se răstoarnă, elicoptere care se prăbuşesc, iahturi care explodează. Un individ intră într-un bar şi, cu un pistol automat, face praf şi pulbere (şi stropi) un întreg rastel de sticle de whisky. Altul năvăleşte cu automobilul într-o piață şi dărâmă o grandioasă piramidă de lădițe cu fructe (de genul celor etalate la noi de Ziua Recoltei). Chiar dacă unele momente sunt opera unor experți în efecte speciale, tot s-au cheltuit mulți bani,

întrucât şi aceşti experţi costă. Milioane de dolari — pentru un film care nu emoţionează deloc, pe nimeni. Cum naiba reuşesc ruşii, fără avioane, fără dinozauri, fără arme cu laser, cu numai două-trei personaje, într-un decor banal, să-i emoţioneze pe spectatori până la lacrimi?

16 august. Am scanat azi fotografia unei tinere scriitoare. Am aşezat-o cu faţa în jos pe geamul de sticlă, am lăsat jos peste ea capacul şi am apăsat pe butonul care declanşează scanarea. In timp ce raza de lumină misterioasă de dedesubt îi explora faţa, gâtul, pieptul, coborând vertiginos spre bazin, mă simţeam tot mai tulburat. Apoi, când am auzit micul ţipăt electronic care anunţă încheierea scanării, am ţipat şi eu, involuntar.

18 august. Mă uit în oglindă. Mă uit în fiecare zi, fără să mă văd. Acum, însă, mă studiez cu atenţie, ca să constat ce s-a mai întâmplat cu mine. M-am cam dus dracului. Am faţa descompusă, din cauza vârstei, dar şi din cauză că astă-noapte iar n-am dormit. Am stat şi-am lucrat până la 4 dimineaţa, bineînţeles, tot la Istoria literaturii române contemporane, care nu se mai termină. Am avut programare la mare, la Vila Scriitorilor de la Neptun, pentru perioada 1—10 august, şi am anulat-o în ultimul moment. Urma să plec, apoi, în Statele Unite (cumpărasem bilet de avion, obţinusem viza), dar am renunţat la călătorie, spre dezamăgirea prietenilor mei de acolo.

Stau aici, ca un prizonier, în Bucureşti, unde aerul a devenit irespirabil, şi mă degradez rapid. Iar în loc să mă ocup exclusiv de carte, mă mai şi agit toată ziua, colaborând la diverse reviste, posturi TV etc, ca să-mi câştig existenţa. Abia noaptea mă întorc la teancul de printuri de

pe biroul meu, ca să revizuiesc textul, să-l actualizez, să-i adaug ilustraţii.

Mi-ar fi plăcut ca în această perioadă să mă aflu sub protecţia unei instituţii şi să nu mai am altceva de făcut decât să lucrez la carte. Dar cum poţi să convingi pe cineva să te ocrotească, atâta timp cât eşti un bărbat de cincizeci şi opt de ani, mare şi greoi, fără nimic de fiinţă vulnerabilă?

Dacă aveam talent actoricesc, m-aş fi deghizat într-o femeie gravidă. In câteva luni, scutit de toate celelalte treburi, aş fi terminat în mod sigur cartea. Nu ştiu ce s-ar fi întâmplat când aş fi fost dus la maternitate. Eventual, le-aş fi spus celor de acolo că m-au luat prea târziu cu Salvarea şi că între timp am născut la o tipografie.

22 august. Sunt la mine, la grădină, după o absență de câteva săptămâni. Ploile catastrofale din ultima vreme n-au putut să distrugă aici nimic, au avut, dimpotrivă, un efect binefăcător. Livada, care până nu demult părea sărăcăcioasă (deşi cei 110 pomi i-am udat cu sârg zece ani la rând), a căpătat un aspect păduros. Te... pierzi în ea. Cel mai frumos arată salcia plângătoare, mare cât o casă cu etaj.

Ramurile mlădioase îi atârnă de jur împrejur, ca o perdea verde, până la pământ. Nici nu se mai vede banca de sub ea, pe care, inspirat, am numit-o încă de acum câțiva ani, când am instalat-o, „banca îndrăgostiților".

Trecerea timpului lucrează în favoarea grădinii. Cu mult după moartea mea, aici va fi o splendoare. Vreau să le transmit o informație îndrăgostiților care vor sta pe banca destinată lor, când eu nu voi mai fi pe lume.

Salcia plângătoare mi-a fost adusă cadou de Paşte, în 1999, într-o... poşetă. Cea care mi-a făcut acest dar original este doamna Măria Marian, scriitoare şi editoare. Mi-aduc

aminte scena. A deschis fermoarul de la poşetă şi a scos de acolo o mlădiță delicată, cu rădăcini mătăsoase, pe care mi-a înmânat-o cu grijă. Mi-a explicat despre ce-i vorba, iar eu m-am simțit imediat înduioşat. Am făcut repede o adâncitură în pământ, lângă fântână, am plantat mlădița şi am udat-o. I-ara urmărit evoluția în fiecare zi, până toamna.

Apoi, în anii următori, am avut grijă ca racordul furtunului la pompa de apă din fântână să nu fie perfect, astfel încât, la orice folosire a furtunului pentru stropirea grădinii, o şuviță de apă să se strecoare pe alături şi să ajungă la salcie.

Ce frumoasă relație de complicitate, între mine şi plantă!

Salcia a crescut repede, i-a ajuns pe ceilalți pomi din grădină, i-a întrecut!

I-am spus doamnei Măria Marian că, dacă se supără pe mine şi vrea să-şi ia darul înapoi, trebuie să îndeplinească o singură condiție: să-l ia în poşetă, aşa cum l-a adus.

27 august. Aproape în fiecare zi sunt oprit pe stradă de necunoscuți care mă felicită pentru emisiunea „Un metru cub de cultură" de la Realitatea TV, sau îmi spun, pur şi simplu, pe un ton victorios:

— Vă ştiu de la televizor!

Femeilor le răspund stereotip:

— De ce vă pierdeți timpul cu unul ca mine? Uitați-vă mai bine la Mircea Radu!

Şi pentru bărbați am un răspuns standard (la fel de ipocrit):

— De ce vă pierdeți timpul cu unul ca mine? Uitați-vă mai bine la Andreea Marin!

Astăzi am trăit un moment de un umor nebun. M-am întâlnit față în față cu doi oameni de la țară, un bărbat şi o femeie, amândoi bătrâni, probabil soț şi soție, care veniseră

cu cine ştie ce treburi prin Bucureşti. El păşea cu greu, sprijinindu-se într-un baston, şi, cu toate că era gârbovit, îşi ținea capul pleşuv ridicat, chiar dat puțin pe spate, ca să vadă cât mai bine spectacolul străzii. Ea, sprintenă şi grijulie, încărcată de bagaje, îl depăşea din când în când involuntar, se oprea să-l aştepte, îi corecta traiectoria şi-l boscorodea.

Ajuns în fața mea, bătrânul s-a oprit stupefiat, apoi, trăind un fel de iluminare, m-a arătat cu degetul şi mi-a spus înecându-se de emoție:

-— Un metru cub de cultură!

Bătrâna l-a dat repede la o parte, cu intenția vizibilă de a-l apăra, şi mi s-a adresat, umilă:

— Vă rog frumos să-l iertați! Nu ştie ce spune.

30 august. Mi-a dat telefon Simona Bălănescu, fermecătoarea Simona Bălănescu de la Realitatea TV, şi m-a invitat la nuntă.

— La nunta cui? am întrebat, cu o presimțire rea în suflet.

— La nunta mea!

Sunt dezolat. Poftim, şi Simona Bălănescu se mărită!

Toate se mărită! Cum naiba să le păzesc pe toate? E de ajuns să le las o clipă nesupravegheate şi le şi înşfacă nenorociții de bărbați, care stau mereu la pândă, ca nişte animale de pradă. In special cele frumoase, ca Simona Bălănescu, sunt victime sigure.

Fierb de gelozie ori de câte ori o femeie se mărită. Pe toate cele trei miliarde de tipe de pe planetă le consider ale mele, din principiu, şi sufăr la fiecare încălcare a drepturilor mele de proprietar.

Visez să dispară, peste noapte, toți bărbații de pe Pământ. Să trăiesc într-o lume fără bărbați. Ce fericit aş fi!

De câtă atenție aş fi înconjurat! Cum m-ar mai răsfăța femeile! M-ar lua cu asalt şi s-ar încaieră între ele numai ca să ajungă să mă atingă!

Iar eu aş fi foarte generos. Aş face vizite de lucru în diferite țări numai ca să mă pun la dispoziția cât mai multor admiratoare. In fața hotelului în care aş fi cazat s-ar forma de fiecare dată, încă de seara, cozi interminabile, şi toată noaptea aş auzi ciorovăiala celor aşezate la rând. Aş ieşi în balcon şi, după ce aş fi aclamat, le-aş da asigurări de genul:

— Doamnelor şi domnişoarelor! Vă garantez că se va proceda democratic. Toate veți fi tratate la fel, indiferent de vârstă, rasă, naționalitate, religie... (la sex nu va fi cazul să mă refer).

A doua zi, aş dovedi că ştiu să mă țin de cuvânt. Cu această ocazie aş simți o satisfacție răutăcioasă secretă

5<5

descoperindu-le aşezate la rând pe toate cunoscutele mele de acum, cărora le fac curte fără succes de ani de zile. Ca să mă joc puțin cu sufletul lor, le-aş întreba pe femeile-bodyguard din preajmă:

— Vă rog să verificați dacă aceste doamne au actele în regulă!

Şi m-aş bucura, zâmbind mefistofelic, aflând că uneia sau alteia i-a expirat cartea de identitate.

— îmi pare rău, aş spune, dar nu pot să încurajez în niciun fel nerespectarea legii.

— Vai! s-ar lamenta ele. Nu puteți să faceți o excepție?

Vă rugăm! Vă implorăm.

-— Nu! aş răspunde eu.

Iar nu-ul meu ar suna la fel — categoric, intratabil — ca nu-ul pe care mi-l spun ele azi.

3 septembrie. Sunt la un restaurant din parcul Herăstrău, cu un grup de prieteni. S-a lăsat întunericul.

Ne-am ales o masă pe terasă, sub un arbore bătrân şi foşnitor, iluminat din interiorul frunzişului de un lampion.

E frumos, dar 100 de grame de whisky costă cât salariul meu de redactor-şef pe o zi. O zi întreagă trebuie, deci, să muncesc pentru ca la sfârşitul ei să-mi pot permite să dau peste cap acest pahar care are pe fundul lui un deget de băutură.

— Noroc, Alex!

Zic şi eu „Noroc!", dar întârzii să duc paharul la gură.

4 septembrie. Mă sună F. şi-mi povesteşte cum, întorcându-se cu maşina, de la Braşov la Bucureşti, a fost oprit de poliţiştii de la circulaţie în dreptul aeroportului Otopeni. In maşină mai erau M., soţia lui F., şi T., băieţelul lor, în vârstă de cinci ani.

— Mergeam, îmi explică F. încă tulburat de absurditatea celor întâmplate, cu viteza de 50 de kilometri pe oră, aşa cum scrie în regulament. Toate maşinile din sensul nostru de mers ne depăşeau vijelios, unii şoferi claxonându-ne în semn de dispreţ. La un moment dat am fost oprit, într-un stil energic, de un echipaj de poliţie. Unul dintre poliţişti a venit la mine şi m-a somat: „Hai, daţi-mi jucăria!" Ce jucărie?! O clipă, am crezut că e vorba de o jucărie a copilului meu... „Repede!

Scoateţi jucăria! N-avem timp de aşteptat!" M-am zăpăcit complet. Copilul a început să plângă, fiindcă nu-I mai văzuse niciodată pe tatăl Iui admonestat. Intr-un sfârşit am înţeles.

Poliţistul credea că am un aparat de detectare a radarului, aparat interzis de lege. „N-am aşa ceva... Nici nu ştiu cum arată..." După alte câteva încercări de a mă convinge să-i dau aparatul, poliţistul a înţeles că a mers prea departe: „Am impresia că m-am înşelat. Nu aveţi dumneavoastră faţă de om care să mintă." Şi-a cerut scuze, m-a salutat şi m-a lăsat în pace.

Am uitat să-l întreb ce m-aş fi făcut dacă aş fi avut, din naştere, o faţă de om care minte... Grija mea era să-l liniştesc pe copil care, speriat, continua să plângă.

Acum, ajuns acasă, mă gândesc obsesiv. Dintre zecile de maşini care treceau cu viteze de 120-l60 de kilometri pe oră, niciuna n-a fost oprită. M-au oprit tocmai pe mine, singurul care mergeam cu viteza regulamentară. Asta mă înnebuneşte.

In România devii suspect dacă... respecţi legea. Mâine-poimâine o să mă trezesc cu cătuşe la mâini pentru că nu fur.

6 septembrie. Intr-un top al prostului-gust, ar trebui să figureze:

Gestul tandru-tovărăşesc cu care Ion Iliescu le prinde pe femei de antebraţ, în timpul conversaţiei. Dantura completă, ca un mulaj în porţelan, a lui Corneliu Vădim Tudor.

Asemănarea lui Miron Cozma cu un Eminescu pictat de un pictor amator. Tonul afectat cu care Răzvan Theodorescu pronunţă cuvântul

„cultură". Figura de fante acrit a lui Lâszlo Tdkes. Zâmbetul lat, de om atotştiutor, şi vorbirea gângăvită, cu multe „ăăă"-uri, a lui Cornel Nistorescu.

Tinerețea bătrânicioasă a lui Victor Ponta. întoarcerea recentă a lui Petre Roman, îmbrăcat în haine de un bun-gust desăvârşit, la Ion Iliescu. Modul aferat în care continuă să meargă parlamentarii pe coridoarele Casei Poporului, în timp ce ziariştii încearcă să dialogheze cu ei. Aerul marțial pe care şi-l iau jandarmii când amendează o țărancă bătrână pentru că vinde pătrunjel pe stradă fără autorizație.

Rapiditatea cu care se zgribulesc, de frică, aceiaşi jandarmi, devenind brusc orbi şi surzi, când apare în preajma lor o bandă de răufăcători fioroşi.

10 septembrie. Lucrez, de dimineața până seara, la Istoria literaturii române contemporane. Casa întreagă s-a transformat într-un şantier al cărții. Azi e ziua în care pun ordine în fotografii. Sunt înconjurat de portretele a sute de scriitori contemporani, aşezate peste tot unde am găsit puțin loc liber. G. Călinescu şi Tudor Vianu stau pe calorifer şi se uită în tavan. Ana Blandiana zâmbeşte, modestă, pe birou, chiar în stânga mea. Mircca Dinescu mă priveşte dezaprobator de pe telefon (dacă mă sună cineva, trebuie să-l dau la o parte, ca să pot ridica receptorul). Pe Adrian Păunescu l-am aşezat pe o vază de flori fără flori — îl văd de la distanță, perorând mut, dar impetuos. Eugen Simion stă pe o boxă conectată la computer, iar Nicolae Manolcscu — pe cealaltă boxă. Când îmi pun muzică, amândoi vibrează imperceptibil, dornici parcă să danseze. Multe fotografii sunt împrăştiate pe podea:

Marin Mincu, Liviu Ioan Stoiciu, Nichita Danilov şi alții. Ori de câte ori ies din cameră, păşesc atent printre ele, ca atunci când merg desculț prin iarbă şi mă feresc de spini.

Am şi o fotografie a Irinei Nichit, frumoasa şi talentata poetă din Basarabia. Stă închisă în sertarul din fața mea.

Când rămân singur în cameră, trag sertarul şi o contemplu minute în şir.

12 septembrie. O ajut pe Domnița să pună suc de roşii pentru iarnă. Avem un aparat foarte bun — cum n-am avut niciodată — de scos sucul din roşii. Ne uităm la el recunoscători, după ce o viață întreagă ne-am chinuit cu tot

felul de caricaturi de aparate, care, în loc să scoată sucul din roşii, scoteau sufletul din noi.

Nu-mi închipui viaţa fără un stoc mare de sticle cu suc de roşii pentru iarnă. Suc de roşii făcut în casă, nu cumpărat de la magazin! Am avut prieteni pe care i-am părăsit pe neaşteptate şi ei n-au înţeles niciodată de ce.

I-am părăsit, fără comentarii, în momentul în care am aflat că la venirea iernii n-au în cămară suc de roşii. Dacă îmi place o femeie, evit să mă uit în cămara ei, ca să nu fiu dezamăgit. Prefer să trăiesc cu iluzia că are un raft întreg cu sticle cu suc de roşii şi că pe sticle există etichete pe care se menţionează soiul de roşii şi data preparării sucului.

Chiar şi oamenii pe care îi admir ar scădea mult în ochii mei dacă aş afla că sunt în regulă la capitolul ăsta. Fără suc de roşii în cămară, nici Andrei Pleşu, Gabriel Liiceanu sau Horia-Roman Patapievici nu mi s-ar mai părea atât de inteligenţi.

13 septembrie. Este foarte enervant că trebuie să plăteşti un impozit pentru casă, pentru maşină sau pentru alte bunuri. Este ca şi cum ai fi cumpărat aceste bunuri în rate şi trebuie să plăteşti pentru ele până la sfârşitul vieţii. Nimic nu este de fapt cu adevărat al tău. Eşti pus în situaţia de a cumpăra periodic bunăvoinţa societăţii, ca să te lase să ai ceea ce ai.

Dacă aş fi dătător de legi, aş stabili să se procedeze exact invers. Intr-o societate organizată de mine, impozit ar plăti cei care n-au proprietăţi, pentru că n-au. Iar cei care au ar primi periodic recompense în bani, pentru că s-au străduit să aibă şi pentru că în felul acesta au scutit societatea de grija lor.

17 septembrie. Timp de o zi şi ceva — ieri şi azi-dimineaţă — am căutat un plic cu o mie de dolari pe care îi aveam pregătiţi ca bani de buzunar pentru plecarea în America. In America nu m-am mai dus, dar dolarii am tot amânat să-i depun din nou la bancă (de când mi-a fost spartă locuinţa, toţi banii pe care îi am, mulţi-puţini, numai la bancă îi ţin). Mi-aduceam clar aminte că plicul cu cei o mie de dolari a stat multă vreme pe biroul meu şi că la un moment dat, dar aceasta era deja o amintire vagă, am hotărât să-i găsesc un loc mai bun. Care era însă acest loc — nu reuşeam să-mi amintesc.

Ştiind despre mine că sunt ingenios, l-am căutat întâi în cele mai originale locuri: dedesubtul unor sertare, în spatele caloriferului, sub mochetă, în căptuşeala paltonului, între coperta şi supracoperta unor albume. Nimic.

M-am ambiționat tot mai mult. Am mutat din locul lor canapeaua şi fotoliile, am dat la o parte biroul, am deplasat chiar cu câțiva centimetri biblioteca. In zadar. M-am umplut de praf în cursul acestor explorări şi mi-am făcut vânătăi şi zgârieturi. Când s-a întors Domnița din oraş şi m-a găsit cu lanterna în mână, încercând să-mi strecor capul între dulapul de haine şi perete, a rămas uimită:

— Ce faci?!

— II caut pe amantul tău. Unde l-ai ascuns?

In scurtă vreme a început şi ea să caute, alături de mine, nenorocitul de plic. Partea proastă era că îl căuta exact unde îl căutasem şi eu. A trebuit să mai pierd ceva timp ca să-i explic ce locuri anume fuseseră cercetate. Culmea este că, după ce o instruisem pe ca, am început eu însumi să revin la acele posibile ascunzători, cuprins parcă de un acces de nebunie. Mă uitam o dată, de două ori, de o sută

I

6z

do ori în acelaşi ungher, şi tot nu consideram verificarea încheiată. M-am străduit să mă calmez şi mi-am spus că a venit vremea să-mi continui investigația în locuri mai banale: în sertare, în dulapuri, în buzunarele hainelor, în serviete ş.a.m.d. Aşa am descoperit obiecte de care uitasem de ani de zile, scrisori cărora nu le răspunsesem sau pe care nici măcar nu le deschisesem, pixuri primite cândva cadou, acum cu pasta complet uscată, diplome dobândite pentru meritele mele literare, fotografii făcute la nu ştiu ce chef şi chiar un cercel desperecheat (poate al Domniței, dar n-am riscat s-o întreb).

39

întârziam cu aceste obiecte în mână şi mă lăsam cuprins de reverii. A fost frumos.

Noaptea însă n-am reuşit să adorm şi, întins în pat, am continuat să caut, în propria mea minte: „Unde dracu' l-oi fi pus?". La ora cinci dimineața am sărit din pat, străfulgerat de ideea că l-am pus între filele unei cărți. In vârful picioarelor, ca să n-o trezesc pe Domnița, m-am dus în camera mea şi

am luat metodic carte după carte. O răsfoiam şi o aşezam la locul ei, în bibliotecă. Uneori privirea îmi era atrasă de câte un pasaj, pe care îl citeam în treacăt.

Am redescoperit, în felul ăsta, frumuseți literare cu care nu mă mai întâlnisem de multă vreme, în unele cazuri din timpul facultății. Din cauza lor, căutatul înainta tot mai încet.

Am hotărât să țin cărțile pe dos, ca să nu mă mai seducă farmecul lor.

Aşa m-a găsit Domnița, cu o carte ținută pe dos, pe care mă chinuiam totuşi s-o citesc, mânat de curiozitate. A crezut că mi-am pierdut mințile şi s-a speriat. Apoi, descoperind un plic pe biroul meu, l-a ridicat plină de speranță:

— Nu e ăsta?!

— Nu. Ăla cu banii n-are nimic scris pe el.

— Şi totuşi, ăsta e! Uite!

Şi a scos din plic zece bancnote de câte o sută de dolari.

Da, ăla era!

Până la urmă, mi-am dat seama ce se întâmplase. Cu câteva săptămâni în urmă, vorbind la telefon şi neavând agenda la îndemână, mi-am notat în grabă o adresă pe plicul cu dolari de pe birou. Iar ieri şi azi-dimineață, cuprins de febra căutărilor, am ignorat cu desăvârşire acest plic, ca şi cum n-ar fi existat: eu căutam un plic complet alb.

40

24 septembrie. Sunt în Sala Mare a Teatrului Național, la premiera comediei muzicale Chicago. Am întâlnit aici oameni pe care îi admir: Mona Muscă (împreună cu soțul ei, ceea ce nu m-a împiedicat să o sărut pe obrajii ei frumoşi, de păpuşă Bărbie), Mircea Dinescu (care, bosumflat, cum e mereu în ultima vreme, dar cu umorul lui dintotdeauna, a concediat-o ingenios pe o ziaristă insistentă:

„La întrebările astea vă răspunde mai bine Alex. Ştefănescu!") şi Ion Caramitru însuşi, directorul Teatrului Național, ceremonios şi prietenos şi... neînconjurat de actrițe, cum mi-l închipuiam.

Spectacolul, cu interpreți supertalentați — Monica Davidescu, Ilinca Goia, Maia Morgenstern, Ştefan Bănică, Silviu Biriş, Anca Țurcaşiu ş.a. — este o feerie şi îmi îmbată sufletul de voioşie, de exuberanță şi de recunoştință față de cei care l-au realizat. Totodată, mă face să mă gândesc la „vremurile bune" din istoria României, pe care eu nu le-am trăit, dar despre care am citit, şi anume la acele vremuri în care lumea mergea la

„Iunion", ca Zița lui Caragiale, sau la spectacolele de revistă cu Constantin Tănase, frecventa grădinile de vară, teatrele de estradă şi se bucura pur şi simplu de viață, într-o țară încă neurâțită de comunism.

Chicago mi-a creat pentru o clipă iluzia că în România a început, din nou, un moment istoric fast, în care se trăieşte cu plăcere, cum nu s-a mai întâmplat de şaizeci de ani.

25 septembrie. Ieri seară, după ce am ieşit de la Chicago, am găsit maşina spartă. Neavând ce să fure, hoții s-au mulțumit până la urmă cu o oglindă laterală. Iar bani scoşi din buzunar, iar timp pierdut la service! îmi vine să cer azil politic în spațiul spectacolului de music-hall care

m-a încântat atât de mult ieri şi să rămân până la sfârşitul vieții printre actrițe şi dansatoare superbe, scăldat de valuri de muzică.

27 septembrie. Sunt de neuitat versurile pe care diverşi cântăreți tineri le compun pentru cântecele lor. „De neuitat", în sensul propriu al expresiei, ceea ce înseamnă că îmi rămân în minte şi nu mai pot să scap de ele. Multă vreme m-a obsedat distihul „Mi s-a pus pata pe tine,/ Orice-ai face nu e bine!" In prezent, obsesia mea e alt distih, mai concis:

„Tu mă vrei,/ E OK!".

Merg pe stradă şi în minte îmi răsună, la fiecare pas: „Tu mă vrei,/ E OK!,/ Tu mă vrei,/ E OK!,/ Tu mă vrei/ E OK!".

— Ce faci, Alex? Vorbeşti singur?

Aşa m-a interpelat azi o cunoscută de-a mea, pe Bulevardul Dacia, la intersecția cu Calea Dorobanți. Noroc că nu înțelesese cuvintele. Ar fi putut crede că-i sunt adresate.

28 septembrie. Mă bărbieresc, ca în fiecare dimineață, şi mă uit atent în oglindă, la mine însumi. Ce bine arătam! Şi cum am ajuns! Intr-o nuvelă a lui Liviu Rebreanu, Dintele, este vorba despre o femeie între două vârste care descoperă că i se clatină un dinte şi se simte invadată de nelinişte, înțelegând că a venit, şi pentru ea, vremea bătrâneții. Eu am depăşit demult această etapă, a surprizei. De la o săptămână la alta se prăbuşesc mari părți din edificiul sănătății mele, iar eu înregistrez aceste pierderi cu calm şi fără să mă împotrivesc în vreun fel. Cu ani în urmă, când am aflat că trebuie să port ochelari, am suferit foarte mult, era prima proteză care intra în viața mea. In prezent, chiar dacă aş

rămâne fără un ochi, nu m-aş alarma deloc, m-aş persifla folosindu-mă de replica unui personaj dintr-un banc de demult:

„Hai nu face pe nebunu'/ Că vezi meciu' şi cu unu'!"

1 octombrie. Un şoarece a căzut astâ-iarnă într-un borcan gol din cămară şi n-a mai ieşit de acolo. A făcut probabil nenumărate tentative de a se cățăra pe peretele de sticlă, dar a eşuat de fiecare dată şi în cele din urmă, extenuat, şi-a dat sufletul. L-am găsit primăvara, închircit, cuibărit în moarte ca într-un culcuş.

Şi eu am senzația că am căzut într-un borcan din care nu mai pot să ies. In fiecare zi mănânc mult şi devin tot mai greoi, citesc cărți proaste, până la un fel de abrutizare, ca să-mi fac meseria de critic literar, urmăresc ce se întâmplă în România şi mă indignez, respir aerul încărcat de praf al Bucureştiului, răspund de dimineața până seara la telefoane şi e-mailuri, beau multe cafele şi întârzii noaptea la masa de scris, iar apoi, întins în pat, nu mai pot să adorm din

cauza surescitării. Câteodată, visez să-mi iau un avânt cum nu s-a mai văzut, să evadez din viața pe care o duc, să mă salvez. Dar totul rămâne în stadiul de intenție. La primăvară, voi fi găsit mort pe fundul borcanului.

2 octombrie. Mi-aduc aminte un moment din biografia mea când m-am simțit în stare să-mi schimb radical viața.

Eram în Bulgaria, într-o „vizită de documentare" ca scriitor şi traversam într-o Volga neagră, împreună cu un şofer elegant şi politicos şi un translator pitoresc, volubil, dornic mereu să se facă util, Munții Rodopi. Ne-am oprit într-un sat, ca să bem apă de la un şipot amenajat la marginea drumului, în dreptul unei case de piatră. Din curtea acelei case a ieşit o bătrână care ne-a poftit înăuntru şi ne-a sfătuit să nu bem aşa, pur şi simplu, apă, ci să gustăm întâi nişte dulceață de fragi făcută de ea. După ce am mâncat dulceață şi am băut apă de la şipot, atât de rece, încât paharele s-au aburit instantaneu, am vizitat gospodăria bătrânei şi am simțit o încântare fără margini, ca şi cum m-aş fi întors la mine acasă, după peregrinări fără rost prin lume. Totul îmi plăcea: lemnele de foc frumos stivuite, vacile placide şi cu ugere mari din grajd, găinile cârâitoare din curte, câinele care mă privea dintr-o parte, cu un singur ochi, ca pe un intrus netrebnic, bucătăria de vară la intrarea căreia atârnau şiraguri de

ardei roşii şi ceapă, brazii uriaşi care străjuiau casa şi care, la fiecare adiere de vânt, scoteau un foşnet metalic.

Am aflat de la translator că bătrânei îi murise de câteva săptămâni soțul, că nu mai avea pe nimeni şi că îi era foarte greu fără o mână de bărbat în gospodărie. „Cine să taie lemnele? Cine să repare poarta?" I-am propus bătrânei, în glumă, să mă primească pe mine ca ajutor, şi ea, crezând că

vorbesc serios, a acceptat cu entuziasm (probabil fiindcă văzuse că sunt masiv, puternic şi că mă port cuviincios). In momentul acela m-am gândit şi eu, cu toată seriozitatea, să rămân definitiv acolo şi să mi se piardă urma din România.

Timp de câteva secunde am trăit beatitudinea celui care deja luase hotărârea de a începe o nouă viață. M-am şi văzut, în imaginație, trăind fericit şi neştiut de nimeni, în satul acela din Munții Rodopi, scoțând apă din fântână, adăpând vacile, stând cu bătrâna în bucătăria de vară în timp ce ea mi-ar fi pregătit „şopskii salat". Din nefericire, după câteva secunde, curajul de a face o schimbare atât de mare m-a părăsit şi am renunțat la idee. Din cauza laşității, am pierdut ocazia de a mă salva.

4 octombrie. In troleibuzul 79, pe un scaun din față, o domnişoară frumoasă, cu o fustă din material de bluejeans foarte scurtă, intenționat zdrențuită, îşi mişcă nervoasă un picior, apropiindu-şi şi depărtându-şi ritmic genunchii. Un domn în vârstă, distins, care stă lângă ea în picioare, ținându-se bară, îi spune confidențial, dar destul de tare ca să audă toți cei din jur:

— Domnişoară, chestia aia trebuie spălată, nu aerisită.

10 octombrie. Am stat de vorbă ieri, în linişte, cu un bătrân dintr-un sat de lângă Bucureşti. Ceea ce mi-a spus el pe un ton firesc, ca şi cum ar fi povestit întâmplări banale, m-a cutremurat. Fiul lui bea zilnic prin crâşme sordide din Bucureşti şi se întoarce acasă fără bani şi bătut. Când se trezeşte din beție, îl bate la rândul lui pe propriul lui tată, până îl umple de sânge.

Un vecin al bătrânului bea, şi el, o jumătate de litru de țuică dimineața şi altă jumătate de litru seara, din producție proprie. După ce bea, devine arțăgos şi o stâlceşte în

bătaie pe soția lui, care scapă numai dacă fuge la timp, în grădină.

Bătrânul are şi o vecină, o femeie în vârstă, rămasă văduvă, care şi ea bea frecvent, se îmbată şi adoarme pe unde se nimereşte. Cu o zi în urmă fusese la cules de porumb şi adormise pe câmp, sub soarele necruțător.

In afară de fiul de la care încasează zilnic bătaie, bătrânul a mai avut un băiat. Acela a murit însă acum şapte ani, înjunghiat de un alt tânăr din sat, beat şi iresponsabil.

Când i s-a dus alcoolul din cap, ucigaşul şi-a regretat cumplit fapta, dar asta nu l-a ajutat să scape de închisoare, unde se află şi în prezent.

Toți aceşti oameni nu sunt nişte haimanale. Muncesc până se spetesc. Au mâinile grele de muncă, dar şi delicate, datorită iscusinței. Sunt mâini pe care aproape că simt dorința să le sărut, în semn de respect.

Ştiu, bieții de ei, să muncească, dar nu ştiu să trăiască. Se afundă singuri în nenorocire, îşi bat joc de ei, practică un fel de sinucidere lentă. De ce? De ce?

12 octombrie. Sunt la o recepție şi discut cu un ziarist străin care îmi pune tot felul de întrebări tendențioase în legătură cu situația din România. Eu însă nu mă pierd cu firea şi apăr, atât cât se poate, imaginea țării mele dragi.

— Ce e cu dezordinea asta de la voi? mă întreabă, candid, ziaristul.

— Nu e dezordine, explic eu prompt. Este o agitație fertilă, o efervescență care demonstrează că românii s-au trezit la viață.

— De ce nu se găsesc medicamente în farmacii?

— Se găsesc.

— Dar am văzut cozi imense...

— A, sunt bătrâni care se plictisesc singuri în casă şi se adună în fața farmaciilor ca să mai stea de vorbă între ei. Le putem considera un fel de cluburi în aer liber.

— De ce sunt conduse cele două camere ale Parlamentului de oameni politici din opoziție? Ce fel de revoluție portocalie ați făcut, dacă Senatul şi Camera Deputaților sunt prezidate de personaje care amintesc mai curând de culoarea roşie?

— E un mod original în care i-a pedepsit poporul român pe Nicolae Văcăroiu şi pe Adrian Năstase pentru că au colaborat cu un fost activist al peR, Ion Iliescu.

— Pedepsit?!

— Da. Dumneavoastră credeți că e uşor să stai pe un scaun înalt, într-un loc vizibil, sub privirile dezaprobatoare a milioane de români?

— Câtă vreme vor mai fi câini vagabonzi pe străzile

oraşelor?

— Mereu. Noi iubim animalele. Dumneavoastră ați observat numai câinii. Dar când ne veți cunoaşte mai bine veți descoperi că tratăm cu aceeaşi largheţe şobolanii, gândacii, țânțarii şi chiar microbii din corpul nostru.

... Țin astfel piept, multă vreme, răutăcioaselor insinuări ale interlocutorului meu. Mă simt deja obosit, dar el îmi mai pune o întrebare:

— Dacă tot a venit vorba de Ion Iliescu, „fost activist al PCR", cum ziceți dumneavoastră... De ce este tolerat în continuare în viața politică din România? De ce i se mai dă prilejul să se pronunțe cu aplomb în probleme de maximă importanță?

Cu un efort suprem, îi răspund:

— Nu este tolerat. A dispărut de multă vreme din viața politică.

— Cum aşa?! II văd mereu la televizor.

— Sunt... sunt... imagini de arhivă, bâigui eu, epuizat, dar fericit că am reuşit să-mi servesc până la capăt patria.

14 octombrie. Sunt la redacție şi stau de vorbă cu o domnişoară care vrea să afle dacă versurile scrise de ea pot fi publicate. (Din păcate, nu.) Toți ceilalți colegi ai mei au plecat demult, unul după altul, nu înainte de a mă privi semnificativ („Alex, vezi ce faci!"). Domnişoara, de douăzeci şi ceva de ani, este frumoasă şi conştientă de frumusețea ei.

După ce rămâne doar cu mine, în redacția pustie, mă

«

priveşte patetic şi îmi spune că... mă iubeşte! De foarte multă vreme. (De douăzeci de ani?!)

înțeleg că îşi doreşte cu ardoare să-şi publice versurile şi că pentru asta ar face orice. De exemplu, ceea ce face chiar acum: simulează o pasiune devastatoare pentru mine.

Nu există nici o şansă de unu la o mie să o cred. In cel mai bun caz, şi anume în cazul că nu e cinică, este îndrăgostită de un Alex. Ştefănescu imaginar. Eu reprezint pentru ea ideea însăşi de literatură, față de care are

o adorație mistică. Succesul meu la această domnişoară nu este al meu, ci al lui Shakespeare şi al lui Thomas Mann.

In timp ce ea îmi atinge — fremătătoare şi timidă în acelaşi timp — mâna pe care o țin pe birou, deasupra unui teanc de printuri, mă las în voia imaginației. Să presupunem că, prin absurd, tânăra şi încântătoarea femeie chiar mă iubeşte. Să presupunem, de asemenea, că şi eu, abătându-mă de la fidelitatea mea conjugală devenită legendară, m-aş îndrăgosti de ea. Ce i-aş putea oferi?

Nu mă refer la bani, la poziție socială etc. Mă refer la momentul în care ne-am apropia unul de altul şi ne-am

îmbrățişa. Ce aş putea să-i pun la dispoziție din corpul meu de bărbat de cincizeci şi opt de ani (pe care îi voi împlini în curând, la 6 noiembrie) acestei minunate domnişoare?

Cunoscuții mei ar putea zice: părul. Am, într-adevăr, un păr încă surprinzător de bogat şi foarte puțin încărunțit. Dar dacă aş lăsa-o să mă mângâie pe păr, ar descoperi repede cine ştie ce denivelare a capului ascunsă în el.

Să-mi apropii ochii de ochii ei? Să ne simțim unul altuia zbaterea genelor? Ar fi minunat, dacă n-aş avea o conjunctivită cronică. In afară de faptul că ar exista riscul să i-o transmit, n-aş putea participa la această acțiune plină de tandrețe pentru că ochii pur şi simplu mă dor, la orice atingere, oricât de delicată.

Nici urechile nu mi-ar plăcea să mi le atingă. De când am îmbătrânit, mi-a crescut păr pe ele.

De un sărut înfocat nici nu poate fi vorba. Dinții îmi stau încă bine înfipți în gingii, dar sunt galbeni şi nicio pastă de dinți din lume, oricâtă reclamă i s-ar face, nu-i mai poate albi.

Ar fi oribil ca limba ei ca o petală de trandafir să vină în contact cu aceşti dinți, pe care mai e depus şi tartru.

Să-mi desfac brațele şi s-o aştept să-mi sară de gât? Nici gâtul nu i-l pot pune la dispoziție. Scârțâie la fiecare mişcare, probabil din cauza unei spondiloze cervicale.

Sau s-o iau în brațe şi s-o îndemn să-şi rezeme capul de pieptul meu? Musculatura mea pectorală, cu care cândva mă mândream, e acum flască. îmi atârnă şi țâțişoarele, ca unei cățele a nimănui, prost hrănite (deşi eu, slavă Domnului, sunt bine hrănit).

Să sar etapele şi să-i pun în mână acel obiect pe care Ion Creangă l-a multiplicat miraculos în Povestea poveştilor}

Nu ştiu însă în ce stare se află obiectul în cauză — pur şi simplu nu l-am mai văzut de mult, din cauza burţii.

Nici să alerg romantic pe străzi, alături de tânără, ca în filmele româneşti de dragoste, nu pot. Picioarele mă dor, atacate de reumatism. Şi mai am, la degetele picioarelor, şi câteva unghii încarnate.

Mă scutur de gânduri şi revin la realitate. N-au trecut decât câteva secunde. Domnişoara a progresat: acum mă mângâie pe mână. Cu asta a nimerit-o. Mâinile le am încă frumoase. Mă ridic şi îi spun enigmatic:

— Domnişoară, v-am oferit tot ce vă puteam oferi.

Acum, vă rog să mă lăsaţi. Trebuie să dau câteva telefoane.

21 octombrie. Se împlinesc cinci ani de când mi-a fost spartă locuinţa. O singură noapte am lipsit de acasă şi eu, şi soţia mea, aflându-ne la Ploieşti, la mama soţiei mele, şi exact în acea noapte, între orele 2 şi 3, s-a dat lovitura.

La jaf au participat trei sau patru persoane. Cumnata mea, care locuieşte în acelaşi bloc cu mine, tocmai ieşise, însoţindu-şi câinele, în curtea interioară a blocului, spre care dau ferestrele apartamentului meu, şi a constatat, surprinsă, că toate erau luminate. Totodată, a observat mai multe siluete de bărbaţi trecând cu o grabă suspectă dintr-o cameră în alta. înţelegând imediat că este o spargere (ştia că eu şi soţia mea suntem la Ploieşti), a anunţat Poliţia. Intr-un timp scurt — aproximativ şase minute — au sosit tinerii înalţi şi bine făcuţi, cu cagule, de la „forţele speciale". S-au desfăşurat rapid, au intrat în apartament cu armele în mâini, au urcat pe scări până la ultimul etaj, dar n-au găsit pe nimeni.

Cumnata mea ne-a telefonat şi nouă, la Ploieşti, trezindu-ne din somn. Am îmbrăcat în grabă o canadiană

peste pijama, soţia mea şi-a luat şi ea peste cămaşa de noapte un pulover şi ne-am suit amândoi în maşină. Până la Bucureşti, tulburat de noutatea situaţiei, am condus prost şi riscant, dar n-am păţit nimic. Când am intrat însă în casă, am crezut că fac un atac de inimă. Nici în filmele unor mari regizori nu mai văzusem o atât de expresivă imagine a devastării. Toate lucrurile fuseseră scoase din locurile lor consacrate — dulapuri,

sertare, rafturi de bibliotecă etc. — şi aruncate pe jos. Nemaifiind frumos rânduite, ocupau surprinzător de mult spaţiu, practic umpleau casa şi cu greu reuşeai să păşeşti printre ele. Călcam de fapt pe un strat gros de cămăşi mototolite, farfurii sparte, stilouri strivite, cărţi, acte, CD-uri şi manuscrise. In camera mea de lucru, cele aproape 10.000 de plicuri cu informaţii despre aproximativ 4.000 de scriitori români fuseseră smulse din sertare şi împrăştiate peste tot. In plus, în semn de dispreţ, intruşii aduseseră ouă din frigiderul din bucătărie şi le izbiseră, unul după altul, de birou, de telefon, de tavan, de geamurile bibliotecii, pângărind încăperea în care îmi cheltuisem o mare parte din viaţă la masa de scris.

Această vrăjmăşie absurdă Ia adresa mea m-a durut chiar mai mult decât faptul că mi se furaseră nişte lucruri de valoare (un laptop, un casetofon etc).

Poliţiştii care au venit să facă procesul verbal de constatare a jafului au provocat şi ei noi distrugeri, folosind, pentru prelevarea de amprente, un praf negru, cu care au mânjit, din exces de zel sau nepricepere, covoare şi pereţi, perdele şi cearşafuri. Mi-au interzis să ridic de jos un ceas de mână japonez, care scăpase ca prin minune nefurat („Nu atingeţi nimic! Trebuie să luăm întâi amprentele!"),

iar după plecarea lor am constatat că ceasul dispăruse. Al treilea val de vandalism l-a reprezentat venirea ziariştilor şi a operatorilor TV, care, angajaţi în veşnica şi frenetica lor competiţie profesională, s-au năpustit în camere, călcând din nou în picioare lucrurile de pe jos şi dărâmând chiar un dulap. O reporteră TV ghiduşă, cu fustă scurtă, m-a tras după ca în faţa camerei de luat vederi şi a început să turuie:

— Stăm de vorbă, stimaţi telespectatori, cu criticul literar Alex Ştefănescu, căruia i-a fost spartă acum o oră locuinţa. După cum vedeţi, căutând bani şi obiecte de preţ, hoţii au devastat totul. Vă rugăm, domnule Alex Ştefănescu, să ne spuneţi ce simţiţi în aceste momente?

întrebarea fusese formulată pe un ton săltăreţ-ştrengăresc, cu totul inadecvat, care m-a făcut să izbucnesc în râs. Reportera i-a făcut semn operatorului să oprească filmarea.

P.S. Din acea noapte funestă şi până azi, timp de cinci ani, Poliţia nu m-a mai căutat niciodată ca să-mi ceară informaţii necesare anchetei (de exemplu, ca să mă întrebe cine anume mai ştia că eu şi soţia mea vom lipsi o noapte de acasă) sau ca să mă ţină la curent cu mersul investigaţiilor.

Poate că au dreptate cei care îmi şoptesc că n-a fost o spargere obişnuită. Când a avut loc spargerea eram preşedinte al Asociației de Sprijin pentru Emil Constantinescu, iar în laptop aveam informații despre şaizeci de mii de membri ai asociației...

2 noiembrie. Eu şi Domnița ne-am făcut prostul obicei de a... vorbi cu pisica noastră, Chiți. Ea nu ne răspunde niciodată, dar noi îi vorbim, cu încredere, fără să ne descurajăm.

Şi mai avem şi un mod ciudat de a-i vorbi: o bruftuluim în toate felurile, din dragoste, o admonestăm afectuos.

Mă întreb cu groază ce-şi închipuie vecinii noştri (care n-au de unde să ştie că vorbim cu pisica). La urechile lor ajung zilnic, prin pereții subțiri ai blocului, fraze de genul:

(Domnița:) Iar vrei să mănânci? Nu ți-e ruşine? Toată ziua mănânci! Bravo! Mi-ai ocupat fotoliul! Nu mai am loc în propria mea casă! De ce naiba te uiți la televizor dacă nu înțelegi nimic? Şi nu te mai scărpina când vorbesc cu tine!

Nu te-a învățat nimeni să te porți?

(Eu:) Lasă-mă în pace! Am de lucru! Dă-te jos de pe mine! Degeaba mă priveşti aşa! Nu mă mai cucereşti tu cu farmecele tale obosite! Ah, m-ai zgâriat! Vrei s-o încasezi!

Uite ce e! Ia mai ieşi şi pe afară! Poate am norocul să te mănânce un câine! Sau să-ți arunce cineva o sticlă în cap de la balcon!

Uneori mergem chiar şi mai departe cu insultarea tandră pisicii:

(Domnița:) Te-am strâns de pe drumuri şi acum mă sfidezi?! Una-două te sui pe masă. Nu vezi că ai labele murdare? Crezi că mă înduioşezi cu mustățile tale pleoştite? Nu te-apropia de mine! De când te-am văzut mâncând un gândac, îmi faci scârbă!

(Eu:) Văd că dai din şolduri, curvă ce eşti! Nu pleci nicăieri, stai aici în casă! In zadar insişti. Lasă că te castrez eu, ca să nu mai umbli brambura pe străzi!

7 noiembrie. Am stat multe ore la calculator şi acum, în drum spre redacție, pe Bulevardul Dacia, îmi vine să dau dublu click pe toate femeile pe care le întâlnesc în cale.

După un timp trec la fapte. Aleg o blondă care trece grăbită şi, fără să-i cer consimțământul, îi dau dublu click între sâni.

Aştept să se întâmple ceva, să cadă hainele de pe ea, dar nimic. încerc varianta click + open, tot în zadar.

50

Asta e! Mă joc mai departe. întâlnind un soţ şi o soţie, care se ţin de braţ, o marchez pe ea şi o scriu, romantic, cu italice, în timp ce pe el îl las cu litere de rând. Dacă mă enervează, îl fac bold.

Mă gândesc, apoi, că ar fi bine să-mi îmbunătăţesc înfăţişarea, ca să am succes la femei. Selectez anumite părţi din corpul unui macho, întâlnit şi el pe stradă, dau copy şi, punând cursorul pe mine, dau paste. Astfel dotat, o acostez pe o domnişoară cu fustă scurtă. Ea mă face cu ou şi cu oţet.

Trebuie să dau repede cfefetepe ea, ca să nu se ajungă la scandal...

11 noiembrie. Gata, a ieşit de sub tipar cartea la care lucrez (cu intermitenţe) din 1995: Istoria literaturii române

50

contemporane (1941-2000). O ţin în mâini — are trei kilograme (2.950 grame). Este singura dintre cărţile mele cu care pot să omor pe cineva: dacă îi dau în cap cu ea, cade lat.

12 noiembrie. încă de la şapte dimineaţa începe să sune telefonul. Sunt persoane care mă felicită pentru carte sau mă întreabă de unde pot să şi-o procure. Toată agitaţia asta (măgulitoare pentru mine) a declanşat-o Mircea Dinescu, care aseară, la Realitatea TV, ca invitat al lui Stelian Tănase, a prezentat cartea cu entuziasm: „Este cel mai frumos cadou pe care l-am primit de ziua mea. Abia aştept să vizitez lumea scriitorilor, aşa cum a descris-o Alex. Ştefâncscu. Sunt nerăbdător ca un copil pe care părinţii urmează să-l ducă la grădina zoologică."

A spus ceva şi despre talentul meu, dar a fost atât de elogios, încât mi-e ruşine să-î reproduc cuvintele, chiar şi într-un jurnal secret.

Puţini scriitori ştiu să se bucure, ca Mircea Dinescu, de succesul altora.

19 noiembrie. Mă întreb cum se explică agitaţia cu totul ieşită din comun pe care o provoacă Istoria... Cred că intrigă, înainte de toate, marea cantitate de muncă investită în ea. 1.176 de pagini format mare (28 x 22 cm), cu un text care reprezintă echivalentul a 2.000 de pagini dactilografiate (4.000.000 de semne după numărătoarea făcută de computer), 110 capitole, peste 1.500 de ilustraţii (fotografii, desene, manuscrise facsimilate, coperte

de cărți, afişe, reproduceri de artă), un indice de nume în care sunt menționate mai mult de 2.000 de personalități, un sumar care ocupă 9 pagini... în România există mulți oameni

8o

inteligenți şi talentați (ca mine!), dar puțini sunt. capabili să şi muncească.

Ieri după-amiază, Mihai Tatulici a făcut la Realitatea IV o ediție specială despre cartea mea, la care au participat Nicolae Breban, Augustin Buzura, Mircea Dinescu, George Bălaiță, Daniel Cristca-Enache, Mihail Gălățanu şi alții.

M-am simțit... sărbătorit, a fost o frumoasă şi neaşteptată răsplată pentru mine, după zece ani de muncă, în care mi-am cam ruinat sănătatea. Când am explicat că textul cuprinde 4.000.000 de semne, Mihai Tatulici mi-a replicat cu umor:

— Chestia asta nu-mi spune nimic. S-ar putea ca dumneavoastră să fi scris de 4.000.000 de ori litera A.

l-am răspuns:

— Vă înşelați. Am folosit uneori şi litera B.

20 noiembrie. Gluma lui Mihai Tatulici, inspirată, mi-a rămas în minte. Litera A... Şi atâtea alte litere... De când mă ştiu, scriu, cu cele mai diferite instrumente de scris, în

8i

cele mai diferite situații...

In clasele primare scriam cu un toc (nu-i spuneam „condei", ci „toc") cu peniță, pe care îl înmuiam din când în când în călimară. Dacă cerneala se usca vreodată pe peniță, o umezeam cu vârful limbii, pe care rămânea (ca şi pe colțurile buzelor) o dâră albastră. Aveam şi creioane, cu mină de grafit; le ascuțeam cu o lamă de ras, din rezervele tatei (mult mai târziu au apărut ascuțitorile chinezeşti). In clasa a doua, tata mi-a făcut cadou un „creion mecanic", care mi s-a părut o minune a tehnicii. Tubul lui de metal, golit temporar de mecanismul cu arc, simplu şi ingenios, putea fi folosit şi ca... armă cu aer comprimat (puneam în el mici cocoloaşe de hârtie şi le suflam puternic spre...

adversar).

O minune a tehnicii mi s-a părut apoi şi stiloul (cu pompiță de cauciuc sau cu piston). Singurul inconvenient era că nu avea, ca tocul, o

peniță destul de mlădioasă, ca să diferențieze liniile trase în jos (groase) de cele duse în sus (subțiri). In plus, uneori, din rezervorul plin de cerneală al stiloului cădea câte o picătură mare şi inoportună, care îmi compromitea tema făcută cu migală acasă sau extemporalul scris febril în clasă.

Am scris, de-a lungul timpului, nu numai pe hârtie, ci şi pe coji de mesteacăn (poeme, pentru o fată pe care am iubit-o în adolescență), pe garduri (cu creta sau cu o bucată de cărămidă, spre exasperarea câinilor din curțile în cauză), pe pământ sau pe nisip (cu bățul), pe propria mea mână, în zona de sub manşeta cămăşii (fițuici pentru lucrările de control). Odată, la munte, ca să-l tachinez pe prietenul meu de atunci, Gcorge Arion, am săpat pe un versant, cu litere mari, de doi metri înălțime, inscripția

52.

„Arion boul", iar el, Arion, a anulat cu o singură glumă, în câteva secunde, munca mea de o noapte întreagă:

— Iți mulțumesc că ne-ai semnat pe amândoi!

Mai târziu am descoperit şi am adoptat (cu oroare) mitocănescul pix, am învățat să folosesc romantica maşină de scris (una, germană, dăruită de tata, o păstrez şi o iubesc şi acum), am învățat să lucrez la superintcligentul şi cooperantul computer, în programul Word...

Păstrez însă şi azi în sertarul de la birou un toc cu peniță.

Noaptea, când nu mă vede nimeni, înmoi penița într-o călimară cu cerneală şi scriu un A de mână, caligrafic (unul singur, nu patru milioane, cum spunea Mihai Tatulici).

Apoi sting lumina şi mă culc cu sentimentul că ziua n-a trecut degeaba.

30 noiembrie. în fiecare zi, odată cu răspândirea cărții mele (Istoria literaturii române contemporane), îmi pierd noi

52

prieteni. Mă scutur de prieteni ca un copac de frunze, toamna.

Este vorba de prieteni din lumea literară. Unii se supără pentru că n-am scris despre ei. Alții — pentru că n-am scris favorabil. Alții — pentru că am scris pur şi simplu, în loc să stau cu ei într-un restaurant şi să-mi imaginez că scriu.

Credeam că am să fiu sărbătorit după publicarea acestui volum de aproape 1.200 de pagini, ca un maratonist după trecerea liniei de sosire. Nu mă sărbătoreşte nimeni. In zadar am citit mii de cărți, în zadar mi-am

cheltuit mai bine de zece ani la masa de scris, în zadar am încercat să fac un spectacol captivant din literatura română din a doua jumătate a secolului douăzeci.

La început, totul a fost frumos, exact ca în visurile mele.

Mircea Dincscu a salutat entuziast Istoria..., iar Mihai Tatulici i-a dedicat o ediție specială la Realitatea TV. Apoi s-a lăsat o tăcere de gheață. Vechi prieteni nu mă mai caută la telefon, iar dacă îi sun eu, mă lasă în scama robotului, care şi el parc iritat (probabil tot pentru că nu l-am menționat în Istorie...).

Cunoscuți care altădată, întâlnindu-i pe stradă, mă asaltau cu declarațiile lor de simpatic şi aproape că mă luau ostatic, ținându-mă de un nasture de la haină, spre exasperarea mea, care nu voiam să întârzii la cine ştie ce şedință, îmi aruncă acum din mers priviri tăioase sau se prefac că nu mă văd.

Mi-e teamă că am să pățesc ca I.P., un reputat om de ştiință, care, după ce şi-a cumpărat un Mercedes alb, a devenit un fel de inamic public, şi-a pierdut postul de cercetător la un mare institut şi în cele: din urmă s-a sinucis.

Faptele s-au petrecut înainte de 1989. I.P. era un foarte valoros specialist în domeniul lui, invitat să conferențieze în universități din Occident.

Autoritățile comuniste îi permiteau din când în când să plece, din rațiuni propagandistice.

Din banii adunați astfel, I.P. şi-a împlinii o veche dorință:

şi-a cumpărat un Mercedes alb. înainte de a trece la fapte, a obținut aprobarea şefilor săi şi a şefilor şefilor săi. Apoi a îndeplinit cu exces de corectitudine toate formalitățile, a plătit taxele vamale, a înscris maşina la miliție, la finanțe şi unde mai trebuia înscrisă. Iotul părea în regulă.

Numai că, odată adusă în țară, maşina a început să enerveze pe toată lumea. In peisajul străzii, dominat de bătrânicioasele şi prăfuitele Dacii, Mercedesul alb se remarca imediat, ca o lebădă printre vrăbii. în parcarea de la institutul de cercetări, mai ales dacă se întâmpla să stea lângă Dacia neagră a directorului, el reprezenta o sfidare. Iar în parcarea de la blocul în care locuia I.P., în afară de faptul că ocupa un loc şi jumătate, îi scotea din sărite, cu superbia lui, pe ceilalți locatari, care, urcându-se în propriile lor

maşini, trânteau violent portierele şi începeau să se chinuiască să pornească motorul, în loc să demareze în trombă, aşa cum ar fi dorit.

Treptat, pe I.P. a început să-l antipatizeze o mulțime de oameni, de la portarul de la institut şi până la activiştii de la ce al peR. Nu i s-a mai permis să plece în străinătate, nu i s-au mai dat teme de cercetare de maximă importanță, ca înainte, nu a mai fost lăsat să conducă un colectiv de cercetători tineri. După doi-trei ani, cu prilejul unei reduceri de personal, a fost anunțat că trebuie să se transfere pe un post de arhivar sau să-şi caute singur alt loc de muncă. Cu cariera ratată, părăsit de toți, inclusiv de soție, I.P. şi-a pus capăt zilelor.

*

Luni, 5 decembrie, la Librăria „Mihail Sadoveanu", va avea loc lansarea Istoriei... Voi fi prezentat de Mircca Dincscu. La rândul lui, Mircca Dincscu îşi va lansa şi el două cărți (una de versuri, Fluierături în biserică, şi una de pamflete, Pamflete vesele şi triste), prezentate de mine. Va fi deci o lansare reciprocă. Am mult de câştigat din asocierea cu Mircea Dincscu. Cândva, el mi-a scris o dedicație, pe o carte de-a lui: „Lui Alex Ştefănescu, cu care am supt la aceeaşi țâță a talentului". Aşa este, numai că el a supt primul şi abia dacă mi-a lăsat şi mie câteva picături.

1 decembrie. Este straniu să sărbătorim ziua de 1 Decembrie. La 1 decembrie 1918 s-a petrecut, într-adevăr, un eveniment fericit, România a devenit întreagă. In prezent, însă, ea nu mai este întreagă. Mari părți din teritoriul ei se află sub jurisdicția unor țări vecine. La 1 decembrie ar trebui să stăm cu privirea în pământ de ruşine, nu să sărbătorim un succes al predecesorilor noştri pe care n-am fost în stare să-l păstrăm şi să-l administrăm.

Dacă avem o casă pe care am lăsat-o în paragină, nu ne apucăm să sărbătorim ziua în care părinții noştri au inaugurat-o, cu mult timp în urmă. Mai firesc ar fi să o curățăm şi să o reparăm, să o reconstituim în varianta ei originară, şi abia după aceea să ne ocupăm de aniversări.

2 decembrie. Mare satisfacție ar avea adversarii mei literari dacă m-ar vedea. Sunt îmbrăcat — peste costum — cu un halat de pânză, care are deschizătura la spate (astfel încât nu mi l-aş putea scoate singur), am pe cap o bonetă,

tot de pânză, care-mi ține părul, iar în picioare, peste pantofi, un fel de huse de plastic. Parcă am evadat de la Spitalul 9. Astfel echipat, stau întins pe un pat metalic şi mă las manevrat de o doctoriță frumoasă care îmi face o injecție în... ochiul drept. Chiar în ochi. îmi înfige un ac subțire în globul ocular şi îmi injectează în el un anestezic.

Fără ştirea ei, repet în minte, obsesiv, refrenul unui cântec la modă:

„Vino mai aproape/ Simt că mă doreşti/ Dacă mă atingi/ Mă înnebuneşti."; „Vino mai aproape/ Simt că mă doreşti/ Dacă mă atingi/ Mă înnebuneşti." Şi tot aşa.

Doctorița este contrariată:

— Zâmbiți? Vă place să vi se facă injecție?

— A, da... — mă bâlbâi eu — sunt înnebunit după chestia asta.

— Acum mai simțiți ceva? mă întreabă ea, palpându-mi ochiul.

Simt, dar n-o să-i spun niciodată ce anume.

— Nu mai simt nimic. E în regulă.

Greul de-abia acum urmează. Sunt condus (pentru că nu văd aproape nimic) în sala de operație, unde vestitul oftalmolog Călin Tătaru — un bărbat fin, cu un râs frumos, încurajator — îmi va scoale cristalinul opacizat şi-l va înlocui cu unul sintetic.

Masa de operație mă ține, nu se prăbuşeşte sub greutatea mea, aşa cum s-a întâmplat când am făcut operație de apendicită. Mi se acoperă ochiul sănătos şi mă scufund într-un întuneric albăstrui, misterios. Zgomotele care se aud seamănă cu sonorul unei uzine în funcțiune. Un vâjâit metalic, ca de freză, un clipocit de lichid dens (nu mi s-a scurs ochiul? mă întreb înspăimântat), un țiuit, câteva bipuri... Mi se umblă în măruntaiele ochiului — simt clar chestia asta şi totuşi nu mă doare absolut deloc. Greu e de suportat ideea că mi se face o lucrare în ochi. Îmi vine mereu să mă ridic şi să o iau la goană, aşa echipat cum sunt (îmi închipui cum ar reacționa şoferii de pe stradă când m-ar vedea — s-ar produce accidente în lanț).

Dacă nu o fac este numai şi numai pentru că doctorul Călin Tătaru îmi vorbeşte neîntrerupt, calm, prietenos, explicându-mi în ce stadiu a ajuns operația şi ce urmează.

Când totul se încheie, mă felicită, iar una dintre asistentele lui mă conduce, ținându-mă de braț, în afara sălii de operație. Altă asistentă mă dezbracă (nu de tot!), astfel încât redevin un om ca toți oamenii. Doar ochiul drept îmi este acoperit de un pansament alb. Alb, nu negru, ca acoperământul purtat de pirați. Sunt un pirat angelic.

3 decembrie. Mi se scoate pansamentul şi sunt uimit.

Văd perfect, ca în adolescență. Expresia populară „mi s-a luat o ceață de pe ochi" este cea mai potrivită. Credeam că va urma o lungă perioadă de acomodare, că îmi voi

recuceri treptat vederea. Dar nu e aşa, văd dintr-odată foarte bine şi redescopăr, lacom, lumea, care, Doamne, e atât de frumos colorată!

Simt elanul să încep o nouă viață. Trebuie să fac ordine şi în lecturile melc. N-o să-i mai citesc, cum făceam până acum, din amabilitate, pe toții autorii mediocri care mă asaltează cu textele lor plicticoase. La vederea pe care o am, nu mă mai interesează decât cei la nivel de Premiul Nobel.

9 decembrie. Sunt la un supermagazin şi cumpăr cadouri pentru Crăciun. Lui Toma, care merge încă la grădiniță, dar frecventează şi un cerc de biologie la

Palatul Copiilor, vreau să-i iau un microscop de fabricație chinezească. E un microscop-jucărie, dar — cum se precizează într-un prospect — cu el se pot vedea până şi bacteriile din apa de băut.

Piesele componente ale aparatului, ca şi diversele lui anexe, stau în alveolele vinei simpatice genți de plexiglas, cu mâner. Un demon mă îndeamnă ca, profitând de transparența originalului ambalaj, să verific cu privirea dacă nu lipseşte ceva. Şi constat că... lipseşte. Una dintre adâncituri, de formă pătrată, este goală. Lipseşte, dar ce anume?

Iau din raft un alt microscop, ambalat la fel, şi îmi dau seama, prin analogie, că în adâncitura goală din primul set ar trebui să fie o cutie cu două eprubete.

Renunț la primul microscop şi îl pun în cărucior pe al doilea, care pare complet. Pare, dar nu este. La o scurtă examinare reiese că şi din al doilea set lipseşte ceva: un bec mic, ca de lanternă.

Scot din rafturi noi şi noi seturi, dar toate sunt incomplete. Unele, în mod curios, pe lângă lipsuri, au şi...

surplusuri (acestea însă sunt cazuri rare). Sunt convins că lucrătorii chinezi, cu binecunoscuta lor conştiinciozitate, au pus tot ce trebuia pus în fiecare geantă şi că numai cumpărătorii români, cu binecunoscuta lor inventivitate, au zăpăcit toate seturile (şi poate şi-au făcut rezerve de piese).

Resemnat, îngenunchez, cu o mulțime de seturi deschise în jurul meu şi încerc să compun unul complet.

Studiez schema microscopului, extrag o lentilă dintr-o geantă, o tijă cu filet din alta, şi, treptat, reconstitui conținutul corect al genții de plexiglas. Nimeni nu vine să mă întrebe de ce am deschis acest atelier de asamblări

direct pe podea. Aş putea să-mi iau oricâte piese de rezervă, întâmplător sunt cinstit şi îmi procur doar strictul necesar.

O doamnă cu un ursuleț de pluş în brațe, înțelegând greşit situația, îmi spune cu o voce rugătoare:

— Aş vrea să-mi reparați şi mie ursulețul ăsta. Ii lipseşte o ureche.

10 decembrie. Ce prost mănâncă cei care îşi cumpără alimente scumpe!

Sunt în vizită la o familie de tineri oameni de afaceri prosperi (au vilă, piscină, jeep, laptopuri, haine de piele, cârduri etc). Pe masa din living este o întreagă desfăşurare de industrie culinară. Nimic pregătit în casă. Caut cu privirea, răbdător, ceva care se poate mânca şi, negăsind, intru în panică. O să creadă că sunt nesociabil. Descopăr, în sfârşit, un castronel cu un fel de cartofi noi, prăjiți. Iau unul şi, după ce muşc din el, cu precauție, nu ştiu cum să scap de nefericita îmbucătură. Nu sunt cartofi noi, ci nişte bulete grețoase făcute din praf de cartofi şi îmbibate până la refuz cu ulei prăjit.

Intr-un bol de cristal tronează o aşa-zisă salată de fructe de mare. Predomină trupurile livide de scoici, care par recuperate din recipientele cu spirt de la Muzeul „Grigore Antipa". Alături, pe un platou — o salată „de boeuf, cu o maioneză albicioasă şi lipicioasă, cumpărată „la borcan".

Salata de vinete provine şi ea din conserve şi, bineînțeles, nu are niciun gust, parcă ar mai fi fost mâncată o dată.

Ciupercile, la rândul lor, sunt foste ciuperci, cu miros de cocleală de tablă.

Pe masă există şi un „tort", încă nescos din cutia lui de carton cu fereastră de celofan, în care a zăcut, îmbălsămat, mai bine de şase luni, până a catadicsit cineva să-l cumpere.

N-aş gusta din el nici clacă mi-ar cere asta Andreea Marin.

Ultima mea speranță sunt merele, aşezate pe o tipsie.

Sunt mari, perfect rotunde, netede. Au ceva neverosimil şi încep să bănuiesc că sunt şi ele insipide. Iau unul, îmi tai o feliuță şi bănuiala mi se confirmă. Parcă mestec o bucățică de burete de baie.

Nu suni: mere, ci cadavre de mere. De fapt, toate alimentele de pe masă sunt moarte, iremediabil moarte, unele deja putrezite. De aceea nu mă mir când gazdele aprind câteva lumânări, fixate în suporturi de metal şi plasate printre farfurii. Mi se pare firesc ca acolo unde există atâtea cadavre să se aprindă şi lumânări.

20 decembrie. Renault-ul meu e uşor de condus, dar eu m-am obişnuit... greu cu el. De fapt, cu ea, pentru că în intimitate îi spun, răsfățând-o, franțuzoaica. In trafic, în primele săptămâni, la fiecare o sută de metri intram în panică, având impresia că i s-a oprit motorul. De ce? Pentru că nu-l auzeam. înainte avusesem o Dacia 1310 fabricată în 1988, care huruia şi zdrăngănea, zgâlțâindu-se din toate încheieturile, astfel încât simpla ei înaintare părea o acțiune eroică. „Franțuzoaica" este cu desăvârşire silențioasă; trebuie să-mi încordez auzul ca să-mi dau seama dacă motorul ei funcționează. Şi funcționează întotdeauna, în afară de cazurile în care îl închid eu. (La Dacia, nici de asta nu eram sigur: mi s-a întâmplat s-o parchez, să scot cheia din contact, şi s-o aud totuşi intrând singură în funcțiune, ca personajele malefice din unele thrillere americane, care, împuşcate mortal, spintecate, incendiate, înecate în cada de baie, se ridică totuşi încă o dată în picioare şi vin pe

urmele ființei minunate pe care o terorizează de la începutul filmului.)

De schimbătorul de viteze: al vechii maşini trebuia să trag cu toată forța mea bărbătească (sper să nu citească aceste rânduri o feministă!) şi abia reuşeam să-l clintesc. La Renault e suficient să-l apuc cu două degete, ca pe un bețişor chinezesc folosit ca tacâm. Uşile Dacici se închideau numai izbite năprasnic. Uşile Renault-ului au nevoie doar de o împingere delicată, ca aceea cu care se închide tocul ochelarilor. Mi-a trebuit timp ca să mă adaptez la acest regim al mişcărilor delicate. Era ca şi cum ar fi trebuit să dansez cu Melania Medeleanu după ce ani la rând aş fi dansat cu Fănuş Neagu.

Timp de opt ani (da, s-au împlinit opt ani de când o am) n-am reparat-o niciodată pe franțuzoaică (şi nu se întrevede vreun motiv s-o repar în viitorul apropiat). Mi se strângea inima obligând-o să meargă pe străzile pline de gropi ale Bucureştiului, gândindu-mă că trebuie să se simtă ca o prințesă trimisă la prăşit porumbul. Cavalerismul meu înnăscut mă făcea să mă simt vinovat. Camioane cu roți imense au stropit-o de multe ori cu noroi, mâini de ştergători de parbrize au lovit-o nervos, în semn de protest pentru că le refuzam serviciile, apa din benzină i-a provocat în câteva rânduri o tuse înecăcioasă, obiecte zburătoare neidentificate (de obicei, aruncate din balcoanele blocurilor) au căzut pe capota ei. Şi totuşi franțuzoaica a rămas mereu aceeaşi, calmă şi puternică, frumoasă şi neatinsă de trecerea anilor.

Cred că, pe neobservate, m-am îndrăgostit de ca.

16 februarie. Am două zgârieturi adânci pe obrazul drept. Sunt atât de vizibile (dâre roşii pe pielea mea albă, de om din nord), încât, pe stradă, trecătorii întorc capul după mine. La redacție, zgârieturile provoacă, bineînțeles, animație. Fiecare nou-venit mă întreabă cu îngrijorare sinceră (sau cu subînțeles):

— Ce-ai pățit, Alex, cine te-a zgâriat?

Iar eu răspund invariabil:

— O femeie... Intr-un moment de frenezie sexuală...

Acelaşi răspuns i-l dau şi lui Nicolae Manolescu. El face

însă o observație subtilă:

— Intr-un moment de frenezie sexuală, o femeie te zgârie pe spate. Pe față te zgârie numai una care te respinge.

Explicația lui (competentă!) îmi dărâmă într-o secundă gloria de macho (pe care, oricum, o dobândisem într-un mod fraudulos; zgârieturile au, în realitate, cu totul altă proveniență).

17 februarie. Ninge în Bucureşti! Meteorologii declară că n-au prevăzut această ninsoare. Şi că nu şi-o explică. Dar eu ştiu ce s-a întâmplat. Un îndrăgostit, exasperat de urâțenia iernii din Bucureşti, a comandat o ninsoare adevărată, pentru iubita lui. Apoi cei doi s-au plimbat fericiți pe sub arborii redesenați minuțios-măreț cu zăpadă.

18 februarie. Zăpada — din pomi, de pe maşini, din părul trecătorilor — a. dispărut fără urmă, ceea ce iar i-a contrariat pe meteorologi. Explicația este însă la fel de simplă şi vine în continuarea celei de ieri, cu îndrăgostiții.

Pusă pe joacă, femeia şi-a făcut un bulgăre de zăpadă şi l-a lovit pe neaşteptate pe iubitul ci, apoi a luat-o la fugă râzând.

Bărbatul s-a aplecat să-şi facă şi el un bulgăre, convins că va

<)6

putea s-o ajungă, uşor din urmă pe femeie. Atunci ea a comandat, cu un gest autoritar, dispariţia instantanee a iernii, iar el a rămas fără muniţie.

19 februarie. Mă gândesc cu nostalgie că nu demult mă aflam pe Valea Lotrului, în munţi, într-un peisaj de iarnă desprins parcă dintr-o poveste de Andersen. La Bucureşti era noroi, iar pe Valea Lotrului — zăpadă. Miile de mii de molizi acoperiţi de zăpadă, ansamblu feeric, variantă hibernală a Paradisului, mă făceau să mă întreb de ce dracu' tot ne înghesuim să intrăm în Uniunea Europeană, în loc să ne administrăm cu grijă şi dragoste propria noastră ţară şi să trăim fericiţi în perimetrul ei. Tocmai când îmi

60

treceau astfel de gânduri nesănătoase prin cap, am alunecat şi am căzut brusc, lovindu-mă zdravăn de o piatră.

N-am nicio îndoială că a fost la mijloc mâna — delicată — a ministrului integrării, care fie m-a împins discret, fie a aşezat din timp piatra în locul în care urma să cad.

20 februarie. Cu prilejul incursiunii pe care am făcut-o pe Valea Lotrului am vizitat şi un castel amenajat pentru Nicolae Ceauşescu şi soţia lui la Olăneşti. Soţii Ceauşescu intenţionau să-l inaugureze la sfârşitul lui 1989, petrecând acolo revelionul. Până la urmă au petrecut revelionul în altă parte.

Parchetul din lemn de esenţe diferite (mahon, stejar şi paltin), covoarele imense, făcute la Cisnădie (unele au putut fi instalate numai cu ajutorul unor macarale), pereţii cu lambriuri, candelabrele alcătuite din mii de prisme mici de cristal, tablourile semnate de mari pictori, chiuvetele de marmură, robinetele suflate cu aur, mozaicurile de deasupra căzilor de baie, lucrate de artişti consacraţi, în culori pastelate, scările, şi ele de marmură (de Ruşchiţa), firidele luminate discret — totul este de un lux epatant. Există şi inserţii de prost-gust — acolo unde a intervenit Elena Ceauşescu personal, cerând să se opereze diferite modificări în conformitate cu concepţia ei despre eleganţă. Dar aceste infiltrări de kitsch într-o clădire

care evocă atmosfera iatacurilor boiereşti de altădată pot fi ignorate sau, în orice caz, nu sunt foarte supărătoare.

Ceea ce cu adevărat mi-a displăcut şi mi-a provocat chiar un moment de panică interioară a fost absența oricărei biblioteci.

P.S. Şi mi-a mai atras atenția ceva: deasupra fiecărei căzi de baie atârnă (şi azi) câte un şnur cu mâner, cu ajutorul

61

căruia Nicolae sau Elena Ceauşescu puteau să cheme un medic, în regim de urgență, dacă li s-ar fi făcut rău. De un asemenea dispozitiv ar fi avut nevoie şi la Târgovişte, în fața plutonului de execuție. Privirile lor de atei înălțate spre cer asta căutau, probabil, în ultima clipă de viață: un şnur cu mâner.

2 martie. Trebuie neapărat să fac mişcare, ca să slăbesc.

Dar nu am unde.

Ara încercat să alerg într-o dimineață pe străzile din jurul blocului în care locuiesc.

4 0

o a

LINU

61

Cum am ieşit din casă, m-am şi întâlnit cu un vecin:

— Ce faceți, domnule Alex Ştefănescu, unde mergeți îmbrăcat aşa subțire? E frig, să ştiți! Intoarceți-vă şi îmbrăcați-vă ca lumea.

M-am întors (ca să nu pierd timpul cu explicații) şi după o jumătate de oră am ieşit din nou, furişându-mă, ca să fiu sigur că nu mai dau ochii cu cineva.

Pe stradă, tocmai când îmi luam avânt, m-a interpelat un necunoscut:

— Ce se întâmplă, domnule Alex Ştefănescu, de ce nu mai apăreți la Realitatea TV?

I-am dat un răspuns convențional şi m-am grăbit să ajung pe altă stradă, mai retrasă, cu circulație redusă. Am început, în sfârşit, să fug, dar alergarea mea a ațâțat în scurtă vreme o haită de câini, răi şi surzi la argumente ca nişte sindicalişti. M-am oprit, s-au oprit şi ei. Apoi, cu multă precauție, pas cu pas, am făcut drumul până acasă, unde a trebuit să-i dau explicații şi Domniței în legătură cu escapada mea matinală.

3 martie. Azi am vizitat un magazin cu aparate de gimnastică, unele foarte sofisticate şi costând între 50 şi 100 de milioane de lei (vechi). înainte de a mă gândi cum aş putea face rost de atâția bani, m-am întrebat unde anume aş putea să instalez un asemenea aparat. Şi chiar dacă i-aş găsi un loc, de exemplu în living, în locul televizorului, la care aş putea renunța (pentru că oricum nu mă mai interesează, după ce am aflat că Sandra Stoicescu iubeşte pe altcineva), nu ştiu dacă plafonul vecinului de dedesubt l-ar ține. E un aparat foarte greu, eu, la rândul meu, sunt foarte greu, astfel încât n-ar fi exclus să ne prăbuşim, şi eu, şi aparatul, la etajul inferior, într-un nor de praf de moloz.

62

Tot azi am vizitat şi o piscină, amplasată într-un hotel cu multe etaje (piscina ocupă un etaj întreg). Era frumos, dar şi multă înghesuială. Dacă aş înota în ea, aş avea parte de numeroase atingeri. Atingerile cu femeile, mai treacă-meargă. Dar atingerile cu bărbații — nesuferiții de bărbați, păroşi şi ciolănoşi, mereu încruntați — mă scot din sărite.

Marc greşeală — piscinele mixte. Ar trebui făcută o delimitare: piscine destinate exclusiv femeilor şi piscine destinate exclusiv bărbaților.

Eu, bineînțeles, m-aş duce la piscinele pentru femei.

10 martie. Am o admiratoare tânără, M. (relativ tânără a împlinit în ianuarie treizeci de ani). Mama ci, bibliotecară, o anunță telefonic, ori de câte ori mă vede pe la bibliotecă, iar ea îşi face repede apariția, dornică să mă audă vorbind. Prezența unei femei tinere care urmăreşte cu atenție şi încântare tot ce spun mă flatează, bineînțeles, şi mă stimulează, astfel încât uneori... strălucesc de inteligență, mai ceva decât la emisiunile TV sau în articolele din reviste.

Ultima oară M. lipsea, iar mama ei clocotea de indignare.

— S-a întâmplat ceva? am întrebat-o îngrijorat.

— Da, s-a întâmplat. Fiica mea vorbeşte acasă numai de dumneavoastră. Nu are niciun prieten de vârsta ei. Trec anii şi nu ştiu când o să se mărite. Ascultați-mă bine. Ştiți cât de mult vă prețuiesc. Ei bine, dacă aflu că vă dați la ea, las orice respect deoparte şi cu mâinile astea două vă strâng de gât.

La aceste ultime cuvinte mi-a arătat ambele mâini transformate, înfricoşător, într-un fel de cleşti de rac.

roi

Am plecat de la bibliotecă profund tulburat. Niciodată nu-mi trecuse prin cap să „mă dau" la M. In urma discuției, mă simțeam nedreptățit. Dar şi mai tare mă afectaseră spaima şi oroarea pe care le citisem pe chipul bibliotecarei când îşi imaginase o legătură amoroasă între mine şi M.

Oare ce s-a întâmplat cu mine? Când am îmbătrânit şi m-am degradat atât de mult, încât o mamă să se îngrozească numai la gândul că m-aş putea apropia de fiica ei?

11 martie. Sunt încă sub impresia întâmplării de ieri. O singură dată în viață am mai trăit ceva asemănător, prin 1998, când m-am dus să văd casa bunicii mele din Boroaia (un sat dintre Fălticeni şi Târgu-Neamț). In acea casă, cu curte şi grădină, eu şi frații mei am petrecut din 1954 şi până în 19*72, când a murit bunica, vacanțe minunate, care m-au încântat la fel de mult ca basmele din O mie şi una de nopți.

In 1998, bărbat trecut deja de 50 de ani, singur la volanul maşinii mele, am revenit în acele locuri, neanunțat. Casa bunicii, nelocuită de 26 de ani şi abandonată după Revoluție de vecinii care se angajaseră să o îngrijească, era rău de tot dărăpănată. Printr-o spărtură mare a acoperişului crescuse un copac înalt, iar prin ferestrele fără geamuri intrau şi ieşeau păsări gălăgioase în zbor precipitat. Grădina se sălbăticise. Buruienile, prezente peste tot şi mai înalte decât pomii, făceau imposibilă traversarea curții, de la poartă şi până la casă. Au apărut atunci în jurul meu, pe neaşteptate, mai mulți copii din partea locului, care, neştiind cine sunt, m-au avertizat întrerupându-se unul pe altul şi aproape înecându-se de groază că în casă sunt strigoi.

Mi s-a părut dureros să aflu că un Ioc care mi-a fost cândva drag şi pe care îl cunoşteam până la cel din urmă ungher

IOi

a ajuns să-i înfricoşeze pe alții. L-am luat, prietenos, de mână pe unul dintre copii, îndemnându-l să intre împreună cu mine în curte. Voiam să-i arăt, în mărul cel mai apropiat de poartă, o curbură plăcută a crengilor, în care se putea sta ca într-un leagăn. Copilul s-a smuls țipând din mâna mea şi a luat-o la fugă.

12 martie. Sunt în sala Atelier, la Teatrul Național, la o conferință susținută de Neagu Djuvara, pe tema „Războiul de 77 de ani (1914-l991)". Se reia astfel, prin strădania lui Ion Caramitru, o tradiție — aceea a „Conferințelor Teatrului Național" — inițiată în perioada interbelică de

Ion Marin Sadoveanu. în sală este foarte multă lume (deşi se plăteşte bilet de intrare). Zeci de persoane nu mai au loc pe scaune şi stau în picioare — dovadă incontestabilă de succes.

La cei 90 de ani ai săi, Neagu Djuvara vorbeşte admirabil, pasionant, despre marile cicluri ale istoriei, şi este ascultat într-o linişte desăvârşită de întreaga asistență. După conferință, când încep să-i fie adresate întrebări din sală, atmosfera aceasta elevată se spulberă repede. O femeie scundă şi vânjoasă, cu avânturi patriotarde, propune tuturor celor prezenți să semneze un memoriu împotriva instalării bazelor militare americane în România. Un ziarist îl întreabă pe conferențiar ce culoare avea pielea lui Iisus Hristos.

Un preot, cu o indiscreție care trăda lipsa de educație, vrea să ştie dacă Neagu Djuvara crede în Dumnezeu.

Cât timp vorbea Neagu Djuvara, iluminați de inteligența lui, toți cei din sală păreau şi ei inteligenți. A fost însă suficient ca el să tacă, pentru a se vedea că lucrurile nu stau aşa...

16 martie. „Trag de fiare" sau „rup fiare", aşa aş spune dacă aş fi un bărbat adevărat. Dar nu sunt decât un nenorocit de scriitor, bătrân şi gras, care încearcă să-şi ajusteze corpul, ca să mai fie privit cu plăcere (sau măcar fără dezgust) de câte o admiratoare. Sunt într-o sală de fitness şi fac gimnastică Ia tot felul de aparate (asemănătoare, nu ştiu din ce cauză, cu nişte aparate de tortură). Am să vin aici multă vreme de acum înainte, o dată la două zile. La toamnă, voi face un fel de vernisaj al corpului meu recondiționat, în prezența tuturor doamnelor şi domnişoarelor pe care le cunosc (dacă există şi alte doritoare, trebuie să-şi rezerve locuri de pe acum).

Stau crucificat pe unul dintre aparate şi aduc ritmic în față, odată cu brațele mele, două brațe metalice orizontale, învingând opoziția lor puternică, dar elastică. Trebuie să fac 6-8 scrii de câte 10 mişcări. Realizez, prin apropierea brațelor, un fel de aplauze lente şi groteşti, silențioase (se aude doar un uşor zăngănit metalic). Respir greu şi transpir.

In sală îşi face apariția o blondă superbă, în şort şi maiou (s-a schimbat la vestiar). Are un corp atât de frumos sculptat, încât nu înțeleg de ce vine aici. Nu mă salută şi începe să execute Ia „cal" mişcări de culcare pe

spate şi ridicări pe şezut, pentru aşa-numitul „abdomen plat". Nu numai că nu mă salută, dar nici nu-mi înregistrează prezența. Parcă n-aş exista.

Mă ridic în picioare şi mă uit în uriaşa oglindă de pe perete: exist! Atunci, poate că pur şi simplu mă confundă cu un aparat. Ar fi... minunat. N-am de gând să explic de ce.

17 martie. Iau parte la festivitatea de decernare a Premiilor Clubului Român de Presă, ca membru al juriului pentru secțiunea „jurnalism cultural". Stau în al doilea rând de scaune dintr-o sală a Muzeului Național de Artă al României. înainte de a-mi ocupa locul am vorbit cu Ion Cristoiu (posomorât, dar cu o gândire mereu logică şi operativă), cu Emil Hurezeanu (ceremonios-cordial, de o finețe care îl face să pară venit din altă lume), cu Cristian Tudor Popescu (politicos într-un mod caustic), cu Lucian Avramescu (poet în continuare, cu toată poziția lui de important om de presă), cu Oana Sârbu (superbă, îmbrăcată nu într-o rochie, ci într-un joc de transparențe), cu Robert Turcescu (cu ochii scânteind de spirit justițiar, dar şi de... gelozie, pentru că Oana Sârbu a discutat prea mult cu mine). în fața mea, în primul rând, se află Corina Dragotescu, de la ziarul „Adevărul", complet rasă în cap,

ceea ce, în mod surprinzător, nu face decât să-i evidențieze o grație înnăscută...

Apare Traian Băsescu, zâmbind larg. Un zâmbet plăcut, ghiduş-mcfistofclic, nu ca acela mecanic al Iui Ion Uiescu.

Traian Băsescu este însoțit de consiliera lui, Adriana Săftoiu, o femeie calmă, cu o privire inteligentă. Amândoi se aşază în primul rând. Nu văd niciun bodyguard. Zeci de fotoreporteri şi cameramani îşi îndreaptă obiectivele spre preşedinte, parcă ar vrea să-l împuşte cu arme sofisticate. Dar el vorbeşte cu cei din jur şi gesticulează la fel de dezinvolt.

Când vine rândul secțiunii „jurnalism cultural", urc pe scenă şi înmânez premiul doamnei Mariana Bădan, autoarea filmului documentar Vocea speranței — Monica Lovinescu, realizat pentru TVR1. Un film excepțional, pe care îl şi caracterizez, la microfon:

— Are un ritm americănesc, o eleganță englezească şi un patetism românesc. Se înscrie deci pe axa Washington-Londra-Bucureşti...

Traian Băsescu râde copilăreşte...

18 martie. Aseară, târziu, m-am întors acasă pe jos, de la muzeul de pe Calea Victoriei şi până pe Calea Moşilor. Pe strada Măria Rosetti m-a

acostat o prostituată. Erau, de fapt, trei. Când m-au văzut, cu costum şi cravată, cu aparenţă de om cu bani, s-au consultat repede din priviri şi una dintre ele (probabil specialista în bărbaţi masivi) mi-a ieşit în cale şi mi-a spus cu o veselie umilă „Bună seara!" I-am răspuns prietenos, cu aceleaşi cuvinte, dar am mers mai departe cu paşi mari şi repezi. A rămas dezamăgită şi zgribulită în urma mea, iar eu m-am simţit, nu ştiu din ce cauză, vinovat.

66

19 martie. Călătoresc cu maşina de la Bucureşti la Oradea, unde mâine va avea loc lansarea cărţii mele Istoria... Dimineaţă voi participa la un talk-show organizat de un post local de televiziune, la amiază voi ţine o conferinţă în faţa studenţilor, cu titlul „Ce s-a întâmplat cu literatura română în timpul comunismului", şi voi da

66

autografe, iar seara mă voi întâlni cu ziariştii şi scriitori orădeni şi din nou voi da autografe.

Mă gândesc cu duioşie la orădencele care aşteaptă cu nerăbdare şi emoţie venirea mea. Mi le închipui cum se spală, cum se parfumează şi cum îşi pun funde roşii în vederea întâlnirii noastre de mâine. Dar... drumul parcă nu se mai termină. De la Râmnicu Vâlcea nu am curaj să o iau spre Sibiu, fiindcă ştiu de la televizor că au căzut stânci pe serpentine şi că nici autoritatea lui Traian Băsescu nu a reuşit să le clintească din loc. Mă îndrept deci spre Târgu Jiu, urmând ca de la Târgu Jiu să ajung la Deva, şi de acolo la Oradea.

Dar, surpriză neplăcută (neînregistrată nici măcar de emisiunile de ştiri ale televiziunilor): au căzut stânci şi pe serpentinele care duc la Târgu Jiu. Un camion de mare tonaj încearcă să treacă prin porţiunea îngustă rămasă liberă, însă nu reuşeşte şi face cale întoarsă. îmi încerc şi eu norocul şi... trec. O stâncă aplecată îmi zgârie foarte puţin aripa stângă a maşinii. Sper să nu cadă alte stânci în continuare, şi mai ales să nu cadă chiar pe maşină. Sunt atât de mari, încât nu numai că m-ar omorî, dar m-ar face de nerecuperat din grămada de fiare compactate. Ştiu cât de mult ar bucura-o o asemenea întâmplare pe Carmen Muşat (redactorul-şef de la „Observator cultural"), care ar vedea în sfârşit scutită literatura română de prezenţa mea nefastă. însă orădencele m-ar plânge cu lacrimi amare şi nu vreau să le provoc, tocmai lor, atâta suferinţă.

Târâş-grăpiş, prin gropile dragi ale patriei, ajung la Târgu Jiu şi apoi şi la Deva, dar de la Deva la Oradea chiar nu mai pot să ajung. Pe măsură ce înaintez, oraşul se îndepărtează. Pe un panou scrie „Oradea 61 de kilometri".

După ce merg cam un sfert de oră, un alt panou mă anunță: „Oradea 67 de kilometri". S-a făcut seară, s-a lăsat întunericul şi eu tot nu mai ajung la destinație. Ce greu se traversează România de la un capăt la altul! Abia acum înțeleg de ce vor ungurii (cei care vor) să ne ia Ardealul: din amabilitate. Se gândesc cu grijă la noi, ideea lor este să ne ajute să ne traversăm țara mai uşor.

20 martie. Ieri seară, la o oră înaintată, am ajuns totuşi la Oradea, unde eram aşteptat de bunul meu prieten Ion Simuț, de la revista „Familia" (pe drum mă amuzam întâlnind avertizări de genul „Viteza ucide! Nu uita că te aşteaptă familia!"; pe mine mă aştepta, într-adevăr, la Oradea, familia, şi anume revista „Familia"...). Ion Simuț m-a dus la un bar unde mi-a plăcut atât de mult, încât mi-am uitat, sub masă, servieta cu: bani, acte, agendă, carnet de adrese, stilou, mobil, ochelari, plus un obiect de lenjerie intimă feminină pe care îl port cu mine, ca fetiş, oriunde mă duc (chiar şi la recepțiile de la Palatul Cotroceni). Noaptea am dormit surâzător, fără griji, dimineața am făcut un duş fredonând un fragment dintr-un cântec la modă („Tu mă iubeşti, eu te iubesc/ Şi când m-atingi înnebunesc"), dar când am descoperit că-mi lipseşte servieta, am simțit că-mi pierd mințile. Am căutat-o, în mod absurd, de zeci de ori în aceleaşi locuri din camera de hotel, vrând parcă să oblig realitatea să mi-o restituie. Realitatea n-a ținut seama de dorința mea. Atunci am înțeles că am uitat-o la bar şi am alergat într-un suflet acolo. Iar acolo...

Un tânăr de vreo douăzeci de ani (pe nume „Loți") m-a întâmpinat uşor amuzat, mi-a dat servieta pe loc şi m-a rugat să-i verific conținutul. L-am verificat, nu lipsea nimic.

Nu lipseau nici sărutările depuse de mine de-a lungul timpului pe fetiş. Am găsit chiar câteva... în plus (în loc de 423 — 428)! Sau poate am greşit eu numărătoarea...

21 martie. Sunt în maşină, pe drumul de întoarcere de la Oradea la Bucureşti. Orădenccle m-au aplaudat, mi-au cerut autografe, s-au

fotografiat cu mine, dar după aceea s-au făcut nevăzute. Au pulverizat asupra mea iluzii, dintr-un spray scos cu discreție din poşetă, şi... cu atât m-am ales.

îmi revine totuşi în minte una dintre domnişoare, Ioana Revnic. Imaginea ei flutură pentru câte o clipă deasupra capotei, ca un străveziu stindard albastru. Ii zâmbesc visător. Dacă m-ar vedea un polițist, m-ar amenda fără să poată explica de ce.

Fulguieşte, gropile îmi zgâlțâie maşina, stâncile de pe versanții munților stau gata-gata să cadă. Câinii vagabonzi, famelici şi răi, mă latră răguşit. Mă îndrept, fără tragere de inimă, spre Bucureştiul unde mă aşteaptă, veşnic posomorâtă, Carmen Muşat.

1 aprilie. Astăzi am fost făcut cetățean de onoare al municipiului Ploieşti (odată cu Ion Caramitru). Ceremonia a avut loc în sala Teatrului „Toma Caragiu", iar diploma, medalia şi legitimația mi-au fost înmânate de primar, un om fin şi cu umor, Emil Calotă. L-am întrebat pe primar, la microfon, în fața publicului, dacă legitimația îmi dă vreun ascendent în eventuala mea încercare de a cuceri o ploieşteancă. „Bineînțeles", mi-a răspuns primarul, tot la microfon. „E de ajuns să arătați legitimația şi aveți succesul asigurat."

Ajuns acasă, am constatat că legitimația este completată şi ştampilată, dar îi lipseşte fotografia.

no

Probabil de asta mi-a spus primarul că am succesul asigurat...

P.S. Mă gândesc să-l rog pe Adrian Cioroianu, care pe vremuri îmi scria la „Poşta redacției" şi are anumite obligații morale față de mine, să-mi dea voie să-mi lipesc în legitimație o fotografie a Iui. Atunci chiar că aş merge la sigur.

2 aprilie. Pădurea Băneasa dispare! In fiecare zi se taie clandestin zeci de copaci, ale căror trunchiuri, aşezate orizontal în căruțe, sunt duse către nu se ştie ce destinație.

Dacă doi îndrăgostiți fac greşeala să se refugieze în pădure ca să se sărute în linişte, nu este exclus ca, desprinzându-se dintr-un sărut mai lung, să descopere că nu mai există niciun arbore în jurul lor care să-i ascundă de priviri indiscrete.

In locul copacilor sunt depozitate gunoaie dizgrațiosmulticolore, aduse de bucureştenii care vin, în weekend, să

iu

se... bucure de natură. Se bucură atât de tare, încât din natură nu mai rămâne aproape nimic.

Pâlcurile de ghiocei care se văd prin iarbă sunt, în realitate, coji de semințe, iar viorelele — ambalaje de la guma de mestecat.

4 aprilie. Stau pe o bancă, în parc, cu fața mângâiată de soare, şi îmi amintesc întâmplări din tinerețea mea. Aveam 21 de ani, eram student în anul III la Facultatea de Limba şi Literatura Română din Bucureşti şi îi trimiteam versuri lui Geo Dumitrescu la „Poşta redacției", rubrică pe care şi-o mutase de curând de la „Contemporanul" la „România literară". Versurile le semnam cu un pseudonim feminin, Ioana Matei. Geo Dumitrescu a fost încântat, nu ştiu dacă de versuri, sau de... feminitatea mea, şi a început să mi le publice în „România literară". O adevărată sărbătoare a fost pentru mine ziua de 26 iunie 1969, când mi-au apărut în „România literară" nu mai puțin de opt poezii: Amintiri despre izvoare, Tu ai dreptate, Tristele, Măcar întunericul, întoarcerea Lui, Oprire riscată, Ospitalitate regală, Vis puberal.

Colegul şi prietenul meu, George Arion (care fusese remarcat de Geo Dumitrescu cu câteva luni înainte şi avea deja experiență) mi-a atras atenția, la o vodcă băută la „Trocadero" asupra drepturilor băneşti care-mi revin pentru versurile publicate. Mi-a făcut cunoscut până şi programul de la casieria Uniunii Scriitorilor.

Mi se părea minunat ca, pe lângă gloria de a apărea în „România literară", să mai primesc şi bani. M-am înființat, deci, chiar a doua zi, la casierie, dar am aflat că banii sunt pe numele Ioana Matei şi că nu i-aş putea ridica decât dacă aş aduce o adeverință, semnată de Geo Dumitrescu, din care să rezulte că eu, Alex. Ştefănescu, sunt Ioana Matei.

Drept urmare, am ajuns la sediul redacției, de pe Bulevardul Ipătescu nr. 15, unde i-am explicat secretarei, o femeie tânără şi prietenoasă, ce vreau. Mai mult decât atât, făcându-mi-o complice, am convins-o să-l anunțe pe redactorul-şef al revistei că a venit să-l vadă... Ioana Matei.

Secretara a intrat în biroul lui Geo Dumitrescu şi, întorcându-se în anticameră, m-a anunțat că poetul mă primeşte. In acel moment s-a petrecut o scenă amuzantă, pe care o evoc azi cu gândul că astfel îl fac pe cel dispărut să mai trăiască o clipă, prin ceea ce avea mai omenesc şi mai vulnerabil.

Prin uşa întredeschisă l-am văzut pe Geo Dumitrescu aranjându-se repede, emoționat, în fața unei ferestre pe care o folosea ca oglindă. Şi-a netezit părul, şi-a îndreptat cravata, s-a studiat fugitiv din profil, luându-şi o mină visătoare. Voia s-o dea gata pe Ioana Matei.

Când am apărut în cadrul uşii, m-a gonit, enervat:

— Vă rog nu intrați! Aştept pe cineva.

— Eu sunt cea pe care o aşteptați.

— Eu sunt Ioana Matei.

— Cum să fiți?...

— Eu sunt cea care semnează Ioana Matei. E un pseudonim.

— Aha...

Cu un mare efort de voință, Geo Dumitrescu şi-a stăpânit furia şi şi-a compus o atitudine protocolară.

— Dumneavoastră, deci... Şi erați plină de farmec...

Cu o grabă în care se descifra nu numai solicitudinea, ci

şi nerăbdarea de a scăpa de mine, poetul mi-a semnat adeverința de care aveam nevoie.

7 aprilie. Am visat o femeie îmbrăcată, ceea ce m-a tulburat foarte mult. De mult n-am mai văzut o femeie îmbrăcată. Pe stradă, de când a venit primăvara, toate îşi arată fâşia de burtă cu buricul (de care stă de obicei agățat un cercel) şi spatele până foarte jos, unde începe despicătura dintre fese, ca şi sânii, gata mereu să se reverse din bluză, fie prin decolteu, fie prin deschizăturile largi, laterale, unde ar trebui să fie, şi nu sunt, mânecile. La televizor, la fel, încă de la emisiunile matinale pot fi văzute femei frumoase cu fuste doar schițate, care au obiceiul ciudat de a sta în fotolii adânci şi de a-şi schimba mereu, în direct, poziția picioarelor, când stângul peste dreptul, când dreptul peste stângul.

Femeia din visul meu avea o fustă lungă, bluză fără decolteu, mâneci cu dantele la încheietura mâinii şi o pălărie cochetă, de care atârnau câteva panglici. M-am trezit erotizat şi m-am ruşinat la gândul că o femeie mi s-a arătat astfel, în deplina ei feminitate.

8 aprilie. Mă gândesc cu compătimire la Ludovic Orban, care, spunând un adevăr (că există femei care fac carieră politică trecând prin paturile unor bărbați influenți) a fost acuzat că foloseşte un limbaj vulgar (sau „jegos", cum s-a exprimat o delicată ziaristă), că este suburban („suborban", în viziunea unor entuziaşti adepți ai jocurilor de cuvinte de uz

gazetăresc), că practică discriminarea etc. (Chestia cu discriminarea chiar n-am înțeles-o. Din afirmația lui Ludovic Orban reiese, dimpotrivă, că el are o înaltă idee despre ființele omenești de sex feminin și că tocmai de aceea nu aprobă abdicarea unora dintre ele de la demnitate.)

Dacă Ludovic Orban a pățit ce a pățit, pentru o observație inofensivă, mă gândesc ce am să pățesc eu când am să scriu un articol cu titlul Amantele personalităților, pe care îl plănuiesc de multă vreme. Ideea mea este că în viața culturală unii bărbați cu prestigiu își răsplătesc amantele promovându-le ca scriitoare, artiste, ziariste, vedete TV. In loc să le plătească serviciile sexuale cu bani, blănuri, bijuterii, le fac cadou o carieră artistică sau un statut de instanțe ale vieții culturale, chiar și în situația (cea mai frecvent întâlnită) în care ele n-au aptitudinile necesare. Anii trec, frumusețea se degradează, pasiunea se stinge, dar în spațiul culturii rămân instalate până la sfârșitul vieții aceste impostoare, complexate și vindicative.

Cu alte cuvinte, pentru minutele de plăcere pe care și le

procură unii pontifi ai vieții culturale, trebuie să plătim cu toții.

12 aprilie. In autobuzul 331. Un tânăr și o tânără, în picioare, în mijlocul autobuzului, se sărută deznădăjduiți, sorbindu-se reciproc și căutându-și din când în când, dramatic, gurile, pentru a și le potrivi mai bine. Alături, un domn în vârstă, cu două fetițe angelice, blonde, frumos îmbrăcate, probabil nepoatele lui, îi privește sever-dezaprobator. In cele din urmă, li se adresează direct:

— Vă rog foarte mult să încetați!

Cei doi se desprind cu greu din îmbrățișare (desprindere care seamănă cu o jupuire a unuia de celălalt) și, cu o expresie de oameni treziți din somn, întreabă cu candoare:

— Cu ce-am greșit?

— Trebuie să vă spun eu?! Faceți amor aici, în văzul lumii?! Sunt de față și copii!

Tânărul se rușinează, în mod evident, dar bravează, zâmbind ironic. Tânăra, mai puțin rușinoasă decât partenerul ei, îl fulgeră pe bătrân cu privirea și îl întreabă batjocoritor:

—Asta înseamnă pentru dumneavoastră să faci amor?!

Nu prea aveți experiență...

La prima stație, domnul în vârstă, vexat, le ia pe cele două fetițe de mână şi coboară repede, comentând:

— Ce proastă creştere! Hai, veniți cu mine, o să luăm alt autobuz!

Tânăra chicoteşte, excitată de întâmplare, şi încearcă din nou să prindă, cu buzele ei, buzele tânărului. Acesta, însă, se retrage, stânjenit. In mod evident, incidentul l-a marcat.

Mă gândesc, în sinea mea, că şi în acest caz, ca în atâtea altele, toți cei implicați au dreptate, fiecare în felul lui. Dar nu arbitrarea diferendului mă preocupă, ci... viitorul celor doi

n72

îndrăgostiți. Tânărul ar trebui să nu facă greşeala să se căsătorească cu fata de care e însoțit acum. Dacă va face această greşeală, va fi toată viața nefericit.

Cu experiența de observator al semenilor şi imaginația pe care le am, văd pur şi simplu cum va evolua relația dintre ei. Ea va deveni cu timpul tot mai voluntară şi insolentă, iar el, un om fin, cu bun-simț şi tocmai de aceea vulnerabil, va pierde treptat teren, aservindu-i-se în cele din urmă cu totul.

Mă apropii de tânăr, hotărât să-l avertizez, dar el este din nou angajat într-un sărut pasional. Mi-l închipui ca pe un gânclăcel căzut în caliciul unei plante carnivore. Nu mai e nimic de făcut.

20 aprilie. Toată ziua, de dimineața până seara, se bat covoare. Nu pot să citesc, nu pot să scriu, nu pot să vorbesc la telefon, nu pot să dorm. Pac! Pac! Pac! Pac! Cu singura variație: Paf! Paf! Paf! Paf!

In zadar s-au inventat aspiratoare, perii spiralate, detergenți... Când se apropie Pastele, îşi reintră în drepturi, în toată România, bătătoarele, făcute din nuiele împletite sau material plastic.

Le urăsc în mod special pe cele mânuite de bărbați.

Bărbații lovesc rar şi apăsat, făcând să vibreze ferestrele clădirilor din jur. Dintr-un fel de masochism, număr fiecare lovitură, primind-o parcă direct în creştet. Femeile lovesc mai des şi mai uşor. Dar nici loviturile lor nu seamănă chiar cu o mângâiere.

72

In Occident n-am văzut pe nimeni bătând covoare. Sper că la intrarea în Uniunea Europeană ni se va interzice şi nouă să le mai batem.

21 aprilie. Sunt în vizită, printr-un concurs de împrejurări, la un şofer de tir. La un fost şofer de tir. Acum şomează, dar o duce bine. Stă toată ziua

în casă, la televizor, etalându-şi, prin deschizătura pijamalei, pieptul păros şi burta rotunjoară. Seara iese la o bere „cu băieții", şi când se întoarce îşi trezeşte nevasta — după cum singur povesteşte, ca să-şi ia dreptul de soț, iar apoi să poată dormi ca un prunc nevinovat.

— Am nevastă ca lumea, se laudă şoferul şi îmi face cu ochiul, în timp ce eu inspectez cu un fals surâs îngăduitor carpetele turceşti de pe pereți, un fel de manele ale artelor plastice.

Ce să zic? Dau aprobator din cap, deşi n-o cunosc...

— Nevastă, strigă el către femeia care se află într-o încăpere alăturată, vezi că avem un musafir di granda, fă o cafea ca lumea! Mie să nu-mi faci, că am mai băut!

Mi-o închipui pe nevasta lui „ca lumea", durdulie, cu părul pus pe bigudiuri şi înfăşurat într-un prosop. Mă îngrozesc la gândul că va trebui să particip, din politețe, la o discuție interminabilă despre prețuri.

Dar... surpriză! Cea care vine să mă trateze cu cafea şi apă minerală este o femeie încă tânără, superbă, cu un limbaj ales. Aflu că a făcut Facultatea de Litere şi că a scris şi versuri, dar acum are un serviciu greu (este adevărat, bine plătit), la o firmă mixtă, româno-germană, şi nu-i mai rămâne timp de scris. Nu cumva e fiica grobianului şofer?

Nu, e chiar nevasta lui. Nu discutăm deloc despre prețuri, ci despre proza sud-americană şi deconstructivism. Şoferul

n 8

râde flatat („vezi, dom'le, ce bucățică am eu?") şi o lasă să vorbească, fără să se amestece.

Nu-mi vine să cred că cei doi formează un cuplu. Dacă ea ar fi stat răsfățată acasă, iar el ar fi fost responsabil cu câştigarea banilor, aş mai fi înțeles. Dar nu, banii tot ea îi aduce. El are doar un ajutor de şomaj.

— Gata! îi spune şoferul la un moment dat, decis şi autoritar. La bucătărie!

Iar după ce ea iese din cameră, îmi face din nou cu ochiul şi îmi explică:

— Trebuie ținută din scurt, altfel şi-o ia în cap.

Sunt revoltat, îl detest pe individ, dar ce aş putea să fac?

Nu voi înțelege probabil niciodată secretul căsniciei lor.

Am văzut odată, cu mulți ani în urmă, în casa unor oameni needucați, un volum de versuri de Eminescu folosit ca suport pentru cratițele fierbinți. De un tratament similar are parte tânăra femeie.

22 aprilie. Astă-noapte am visat că am răpit-o pe nevasta şoferului de tir şi am adus-o acasă. Domniţa m-a întrebat, în vis, ce o să facem cu ea. Eu m-am bâlbâit puţin, apoi i-am explicat că aş vrea s-o înfiem.

23 aprilie. Ciocnesc ouă roşii, mănânc friptură de miel şi pască, beau vin. Sunt, împreună cu Domniţa, la finii noştri, Ovidiu şi Andreea, care trăiesc de mai multă vreme în SUA, dar care în fiecare an, de Paşte, se întorc pentru câteva zile în România (la părinţii lui Ovidiu). Râd de unul singur, amintindu-mi ce m-a întrebat la telefon, dimineaţă, cumnatul meu, Mihai:

— Voi unde mergeţi la prânz?

— La Ovidiu şi Andreea.

— Dar ei unde sunt acum: în America sau în România?

Mi-ar fi plăcut să fi fost în America. Dar nu ştiu cum am fi putut să ajungem acolo până la prânz...

24 aprilie. Printre cei care atacă furibund şi în mod repetat cartea mea, Istoria literaturii române contemporane (1941-2000), se numără şi un tânăr critic literar, Paul Cernat. Recent, el a publicat, într-o revistă, un nou articol denigrator, alături de un articol al... soţiei lui, care, şi ea, îmi neagă vehement Istoria... Mă gândesc cu groază că în scurtă vreme cei doi ar putea face copii, care, la rândul lor, se vor năpusti asupra cărţii melc. Nu voi avea — cum speram — o bătrâneţe liniştită.

26 aprilie. Urât s-a mai petrecut anul acesta de Paşti!

Oameni obosiţi, cu figuri bolnăvicioase, au ieşit la iarbă verde — de fapt, la iarbă gri, pentru că pretutindeni vegetaţia este prăfuită — ca să bea bere din butelii de plastic. Au aruncat mereu priviri vigilente înjur, apărându-se astfel de hoţi, de cerşetori şi de câinii vagabonzi, iar în cele din urmă s-au îmbătat, cu un trist sentiment de eliberare, de genul celor pe care îl au şi sinucigaşii. La plecare, au lăsat peisajul cotropit de ambalaje, coji de ouă şi fructe, excremente de câini.

în Bucureşti, cel puţin, sărbătorirea învierii lui Hristos a fost jalnică. La unele ieşiri din oraş, printre resturi de moloz şi scaieţi rămaşi de anul trecut, s-au tăiat miei la comandă, în prezenţa cumpărătorilor, sub roiuri de muşte trezite brusc la viaţă. Străinii care ar fi trecut pe acolo ar fi rămas şocaţi văzând bălţile de sânge şi auzind corul de behăituri disperate.

Unele dintre florărese au vândut flori furate din cimitire (am avut eu însumi surpriza să constat, mergând într-o vizită, că lalelele pe care le-am înmânat gazdei păstrau urme

12.0

de ceară). Crainicele posturilor de televiziune, în loc să prezinte sobru ştirile, s-au lansat în comentarii liricoide pe tema venirii primăverii şi au făcut glume de prost-gust în legătură cu bunătățile din care se înfruptă (sau nu se înfruptă) românii. Cupluri de îndrăgostiți famelici, îmbrăcați ponosit, s-au postat pe trotuare, încurcând circulația şi oferind spectacolul unor lungi acuplări imobile, ca ale câinilor.

Dezolantă a fost şi aşa-zisa curățenie de primăvară. Ore în şir s-au bătut covoarele, înnebunindu-i pe locatarii blocurilor, transformate în imense cutii de rezonanță.

Norii de praf se ridicau alene din covoare, intrau pe ferestrele deschise şi se aşezau pe alte covoare, far copiii loveau năprasnic cu mingea în automobile, ca să le declanşeze sistemele de alarmă.

I.2.I

Urâte au mai fost zilele de Paşti anul acesta! Hristos a înviat, România — nu.

27 aprilie. Vântul bezmetic de astă-iarnă mi-a dărâmat chioşcul din grădină (în care are loc o dată pe an, când se coc cireşele, o şedință de sumar a „României literare").

A căzut peste doi pruni, din rămurişul cărora l-am desprins cu greu (şi cu grijă, ca să nu provoc prea mari distrugeri pomilor). Acum zace în iarbă, într-o rână, ca scheletul unui uriaş animal preistoric.

Construiesc alt chioşc, cu ajutorul a doi tineri prieteni.

Astăzi am înfipt în pământ şase stâlpi de metal, fiecare cu câte o mică fundație de beton. Perfect verticali, ei dau un sentiment de siguranță şi solemnitate. După ce se va întări betonul, voi continua construcția.

Mă simt recunoscător celor care au inventat cimentul.

Cimentul este o piatră care devine temporar lichidă pentru a lua forma dorită de om. Şi care apoi redevine piatră. Un adevărat miracol.

28 aprilie. Trece D. pe lângă gardul grădinii mele. II urmăresc cu privirea, în timp ce se îndepărtează, şi observ, cu o strângere de inimă, că a slăbit mult şi că merge nesigur.

D. a fost singurul copil al unei familii de țărani. Mama lui îl iubea mult, dar tatăl lui venea mereu acasă beat şi o bătea cumplit, sub ochii copilului. D. încerca să-i ia apărarea, dar era şi el lovit nemilos, călcat pur şi simplu în picioare sau dat cu capul de pereți. In cele din urmă, mama lui a murit, din cauza tratamentului la care era supusă sau din cine ştie ce altă cauză. D. continua să fie bătut de tatăl lui, în virtutea inerției. Asta până într-o zi, când rolurile s-au inversat.

Devenind bărbat, D. a început să-şi bată el tatăl, zilnic, cu sau fără motiv. După moartea tatălui, D. a rămas singur în casa

m

părintească. Deşi inteligent şi relativ cultivat, a devenit spaima vecinilor, pe care îi agresa ori de câte ori avea ocazia, insultându-i până la declanşarea unui conflict şi ajungând de fiecare dată la bătaie.

De obicei, cl era cel bătut (fiindcă alcoolul îl făcea neputincios). Asistând la asemenea scene, am înțeles ceva cutremurător. Lui D. îi plăcea să fie bătut, avea o nevoie imperioasă de bătaie, ca de un drog. Gemea voluptuos în timp ce adversarul, călare pe el, îi căra pumni peste față.

Asta fusese singura formă de mângâiere de care avusese parte ani la rând şi asta îşi dorea în continuare!

Acum D. e o umbră de om şi nu mai intră în conflict cu nimeni. La patruzeci şi ceva de ani, arată ca un moşneag, scofâlcit, fără dinți, cu privirea rătăcită.

5 mai. Sunt la dentist (faimosul doctor Mihai Mandaj), instalat într-un scaun metalic complicat, ca de cosmonaut.

Țin în gura deschisă o pipă din oțel inoxidabil din care nu sorb eu fum de tutun, ci care soarbe ea rumeguşul de os rezultat din pilirea bieților mei dinți. Cu un polizor delicat, de mare viteză, medicul raşchetează locurile în care îmi va pune plombe.

Mi-aduc aminte că odată mă aflam într-o situație similară şi o ziaristă, care se săturase să aştepte la uşă, a intrat în cabinet, cu complicitatea unei asistente, şi m-a întrebat ce cred, în calitatea mea de preşedinte al ASPEC, despre o declarație a lui Emil Constantinescu referitoare la Basarabia. Am bâiguit ceva ininteligibil, iar ea, dintr-un reflex profesional, s-a grăbit să-şi noteze spusele mele în carnet. Sunt convins că a scris ceva de genul: „Măămmm... mââmmm... mn... mn..." In ziar a apărut că sunt în dezacord cu atitudinea ezitantă a preşedintelui...

6 mai. împreună cu doi dneri termin de reconstituit chioşcul din grădină, pe care mi l-a doborât vântul astă-iarnă.

Ca să putem lucra, a trebuit să tai crengi mari din prunii din jur. Cu ferăstrăul în mână, retezând crengile pe care cu atâta dragoste le-am aşteptat, de-a lungul anilor, să crească, m-am simţit ca un criminal. Acum mă odihnesc în iarbă, şi mă uit din când în când la tinerii urcaţi pe copertina chioşcului (acrobaţie pe care eu, cu oricâtă bunăvoinţă, n-aş fi putut s-o fac.) Grădina mea va fi foarte frumoasă după moartea mea.

Atunci vor exista în perimetrul ei, în sfârşit, arbori bătrâni, înalţi, solemn-foşnitori, aşa cum mi-ar plăcea acum să am.

8 mai. L-am auzit pe un cunoscut poet explicând de ce îi priveşte cu simpatie pe băieţii de cartier care folosesc cuvinte ca „gabor", „merţan", „naşpa"... şi aşa mai departe (din nefericire până foarte departe). Cuvintele decente, pe care le întrebuinţăm în viaţa de fiecare zi — explica poetul — s-au banalizat, şi-au pierdut expresivitatea. Singura sursă de...

poezie o constituie tocmai acest limbaj periferic, inventiv şi pitoresc.

Teoria este complet falsă. In realitate, marii poeţi au folosit cuvinte obişnuite, exploatându-le farmecul inepuizabil. In vocabularul poeziei lui Mihai Eminescu există aproape exclusiv termeni din fondul principal al limbii române: „mână", „umăr", „privire", „geam", „rochie", „gând", „codru", „lac" etc. La Nichita Stănescu, la fel, întâlnim aproape numai cuvinte de care ne servim şi noi în mod curent: „lumină", „a fi", „toamnă", „suflet", „umbră", „iubire", „străveziu" etc.

Din aceste cuvinte „simple" (cum să fie simple, când Constantin Noica a descoperit zăcăminte de filosofie în adâncul lor?) se pot compune versuri de o frumuseţe

magică. Să ne amintim cum o descrie Mihai Eminescu pe fata de împărat scufundată în somn: „Braţul ei atârnă leneş peste marginea de pat;/ De a vârstii ei căldură fragii sânului se coc"... „Tâmpla bate liniştită ca o umbră viorie".

Să ne amintim ce portret îi face Nichita Stănescu iubitei:

„Ea era frumoasă ca umbra unei idei,/ a piele de copil mirosea spinarea ei,/ a piatră proaspăt spartă/ a strigăt dintr-o limbă moartă"... Şi să ne gândim cum apare „gagica" în reprezentarea unor tineri de pe stradă care s-au plictisit de cuvintele „obişnuite"...

Persoanele care au mâncat mulți ani din viața lor la cantine proaste, unde mâncarea era insipidă, şi-au făcut obiceiul de a turna peste orice fel de mâncare câte un pumn dc sare, pentru a-i da gust. O experiență nefericită asemănătoare există probabil şi în trecutul autorilor care îşi închipuie că pot face expresiv un text turnând peste el un pumn de termeni argotici.

12 mai. Discuție cu un tânăr, care consideră că mă întrece în toate privințele, datorită tinereții lui:

— La ce mă întreci? îl provoc eu. Poate doar la... alergări!

Dă-mi un exemplu de domeniu în care îmi eşti superior!

— Ştiți să folosiți un computer?

— Ştiu, mai bine decât tine. Dacă vrei, facem un concurs.

— Dar un mobil?

— Poți să-ți explic eu ție, în plus față de ceea ce ştii, unele subtilități.

— Sunteți haios?

— Nu înțeleg întrebarea...

— Puteți să-i faceți pe alții să râdă?

— Vrei să spui... dacă am umor...

— Da.

— Sigur că am, mai mult decât tine. Iți propun să dialogăm pe o scenă, în fața publicului, să ne ironizăm reciproc şi să constatăm la replicile cui se râde mai mult.

— Ştiți să văjucați?

— Bineînțeles. Chiar acest joc, al comparării între noi, eu l-am inițiat. Tu ai doar meritul că ai intrat în el.

Furios, tânărul izbucneşte:

— Hai să luăm fiecare câte o femeie şi să vedem cine face mai bine sex. Aşa, cum vă place dumneavoastră, pe o scenă, în fața publicului...

78

— Sunt de acord. Am o singură rugăminte, pentru ca totul să fie corect. Adu-mi tu o femeie din generația ta şi îți aduc şi eu una din generația mea.

13 mai. Totuşi, am îmbătrânit. Degeaba bravez în discuția cu câte un tânăr.

Azi, la o nouă şedinţă, dentistul mi-a examinat mai atent ca data trecută cavitatea bucală şi m-a lăudat:

— Aveţi gingii puternice, neatinse de paradentoză.

Dinţii sunt bine înfipţi în ele şi nu se clatină, ca la alţi pacienţi de vârsta dumneavoastră. E o plăcere să lucrez pe o bază sănătoasă.

M-am simţit flatat, dar acum, rememorând momentul, mă gândesc cu jale că tocmai asta e o dovadă de bătrâneţe...

Părul încă nu mi-a căzut! Gingiile îmi sunt puternice! Pot să merg pe jos şi şapte-opt kilometri! Sunt în stare să memorez câteva zeci de numere de telefon! Am ajuns să mă bucur că părţi din corpul meu încă funcţionează. Când eram tânăr, nu aveam o asemenea evidenţă în minte. Totul funcţiona.

Acum recuperez, cu entuziasm, fragmente din fiinţa mea, aşa cum se recuperează bucăţi dintr-o corabie naufragiată.

Victorie! Am gingiile sănătoase! Iar genunchii, când e vremea frumoasă, nu mă dor absolut deloc!

14 mai. La volanul maşinii mele, străbat Bulevardul Magheru; în apropierea intersecţiei cu strada CA. Rosetti am o altercaţie cu un şofer care vine din sens invers. El deschide cu un calm rău prevestitor geamul şi îmi strigă necruţător, privindu-mă în ochi:

— Te bag în p... mă-tii!

Deschid şi eu geamul, tacticos, şi îl văd zgribulindu-se puţin. Se aşteaptă, probabil, să-i trântesc în faţă o înjurătură şi mai năprasnică. Dar îi spun cu totul altceva:

— Doamne, dacă ai şdi cât de mult aş dori să mă întorc acolo! Era atât de bine, mă simţeam atât de ocrotit! Dar...

nu se mai poate.

Şoferul se zăpăceşte şi e gata-gata să tamponeze o maşină din faţa lui.

15 mai. Sunt în sala „Amfiteatru" a Teatrului Naţional din Bucureşti, unde se decernează premiile Uniunii Scriitorilor pe 2005. Eu am candidat cu Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000, care a fost nominalizată la categoria Premiul special al juriului. Rămâne de văzut dacă va lua şi premiu.

Plicul cu decizia juriului este deschis de Augustin Buzura. Am emoţii ca la olimpiadele de limba şi literatura română de pe vremea când eram elev de liceu. Augustin Buzura, el însuşi emoţionat, citeşte numele meu. Apoi

spune câteva cuvinte frumoase despre mine. După atacurile violente din presă îndreptate asupra cărții, aceste cuvinte sunt ca sărutul lui Alexandru Ioan Cuza pe fruntea lui moş Ion Roată, din povestirea lui Ion Creangă. Mă uit în sală, la membrii juriului: Gabriel Dimisianu, Dan C. Mihăilescu, Cornel Ungureanu, Daniel Cristea-Enache, Mircca A.

Diaconii. Ei au avut curajul să înfrunte, cu seninătate, furia dezlănțuită a autorilor nemulțumiți de modul cum i-am prezentat — sau de faptul că nu i-am prezentat — în istorie, îmi sunt dragi, cum stau demni şi senini, unul lângă altul, formând un for incoruptibil al dreptății literare. Vorbeşte, apoi, deşi n-avea obligația să vorbească, Nicolae Manolcscu, cel care m-a îndemnat cu ani în urmă să scriu critică literară; explică asistenței că am meritul de a fi făcut — şi de a-mi fi asumat — o selecție a valorilor în spațiul literaturii române contemporane. Se vor împlini, în curând, 40 de ani

12.8

de când mă susține Nicolae Manolescu! A îmbătrânit, am îmbătrânit şi eu, dar a rămas profesorul meu admirat de altădată. Când totul pare încheiat, surpriză, se ridică, de la pianul lui, Johnny Răducanu, se apropie de microfon şi vorbeşte — cu căldură şi umor — tot despre mine! Numai la Crăciun, în copilărie, mai primeam atâtea daruri.

P.S. La banchetul de la Casa Vernescu mă felicită poeta Cornelia Măria Savu, mă sărută pe amândoi obrajii şi îmi spune:

— Eşti cel mai sexy critic şi istoric literar!

O întreb, fericit:

— Pot să reproduc asta în „Aspirina"?

— Da, răspunde ea.

Ceea ce şi fac (cu speranța că va citi „Aspirina" şi Carmen Muşat): sunt cel mai sexy critic şi istoric literari

12.9

18 mai. Sunt în drum spre Suceava, unde va avea loc un original concurs de critică literară pentru elevii de liceu din întreaga țară, organizat de Colegiul Național „Petru Rareş" clin Suceava, ca şi lansarea cărții mele, Istoria literaturii române contemporane. M-ara oprit să mănânc la un restaurant de lângă Bacău şi mă uit din când în când pe fereastră, ca să văd dacă nu-mi umblă cineva la maşină.

In afară de mine, în restaurant se mai află 14—15 țigani zgomotoşi. Unii stau la o masă, vorbesc tare şi beau bere direct din sticle; din când în când râd exploziv, arătându-şi dinții surprinzător de albi. Alții, grupați în partea opusă a sălii, joacă poker mecanic, se lamentează la fiecare insucces, în stilul corului clin tragediile antice, sau, mai rar, când se aude un zuruit de monezi, izbucnesc în urale.

Mă incomodează tot acest vacarm şi îmi creează şi o teamă difuză, dar nu pot să nu remarc că țiganii trăiesc intens şi că ştiu să se bucure. Cei mai mulți sunt bărbați.

Există totuşi printre ci şi o țigancă bătrână, îmbrăcată în mai multe rochii, puse una peste; alta, asemenea coroanelor Papei din poezia lui Eminescu, şi două fetişcane, cu părul împletit în codițe şi cu bentițe pe frunte (ele două par singurele spălate clin întregul grup; ceilalți, rufoşi, păroşi şi slinoşi, te pot face să crezi că sunt plini de păduchi).

Bărbații de la masă se duc şi ci, în cele din urmă, să joace poker mecanic. Nimeni nu vrea să fie spectator, toți au ambiția să joace şi, înghesuindu-se sălbatic, aruncă bani cu nemiluita.

Țiganca bătrână îi priveşte îngrijorată. O alarmează cheltuirea nesăbuită a banilor. Brusc, se ridică de la masă şi spune pe un ton categoric:

— Gata! Toată lumea acasă!

Atunci, sc produce un miracol. Toți bărbații aceia dezlănțuiți, unii dintre ei beți, pe care niciun detaşament de scutieri nu ar reuşi să-i țină în frâu, toți, dar absolut toți, încetează să joace, încetează să vocifereze şi părăsesc repede restaurantul, urmați de domnişoarele cu bentițe.

Se face o linişte desăvârşită, neverosimilă.

Nu-mi vine să cred că încăperea a fost populată până acum câteva secunde. Şi nu înțeleg cum se explică imensa autoritate a balabustei asupra întregului grup. Am să-l rog pe Mădălin Voicu, când am să am ocazia să stau de vorbă cu el, să mă lămurească.

19 mai. In timp ce dau autografe, o tânără mă întreabă ce înseamnă pentru mine literatura. Ii răspund:

— Un mod complicat de-a avea succes la femei.

Pentru că pare contrariată, adaug:

— Un bărbat frumos, cu gene lungi, cucereşte o femeie în câteva secunde, privind-o languros. Unul care nu arc

aceste calități, trebuie să procedeze altfel: să stea ani la rând la un birou, să citească şi să scrie până se gârboveşte şi i se împăienjeneşte privirea, pentru ca într-un târziu, cândva, la o lansare, o fată încântătoare să vină cu cartea lui în mână şi să-i ceară un autograf.

Tânăra râde, flatată şi amuzată, ia cartea şi pleacă împreună cu prietenul ci, un bărbat frumos, cu gene lungi.

20 mai. Bunii mei prieteni din Suceava, Radu şi Lidia Rump, intenționează să se mute la Bucureşti. Le mărturisesc că visul meu ar fi să mă mut la Suceava. A renunța la Suceava în favoarea Bucureştiului este ca şi cum ai renunța la Sofia Vicoveanca în favoarea lui Adrian Copilul-Minunc.

21 mai. Un sucevean vrea să mă ducă să vizitez cetatea lui Ştefan cel Mare. Să o vizitez?! Printre ruinele ei m-am jucat, în copilărie. Cunosc fiecare zid şi fiecare tufă de măceş.

Când eram elev, conduceam la cetate grupuri de turişti francezi şi le dădeam explicații fanteziste în legătură cu Ştefan cel Mare. Le spuneam că domnitorul se culca în fiecare noapte cu o altă fecioară de 18 ani şi le arătam încăperea în care fecioara aleasă aştepta supusă. Le mai spuneam că un puț înfiorător de adânc, plin de oseminte umane (de fapt, de oase de cal şi de câini), fusese cândva o capcană pentru turci: în dreptul lui, exista o poartă a cetății făcută intenționat şubredă, care ceda sub presiunea invadatorilor, iar ci cădeau cu zecile în puț.

— Cest exlraordinaire! exclamau francezii, iar eu eram mândru că promovam imaginea lui Ştefan cel Mare printre străini.

22 mai. Mă obsedează întâmplarea de ieri. In timp ce mă întorceam de la Suceava la Bucureşti, cu maşina, am oprit pc marginea şoselei, cu 16 kilometri înainte de Bacău,

într-o parcare, bineînțeles neîngrijită, lipsită de vreun copac care să țină umbră şi plină de gunoaie. La marginea şoselei era un fel de şanț industrial, betonat, şi el plin gunoaie, printre care am zărit deodată ceva mai puțin obişnuit: un sac de plastic (plastic sub formă de țesătură, nu de folie) în care fusese închis, prin înnodarea gurii sacului, un cățel.

Speriat de moarte, cățelul reuşise, după multe orc (poate zile) de zbatere să sfâşie puțin sacul şi să scoată capul la lumină. Iar printr-o altă

gaură îşi scosese lăbuța dreaptă, ceea ce însă nu-l salvase, întrucât nu avusese cum să se deplaseze ca să-şi găsească de mâncare. Avea un cap delicat, ca de căprioară, şi trăgea să moară. Tremura, cuprins de frigurile morții, iar privirea îi era împăienjenită. întrucât de mai multă vreme ploua, era scufundat cu sac cu tot, până pe la jumătate, într-o apă rece şi murdară.

Greoi cum sunt, am făcut eforturi mari ca să cobor în şanț, punând un picior pe o grămadă de gunoi instabilă şi intrând cu celălalt în apă. Am vrut să-l eliberez pe cățel, fie şi ca să moară decent, dar când mi-am apropiat mâna de el, m-a lătrat şi a încercat să mă muşte, cu un rest de energie din corpul lui vlăguit. Era în reacția lui un fel de greață față de ființa umană, un refuz demn şi tragic de a se lăsa salvat de un om. N-am reuşit să fac nimic, am alunecat şi m-am lovit destul de rău la o mână şi în cele din urmă m-am urcat în maşină şi am plecat.

Blestemat fie omul care a supus un câine la o moarte atât de umilitoare! Ii doresc din toată inima (fără niciun fel de solidaritate umană) să moară şi el la fel, închis într-un sac de plastic şi scufundat până la jumătate în apa murdară dintr-un şanț plin de gunoaie.

83

24 mai. Am trăit până în prezent aproximativ 500.000 de ore şi, dacă nu mi se va întâmpla nimic rău, voi mai trăi probabil încă 100.000.

Privind în urmă, îmi dau seama ce păgubos le-am folosit pe cele 500.000. Cam 125.000 de ore am dormit. 35.000 le-am petrecut în!.r-o stare de confuzie, fiind copil. Pe parcursul a 20.000 de ore am învățat, din obligație, lucruri care nu mă interesau. De-a lungul altor 20.000 am stat de vorbă, din politețe, cu oameni plicticoşi sau antipatici. 25.000 de ore le-am pierdut, ia cozi, pentru cumpărături sau îndeplinirea unor formalități. 8.000 s-au dus pe apa Sâmbetei din cauza unor suferințe fizice (dureri de măsele, gripe etc). Timp de 50 de orc am fost anchetat de Securitate, în studenție, pentru „afirmații duşmănoase la adresa regimului comunist". 1.000 de ore m-am gândit, după aceea, obsesiv, la anchetă şi încă 100 mi-au fost necesare de-a lungul anilor ca să tot explic funcționarilor de la „cadre" de ce anume am fost anchetat ca student. Cam 7.000 de ore s-au consumat, cu şedințe inutile (înainte, dar şi după 1989). Vreo 5 le-am irosit aplaudându-l pe Ceauşescu, iar după căderea lui ara consumat vreo 50 scandând, în piețele publice, în zadar, Jos Iliescu!". Timp de 25.000 de ore m-am aflat „pe teren", ca ziarist, ca să cunosc o realitate despre care nu mi s-a dat voie

aproape niciodată să scriu. Peste 6.000 de ore le-am petrecut noaptea, la Casa Scânteii, fiind „de serviciu". De-a lungul a 20.000 de ore (în care am fumat cam 100.000 de țigări) am scris tot felul de texte convenționale, străduindu-mă să nu mint şi, în acelaşi timp, să mă exprim astfel încât să nu se observe că spun adevărul (atât cât l-am spus). Aproximativ 200 de ore le-am pierdut, după 1989, apărând în tot felul de emisiuni rIY,

84

făcute de alții sau de mine. Tot după 1989 am stat imobil ca o statuie la masa de scris 10.000 de ore ca să scriu sute de articole politice şi de critică literară, încordat, cu ochii pe ceas, pentru a le preda la timp. 9.000 de ore, presărate de-a lungul întregii vieți, m-am îmbrăcat şi m-am dezbrăcat.

Pe parcursul altor 9.000 mi-am îngrijit (ce plictiseală!) corpul.

Aproape 150.000 de ore am aşteptat: să vină autobuzul în stație, să înceteze zgomotul infernal făcut de vecinii de la etaj, să fiarbă cartofii la o flacără de aragaz de mărimea uneia de lumânare, să ajung la destinație cu trenuri aflate întotdeauna în întârziere, să mi se găsească bagajele la aeroport, să revină lumina electrică, întreruptă din motive de economie sau din cauza proastei funcționări a instalațiilor, să primesc puținii bani cu care mi se plătesc articolele, să fie repus liftul în funcțiune, să înceteze cutremurele, inundațiile şi cicloanele, să vină ploaia ca să curețe oraşul de praf, să vină soarele ca să se usuce noroiul, să îmbătrânească Ceauşescu, să plece de la putere Iliescu, să-mi crească pomii din grădină, să le uit pe femeile de care m-am îndrăgostit clandestin şi inoportun, să mi se întărească plombele puse de dentist, ca să pot mânca etc.

Au fost şi ore pe care nu le regret? Da, dar puține.

Aproximativ 20.000 de ore am studiat ceea ce mă interesa cu adevărat. 12.000 le-am petrecut cu oameni dragi. 10.000 am gândit ce-am vrut, am scris ce-am crezut de cuviință sau m-am lăsat în voia unor reverii. Timp de 5.000 de ore am râs. 400 de ore am făcut dragoste.

(km asta a fost viața mea. Mă aşteaptă, dacă am noroc, încă 100.000 de ore. Una deja am pierdut-o scriind acest text...

136

29 mai. Am fost ieri într-o excursie cu autocarul pe Valea Oltului. In autobuz era o atmosferă destinsă şi plăcută. Dintr-o sursă invizibilă se revărsau asupra noastră valuri de muzică. La un moment dat, am avut

nefericita inspirație să mă duc să stau de vorbă cu şoferul. Parcă simțeam față de el un fel de recunoştință pentru că avea grijă ca totul să fie în ordine. M-am aşezat pe scaunul din față, din dreapta lui şi l-am întrebat ceva. El şi-a întors capul spre mine şi...

Şi m-am îngrozit. Şoferul avea un zâmbet tâmp. Abia articula câte o jumătate de cuvânt şi conducea neglijent. Toată plăcerea mea de a merge cu autobuzul pe serpentine, într-o frumoasă zi de început de vară, s-a evaporat brusc.

Mi-am adus aminte că şi până atunci sesizasem diverse nereguli în conducerea maşinii, dar nu le dădusem importanță. Conta foarte mult convingerea că la volan se afla un om de încredere. Insă după ce l-am văzut, am intrat în panică.

Aceeaşi senzație o am acum uitându-mă la televizor şi urmărind o succesiune de interviuri cu politicienii care ne conduc. Pur şi simplu mă îngrozesc. Parlamentarii, în special, par străini de orice activitate intelectuală. Aceştia, chiar aceştia să fie oamenii de care depinde soarta țării? Nu este prima oară când trăiesc o asemenea dezamăgire. Dacă nu i-aş vedea şi nu i-aş auzi, m-aş simți oarecum în siguranță. O încredere în autorități care mi-a fost insuflată de mic copil, prin educație (şi care mă făcea în timpul dictaturii comuniste să caut o logică chiar şi în cele mai absurde măsuri) m-ar determina să-mi las fără teamă destinul în mâinile oamenilor noştri politici. Iată însă că televiziunile fac greşeala să ni-i arate, şi încă de foarte aproape, vorbind, râzând, uneori chiar ațipind. Sunt singurele momente în

care mă simt tentat să mă dau jos din autobuz, vreau să spun: să plec din România.

3 iunie. Sunt la volan. Mai am numai două sute de metri până la grădina mea, în care s-au copt cireşele. Pe drumul de țară îmi apare însă în față un cort uriaş, care ocupă drumul în întregime, de la gardul din stânga şi până la gardul din dreapta. Nu este un cort țigănesc, ci unul... militar. Mă întreb dacă nu cumva şi-au instalat americanii o bază militară aici. Ar fi ceva. Le-aş vinde cireşe cu o sută de dolari kilogramul. Deocamdată, însă, nu pot să trec. Cortul, ancorat cu odgoane groase, e de neclintit.

Claxonez şi apare un tânăr cu o figură buimacă, descins parcă din schița Căldură marea lui Caragiale. II întreb:

— Ce se întâmplă aici?

— E un botez.

— Botezul nu se face la biserică?

—Aici e petrecerea.

— Pe stradă?!

— Pe stradă, domnule, că noi n-avem bani ca dumneavoastră să mergem la un restaurant.

— Nici cu n-am bani. Dar n-aş ocupa pentru nimic în lume un drum public.

— Aşa e la ţară...

— La ţară nu sunt valabile legile din România?

— Numai două zile, domnule...

— E mult două zile.

— Ce să facem, e un eveniment.

— Dar nu pot să ajung pe terenul meu.

— Se poate intra şi pe alt drum. Doar că treb'c să ocoliţi.

— Şi ce mă fac dacă şi acolo e un botez?

— Nu c. Că acolo nu e case. E câmp.

— înseamnă că nu e drum...

— Nu e. Da' mergeţi pe câmp, că au mai mers şi alţii.

— Şi aşa o să se întâmple mereu de acum încolo? La fiecare botez...

— N-o să mai fie, domnule, că ăsta e ultimul copil pe care l-am mai făcut...

întorc maşina şi conduc, săltăreţ, prin mocirla în care s-a transformat aşa-zisul câmp după ploaia torenţială de ieri. Mă gândesc că viitorul meu depinde de rezistenţa prezervativelor pe care le va folosi tânărul cu care tocmai am stat de vorbă.

4 iunie. Ce comici şi pe dinafară situaţiei mi se par poliţiştii care dirijează circulaţia în Bucureşti! Stau ţepeni ca nişte statui, ţin loc de semafoare, şi nu înţeleg nimic din ce se întâmplă înjur. O atitudine asemănătoare, inaderentă la realitate, au cei care, în maşini prevăzute cu radar,

vânează orice caz ele depăşire a vitezei. Nici ei nu remarcă (sau remarcă, dar nu-i interesează) haosul care domneşte pe străzi.

Nu este vorba de aglomerație şi de blocajele care se produc, ci de foarte frecventa şi sfidătoarea nerespectare a regulilor de circulație. Unii şoferi (îndeosebi dintre cei cu jeepuri) îşi parchează maşinile pe unde le vine, aşa cum lasă vacile câte o balegă în mijlocul drumului. Alții merg în sensul interzis pe străzile cu sens unic. Alții trec pe roşu, strecurându-se periculos printre maşinile care au verde.

Alții încalcă banda continuă, ca să o ia înaintea unei întregi coloane care aşteaptă la stop. Alții îşi pun aparatul de radio la maximum. Alții claxonează asurzitor şi nejustificat (într-un oraş în care claxonatul e interzis). Taximetriştii, îndeosebi, cu excepția câtorva dintre ei, nu respectă nicio regulă, perturbând grav circulația şi bazându-se pe faptul că, în cazul unui conflict, pot. constitui repede o mică armată, chemându-şi colegii prin radio.

Unii şoferi ar putea fi considerați, fără nicio exagerare, virtuali asasini, judecând după modul iresponsabil în care conduc. Iar în timp ce ei se comportă ca nişte descreierați, punând viața multor oameni în pericol, polițişti cu mănuşi albe opresc câte un intelectual respectuos, cu ochelari, şi îl amendează pentru că a depăşit cu cinci sau şase kilometri viteza admisă în localități.

9 iunie. Naiba m-a pus să scriu triumfător, în „Aspirina săracului", citând-o pe Cornelia Măria Savu, „sunt cel mai sexy critic şi istoric literar"! In „Observator cultural", revistă care seamănă la gust cu roşiile din supermarketuri, a apărut o satiră în versuri la adresa mea, intitulată Odă. Nu este semnată, dar, judecând după stilul împiedicat şi lipsa

dt: umor, bănuiesc că a fost scrisă de Carmen Muşat.

Oricum, ca redactor-şef, ea este cea care a girat-o:

„Motto: «Sunt cel mai sexy critic şi istoric literar!» (Alex.

Ştefănescu, «Aspirina săracului», mai 2006)

Eu sunt cel mai sexy-n oraşul acesta,/ In critică n-am nici acuma pereche,/ Scriu tomuri întregi, mă bazez pe ureche,/ Şi nimeni alături nu poate să-mi stea./ Când scriu îmi închipui haremuri preapline/ De mii cititoare ce tainic şoptesc:/ «Tu eşti cel mai tare şi sexy istoric,/ Prea crudule Alex, din tine citesc/ Fecioare şi tineri şi babe grăsune/ Şi toți te înalță pe-un soclu zeesc!»/ Zadarnic sunt unii ce-mi toarnă-n ureche/ Veninul lor acru, cerându-mi întruna/ Criterii, principii sau ştiință de carte!/ Sunt Alex cel Sexy, când trec n-am pereche,/ Suspină natura,

asfaltul şi luna,/ Sunt Alex cel Sexy, vă dați la o parte!/ în critică ține (sic!) doar gaşca şi clanul,/ Impresii, injurii țesute la rând,/ Ocheade, aluzii şi vorbe în vânt,/ Sentințe tranşante, amici

141

cu toptanul./ îmi cereți rigoare, criterii, simț critic,/ îmi cereți să ñu coerent şi lucid,/ Când corul îmi spune «Ce sexy eşti, Alex,/ Ce tare, ce mândru, ce monumental!»/ Chiar credeți că sunt pe de-a-ntregul stupid?/ Sunt critic, istoric, sunt Alex cel Sexy,/ Cel Bun, Cel Viteaz şi Cel Sentimental,/ Sunt Alex preacrudul la minte şi-n lume/ Eu nici până astăzi nu am un egal./ Fecioarele toate sunt plânse şi-s triste,/ Cuvinte preagrele rostiți în reviste:/ Competență, argumente, simț critic, cultură.../ Se-mpiedică rima şi şchioapătă versul/ Când Alex cel Tare, sfidând universul,/ îşi pune-n istorii scrisori de strânsură./ Voi cereți bezmetic să am un sistem,/ Să lepăd zorzoane şi limba de lemn,/ Dar mie îmi place să fiu prca-vizibil,/ Prefer în istorii canonul rizibil,/ Nu-mi place valoarea, de cei buni mă tem,/ Ei scriu prea adânc pentr-un critic sensibil./ Istoria — doar vorbe de dânşii inventate/ Ca să mă tortureze în cronici efemere,/ Şi nu-nțcleg, naivii, c-o regulă-i în toate:/ Concurs de frumusețe, voința de putere./ Şi când un premiu pică, în toată tevatura,/ Nemulțumiți şi acri duşmanii dau cu gura,/ Se strâmbă şi fac mofturi că sunt incompetent,/ Că n-am habar de Şcoală, doctrină sau curent,/ Că mă interesează duduci cu ochii ageri,/ Şi că la bătrânețe mă port ca un leenager./ M-am săturat de fițe, de critici, de-observații/ Eu simt că sunt norocul (cam chior) al astei nații!/ In loc să-mi mulțumească şi să-mi înalțe ode,/ Mă tot analizează, debil, gasteropode./ Mă psihanalizează, atent, la microscop,/ Eu ştiu că totul are pe lumea ast-un scop:/ Pe mine, cel mai sexy, din câți critici au fost,/ Ar vrea să mă prezinte pe post de cel mai prost!/ Să facă ei istorii, tratate, demonstrații,/ Să scrie dicționare, să scrie despre rații/ De scris-citit în

142

fugă pe sponci, printre partide/ De tocşouri pe bandă, visând la Atlantide/ Pierdute-n zorii zilei, când mă trezesc năuc/ Şi nu ştiu din ce parte istoria s-apuc./ Sunt sexy, Doamnă, sexy!! Văjur, nu spun minciuni!/ Pot demonstra cu martori şi pot aduce probe!/ Vă rog, nu credeți vorbe scornite de nebuni/ Scotocitori prin pagini, ascunşi prin garderobe!/ Visez o orgie de babe postume,/ Dansând despletite prin opere-antume./ Patetic şi tandru se-agață de mine.../ Eu scriu la istorii din munți de-Aspirine!/ De-

aceea nu-mi pasă ce spun doar frustrații,/ Fecioarele plânse în juru-mi se-adună:/ «Preacrudule Alex, ascultă ovații,/ Noi toate-ți vom face o presă mai bună,/ Eşti Alex cel Sexy, când treci n-ai pereche,/ Suspină natura, asfaltul şi luna,/ Eşti Alex cel Sexy, vă dați la o parte!/ în critică ține (acelaşi dezacord gramatical!) doar gaşca şi clanul,/ Impresii, injurii țesute la rând,/ Ocheade, aluzii şi vorbe în vânt,/ Sentințe tranşante, amici cu toptanul,/ Eşti Alex cel Tare, eşti Alex cel Coooolt!»"

Nu mă afectează insultele bâlbâite la adresa mea, cât faptul în sine că am inspirat un text atât de anost. Meritam o satiră mai bine scrisă.

Am compus, în replică, un poem intitulat (ca un poem eminescian) Muşat şi ursiiorile, şi l-am publicat în „România literară":

„Motto: «Căci i s-a dat să simtă-ntotdeauna/ Un dor adânc şi îndărătnic foarte/ De-o frumusețe cum nu e niciuna.» (Mihai Eminescu, Muşat şi ursitorile)

Trei ursitori la leagănul copilei/ în noaptea luminos-întunecoasă/ Departe de vulgaritatea zilei/ Schițau un viitor, cu voce joasă:/ — Când ai să creşti, tu ai s-ajungi bogată,/ Krintr-o căsătorie norocoasă.// Dar fericită n-ai să fii

vreodată/ Căci ți s-a dat să simți (ce soartă şuie!)/ Un dor nebun, o sete necurmată// De-un critic literar cum altul nu e./ Tu despre el vei scrie toată viața/ Şi numai lui ai săi înalți statuie,// într-un văl des îți vei ascunde fața/ Ca nimeni să nu-ți afle pasiunea,/ Vei simula dezgustul, ura, greața,// Doar astfel vei putea trăi minunea/ De-a-l evoca mereu, nepedepsită./ Va mai rămâne doar amărăciunea// De a nu fi la rândul tău iubită/ De cel căruia scrie-i-vei şi-o odă./ Să ştii că te înşeli: lui i-e ursită/ Aceeaşi pasiune incomodă,/ El nopți întregi se va gândi la tine,/ Şi va căuta tenace o metodă// De-a vă-ntâlni. Şi totul va fi bine."

15 iunie. Culeg vişine din vişinii mei. Sunt singur în grădină, vişinii sunt perfect accesibili, au înălțimea unui om, şi mă simt fericit. Trilul de păsări şi zumzetul de albine au devenit pentru mine mai importante decât vociferările lui Dan Voiculescu şi Mihail Hârdău. De altfel, cred că țara ar avea de câştigat dacă oameni ca ei ar veni să mă ajute la cules, în loc să producă atâta confuzie cu declarații tendențioase. In plus, s-ar alege ei înşişi cu câte o lădiță de vişine, din care şiar putea face vişinală sau dulceață.

16 iunie. Un cunoscut om de cultură explică, într-o emisiune TV, că detestă conformismul (a şi venit, de altfel, în faţa camerelor de luat vederi îmbrăcat în blugi). Foarte mulţi intelectuali români de azi îşi fac un titlu de glorie din faptul că sunt nonconformişti. Ei instigă explicit — sau implicit, prin exemplul pe care îl oferă — la nesupunere faţă de reguli.

Atitudinea aceasta este neinteligentă şi iresponsabilă. De ce să sfidăm regulile? Ele reprezintă opera noastră, a oamenilor.

Noi — şi nu nişte fiinţe extraterestre — le-am inventat, pentru a ne simţi în siguranţă. Este adevărat, ca să ni le însuşim, trebuie să facem un efort de voinţă. Trebuie să renunţăm la o parte

din libertatea fiecăruia dintre noi. Este un fel de impozit pe care îl plătim, ca să trăim organizat, ca oamenii, şi nu la întâmplare, ca animalele.

Dacă este să ne mândrim cu ceva, ne putem mândri tocmai cu gradul în care ne-am însuşit regulile existenţei la un moment dat.

Poate că unele dintre ele sunt absurde şi a venit vremea să le schimbăm. Dar, ca să le schimbăm, trebuie să convenim în prealabil asupra schimbării. Nu am dreptul ca, în mod unilateral, să iau hotărârea să nu mai circul cu maşina pe partea dreaptă a străzii. Ar fi o crimă.

Tinerii îi simpatizează pe cei care îi îndeamnă să fie nonconformişti. De ce? Pentru că, aflându-se la începutul vieţii, au în faţă mai multe reguli decât alţii pe care trebuie să şi le însuşească şi se bucură atunci când cineva îi dezleagă de această obositoare obligaţie.

Un intelectual procedează însă necinstit dacă face tinerilor o înlesnire falsă numai ca să le câştige simpatia. El sacrifică interesele societăţii (şi în fond chiar pe cele ale tinerilor) pentru satisfacţia lui de-o clipă.

Este greu şi frumos să fii conformist. Este uşor şi urât să fii nonconformist. Practicat cu consecvenţă, nonconformismul ar însemna o recădere în animalitate. Nu înţeleg de ce ne-am face un ideal din dezinvoltura cu care câinele, pe stradă, urinează exact când îi vine, fără să-i pese de vreo restricţie.

In ceea ce mă priveşte, când îl aud pe un intelectual proslăvind nonconformismul, mi-l închipui oprindu-se pe stradă, lângă un copac, şi ridicând un picior…

19 iunie. Prietenul meu, iVL, obsedatele zgomotele străzii care pătrundeau până în dormitorul lui şi nu-l lăsau să se odihnească, şi-a pus la toate camerele din apartament geamuri de fabricație germană. A dat mulți bani pe ele, dar i-a dat fără să regrete, ştiind că în felul acesta îşi asigură o bună izolare fonică.

De altfel, muncitorii care i le-au instalat i-au făcut şi o demonstrație. Le-au ținut deschise până când a apărut pe stradă un camion zgomotos ca un tractor şi le-au închis brusc. Dintr-odată, în casă s-a făcut o linişte deplină. Exact ca la un fdm la care s-ar întrerupe sonorul, camionul putea fi văzut în continuare pe fereastră, zbătându-se să înainteze, dar de auzit nu se mai auzea nimic.

Iată însă că, de când a venit vara şi lumea a devenit mai exuberantă, prietenul meu şi-a dat seama că geamurile nemțeşti nu sunt infailibile. Strigătele şi râsetele tinerilor de pe stradă reuşesc să treacă prin ele.

— Ce să mă fac? m-a întrebat disperat M.

— înainte de toate, i-ara răspuns eu, trebuie să ai un sentiment de mândrie patriotică. Strigătele româneşti trec şi printr-un geam nemțesc. Asta înseamnă că suntem mai tari decât ei.

— Te înşeli, mi-a replicat cunoscutul meu, complet lipsit de umor, în realitate nemții nici nu-şi închipuie că se poate zbiera atât de tare pe stradă. Dacă ar şti că există asemenea urlete, ar inventa, fii sigur, şi geamuri pe măsura lor.

Avea dreptate. N-am mai zis nimic şi m-am despărțit de el, întristat. Oare câtă vreme o să mai fim noi buni numai la țipete şi la hlizeală? Când o să regăsim atitudinea aceea de supunere tăcută, de modestie şi de concentrare pe care o are un om când munceşte?

20 iunie. Ani la rând mi-am blestemat zilele reparând tot felul de obiecte imediat după ce le cumpăram din magazin.

Erau obiecte produse de industria noastră socialistă (sau de industria socialistă din URSS, RDG, RPU etc.). Niciunul nu funcționa ca lumea de la început. Caloriferul electric curenta, sandalele se descleiau, sifonul fâsâia de unul singur în cămară, creionul zgâria hârtia, foarfecă îndoia pânza fără s-o taie, bricheta nu se aprindea, aparatul de radio hârâia, cuptorul aragazului pârjolea mâncarea numai într-o parte, aparatul de ras se rupea în mână. Apartamentul pe care mi l-am cumpărat în rate avea pereții strâmbi, iar

automobilul achiziționat după o aşteptare de câțiva ani a luat foc încă din prima zi de folosire.

Tocmai de aceea mă mir în fiecare zi când, suindu-mă în Loganul meu, învârt cheia şi el chiar porneşte.

21 iunie. In spațiul culturii române ai de pierdut dacă eşti membru al unui partid politic. Toată lumea te evită, ca pe un bolnav de SIDA. In şcoli şi universități, la raclio şi la televiziune, în numeroase alte instituții eşti indezirabil în mod oficial, conform unor regulamente. Dacă totuşi îți faci apariția în perimetrul lor, trebuie să fii însoțit de un reprezentant al unui partid de altă orientare, aşa cum sunt albii însoțiți obligatoriu de negri în filmele americane.

22 iunie. Stau întins pe masa de operație, cu fața în jos, şi aştept să mi se facă în ceafă (unde am un chist care trebuie îndepărtat) injecția cu xilină. Se ocupă de mine experimentatul chirurg Daniel Ion, asistat de trei tinere încântătoare. Regret că nu am o afecțiune mai complicată, care să-i dea posibilitatea chirurgului să-şi demonstreze valoarea. Regret, totodată, că nu sunt mai zvelt, ca să fac o plăcere fetelor care mă ating.

Cu degete uşoare, baletând în jurul meu ca nişte îngeri nu ai morții, ci ai vindecării, asistentele dezinfectează locul care urmează să fie incizat şi înfig în carne, adânc, acul seringii. Este o durere delicată, care îmi place. Urmează tăierea propriu-zisă, cu bisturiul, pe care nu o resimt decât ca pe un pârâit uşor, specific ruperii unui țesut. Mânuit cu dexteritate de medic, bisturiul înaintează precis şi repede, fără să distrugă nimic inutil. Am, ca în copilărie, sentimentul că sunt ocrotit şi răsfățat.

... La sfârşit, cu un pansament la ceafă, care mă face caraghios, părăsesc spitalul, regretând că s-a terminat intervenția chirurgicală. Urc într-un autobuz aglomerat. Lumea din afara spitalului ia în primire, cu brutalitatea ei caracteristică, bietul meu corp căruia i s-a dat atâta atenție pe masa de operație. Cineva care vrea să se prindă repede de bara de sus, ca să nu cadă, mă loveşte involuntar peste ceafă şi îmi desprinde pansamentul pe jumătate.

23 iunie. Sunt la mine, la grădină, unde n-am mai fost de multă vreme. Molizii plantați pe lângă gard au crescut impetuos, întrețesuți, întrecând în înălțime gardul. Pomii fructiferi şi-au extins şi ei, frenetic, rămurişul, în toate direcțiile, astfel încât acum îşi unesc coroanele şi fac o umbră deasă, tenebroasă. Salcia plângătoare, sub care stă

ascunsă o bancă, „a îndrăgostiților", este imensă, se pierde în cer, şi de acolo, din cer, trimite până la nivelul ierbii, de jur-împrejur, o cascadă de verdeață.

Simt un fel de teamă. Grădina mi-a scăpat parcă de sub control, are viața ei proprie, misterioasă. In tufişurile de lângă fântână, un copil din vecini (pe care l-am invitat să mănânce cireşe) a descoperit un şarpe. Cine ştie ce mai fojgâie în alte tufişuri! Poate că într-unui dintre ele stă ascuns Ştefan Agopian însuşi şi îmi studiază fiecare mişcare, ca să o relateze în „Academia Cațavencu".

26 iunie. Citesc o statistică: „Lectura constituie o preocupare mai intensă pentru femei decât pentru bărbați — 35,7% față de 34,5%, relevă o anchetă asupra condițiilor de viață ale românilor realizată în perioada iunie 2004 - mai 2005 de Institutul Național de Statistică (INS)."

Mă întreb, ca atâția alții, cum se explică această alarmantă pierdere de teren (de către bărbați în favoarea femeilor) în eterna competiție „Pentru cât mai multă cultură" care animă populația țării noastre. Poate că este vorba pur şi

simplu de cavalerism. Aşa cum dau întâietate femeilor la intrarea într-o clădire, bărbații rămân politicoşi cu un pas în urmă şi în materie de lectură.

Din nefericire, statisticienii nu precizează dacă s-au luat în considerare numai cărțile de beletristică, sau cărțile în general. Nu se înțelege, apoi, dacă prin lectură se înțelege şi parcurgerea ziarelor, a benzilor cu informații care se derulează pe ecranele televizoarelor, a etichetelor cu prețuri de pe mărfurile din supermarketuri, a notelor de plată de la restaurante etc.

O parte din timp bărbații şi-o petrec oricum citind/ descifrând privirile femeilor, care, chiar dacă nu mai sunt atât de criptice ca pe vremuri, tot pun anumite probleme de înțelegere.

In mod curios, toată lumea este intrigată de diferența de 1,2 procente dintre bărbați şi femei. Drept urmare, nimeni nu se mai gândeşte la faptul că 64,3% dintre femei şi 65,5% dintre bărbați nu citesc niciodată.

28 iunie. O frumoasă domnişoară, I., îndrăgostită de mine, îmi dă telefon în fiecare noapte. M-a auzit vorbind în public (cu prilejul conferinței mele de la Teatrul Național cu titlul Profesia de critic literar) şi a făcut un

coup de foudre pentru nefericitul de mine. A venit să mă viziteze şi la „România literară", cu un buchet de flori în mână şi aproape paralizată de emoţie.

Peste câteva zile, m-a invitat la o plimbare în Herăstrău.

Am acceptat invitaţia şi, în timp ce ne plimbam pe alei, ca un tată cu fiica lui, i-am explicat că vremea dragostei a trecut pentru mine şi că ea, de fapt, nici nu mă iubeşte pe mine, ci iubeşte doar ideea de literatură, pe care i-o evoc prin profesia de critic literar. A negat patetic, a plâns, s-a

aruncat la pieptul meu, stârnind curiozitatea (şi dezaprobarea) unor trecători. Bine că nu erau fotoreporteri prin apropiere.

De atunci, evit s-o mai întâlnesc, dar ca îmi telefonează în fiecare noapte. Domniţa tresare în pat, lângă mine, îmi spune, somnoroasă, „Du-te s-o linişteşti!" şi se întoarce pe cealaltă parte.

2 iulie. Sunt invitat la emisiunea „Zig-Zag" a lui Ion Cristoiu de la Antena 3. Stăm de vorbă o oră în faţa camerelor de luat vederi despre scandalul provocat în lumea literară de cartea mea, Istoria literaturii române contemporane (1941—2000). Pentru că scandal este. Unii o consideră cea mai bună carte a anului 2005, alţii — cea mai proastă carte a anului 2005. Unii o compară cu Istoria... lui G.

Călinescu. Alţii o califică drept o glumă proastă. Am primit pentru aceeaşi carte Premiul special al Uniunii Scriitorilor pe 2005, dar imediat s-au făcut auzite voci care contestă hotărârea juriului Uniunii Scriitorilor.

Ion Cristoiu este unul dintre puţinii scriitori pe care apariţia cărţii mele îi bucură. De altfel, pe el nu l-am văzut niciodată invidios. L-am văzut burzuluit, ciufut, nesociabil, dar niciodată invidios. De câte ori citeşte un text bine scris, al oricui ar fi, se entuziasmează cu candoare, ca un copil când primeşte un cadou de Crăciun. Este uimitor cum a reuşit, în vârtejul de rivalităţi în care trăieşte, să-şi păstreze acest entuziasm.

3 iulie. Efect neaşteptat al apariţiei mele la televizor: mă sună I., care mă felicită într-o stare de exaltare şi îmi propune să ne căsătorim.

— Dar... sunt căsătorit!

— Nu contează! bravează ea.

O liniştesc cu greu şi, ca un trădător ce sunt, mă întorc la articolul pe care tocmai îl scriam la computer.

7 iulie. Merg pe Calea Dorobanți, pe jos, şi aud cum sună mobilul, înăbuşit, în buzunarul de la piept (apelul e un fragment dintr-un vechi dans irlandez). Mă grăbesc să-l scot din buzunar şi încep o lungă convorbire, mai mult decât plăcută, cu o tânără doamnă, care, dintr-un exces de amabilitate sau pur şi simplu din plăcerea de-a se juca, îmi face tot felul de complimente. Din păcate, vuietul maşinilor care trec în viteză, sunetul strident al claxoanelor, vociferările pietonilor bruiază discuția. In plus, nu pot fi la rândul meu tandru cu interlocutoarea mea, fiindcă există riscul să mă audă vreun trecător.

Mă refugiez în unghiul format de două clădiri, dintre care una este mai retrasă față de stradă decât cealaltă. E un loc ideal. Zgomotul străzii ajunge aici estompat şi nici nu există prin preajmă vreun martor inoportun al nevinovatei, virtualei mele infidelități conjugale.

In aceste condiții, mă... dezlănțui. Fac aluzii din ce în ce mai îndrăznețe, mă răsfăț, mă lansez în cele din urmă şi în declarații propriu-zise, cu lipsa de reținere a motanilor care miorlăie noaptea, răguşit-strident, pe acoperişuri.

Din întâmplare, ridic privirea şi... ce descopăr? Un zugrav, aflat pe o scară înaltă, stă aplecat deasupra mea şi ascultă cu gura căscată tot ce spun. Din bidineaua pe care o ține nemişcată în mâna dreaptă picură stropi de vopsea.

Plec îngrozit din locul în care mă credeam perfect adăpostit. Mă întâlnesc cu Mircea Martin şi îi povestesc întâmplarea. Profesorul zâmbeşte enigmatic, cu aerul unui expert în domeniu care ia cunoştință de stângăciile unui începător.

8 iulie. Prozatoarea şi traducătoarea M.S. îmi trimite prin e-mail relatarea unei întâmplări dintr-un autobuz, asemănătoare cu unele dintre întâmplările povestite de mine în Jurnal secret:

„La Perla s-a suit în autobuz un boschetar. S-a postat lângă şofer şi a glăsuit:

— Dragi creştini, dați-mi şi mie o mie de lei, că mi-au furat plasa cu țoale.

— Bine ți-au făcut! a comentat sotto voce o doamnă din spate.

Boschetarul a tăcut şi a început să se scarpine în cap de păduchi.

Brusc, când nimeni nu-i mai dădea atenție, a adăugat:

— M-am întrebat ce-i fericirea.

— Ei, fericirea... a bombănit aceeaşi femeie din spate.

Apoi, întristându-se brusc, n-a mai scos un cuvânt."

Mă bucur să aflu că există şi alţi scriitori (M.S. este chiar o scriitoare de mare talent) care observă cu bunăvoinţă şi

cu o curiozitate de artist viaţa de fiecare zi de Ia noi. M-am săturat de hlizeala maniacală şi de sarcasmul golănesc (care au luat de multă vreme locul umorului) din „Academia Caţavencu" sau din revista presei pe care o face Mircea Badea la Antena 1.

Oricum, replica boschetarului, „M-am întrebat ce-i fericirea!", rămâne de neuitat.

9 iulie. Am stat aseară până târziu la meciul Germania-Portugalia. M-am bucurat, în dezacord cu aproape toată lumea, că au câştigat nemţii. La scorul de 3-0, în minutul 87, ei continuau să joace cu aceeaşi seriozitate ca la început. Mă recunosc în acest mod de a fi, le semăn, sunt solidar cu ei. Şi mă indignează nedreptatea care li se face. Chiar şi comentatorii de la TVR îi preferau, în mod vădit, pe portughezi, cu scamatoriile lor ieftine.

Germanii, în general, sunt nedreptăţiţi în lume. Din munca lor cinstită şi asiduă trăiesc milioane de leneşi şi şmecheri, care, ca răsplată, îi... antipatizează. înţeleg de ce nemţii fac din când în când câte o criză de nervi care zguduie planeta.

Acum urmăresc meciul dintre Franţa şi Italia. Mă sună tânăra doamnă care mi-a telefonat şi acum câteva zile, când mă aflam pe Calea Dorobanţi. Ce mândru sunt că îi pot declara scurt, decis, ca un bărbat adevărat: „Mă uit la meci!" Adevărul este că fotbalul nu m-a pasionat niciodată, dar de urmărit am urmărit multe meciuri de fotbal, ca să pot face faţă discuţiilor de a doua zi, cu alţi bărbaţi. Aşa am să procedez şi acum. Mâine, când cine ştie ce prieten al meu o să-mi ceară părerea despre „finală", am să pot să spun în cunoştinţă de cauză, cu o voce groasă, de macho:

— Dom'le, e mare Zidane. Păcat că se retrage...

10 iulie. Se extinde din nou stângismul în România. Se vorbeşte cu ură despre cei care câştigă mult. Şi cu compătimire despre cei care câştigă puţin. Eu judec invers. Mă gândesc cu compătimire (şi recunoştinţă) la cei care plătesc sume mari drept impozit. Deşi sunt oameni ca toţi oamenii,

contribuie considerabil mai mult decât semenii lor la funcționarea instituțiilor de interes public. Şi mă gândesc nu chiar cu ură, dar, în orice caz, cu dezaprobare la cei care, câştigând puțin, participă cu sume insignifiante la cheltuielile colectivității, cu toate că au drepturi şi pretenții ca toți ceilalți cetățeni.

întrebarea corectă nu este „cât câştigi?", ci „cu cât contribui, prin impozit, la bunul mers al societății?".

16 iulie. leri-dimineață mi-a dispărut pisica. încă de la ora 6, la cererea ei insistentă, i-am deschis uşa

apartamentului şi, ca de obicei, am coborât împreună cu ea, pe scări, trei etaje, ca să-i deschid şi uşa grea de fier de la intrarea în bloc. Chiți a țâşnit în curtea blocului, nerăbdătoare să se bucure de libertate, iar cu m-am întors în casă şi m-am aşezat la computer. După câteva ore mi-am amintit de ea şi m-am uitat pe fereastră. Nu era. Am chemat-o insistent, dar n-a dat niciun semn de viață.

Am mai lăsat-o câteva orc, gândindu-mă că n-ar fi frumos să-i încalc drepturile pisiceşti grăbind-o să revină în casă. Poate există şi în lumea lor asociații gata să supună oprobriului public orice abuz. Am auzit la un moment dat un mieunat disperat şi m-am repezit pe balcon, clar, prin frunzişul des al copacilor din curtea blocului, n-am văzut nimic semnificativ.

In cele din urmă am coborât totuşi în curte şi m-am uitat bănuitor la un câine lup, care avea o stranie lucire de satisfacție în ochii inteligenți. Stăpânul lui însă părea dezinvolt; era greu de crezut că asistase cu puțină vreme în urmă Ia o scenă atroce.

— Chiți ! Chiți!

M-am uitat atent prin copaci, unde uneori se mai suise Chiți ca să contemple, de sus, cu un dispreț aristocratic, lumea noastră, a oamenilor. Nu descopeream decât porumbei sălbatici, care îşi curățau penele, cu ciocul, de nu ştiu ce. M-am uitat şi pe sub maşini, îngenunchind (cu un icnet) lângă fiecare şi lipindu-mi obrazul de asfaltul murdar. Intr-una din ele era o domnişoară la volan (n-am observat-o) care aştepta probabil pe cineva şi care s-a speriat de moarte când m-a văzut oficiind acest ritual. Când am încercat să-i explic despre ce e vorba, s-a speriat şi mai tare.

Am făcut apoi o incursiune pe străzile din jurul blocului.

Nici urmă de Chiți. îmi spuneam că n-ar fi rău să-i găsesc măcar cadavrul, ca să mă liniştesc. M-am certat singur pentru acest gând, la fel de odios ca ideea lui Caragiale de a-l arunca pe răsfățatul Bubico din tren.

M-am întors dezolat în casă şi aproape am plâns când am văzut farfurioara în care îi puneam hrană. Chiar şi părul ei prezent peste tot, inclusiv pe hainele mele, m-a înduioşat. M-am grăbit să compun un anunț. AM PIERDUT O PISICĂ, FEMEIA, ALBĂ CU PETE NEGRE. Aici m-am împotmolit. Mai degrabă: ...NEAGRĂ CU PETE ALBE. Nu, totuşi: ...ALBĂ... ADUCĂTORULUI — RECOMPENSĂ. în continuare am menționat numărul de telefon la care puteam fi contactat. Am multiplicat anunțul la imprimantă, am luat şi un scotch şi am ieşit din nou din casă ca să lipesc peticele de hârtie pe uşile blocurilor, pe stâlpi, pe cabinele telefonice. La un moment dat un domn în vârstă a citit peste umărul meu anunțul şi mi-a spus:

— Să ştiți că am văzut o pisică care arăta aşa... Am văzut-o acum câteva ore... A luat-o o fetiță...

— Cum a luat-o o fetiță?!

— Da, a chemat-o la ea şi a luat-o.

— Poate era a ei...

— Nu cred. Pentru că fetița a întrebat-o cum o cheamă.

Fetița, cu candoarea ei, a întrebat-o cum o cheamă!

Sigur era Chiți!

— Şi n-ați văzut unde a dus-o?

— Nu. Dar nu poate fi departe de aici.

Din acel moment şi până aproape de miezul nopții am făcut o amplă campanie de verificare a locuințelor din zonă, fără... mandat de percheziție. Eram surescitat, cred

că aveam o privire de nebun, judecând după spaima pe care o provocam locatarilor.

Am sunat întâi la un apartament în care mai mulți tineri chefuiau. Cel care mi-a deschis, mi-a spus înainte ca eu să-l întreb ceva:

— Gata. Dăm muzica mai încet.

— Lasă muzica! Vreau să văd dacă pisica mea e la voi. Şi, fără să-i cer voie, am cutreierat într-un suflet încăperile, deranjând, printre altele, un cuplu care se refugiase într-o debara.

Am ieşit val-vârtcj din acea locuință, urmat de un val de muzică.

In apartamentul următor locuiau doi bătrâni. El era în pijama, iar ea într-un capot cu cordonul desfăcut. M-au primit înțelegători, mi-au arătat propriile lor pisici (trei la număr) şi mi-au explicat că n-ar mai avea loc pentru încă una. Am simțit că nu mă mint.

Treceam în fugă, cu hainele ude de transpirație, dintr-o locuință în altă locuință şi Chiți tot nu se ivea. Am dat la un moment dat şi peste o femeie (singură!) care mă ştia de la televizor şi care m-a întrebat dacă nu vreau să-mi facă o cafea. Când a văzut că schițez un gest de refuz şi că intru grăbit în dormitor, mi-a spus cu umor:

— Sunteți foarte nerăbdător...

Eram nerăbdător să o găsesc pe Chiți.

Nu ştiu cum s-a făcut, dar pe Chiți am descoperit-o abia cu puțin înainte de ora 12 noaptea, într-un apartament locuit de o femeie divorțată şi de fiica ei, o fetiță angelică, exact aceea care îmi ademenise pisica pe stradă. Scena s-a petrecut cu totul altfel decât mi-o imaginasem. Credeam că nenorocita de Chiți, având starea de spirit a ostaticilor din

Irak, va scoate un mieunat de fericire la vederea mea şi îmi va sări în brațe. Nu s-a întâmplat deloc. aşa. Pisica dormea întinsă voluptuos, ca ultima dezmățată, pe un fotoliu, şi, când am apărut, nici n-a catadicsit să ridice capul. Şi-a întredeschis doar puțin ochii şi, plictisită, i-a închis la loc.

— Sunteți sigur că e a dumneavoastră? m-a întrebat ironic fetița.

Poftim, în loc să-i fac eu scandal, mă făcea ea să mă simt ridicol!

— La ora asta ar fi trebuit să dormi! Eşti un copil!

— M-am uitat la un film la televizor. Era un film educativ. ..

Am înşfăcat-o furios pe Chiți, fără să le mulțumesc celor care o găzduiseră, dar şi fără să le reproşez ceva (deşi clocoteam de indignare) şi am ieşit, valvârtej din casă.

Azi-dimineață am mai pierdut câteva ore, ducându-mă să dezlipesc, să mototolesc şi să arunc la gunoi anunțurile numeroase răspândite de mine ieri în toată zona din jurul blocului. Mobilul îmi suna în neştire în buzunar. Dacă răspundeam, auzeam ceva de genul:

— Am găsit o pisică...

N-am mai răspuns până la prânz la niciun apel. In felul acesta am ratat o invitație la o emisiune TV la care mi-ar fi plăcut foarte mult să particip.

26 iulie. Sunt pe o terasă, la etajul unei case frumoase înconjurate de văi şi dealuri împădurite. Stau la o masă, în plin soare, şi mănânc mici şi cotlete, aduse fierbinți şi mustind de grăsime de pe un grătar din curtea casei. Cel care mă serveşte, întrebându-mă îndatoritor dacă nu vreau şi muştar şi turnându-mi din când un când un pahar de vin, este nimeni altcineva decât marele Nicolae Manolcscu.

159

Critic literar faimos, profesor universitar adulat de studenți (ca G. Călinescu pe vremuri), preşedinte al Uniunii Scriitorilor şi director al revistei „România literară", Nicolae Manolescu îşi îndeplineşte impecabil obligațiile de gazdă.

Adevărul este că nu sunt numai cu la masă. Se află aici aproape toți colegii mei de la „România literară". Dar când am să povestesc episodul cunoscuților mei, am să spun doar atât, ca să-i şochez: „Nicolae Manolescu m-a servit cu un grătar. Serveşte foarte bine."

27 iulie. înot fericit într-o piscină albastră, sub cerul liber, la concurență cu rândunelele care coboară în zbor rapid până la suprafața apei ca să îşi ude pieptul. De jur împrejur sunt pini solitari şi solemni, molizi întrețesuți între ei şi împodobiți cu flori de tecoma — mici trâmbițe portocalii şi mov —, tufe de caprifoi şi de buscus. Lângă piscină, întins pe un şezlong, la soare, stă M., proprietarul piscinei, ca şi a tot ce se mai găseşte prin apropiere, casă (solidă şi austeră, în stil nemțesc, înconjurată de trandafiri), chioşcuri (acoperite de plante agățătoare), fântână vegheată de o salcie plângătoare, pâlcuri de jnepeni şi gutui japonezi. înainte, în acest loc se cultiva porumb (cultivatorii ieşeau mereu în pierdere, dar nu erau în stare să se despartă de o tradiție). Peisajul era dezolant.

Nu exista niciun salcâm care să umbrească locul, iar pământul se întărea uneori, din cauza secetei, ca piatra. M.

a cumpărat pământul şi, muncind hotărât timp de peste zece ani, l-a făcut de nerecunoscut. Când te duci acum în vizită la el ai impresia că ajungi, printr-un miracol, în Malaezia, într-o zonă turistică frecventată de miliardari americani.

160

Unii dintre vizitatori exclamă:

— Uite ce se poate face dacă ai bani!

Tocmai asta e: M. n-a avut bani. In schimb a muncit, ipoteză care aproape niciodată nu e luată în considerare în România.

Il privesc atent (el stă cu ochii închişi, bucurându-se de soare) şi încerc să înțeleg de ce anume a muncit cu atâta tenacitate. A vrut să-şi asigure o viață de răsfăț la bătrânețe?

Greu de crezut, întrucât întreținerea în stare de funcționare a ceea ce a construit şi amenajat pretinde în continuare un mare efort. A urmărit să-i uimească pe cunoscuți?

Cum să-i uimească dacă trăieşte izolat (alături de soția lui) şi invită foarte rar pe cineva la el? S-a gândit la copii? Nu are copii.

Cunoscându-l destul de bine, bănuiesc de ce a făcut-o.

Ca să nu mai depindă de nimeni, ca să nu mai aibă de-a face (decât atât cât este absolut necesar) cu societatea românească. Apa şi-o procură singur, din stratul freatic de sub pământul lui, de încălzit îşi încălzeşte casa cu propria lui centrală termică, când simte nevoia să se plimbe printr-un parc, se plimbă pe aleile din grădina sa. Acum şi-a adus în curte şi o bucată de mare, sub forma unei piscine. Nu mai trebuie să se târască cu maşina pe şosele aglomerate, nu mai trebuie să stea la soare pe cine ştie ce plajă plină de gunoaie, nu mai trebuie să asculte râsetele isterice şi manelele unsuroase de care răsună noaptea aproape fiecare hotel.

Frumusețea casei şi a grădinii lui exprimă dezgustul față de stilul de viață din România. Este un protest discret, care ar trebui să-i zguduie pe conducătorii României mai mult decât cele mai agresive demonstrații.

161

2 august. La Neptun, pe plajă. Stau întins pe spate, pe un prosop portocaliu, țin ochii închişi şi ascult, indiscret, ce vorbesc cei din jurul meu. Foarte aproape se află două cupluri de oameni tineri şi copiii lor, de trei-patru ani. La un moment dat se distinge vocea unui băiețel:

— Mami, de ce are tati puța atât de mare, iar eu o am atât de mică?

Mama puştiului, surprinsă, îl ceartă:

— Nu e frumos să vorbeşti aşa!

Apoi, vădit flatată, îi spune cu voce ceva mai joasă prietenei ei:

— Adevărul e că Gicu o are mare...

Şi chicotesc amândouă.

Gicu, la rândul lui, bravează:

— Băi, țâcă, trebuie întâi să creşti. Poate o să ajungi şi tu un bărbat de performanță, ca mine.

Soția lui îl tachinează:

— Lasă, că nu o ai mereu mare... Numai câteodată...

Şi îi cere o confirmare şi puştiului:

— Spune şi tu, tati o are mereu mare?

— Nu, numai când o pupă pe tanti Rodica.

Consternare generală. Tanti Rodica e chiar cea împreună

cu care mama puştiului chicotea puțin mai înainte. Gicu încearcă să salveze situația:

— Băi, al dracu' copil! Da' mare turnător eşti tu! Să ştii că te dau pe mâna cenesasului!

Şi râde zgomotos, ca şi cum toată discuția, nu numai replica lui, ar fi fost o glumă. Soția lui râde şi ea, fără entuziasm.

Tanti Rodica, sfeclită, reflectează cu voce tare:

— Ce bazaconii! De unde scot copiii toate chestiile astea?!

Numai soțul lui tanti Rodica tace, roşu la față.

i6z

5 august. Din nou pe plajă. Marea ritmează timpul, trimițând spre țărm, la intervale egale, valuri maiestuoase, cu o forță calmă. îmi vine în minte versul lui Ion Barbu: „Foşnirea mătăsoasă a mărilor cu sare..." In scurtă vreme însă începe să se audă pârâitul asurzitor al unor ambarcațiuni de agrement care trec cu o rapiditate periculoasă printre oamenii aflați în apă. Pe cer îşi face apariția un mic avion care trage după el un banner cu o reclamă pentru o băutură răcoritoare, urmat de un elicopter. Amândouă aparatele de zbor sunt numitoare. (In elicopter în mod sigur nu se află Traian Băsescu, fiindcă, dacă s-ar afla, râsul lui s-ar face auzit mai tare decât zgomotul motorului.) Pe plajă vin şi pleacă automobile, iar de la un moment dat se ivesc şi trei vehicule apocaliptice — un fel de motociclete cu patru roți (sau tractoare mici şi agitate), conduse de trei tineri proşti ca noaptea, dar

plini de draci. Tinerii ambalează motoarele la maximum şi fac viraje scurte, aruncând rafale de nisip în ochii celor întinşi pe plajă, la soare. Fiecare tânăr are în spate, ca anexă, câte o fufa care țipă isteric. Zgomotul devine de ncsuportat, parcă a pogorât pe pământ orchestra lui Scaraoțchi. Aproape că-mi doresc ca tinerii descreierați să calce din greşeală un vilegiaturist, pentru că apoi ar fi pur şi simplu linşați. Cu plăcere aş lua parte la linşaj.

6 august. La Târgul de Carte de la Mangalia, organizat ca în fiecare an de extraordinarul Gigi Todor, se vând vederi cu chipul meu. O necunoscută cumpără o vedere, mi-o întinde şi mă roagă să-i dau un autograf. Ea este tânără şi frumoasă, iar cu... Mai bine se făceau vederi cu fotografia ci...

Iau vederea şi scriu, furios, o dedicație, cu litere mari şi apăsate, chiar pe figura mea, ca să o fac să dispară. Sunt, în total, cinci rânduri. Pe frunte: „Frumoasei necunoscute..."; pe ochi: „...care într-o zi de vară a anului 2006..."; pe nas:

„...mi-a făcut bucuria să mă oprească pe stradă..."; pe gură:

„...şi să-mi dea iluzia..."; pe bărbie: „...că încă interesez femeile." Apoi iscălesc (aproape zgâriind cartonul) pe gâtul fără cravată: „Alex. Ştefănescu".

— Vai, ce-ați făcut! se lamentează necunoscuta şi cumpără o altă vedere. Vă rog frumos să-mi mai dați un autograf, dar fără să mâzgăliți fotografia!

7 august. Sculptez în nisip, pe malul mării, o femeie în mărime naturală, întinsă pe spate, cu mâinile sub cap, şi cu picioarele uşor desfăcute. Lucrez mult la sutienul ei, apoi mă răzgândesc şi îl desființez, lăsându-i sânii goi. Nici chiloți nu-i fac, în fond e vorba de o operă de artă, care prin definiție nu se supune niciunei convenții. Folosesc nisip umed, dar el se usucă repede, în special cel din

sfârcuri, care drept urmare se sfărâmă şi trebuie mereu să le refac. Spectatorii adunați între timp în jurul meu comentează insinuant:

— Ce faci, nene, întârzii cam mult în zona aia!

Simt că o iubesc pe femeia care ia naştere din mâinile mele. După ce îi finisez capul, îi țin puțin un obraz în palma mea curbată, ca un căuş, şi o sărut pe buzele întredeschise, provocând rumoare în rândul privitorilor. Apoi, bineînțeles, trebuie să scuip nisipul care mi-a rămas între dinți.

Zona dintre picioare i-o modelez repede şi stângaci, cu sfială, şi mă impresionează plăcut faptul că spectatorii mei tac în aceste clipe, cu respirația tăiată. Sculptez foarte bine genunchii, cu rotulele armonios reliefate, pulpele prelungi, delicatele degete de la picioare. Doamne, greu se mai face o femeie. Dar... se face!

Seamănă perfect cu o femeie anume, pe care o am în minte. Ii cunosc perfect corpul, i-l ştiu pe de rost. Mă ridic în picioare şi îmi şterg respirația de pe frunte. Sunt aplaudat!

8 august. Din femeia mea de nisip n-a mai rămas nici urmă. Regret că n-am fotografiat-o. Peste noapte au fost valuri mari, care au ajuns până la ea şi i-au dizolvat corpul.

Sau poate că ea însăşi, plictisită să tot stea întinsă pe spate, cu mâinile sub cap, s-a ridicat brusc, cu o mişcare graţioasă, şi a plecat.

10 august. Aici, la Vila Scriitorilor de la Neptun, camerele sunt curate, mâncarea — bună, personalul — prietenos. Iar preţurile — neverosimil de mici. Eu şi Domniţa ne gândim că ar fi frumos din partea noastră să-i dăm un telefon lui Nicolae Manolescu şi să-i mulţumim că, în

calitate de preşedinte al Uniunii Scriitorilor, a avut grijă ca totul să meargă bine.

II sunăm, deci, şi îi spunem în cor:

— îţi mulţumim, conducător iubit, pentru minunatele condiţii de viaţă create...

După o clipă de derută, Nicolae Manolescu ne dă o replică în stilul lui:

— Să ştiţi că-mi place...

11 august. Sunt la volanul maşinii mele, pe drumul de întoarcere de la mare. Mai lungă-mi pare calea, acum la-ntors acasă, aş vrea să zbor, dar traficul de pe şosea nu mă lasă. De la Neptun la Constanţa am mers cu viteza cu care înaintam pe vremuri când stăteam la coadă la benzină.

Acum, după ce am ieşit din Constanţa şi mă îndrept spre Bucureşti, aglomeraţia s-a mai redus şi pot să accelerez.

Sunt pe vechea şosea, şi nu pe segmentul de autostradă care s-a dat de curând în folosinţă. Autostrada o văd undeva, în stânga, şi aud şi vuietul maşinilor care o străbat cu 140-l60 de kilometri pe oră. Dar şi cu merg destul de repede, cu... mai bine nu dau cifra, pentru că există riscul ca jurnalul meu să fie citit de vreun poliţist de la circulaţie, în orice caz, viteze foarte mari nu pot să ating, pentru că pe aici circulă nestingherite căruţe, vaci şi găini. Parcă sunt în secolul nouăsprezece. Cei de pe autostradă se află în secolul douăzeci şi unu.

Da, secolul nouăsprezece şi secolul douăzeci şi unu există în România simultan. îmi place, trebuie să recunosc, şi secolul nouăsprezece. Ţărănci cu broboade în cap ies la marginea drumului şi vând roşii mari şi frumoase, cu gust de roşii şi nu de cadavre de roşii, cum au cele din supermarketuri. Dacă vrei şi o găină, se duc repede în fundul

curții şi prind una, care cotcodăceşte speriată şi indignată, îmi vine să rămân aici pentru toată viața, la umbra unui nuc bătrân.

Totuşi, ajuns la Feteşti, mă mut în secolul douăzeci şi unu. Şi încep să gonesc şi eu cu... tot nu dau cifra. Deschid şi aparatul de radio de la bordul maşinii şi ascult un cântec care începe cu simpaticul vers „Oficial îmi merge bine..."

12 august. Femeile din Bucureşti nici nu mi-au înregistrat absența. Credeam că la întoarcerea mea de la mare se vor bucura, că mă vor întâmpina pe stradă cu strigăte de entuziasm, că mă vor strânge fericite în brațe.

Dar ele par să nici nu observe că m-am întors. Ce tristețe!

încep să cred că şi-au făcut de cap în lipsa mea! De acum înainte, nu le mai las nesupravegheate.

14 august. Cunosc intelectuali care se laudă cu lenea lor.

Şi-o exhibă fără ruşine. Unii chiar se întind şi cască în fața mea, convinşi că eu îi privesc cu simpatie. Cunosc, de asemenea, intelectuali care se laudă cu frica lor. Declară amuzați că n-au curaj nici măcar să meargă cu avionul. Eu ştiu însă că un leneş trebuie să se ruşineze de lenea lui, iar un fricos să se ruşineze de frica lui. Despre leneşi şi fricoşi am cea mai proastă părere, îi disprețuiesc şi nu le găsesc nicio scuză.

Există şi unii care se laudă, ca şi cum ar face o poznă simpatică, cu faptul că mai lipsesc din când în când de la serviciu. Sau cu faptul că simulează în mod ingenios munca. Şi despre ei am o părere foarte proastă. Scriu asta aici pentru că de multe ori, aflându-mă față în față cu ei şi văzându-i cum se răsfață, contând pe simpatia mea, nu mă încumet să le spun de la obraz că îi dezaprob şi mă simt iremediabil străin de ei.

Dacă vrem să ne bazăm unul pe celalalt şi să conviețuim armonios, trebuie să ne facem cu toții datoria, cu conştiinciozitate. In problema asta îmi lipseşte umorul.

18 august. Toată lumea se lamentează pe tema caniculei.

Posturile de televiziune emit văicăreli care, prin însumare, compun un cor al deznădejdii colective. Vai, vai, vai! Ce ne facem cu atâta căldură!

Reporterii angajează cu trecătorii de pe stradă dialoguri mai puțin inteligente decât cele ale copiilor de grădiniță:

— Cum vi se pare vremea asta?

— E cald, foarte cald.

168

— Rezistați?

— Mai rezist.

— Vă protejați?

— Păi cum să mă protejez?

— Să stați mai mult în casă.

— Păi, mai mult în casă stau.

— Lichide beți?

— Beau.

Iar funcționarii instituțiilor publice rămân uimiți când cineva le cere să-şi facă datoria:

— Nu vedeți ce cald e? Să aşteptăm să treacă întâi canicula...

M-am şi certat cu un prieten care, întâlnindu-mă pe stradă, a şi început cu lamentațiile:

169

— Ce facem, Alex, cu căldura asta, tu cum o suporți? Eu unul sunt terminat. Of, of, of!

— Mie îmi place foarte mult, i-am spus. Şi i-am întors spatele, pentru că era a cincea persoană pe care o auzeam, într-un interval de o oră, văicărindu-se.

25 august. Sediul PNȚCD (acum: PPCD), unde este sărbătorit Ion Diaconescu, cu prilejul împlinirii vârstei de 89 de ani. Se fac fotografii. Diverşi necunoscuți (pentru mine) se înghesuie în jurul sărbătoritului, luptând să ocupe un loc chiar lângă el. Vor să obțină astfel un document al prieteniei cu un personaj ilustru, care să le folosească, eventual, în cariera lor politică. Sunt împins, de trupuri ciolănoasc şi muşchiuloase (femei nu prea văd pe aici) spre perete. Simt

0 satisfacție răutăcioasă când Ion Diaconescu, văzându-mă, vine în întâmpinarea mea, mă ia de mână şi mă conduce la locul fotografierii. Ii spun „La mulți ani!", îl sărut pe amândoi obrajii, şi părăsesc repede locul, înainte de a auzi clicurilc aparatelor de fotografiat.

Vin să-l mai felicite pe fostul deținut politic Emil Constantinescu, Victor Ciorbea, Ioan Mureşan, Virgil Petrescu...

Totul este foarte trist. O echipă politică legendară, care a reuşit printr-un joc fericit al hazardului istoric să înlăture temporar de la conducerea

țării stafiile comunismului, şi care în scurtă vreme, cum era de aşteptat, s-a prăbuşit eroic, vine în mijlocul nostru şi aproape nimeni nu-i dă atenție.

Emil Constantinescu, slab, pământiu, fanatizat de dorința de a explica lumii ce se întâmplă de fapt în România, este un don Quijote care străbate lumea pe jos fără să stârnească măcar curiozitatea. Victor Ciorbea, palid, zâmbeşte fără convingere, sceptic față de minimele dovezi de simpatic care

1 se arată. Ioan Mureşan, cu temperamentul său exploziv, de

170

dansator de „Ciuleandra", desfăşoară în gol discursuri politice fulminante. Virgil Petrescu, mereu la datorie, cu o conştiinciozitate de funcționar chezaro-crăicsc, este imaginea însăşi a zădărniciei onestității în confruntarea cu monstruoasa categorie umană pe care Ion Iliescu a ajutat-o să supraviețuiască după 1989.

îmi vine să plâng. Părăsesc sediul PNȚCD şi merg pe jos până acasă, printre oameni vulgari şi zgomotoşi, care vorbesc surescitați despre nu ştiu ce meci de fotbal.

26 august. îmi pun mari speranțe în casa pe care mi-o construiesc la țară, pe un teren cumpărat acum doisprezece ani (şi transformat prin munca mea într-o grădină umbroasă

I

şi ocrotitoare). Am 59 de ani şi sper ca înainte de a împlini 60 să evadez, în sfârşit, din apartamentul de bloc, „cimitir al tinereții mele". De când mă ştiu locuiesc la bloc, chiar dacă de-a lungul anilor mi-am schimbat de mai multe ori adresa.

In timpul liceului, locuiam cu familia mea într-un apartament de bloc de pe strada Mărăşeşti din Suceava. Cei de la etajul imediat superior aveau obiceiul să-şi pună aşternutul la aerisit pe balcon, lăsându-l să atârne în afară, astfel încât îmi astupau complet ferestrele camerei de zi. In loc să văd frunzişul arborilor din apropiere, vedeam pături şi cearşafuri.

După terminarea facultății, am lucrat un timp la revista „Tomis" din Constanța şi am primit un apartament în cartierul Tomis Nord (la Constanța totul se numeşte Tomis). Ar fi fost frumos, dar neavând bani să-mi cumpăr mobilă, mă simțeam, când mergeam la culcare, ca un zugrav rămas peste noapte în apartamentul pe care îl zugrăveşte.

Am avut şi un apartament la ultimul etaj al unui bloc dintr-un cartier muncitoresc din nordul Ploieştiului. Obişnuiam să lucrez, noaptea, dar o

femeie dintr-un bloc vecin mi-a atras atenția că, din cauza veiozei mele mereu aprinse, a cărei lumină îi cade drept în ochi, nu poate niciodată să adoarmă şi pleacă dimineața obosită la serviciu. Mi s-a apărut absurdă nemulțumirea ei (de ce nu-şi punea o draperie în geam?), dar ori de câte ori lucram mă simțeam vinovat (şi până la urmă mi-am acoperit eu geamurile cu hârtie albastră).

Am locuit şi în Bucureşti la bloc, întâi la parterul unui bloc-turn de pe Aleea Pravăț, din cartierul Drumul Taberei.

Acolo eram sâcâit de o vecină cu mustăți, indiscretă şi arțăgoasă, care, fiindcă umbla şi în afara locuinței ei îmbrăcată

i

în capot, era poreclită „madam Capot". Eu, naiv, neştiind că este vorba de o poreclă, i-am spus odată, cu falsă afecțiune, „Săru' mâna, doamna Capot!" şi mi-am aprins paie în cap.

Acum locuiesc într-un apartament de la etajul trei al unui bloc de pe Calea Moşilor, cu camere atât de mici, încât ori de câte ori mă mişc neatent prin casă, dărâm câte ceva. Cel mai des se prăbuşesc teancurile de cărți, aflate pe toate mobilele. Iar când mă aplec să le ridic mă lovesc eu însumi cu fundul de câte o vitrină, care se sparge zgomotos, ca şi acum abia aştepta un pretext ca să se spargă, sau cu capul de câte o uşă de dulap lăsată deschisă.

Casa pe care mi-o construiesc acum nu e nici ea foarte spațioasă, dar are la etaj o terasă pe care o să-mi petrec cea mai mare parte din timp. Vreau să mă uit nopți întregi la stele, fiindcă până la vârsta pe care o am acum, de 59 de ani, n-am văzut decât rufe puse la uscat.

28 august. Stau de vorbă cu Nicolae Manolescu şi mă bucur că am norocul să fiu contemporan cu el şi să-l cunosc.

Să tot stai să-l asculți, este ca şi cum ai asista la un spectacol de inteligență. Viața m-a privilegiat. L-am cunoscut pe Nichita Stănescu, ilustrare extrem de expresivă a ideii de genialitate. Mă bucur foarte mult, în prezent, când mă întâlnesc cu Ion Caramitru, cu Mircea Dinescu, cu Ana Blandiana, cu Gabriel Liiceanu, cu Andrei Pleşu, cu Mircea Cărtărescu...

şi alți câțiva. Doar câțiva. Este o imensă pierdere să existe asemenea oameni şi să nu-i cunoşti. De ce să călătoreşti mii de kilometri ca să vezi piramidele faraonilor,

când ai la doi paşi personalităţi extraordinare, de a căror gândire te-ai putea lăsa fermecat oricât, fără să te plictiseşti vreodată?

1 septembrie. Mă uit la televizor la un film american tâmpit despre o casă bântuită de spiriduşi. Spiriduşii sunt nişte piticanii cu figuri de moşnegi răutăcioşi şi locuiesc în galerii subterane, ca şobolanii. Ei îi hărţuiesc pe oamenii care s-au mutat de curând în casă şi ajung chiar la un conflict deschis cu ei.

Oamenii angajaţi în conflict sunt membrii unei familii americane tipice: un bărbat absorbit de cariera lui, o femeie devotată familiei şi doi copii mai... înţelepţi decât maturii. După lupte seculare, care durează nouăzeci de minute, oamenii reuşesc să-i închidă pe spiriduşi într-o magazie şi să arunce magazia în aer. Apoi, îmbrăţişaţi, cu feţele luminate de flăcările incendiului izbăvitor, rămân multă vreme în cadru, ca într-o fotografie de album, şi filmul se termină.

Este de neînţeles de ce actori serioşi, buni profesionişti, joacă în asemenea bazaconii (indiferent cât de bine sunt plătiţi). Este de neînţeles de ce milioane de oameni merg la cinematograf sau deschid televizorul ca să vadă aşa ceva.

(Eu am făcut-o numai ca să mă... documentez.)

După terminarea filmului, este anunţat filmul de mâine (tot american), în care va fi vorba de un oraş invadat de păianjeni uriaşi. Ni se oferă, ca eşantion, şi câteva secvenţe cu arahnide păroase, de peste un metru mărime, care urcă pe parbrizele unor automobile, în timp ce ocupanţii automobilelor urlă îngroziţi.

Mă gândesc să-i scriu o scrisoare lui Georgc Bush şi să-l întreb dacă ştie ce cantităţi imense de prostie produce ţara

lui, pentru consumul intern, dar şi pentru export. Faptul că asemenea fdme se vând bine nu e o justificare. Şi drogurile se vând bine.

3 septembrie. Ştiu matematică mai bine decât unii economişti! Odată, colaborând la o revistă, urma să primesc ca drepturi de autor 750.000 de lei „bani în mână".

Economistul redacţiei se străduia să afle ce sumă brută trebuie să stabilească pentru ca scăzând din ea un impozit de 18 la sută să rezulte 750.000. Metoda lui era aceea a...

încercărilor repetate. Scria, de exemplu, pe hârtie 1.100.000, afla cât reprezintă 18 la sută din această sumă — 198.000 -, scădea 198.000 din 1.100.000, înjura constatând că obţine 902.000, şi repeta calculul luând ca sumă brută 1.050.000 ctc. etc. După zeci de încercări tot nu găsise suma din care scăzând 18 la sută să rezulte 750.000. I-am spus că ar face mai bine să pună totul în ecuaţie. El m-a privit consternat, iar eu i-am dictat: „ies minus optsprezece ies supra o sută egal cu şapte sute cincizeci de mii". Până la urmă, tot eu, absolvent al facultăţii de litere, a trebuit să-i arăt cât de simplu se poate afla valoarea lui „ies".

4 septembrie. Mi-am cumpărat un telescop, ieftin, dar bun (măreşte de 175 de ori). Era ultimul exemplar care se mai găsea în magazin. Pe un astronom un asemenea aparat, sunt sigur, nu l-ar mulţumi, dar eu nu sunt astronom, nu intenţionez să fac investigaţii şi să descopăr noi corpuri cereşti, vreau doar să privesc cerul noaptea şi să mă emoţionez.

— S-au vândut foarte repede, mi-a spus vânzătoarea.

— îmi dau seama, am comentat eu. Tinerii, probabil, s-au grăbit să şi-l cumpere.

— Vă înşelaţi, mi-a explicat vânzătoarea. Printre cumpărători n-a fost niciun tânăr.

— De ce? N-au bani?

— Unii dintre ei au. Nu-i vedeţi la fast-fooduri? Sau pe stradă, în maşini decapotabile?

— Atunci?!

— Nu-i interesează. Consideră că nu le foloseşte la nimic.

Vine, într-adevăr, o generaţie care nu se uită la cer decât atunci când se organizează focuri de artificii. Am să fac figură de bătrân zănatic cu telescopul meu.

5 septembrie. Am primit telefon de la o firmă care elaborează un dicţionar al personalităţilor din România. Mi s-au cerut date bio-bibliografice şi o fotografie pentru a fi inclus şi eu în dicţionar. Le-am explicat că nu sunt un naiv şi că ştiu bine în ce scop se realizează asemenea dicţionare:

pentru a stoarce bani de la cei care, din vanitate, vor neapărat să figureze în ele. Reprezentanţii firmei m-au asigurat că este vorba de o întreprindere foarte serioasă şi că dicţionarul va constitui un riguros

instrument de lucru, indispensabil unui intelectual. Drept urmare, am fost de acord să am o întrevedere cu o trimisă a lor.

întrevederea a avut loc la sediul redacției în care lucrez, „România literară". Trimisa era o domnişoară de o frumusețe spectaculoasă, cu buze cărnoase şi umede, cu sânii mari şi zbătători, ascunşi pe jumătate în feşe de mătase oblice, cu picioare lungi, dezgolite până deasupra genunchilor, unde începea (şi se termina repede) o fustă zdrențuită. Am simțit o plăcere răutăcioasă gândindu-mă ce invidie simt colegii mei. Am regretat că nu e de față şi

Nicolae Manolescu, care mă ironizează mereu pe tema insuccesului meu (aparent) la femei.

Cu o voce de înger, domnişoara mi-a cerut date despre viața şi opera mea, şi le-a notat (avea un scris urât, dar degete splendide) şi mi-a întins apoi un act ca să-l semnez.

Atunci, toată vraja s-a spulberat. Exact cum bănuisem (şi cum cei de la firmă mă asiguraseră că nu se va întâmpla) urma să mă angajez, prin semnătură, că voi cumpăra cu nu ştiu câte sute de euro un exemplar din dicționar, că voi plăti alte nu ştiu câte sute de euro ca să mi se includă şi fotografia în dreptul articolului despre mine etc.

Bineînțeles că nu am semnat şi am încheiat repede întrevederea cu trimisa firmei. Ea s-a ridicat ofuscată, bălăngănindu-şi sânii, dar nu mi s-a mai părut frumoasă.

După ce a țăcănit de câteva ori pe parchetul încăperii, cu

tocurile ei înalte, şi a închis uşa în spatele ci, m-am grăbit să o sun pe soția mea.

— S-a întâmplat ceva? m-a întrebat ea îngrijorată.

— Nu, dar mi s-a făcut dor de tine.

8 septembrie. Am văzut azi, la cinematograful „Studio", filmul românesc Cum mi-am petrecut sfârşitul lumii de Cătălin Mitulescu. Tânărul regizor (născut în 1972) a avut o idee artistică generoasă, sugerată probabil de filmele ruseşti: să sesizeze în felul de a fi al unor oameni simpli de la periferia unui oraş, schimonosiți de sărăcie, dar şi de nefirescul stilului de viață comunist, ceva frumos. Nu este vorba deci de binecunoscutul (şi deja răsuflatul) mizerabilism, şi nici de ironia golănesc-batjocoritoare pe care le

practică mulți cineaşti tineri, ci de o încercare de a identifica şi de a aduce pe ecran chiar şi cea mai timidă pâlpâire a bucuriei de a trăi din ultimii ani ai dictaturii lui Ceauşescu. Dar...

Până la urmă tot se simte o predilecție pentru mizerie:

pentru case dărăpănate, pentru noroi, pentru garduri căzute, legate cu sârmă, pentru câini schilozi. Şi, în afară de asta, filmul nu are suflu; este un film astmatic. Numeroasele trouvaille-uri regizorale, unele inteligente, altele chinuit-ingenioase, nu se leagă între ele, nu se integrează într-o viziune, nu au acel patos răscolitor pe care îl au filmele ruseşti. Totul rămâne exterior, minor-simpatic, joc de student întârziat, care vrea, la nesfârşit, să se remarce.

Şi mai neplăcut m-a impresionat apariția pe scenă, după terminarea filmului, a lui Cătălin Mitulescu însuşi, cu mers şleampăt, cu o îmbrăcăminte ostentativ nesărbătorească şi cu un mod neglijent de a vorbi (care m-a făcut să mă gândesc la o limbă română în pijama). Regizorul a avut, în plus, impolitețea de a ne lăuda ca pe nişte copii care au dat unele semne

de istețime (afirmând că am înțeles mai multe momente artistice din filmul său decât spectatorii de la alte vizionări). Nu şi-a pus nicio clipă problema dacă s-a ridicat la înălțimea aşteptărilor noastre. Ci ne-a mângâiat pe creştet pentru că noi ne-am ridicat la înălțimea aşteptărilor lui.

9 septembrie. Talk-show-uri TV groteşti şi înfricoşătoare îndreptate împotriva elitei noastre intelectuale: Gabriel Liiceanu, Andrei Pleşu, Nicolae Manolescu, Mircea Dinescu...

Plăcerea josnică de a zgâria cu un cui ruginit Mercedes-uri...

Participanții la aceste ritualuri de pângărire a ceea ce a produs mai valoros lumea românească pretind, printre altele, că intelectualii noştri de elită au... monopolizat viața culturală şi că această prezență a lor în prim-plan este antidemocratică.

Lucrurile stau exact invers. Antidemocratică este contestarea lor. Gabriel Liiceanu, Andrei Pleşu, Nicolae Manolescu, Mircea Dinescu au câştigat un loc vizibil în viața publică prin competiție, care este esența democrației.

Incapabilii, bineînțeles, nu vor competiție, vor ca faima să fie distribuită tuturor, pe cartelă, ca alimentele în timpul comunismului.

10 septembrie. Sunt la mine la grădină şi fac rafturi pentru o magazie. Măsor scânduri, le tai cu ferăstrăul, bat cuie.

Ce muncă simplă şi odihnitoare! Un tâmplar voia să-i dau patru milioane de lei pentru munca asta. Acum, nici dacă mi-ar da el patru milioane de lei nu l-aş lăsa să mi sc substituie.

12 septembrie. Sunt scene care mă obsedează. Un bătrân cu ochelari cu multe dioptrii, aburiți din cauza efortului, aplecându-se să ridice de pe trotuarul murdar o monedă de zece bani. O bătrână cu părul complet alb, modestă şi politicoasă, înconjurată de un grup de hoți volubili, cu privirile fixate asupra poşetei ei. Un bărbat şi o femeie în vârstă, probabil soț şi soție, stând la coadă în fața unui ghişeu, trişti şi resemnați, ca să depună o cerere de renunțare la telefon...

Nu există nicio scuză pentru modul cum ne-am purtat cu bătrânii după 1989. Nici surescitarea politică de care am fost cuprinşi, nici sărăcia dramatică, nici nerăbdarea de a trăi ca în Occident nu justifică faptul că i-am lăsat fără mâncare, fără medicamente şi fără protecție în fața răufăcătorilor. N-ar fi de mirare ca într-o bună zi, în marile enciclopedii ale lumii, să fie înscrisă următoarea definiție a poporului român: „popor care,

la sfârşitul secolului douăzeci şi începutul secolului douăzeci şi unu, şi-a abandonat bătrânii".

13 septembrie. Am condus ieri pe cineva la gară şi am urcat şi eu pentru câteva minute în tren. Trenul era gata de plecare. Pe culoar, la una dintre ferestre, se afla o femeie cu un copil în brațe, iar pe peron aştepta înduioşat momentul despărțirii un bătrân, după toate aparențele bunicul copilului. Când s-a auzit şuieratul locomotivei, femeia a deschis puțin geamul, trăgându-l în jos cu greu de mâner, şi l-a scos pe copil în afară cu capul, ca să-l mai arate o dată bunicului, în semn de rămas-bun. Iată însă că trenul a pornit brusc chiar în clipa aceea. Din cauza smuciturii, geamul a scăpat din piedică şi a început să se ridice. Era ca o ghilotină care funcționa de jos în sus, iar pe ghilotină se afla gâtul delicat al copilului.

Timp de o secundă, tuturor celor prezenți acolo ne-a înghețat sângele în vene. Zvâcnirea geamului fusese prea rapidă ca să mai fi lăsat vreo speranță. Uitaserăm însă cu toții ceva: dispozitivul cu are care împingea în sus geamul era de fabricație autohtonă şi, bineînțeles, nu funcționa perfect.

După ce a parcurs câțiva centimetri, până foarte aproape de gâtul copilului, ghilotina s-a oprit pe neaşteptate. M-am gândit atunci, cu mare recunoştinţă, la calitatea proastă a produselor româneşti. Dacă geamul ar fi fost fabricat în Germania sau Japonia, copilul n-ar mai fi avut nicio o scăpare. Dar era un lucru de-al nostru, precar, şleampăt, care nu te lasă să trăieşti, dar nici nu te omoară.

Nu simt nicio dorinţă să glorific lipsa de rigoare prin care ne caracterizăm noi, românii (sau, cel puţin, noi, românii de azi). Totuşi, trebuie să recunoaştem că această lipsă de rigoare, dezastruoasă pentru economie, are rostul

i:Si

ei în relaţiile cu oamenii. O anumită elasticitate în atitudine — chiar dacă se datorează neglijenţei şi nu unei filosofii a toleranţei — face existenţa mai suportabilă şi în cele din urmă mai omenească.

Din acest punct de vedere mi se pare îmbucurător faptul că justiţia românească nu a funcţionat perfect după evenimentele din decembrie 1989. A avut un singur moment de fermitate la început, când a fost executat cuplul de dictatori şi s-au pronunţat câteva condamnări la închisoare pe viaţă. In scurtă vreme, însă, această fermitate a început să scadă. Sentimentul zădărniciei, delăsarea, lipsa de profesionalism, respingerea instinctivă a oricăror probleme grave în favoarea unor preocupări mai plăcute şi, poate, o bunătate înnăscută s-au combinat între ele şi au făcut să rezulte acel ceva care seamănă atât de bine cu înţelepciunea. Vânătoarea de vinovaţi a încetat.

Intr-o altă ţară, caracterizată prin corectitudine şi seriozitate, s-ar fi organizat mii de procese publice, pentru a se pedepsi o clasă politică vinovată de dezastrul unui întreg popor. Ar fi fost drept, dar n-ar fi fost înţelept. Viaţa ar fi devenit imposibilă pentru toată lumea. Şi apoi, ce fel de suflet ar trebui să avem ca să ne bucurăm privind cum o fiinţă omenească este ţinută captivă, umilită şi chinuită?

Dezbrăcat de toate prerogativele sale, deposedat de mijloacele de a face rău, chiar şi cel mai iresponsabil lider comunist, chiar şi cel mai sumbru general de Securitate se transformă într-un om vulnerabil, demn de înţelegere şi milă. Stând în faţa instanţei într-o poziţie umilă şi explicând de ce boli suferă, Manea Mănescu era un bătrân ca oricare altul. Tudor Postelnicu, scos din rolul monstruos de conducător al Securităţii, se înfăţişa şi el întregii ţări

ca un om neajutorat, plângăcios şi cam sărac cu duhul.

Până şi Nicolae Ceauşescu, când privea cu teamă cum i se ia tensiunea, înainte de execuție, ne făcea să simțim un fel de duioşie. Nu suntem sălbatici, ca să îl studiem cu ură şi cruzime pe un semen de-al nostru după ce l-am dezarmat.

Dacă îngăduința față de oameni este de înțeles şi trebuie chiar prețuită, ca o valoare morală, cu totul de neînțeles este îngăduința cu care am asistat la reconstituirea, în perioada postdecembristă, a unor rețele de putere comuniste şi securistice. Reconstituire care n-ar fi fost posibilă dacă nu l-am fi acceptat la conducerea țării pe unul dintre marii vinovați de comunistizarea forțată a României după război şi distrugerea civilizației româneşti, Ion Iliescu.

Cum ar fi fost dacă Nicolae Ceauşescu ar fi înviat la scurtă vreme după Revoluția din 1989 şi şi-ar fi reluat prerogativele de stăpân absolut, obligându-ne să trăim ca nişte sclavi şi să-i scandăm numele de dimineața până seara?

Cum ar fi fost dacă Manea Mănescu, eliberat din închisoare, s-ar fi aşezat în dreapta lui şi, renunțând la masca de bătrân neputincios, ar fi îndeplinit din nou, necruțător, cele mai absurde indicații? Cum ar fi fost dacă Tudor Postelnicu ar fi încetat brusc să se mai smiorcăie şi, sigur pe el, ar fi asmuțit iar asupra noastră miile de băieți bine hrăniți şi bine instruiți? Nu ar fi fost un coşmar?

Dar această restaurare chiar s-a petrecut, este adevărat, într-un mod parțial şi discret. Nu Nicolae Ceauşescu, nu Manea Mănescu, nu Tudor Postelnicu, dar oameni foarte asemănători cu ei au ajuns într-un fel sau altul la putere (putere politică, administrativă, economică etc).

Iar acum, singura noastră reacție este un acces de intransigență morală îndreptată împotriva celor care au

115

fost ademeniți sau constrânşi să colaboreze cu Securitatea.

Securitatea însăşi nu intră în discuție. Şi nu intră în discuție nici marii demnitari comunişti, beneficiari ai activității de poliție politică.

Mi-l închipui pe Ion Iliescu stând în fotoliu, la televizor, şi amuzându-se pe seama campaniei care se duce împotriva Monei Muscă. Vicleanul activist al peR a păcălit încă o dată istoria.

In această situație, nu mai simt nicio simpatie față de proverbiala noastră neseriozitate (întreruptă doar de un fel de crize de isterie, cum este dosariada de acum). Şi încep să mă întreb dacă nu cumva am greşit atunci când îi atribuiam — fie şi numai pentru anumite situații, bine determinate — o valoare morală. Supusă unei reexaminări, parcă şi întâmplarea din gară îşi schimbă semnificația. In fond, dacă ar fi fost fabricat în Germania sau Japonia, geamul trenului n-ar fi scăpat din piedică şi toată întâmplarea — cu sau fără happy-end — pur şi simplu n-ar fi avut loc.

17 septembrie. A fost o plăcere să urmăresc (la Realitatea TV) dialogul dintre Pleşu şi Liiceanu. Ce bine ar fi dacă televiziunile ar oferi zilnic câte un asemenea banchet de inteligență!

De obicei îl preferam pe Liiceanu, care mi sc părea mai responsabil (iar Pleşu — mai răsfățat). In scara aceasta, pentru prima oară am văzut lucrurile invers: Liiceanu este prea vanitos şi prea preocupat de propria lui imagine, în timp ce Pleşu, deşi se alintă, îşi dă lui însuşi mai puțină importanță (se priveşte chiar cu umor) şi de aceea are o mai mare libertate de gândire. In plus, talentul literar îl conduce pe Pleşu spre adevăr mai bine decât logica pe Liiceanu. Talentul literar are o înțelepciune a lui.

18 septembrie. „Berea după vin/ E un chin". Talk-show-urile obişnuite după discuția dintre Pleşu şi Liiceanu sunt şi ele un chin. Am fost eu dezamăgit de un anumit narcisism (pe care nu-l sesizasem anterior) al lui Liiceanu, dar în ansamblu emisiunea „Altfel" a eclipsat dialogurile altora, din alte emisiuni, dialoguri care seamănă foarte mult cu pălăvrăgeala.

îmi aduc aminte de o întâmplare (amuzantă) de acum nouă sau zece ani, când, aflându-mă la mare, la Neptun, am jucat petank (un joc cu bile grele, aruncate pe plajă după anumite reguli) în echipă cu Gabriel Dimisianu, împotriva unei echipe formate din Gabriel Liiceanu şi Andrei Pleşu.

Eu şi Dimisianu câştigam mereu, datorită nu calităților noastre, ci lipsei de zel a lui Pleşu. La un moment dat, Liiceanu, care arunca fiecare bilă cu mare seriozitate şi era negru de supărare că pierde mereu, a izbucnit:

— Ce faci, Andrei?! De ce nu te concentrezi?

Străduieşte-te mai mult, nu mă lăsa pe mine să mă zbat de unul singur!

Pleşu i-a răspuns smiorcăindu-se ca un copil:

— Mai bine de atât nu pot, Gabriel. Inţelcge-mă şi tu!

Sunt gras...

Liiceanu i-a respins necruţător argumentul:

— Şi domnul Alex Ştefânescu e gras. Şi uite ce bine joacă!

Andrei Pleşu a tăcut şi a început să joace simulând o mai mare mobilizare, dar, prinzând un moment de neatenţie al lui Gabriel Liiceanu, a venit lângă mine şi mi-a spus în şoaptă:

— Vă implor, nu mai jucaţi atât de bine! Sunteţi un termen de comparaţie incomod!

P.S. De petanh se leagă şi o altă întâmplare. Tot la Ncptun, dar în altă vară, jucam petarik Nicolae Manolescu, Gabriel Liiceanu, Andrei Pleşu şi eu. Un domn în vârstă de pe plajă, care în mod evident nu ne cunoştea, ne-a admonestat:

— Nu vă e ruşine, oameni în toată firea, vă pierdeţi timpul cu jocul ăsta pueril, în loc să puneţi mâna pe o carte!

24 septembrie. Sunt la World Trade Center, la lansarea noii serii a emisiunii „Zece pentru România", realizate de Mihai Tatulici pentru Realitatea TV. In prim-plan nu mai sunt politicienii, analiştii politici ş.a.m.d., ci istoricii, arhitecţii, avocaţii, medicii chirurgi şi scriitorii. Eu reprezint (apăr, ilustrez) ideea de scriitor. Totul decurge bine până în clipa în care intră în discuţie, intempestiv, Gigi Becali, agitându-şi braţele, încruntându-se, schimbându-şi nervos poziţia în scaun. In mod evident nemulţumit

de propria lui capacitate de exprimare, crede că obţine un surplus de elocvenţă prin bâţâieli şi grimase. Privit de la distanţă, cu îngăduinţă, poate fi considerat simpatic, ca un copil răsfăţat şi burzuluit. Dar dacă începi să-l asculţi cu atenţie, nu se poate să nu te indigneze misoginismul lui primitiv, fanfaronada, aroganţa de om cu bani şi mai ales mândria de a fi incult. Oameni de mare valoare prezenţi aici — arhitectul Alexandru Beldiman, chirurgul Irinel Popescu şi alţii — tac, jenaţi. Iar dacă încearcă să vorbească, nu pot s-o facă, pentru că „burghezul gentilom" al zilelor noastre monologhează fără întrerupere, ţinând microfonul strâns în mână, ca o maimuţă care nu vrea să renunţe la o banană. La un moment dat pretinde că, dacă ar fi consultată populaţia, care îl iubeşte, l-ar desemna tot pe el

drept cel mai bun istoric, cel mai bun arhitect, cel mai bun avocat, cel mai bun medic, cel mai bun scriitor. Nu mă pot

abţine şi îi explic că este inexistent ca scriitor şi, din nefericire, şi ca cititor. Există doar ca... personaj. Se dezlănţuie o polemică între Gigi Becali şi mine (dacă polemică se poate numi confruntarea dintre interjecţii şi cuvinte) căreia îi pune capăt, cu greu, Mihai Tatulici. Cunoscutul ziarist Ovidiu Nahoi conchide: „Este cu totul regretabil că, în loc să-i ascultăm pe intelectualii aflaţi aici, a trebuit să-l ascultăm pe Gigi Becali." In cele din urmă, Gigi Becali, considerându-se jignit, se ridică şi părăseşte sala.

Am omis să-i spun lui Gigi Becali cu ce personaj din literatura română seamănă: cu coana Chiriţa.

P.S. Ce imensă eroare de apreciere am făcut cândva, socotindu-l simpatic pe Gigi Becali! Am confundat ignoranţa cu candoarea. Ignoranţa nu trebuie niciodată privită cu simpatie, decât la copii. Un matur ignorant poate deveni oricând un pericol public.

26 septembrie. La subsolul blocului în care locuiesc se sparge mereu conducta de apă caldă. Este făcută dintr-un metal spongios, un fel de rugină aglomerată, şi plesneşte ori de câte ori presiunea apei calde creşte. Echipa de intervenţii vine (când vine) şi, în loc să schimbe conducta, bate în spărtură câte un cep de lemn, care, bineînţeles, abia aşteaptă plecarea instalatorilor ca să sară din nou. Drept urmare, subsolul este necontenit plin de apă fierbinte, iar vălătuci groşi de aburi urcă spiralat pe scară până la etajul zece. Când te întorci acasă de la serviciu hainele ţi se umezesc, în hol, instantaneu. Capul câte unui vecin răsare fantomatic din alunecătoarea masă de vapori, îngrozindu-te.

Asişti, oare, la o şedinţă de spiritism, sau ai murit într-un accident de circulaţie şi te-ai trezit direct în iad, printre alţi păcătoşi?

Umezeala pătrunde peste tot, neoprită nici măcar de uşile de fier montate de unii locatari ca semn al lipsei lor de ospitalitate faţă de hoţi. Pereţii se coşcovesc, covoarele intră în putrefacţie, hârtiile mucegăiesc. Cărţile pe care le-am cumpărat de-a lungul anilor ca să-i uimesc pe eventualii musafiri cu vasta mea cultură au foile lipite între ele, au devenit pur şi simplu monolitice (ca unitatea de voinţă şi de acţiune a PSD-ului de altădată). Iar dacă, prin absurd (Doamne, ce poate să-mi treacă prin

gând!!!), aş invita la mine, pe ascuns, o femeie măritată, când s-ar întoarce la ea acasă ar avea coafura fleşcăită de umezeală şi soțul ei, privind-o, ar înțelege totul într-o clipă: „Nenorocito, ştiu unde ai fost, în blocul ăla al lui Alex Ştefănescu!"

28 septembrie. O întâmplare simpatică: Ion Caramitru mă roagă să-i compun peste noapte o poezie care să aibă acelaşi număr de versuri şi, fiecare vers, acelaşi număr de silabe ca poezia Cantilenă a lui Tudor Arghezi. De ce?

Pentru că poezia lui Tudor Arghezi, pe care el şi Johnny Răducanu au pus-o pe muzică şi au integrat-o într-un spectacol, nu poate fi utilizată fără acordul Mițurei Arghezi, iar aceasta refuză să şi-l dea.

Poezia lui Tudor Arghezi este grațios-licențioasă.

Trebuie deci să fac şi eu aluzie în poezia mea la actul sexual. Ar trebui însă ca în prealabil să mă... documentez. Mi-e ruşine să-i cer lui Ion Caramitru să-mi pună la dispoziție logistica necesară. Drept urmare, bazându-mă mai mult pe imaginație, compun următoarea poezie: „O floare carnivoră erai/ Adusă prin contrabandă din Rai./ Biet fluture, în ea mi-am găsit/ Sfârşitul./ Un sfârşit fericit./ (Ademenit, sorbit.)/ Acum, dac-ar fi să renasc/ In tremurul zilei senine/ Aş ateriza tot pe tine/ Şi din nou, fără regret,/

Aş muri încet/ Lăsându-mă prins, asasino,/ In mişcarea de du-te-vino/ Ritual al înghițirii, odisee/ Ce cu un țipăt se încheie."

29 septembrie. Sunt în drum spre Sibiu, la volanul maşinii mele. Se află cu mine Gabriel Dimisianu, alături de care voi participa la un colocviu de critică literară organizat de revista Transilvania şi la o nouă lansare (a 22-a!) a cărții mele, Istoria literaturii române contemporane (1941-2000). Sper că sibienccle se fardează, îşi fac coafurile şi mă aşteaptă nerăbdătoare.

După Râmnicu Vâlcea, oprim la un restaurant de pe marginea şoselei, ca să mâncăm ceva. Imensa parcare din fața restaurantului este plină de tiruri. Patroana localului ne întâmpină cu cordialitate, ne studiază câteva clipe atentă şi pare, nu ştiu din ce cauză, dezamăgită, dar ne tratează în continuare cu respect. La altă masă stau doi şoferi înalți, spătoşi. Patroana se duce şi la ei şi deschide o discuție care îmi atrage atenția. înregistrez ultimele replici:

— Am pentru voi două fete exact aşa cum vă doriți: Dana şi Crisdna. Să le dau telefon?

— Pozele, întâi! Pozele!

Mă gândesc, melancolic, că dacă aş fi comandat şi cu o fată, n-aş fi avut precauția să cer întâi o fotografie a ei.

Sentimental cum sunt, aş fi aşteptat-o pierdut în reverii, convins că îşi va face apariția o zână din poveşti. Cu umorul lui fin, Gabriel Dimisianu comentează:

— Ai văzut cum se procedează? Se cer întâi pozele!

30 septembrie. Despre cartea mea s-au scris până în prezent mai mult de două sute de articole, dintre care aproximativ o sută douăzeci nefavorabile mie (în mod previzibil, acestea sunt semnate exclusiv de autori nemenționați în Istorie). Aici, la Sibiu, la colocviul de critică literară, găz-

duit de Astra, sunt prezenți şi câțiva dintre cei care m-au atacat vehement. Iată însă că, printr-unjoc al întâmplării, tocmai ei sunt aceia care mă ajută să car mai multe exemplare din Istoriela etajul doi al clădirii. Violenți şi necruțători în scris, ei sunt politicoşi în viața de fiecare zi. îi privesc şi îmi vine să râd în hohote, nu de ei, ci de comedia în care jucăm cu toții.

Fiecare exemplar din cartea mea cântăreşte 2,950 kg. Cinci exemplare înseamnă deja aproape cincisprezece kilograme.

Mă uit la adversarii mei cum urcă treaptă după treaptă cu cărțile mele grele în brațe, gâfâind şi transpirând. I-a pedepsit Dumnezeu!

Aş muri încet/ Lăsându-mă prins, asasino,/ In mişcarea de du-te-vino/ Ritual al înghițirii, odisee/ Ce cu un țipăt se încheie."

29 septembrie. Sunt în drum spre Sibiu, la volanul maşinii mele. Se află cu mine Gabriel Dimisianu, alături de care voi participa la un colocviu de critică literară organizat de revista Transilvania şi la o nouă lansare (a 22-a!) a cărții mele, Istoria literaturii române contemporane (1941-2000). Sper că sibiencele se fardează, îşi fac coafurile şi mă aşteaptă nerăbdătoare.

După Râmnicu Vâlcea, oprim la un restaurant de pe marginea şoselei, ca să mâncăm ceva. Imensa parcare din fața restaurantului este plină de tiruri. Patroana localului ne întâmpină cu cordialitate, ne studiază câteva clipe atentă şi pare, nu ştiu din ce cauză, dezamăgită, dar ne tratează în continuare cu respect. La altă masă stau doi şoferi înalți, spătoşi. Patroana

se duce şi la ei şi deschide o discuție care îmi atrage atenția. înregistrez ultimele replici:

— Am pentru voi două fete exact aşa cum vă doriți: Dana şi Cristina. Să le dau telefon?

— Pozele, întâi! Pozele!

Mă gândesc, melancolic, că dacă aş fi comandat şi eu o fată, n-aş fi avut precauția să cer întâi o fotografie a ei.

Sentimental cum sunt, aş fi aşteptat-o pierdut în reverii, convins că îşi va face apariția o zână din poveşti. Cu umorul lui fin, Gabriel Dimisianu comentează:

— Ai văzut cum se procedează? Se cer întâi pozele!

30 septembrie. Despre cartea mea s-au scris până în prezent mai mult de două sute de articole, dintre care aproximativ o sută douăzeci nefavorabile mie (în mod previzibil, acestea sunt semnate exclusiv de autori nemenționați în Istorie). Aici, la Sibiu, la colocviul de critică literară, găz-

duit de Astra, sunt prezenți şi câțiva dintre cei care m-au atacat vehement. Iată însă că, printr-unjoc al întâmplării, tocmai ei sunt aceia care mă ajută să car mai multe exemplare din Istorie la etajul doi al clădirii. Violenți şi necruțători în scris, ei sunt politicoşi în viața de fiecare zi. Ii privesc şi îmi vine să râd în hohote, nu de ei, ci de comedia în care jucăm cu toții.

Fiecare exemplar din cartea mea cântăreşte 2,950 kg. Cinci exemplare înseamnă deja aproape cincisprezece kilograme.

Mă uit la adversarii mei cum urcă treaptă după treaptă cu cărțile mele grele în brațe, gâfâind şi transpirând. I-a pedepsit Dumnezeu!

121

xxxx

1 octombrie. Nu există zi în care să nu-1 aud pe unul sau altul dintre cunoscuții mei afirmând că poporul român este demn de dispreț, că îşi merită soarta etc. Iar eu îi contrazic de fiecare dată, susținând că românii n-au fost mereu aşa şi că au vocația vieții civilizate.

Convingerea mea, de neclintit, nu se explică doar prin faptul că sunt sentimental şi îi iubesc pe oamenii în mijlocul cărora m-am născut, ci şi prin existența unor dovezi imposibil de contrazis. Cea mai elocventă dintre ele o constituie stilul de viață din România din perioada interbelică — o

perioadă de aproximativ două decenii în care românii au fost lăsați în pace de vecinii lor şi au construit o întreagă civilizație. Deşi m-am născut în 1947, eu îmi „aduc aminte" cum se trăia la noi înainte de ocupația sovietică. II aud pe Nicolae Iorga vorbind în Parlament, citesc peste umărul lui Ion Barbu, la „Capsa", în ziarul „Universul" discursul ținut de Nicolae Titulescu la Geneva, văd femeile frumoase şi elegante, cu pălării ample şi mănuşi lungi până la cot, trecând pe Calea Victoriei, pe lângă Palatul Telefoanelor, urmăresc emisiunile literare făcute de Vasile Voiculescu la radio. Şi chiar dacă nu apelez la memoria mea culturală, este de ajuns să mă plimb prin Bucureşti ca să descopăr vestigii ale lumii româneşti de altădată — adevărat Pompei îngropat sub lava comunismului revărsat dinspre Răsărit. Contemplu câteodată minute în şir grilajul de fier forjat al unei vile dinainte de război şi îl compar, inevitabil, cu grosolanele îngrădituri de fier-beton confecționate în anii postbelici. In mod evident, ceasul istoriei noastre a fost dat înapoi de mâna mare şi puternică, neobişnuită cu gesturile delicate, a unui ocupant dezumanizat el însuşi, din 1917 şi până în 1944, de comunism.

igi

4 octombrie. Căruțe pe drumul european 85! Sunt, din nou, la volanul maşinii mele şi trebuie să aştept în urma unor căruțe care înaintează alene. Nu depăşesc bine una şi dau peste alta.

îmi amintesc pățania unui ziarist francez care, vrând să atragă atenția opiniei publice şi să strângă fonduri pentru combaterea SIDA, a plecat într-un turneu prin Europa cu căruța. Apariția lui în Germania, în Austria, în fiecare altă țară provoca stupoare, pentru că nimeni nu mai văzuse de mult timp o căruță decât la muzeu. Aşa se face că ziaristul era întâmpinat peste tot ca un erou de miniştri, de primari, de ziarişti, de operatori TV şi de o mulțime de spectatori uimiți-amuzați. Numai în România nu a avut succes. S-a amestecat, cu căruța lui butaforie, printre nenumăratele căruțe obişnuite de pe şoselele noastre, a intrat în anonimat. Nu 1-a întâmpinat şi nu 1-a salutat nimeni. A atras doar înjurăturile unor căruțaşi autohtoni, enervați de stângăcia cu care francezul îşi conducea atelajul.

încerc să mă amuz, dar fierb de indignare. Polițiştii care ne pândesc pe mine şi pe ceilalți automobilişti la fiecare intrare în localitate, fremătând de nerăbdarea de-a ne prinde cu vreo greşeală, de ce permit ca pe E85 să circule căruțe?

5 octombrie. întâlnire cu studenții de la Facultatea de Litere din Bacău. Ce frumoşi sunt! Şi ce inteligenți! Cu ce bucurie aş părăsi prezidiul şi m-aş aşeza printre ei! (Aş vrea grijă, e adevărat, să găsesc un loc printre ele!) Sunt însă prizonierul vârstei mele şi rămân la prezidiu.

In continuare, particip la lansarea cărții mele (Istoria literaturii române contemporane) la Centrul de Cultură „George Apostu" (alături de acad. Mihai Cimpoi, preşedintele

Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, care îşi lansează volumul Secolul Bacovia). Carmen Mihalache îmi înmânează un premiu al revistei „Ateneu" (al cărei redactor-şef este). Ciocnesc o cupă de şampanie cu ceilalți premiați. îmi vine să dansez, uitând cât sunt de greoi. O ziaristă tânără (Laura Huiban), atât de atrăgătoare, încât pare fosforescentă, îmi ia un interviu. Nu regret deloc că am muncit timp de zece ani la cartea mea.

6 octombrie. Zilele „G. Călinescu" la Oneşti. Flori, autografe, şampanie, sărutări delicate pe obraji ca nişte atingeri de aripi de fluturi. Constantin Th. Ciobanu, preşedintele Fundației „G. Călinescu", gazdă perfectă, cu o atitudine auster-solemnă de castelan englez din secolul nouăsprezece. Şi totuşi, din trei zile cât durează aici programul, voi sta o singură zi. Trebuie să mă întorc cât mai repede acasă. Am de scris.

7 octombrie. Mai lungă-mi pare calea, acum la-ntors acasă... Nu mai sunt singur în maşină, mă însoțeşte scriitorul Gabriel Chifu, secretar al Uniunii Scriitorilor. E un bărbat înalt, frumos (şi de aceea mă hotărăsc să nu iau nicio autostopistă: n-ar avea ochi decât pentru el). Oprim să cumpărăm struguri de pe marginea drumului. Un țăran obosit de muncă, scofâlcit, neras, îmi oferă nişte ciorchini cu boabe mari, aurii-ruginii, dulci ca mierea. îmi spune, încordat, că îi vinde cu douăzeci de mii de lei kilogramul, avertizându-mă că nu face nicio reducere. Ii spun că nu sunt de acord cu prețul şi îi dau... treizeci de mii pe kilogram. Se uită la mine iluminat de bucuria că îi apreciez munca. îmi dă în plus câțiva ciorchini, care îi anulează câştigul suplimentar. Mi-ar plăcea să fiu prieten cu acest om. Din maşină mă mai uit o dată la el, iar el, la rândul lui,

mă priveşte cu căldură, ca pe un frate. Probabil n-o să ne mai vedem niciodată.

12 octombrie. Mă opreşte pe Calea Moşilor un bărbat de 55-60 de ani, care îmi spune că mă cunoaşte de la televizor şi că are nevoie de ajutorul meu. A fost cercetător ştiinţific, cercetarea ştiinţifică clin România s-a dus naibii după 1989 şi el a rămas fără serviciu, ca atâţia alţii, dar... nu în această privinţă vrea să fac ceva pentru el. Problema lui este cu totul alta: nu mai poate să suporte să-i audă pe redactorii unui cunoscut post de radio, care transmite cu predilecţie muzică, să pronunţe „interpet" în loc de „interpret" şi „interpelează" în loc de „interpretează":

— Vă rog să mă credeţi, îmi explică bărbatul, încerc de ani de zile să-i conving să pronunţe corect, le-am trimis scrisori prin poştă şi mesaje prin e-mail, dar a fost în zadar.

Am ajuns la exasperare. Postul nu pot să-l ignor, pentru că numai ei transmit muzică bună, iar când aud spunându-se „interpet" şi „interpelează", simt că-mi pierd minţile. Sunt gata să-mi pun pe piept o pancartă şi să protestez de unul singur în faţa sediului lor, sau să fac greva foamei.

îi spun că am să încerc să fac ceva, dar în sinea mea sunt sceptic. După ce mă despart de el, mă gândesc că şi eu mă enervez când aud spunându-se „optisprezece" sau „meciul care l-am văzut". Poate că ar trebui organizată într-adevăr o demonstraţie împotriva agramaţilor. Dar de unde să iei participanţi? Agramaţii sunt mai mulţi la număr decât cei care vorbesc româna corect.

13 octombrie. Am fost în vizită la A. şi, în loc să vorbim, am ascultat amândoi, nemişcaţi, timp de aproape o oră, o discuţie care răzbătea până la noi, printr-un perete subţire, dintr-un apartament vecin. Erau un bărbat şi femeie care se certau calm, interminabil.

— Bere, pe dracu', spunea ea, dacă era vorba de bere ţi-ajungeau o sută de mii de lei. Da' tu ţi-ai oprit patru sute...

— Am fost cu Nelu, n-am fost singur.

— Ştiu eu cu cine ai fost, ai fost cu vreo piţipoancă de-a ta, da' aia de ce nu scoate bani să plătească?

— Am fost cu Nelu, dragă, ţi-am spus! Şi el avea întreţinerea de plătit.

— Da' noi n-avem?!

— Uite ce e, nu mă mai înnebuni atâta pentru o bere!

Plăteşte şi tu o dată întreţinerea din banii tăi!

— De vinde? Evi cumpăr tot ce trebuie în casă!

— Cumperi ce-ţi trebuie ţie. Am văzut eu cu ce şampon, cu ce pastă de dinţi ai venit chiar ieri! Acolo se duc banii!

— Da' nu le foloseşti şi tu?

— Niciodată. Eu pe cap mă spăl numai cu săpun.

— Şi ăla nu trebuie cumpărat?!

— Iar de pasta de dinţi nu mă ating.

— Foarte rău, că uite cum ai ajuns cu dinţii.

— Am ajvins, că nu mă duc ca tine, la dentist, să-mi dau salariul pe două luni!

... Şi tot aşa, la nesfârşit. Era o zi de toamnă frumoasă, soarele strălucea pe cer, iar ci, ignorând chemarea lumii de-afară, se certau monoton, scufundaţi până la gât în urâţenie.

14 octombrie. Au trecut mai bine de trei săptămâni de când, la o emisiune în direct transmisă de Realitatea TV, i-am cerut lui Gigi Becali să nu mai fie mândru de incultura lui, şi încă mai primesc felicitări de la diverşi necunoscuţi, întâlniţi pe stradă, în autobuz, la frizerie etc. Azi-dimineaţă, patronul unui magazin alimentar a ieşit repede din micul lui birou şi, chiar în timp ce vânzătoarea îmi îndesa două pâini într-o pungă de plastic, mi-a spus cvi subînţeles:

— Nu vă mai străduiţi, dom'le, să-l învăţaţi pe Gigi Becali cvim e cu poezia lui Nichita Stănescu! Vă pierdeţi timpul!

-— N-am făcu t-o pentru el, ci pentru sutele de mii de oameni care urmăreau emisiunea...

— Sigur, sigur, am înţeles foarte bine. Dar trebuia să încep într-un fel discuţia cu dumneavoastră. Cine ştie când vă mai prind pe aici...

Şi a urmat, într-adevăr, o discuţie din care reieşea că aparent prozaicul comerciant nu este străin de literatură...

Din nefericire, nu toţi cei care mă felicită sunt sincer indignaţi de dispreţul pe care Gigi Becali l-a manifestat atunci faţă de scriitori. Cei mai mulţi nu obişnuiesc nici ei să citească şi nu înţeleg de ce e nevoie de scriitori pe lumea asta, dar îl invidiază pe Gigi Becali pentru averea lui şi le

place să-l vadă admonestat în public. Ar fi surprinşi dacă ar afla că şi pe ei, aşa săraci cum sunt, i-aş trata la fel la un talk-show.

Poate chiar mai sever, pentru că ei n-au făcut nimic de-a lungul vieții, nici măcar avere.

17 octombrie. Sunt bolnav şi stau la pat. Am febră, nasul înfundat şi vocea hodorogită. Primesc telefon de la o femeie frumoasă şi îmi îndepărtez automat gură de aparat ca să nu-i transmit viruşi. Apoi însă, după încheierea convorbirii, încep să-mi imaginez o reacție inversă, stimulat probabil şi de temperatura de 39,2 grade. Ce sărut incandescent ar fi!

Dacă aş săruta-o cu adevărat în starea în care sunt acum, s-ar întâmpla ceva nemaipomenit: toți viruşii care m-au invadat ar migra în corpul ei. De ce? Pentru că e mult mai frumos decât al meu. Şi mai fraged, şi rnai plăcut mirositor, îmi închipui milioanele de viruşi părăsindu-mă în grabă şi colonizându-i trupul, de la creştet până la tălpi. Sărutul trebuie, bineînțeles, prelungit cât mai mult, pentru ca imensa mulțime de colonişti să aibă timp să se transfere în noua lor țară.

Văd foarte clar, în imaginație, familii de viruşi stabilindu-se, cu elanul pionieratului, în cele mai diferite locuri ale minunatului ei corp, înfigând stegulețe, pentru a-şi marca

proprietatea, în zona gâtului, a umerilor, a sânilor, a subsuorilor, a şoldurilor, a pântecului, a...

— Alex, ți-am adus un ceai fierbinte.

Tresar. E Domnița, care mă întreabă îngrijorată:

— Ce făceai? Dormeai?

— A, nu, încercam să-mi aduc aminte dacă noi ne-am plătit impozitul anul ăsta...

21 octombrie. Dansez. Sunt într-o cameră mare, la etajul şapte al unui bloc construit pentru diplomați, şi dansez cu o doamnă delicată, M., editoare, soția unui cunoscut istoric. Prietenul meu, S., sărbătoreşte împlinirea unui an de când s-a căsătorit cu G. (eu sunt căsătorit de treizeci şi şase de ani! nici nu-mi amintesc cum e să nu fii căsătorit...).

Fiecare dansează cu soția altcuiva. Partenerii de dans se apropie nepermis de mult unul de celălalt, fiecare femeie atinge cu sânii pieptul bărbatului, fiecare bărbat o ține pe femeie de partea de jos a spatelui, acolo unde începe

rotunjimea feselor, şi totuşi nimeni nu e gelos. Icleea de dans justifică totul. Muzica dizolvă restricțiile, absolvă de vinovăție, îşi impune propria morală. Mă gândesc ce s-ar întâmpla dacă muzica ar înceta brusc. Dintr-odată ar deveni vizibil scandalosul libertinaj practicat de dansatori.

Ei nu ar mai părea dansatori, ci soți adulterini, surprinşi în flagrant delict. S-ar vedea clar cum partenerii se privesc languros în ochi, cum îşi respiră unul altuia respirația, cum îşi ating fremătători zonele pubiene prin hainele subțiri.

Situația poate fi gândită şi invers. îmi imaginez, de exemplu, un bărbat rămas singur acasă pe care îl vizitează amanta. Cei doi se îmbrățişează senzual, bărbatul îşi strecoară genunchiul între picioarele femeii şi încep amândoi să se unduiască ritmic. Dacă apare pe neaşteptate soția bărbatului, el are la îndemână o soluție salvatoare: dă drumul la muzică.

— Ce faceți aici? ar întreba, să presupunem, nevasta.

— A, nimic deosebit, ar putea răspunde el. Dansăm.

22 octombrie. Regimul comunist a produs în România prost-gust în cantități industriale. Deviza lui era, fără îndoială, „să urce România spre prostul-gust în zbor!". îmi aduc aminte ce cadouri primea Ceauşescu, de ziua lui, de la responsabilii cu prostul-gust din județe: compoziții alegorice cu spice de grâu, anvelope şi cărți, toate turnate în aluminiu, busturi de ipsos peste albul căruia cădea în diagonală o eşarfă tricoloră, machete — din oțel inoxidabil şi catifea verde — ale unui stejar purtând inscripția „Stejarul din Scorniceşti" etc.

Cultura română în întregime era pe punctul de a se transforma într-un imens kitsch. Organizatorii de spectacole în aer liber îi urcau pe țărani, cu buciume în mâini, pe

2.127

ruinele vechilor cetăți, interpreții de „dansuri tematice" apăreau pe scenă cu şiraguri de eprubete la gât care simbolizau dezvoltarea chimiei sub conducerea „tovarăşei", îndrăgostiții din filme, refugiați în parc, pe malul lacului, vorbeau cu pasiune despre problemele producției.

Prostul-gust făcea parte din însuşi felul de a fi al activiştilor peR. Figurile lor sunt greu de uitat. Aveau, aproape toți, părul pieptănat cu cărare, erau raşi până la însângerarea pielii, purtau costum şi cravată — o cravată strânsă la gât — şi iarna, şi vara. Când ieşeau din sediile lor,

duceau sub braț câte o servietă-diplomat, bombată la mijloc din cauza pachetelor cu alimente înghesuite înăuntru.

Când luau masa undeva — aproape întotdeauna fără să plătească — își disimulau plăcerea și mâncau cu un aer grav, ca și cum ar fi îndeplinit o sarcină de partid. Făceau și glume deocheate, pe teme sexuale, dar le făceau cu aerul că descind și ei, pentru o clipă, în mijlocul maselor. In discursuri îi dădeau la nesfârșit cu „meleagurile noastre românești", dar erau înnebuniți după whisky și Kent, după tot ceea ce provenea de pe alte meleaguri. Cumpărau cărți de Freud, la recomandarea unor intelectuali, și nu înțelegeau de ce nu găseau în cuprinsul lor și ilustrații. Iar când venea vorba despre poezie, făceau cu ochiul și întrebau în șoaptă dacă este adevărat că Nichita Stănescu bea...

Am crezut cu ardoare și cu o surprinzătoare naivitate că prostul-gust va dispărea imediat după căderea comunismului. N-a dispărut. In plus, a apărut un nou tip de prost-gust, importat din Occident. Sângele care țâșnește din corpurile celor împușcați în filmele americane, crainicii TV care te privesc în ochi și te tutuiesc, miliardarii obișnuiți să folosească drept limbaj interjecțiile, grimasele și gesturile,

jeepurile parcate în mijlocul străzii, pachețelele lucioase cu cadavre de alimente din supermarketuri, „vedetele" care pronunță „optisprezece" sau „interpelează", ca și mii de alte manifestări ale prostului-gust (lucrez la o listă de exemple, pe care am s-o las ca amintire generațiilor viitoare) pot fi întâlnite la tot pasul. Numai în natură, și nu peste tot, ci numai acolo unde n-a ajuns omul de azi, mai există bun-gust.

23 octombrie. Am început mutarea în casa nouă de la țară. Iau fiecare carte (din cele aproximativ opt mii, câte voi aduce cu totul aici, lăsând patru mii în locuința din București) și o scutur de praf, înainte de-a o așeza în biblioteca proaspăt ieșită din fabrica de mobilă. Cu ocazia aceasta descopăr bilețele, chitanțe, fișe, scrisori, fotografii și chiar bancnote de pe timpul lui Ceaușescu. Din cartea de versuri (pe care, din nefericire, n-am citit-o niciodată) a unei debutante cade o floare presată. Citesc dedicația, din care răzbate o undă de tandrețe. Era în 1976... Tânăra, pe atunci în vârstă de douăzeci și patru de ani, are acum cincizeci și patru. Poate că e bunică...

Camera mea de lucru, așezată la mansardă, dă spre grădină. Pe deasupra sutelor de molizi (plantați de mine acum doisprezece ani, ca gard viu), pe deasupra salcâmilor, văd ridicându-se soarele roșietic, hașurat de

câțiva nori prelungi, diafani, de o transparență mătăsoasă, ca a unor eşarfe. N-am mai văzut niciodată, de-a lungul vieții, un răsărit de soare de la fereastra camerei mele (din locuințele anterioare, vedeam doar rufele puse la uscat de vecini).

Cred că aş fi azi cu totul alt om dacă aş fi văzut în fiecare dimineață răsăritul soarelui.

101

Pe pervazul uneia dintre cele două ferestre am aşezat o statuetă de bronz — bunul meu cei mai de preț. Statueta reprezintă un vultur maiestuos, cu aripile desfăşurate, gata parcă să-şi ia zborul. Intre el şi lumea din afară este însă un geam gros de sticlă. Acesta a fost şi destinul meu.

28 octombrie. Iau parte la cununia religioasă a doi tineri: robii lui Dumnezeu Răzvan-Ştefan şi DanielaLuminița, cum le spune în repetate rânduri preotul, într-o biserică de pe Calea Victoriei. Sunt amândoi frumoşi (înalți, drepți, iluminați de semnificația momentului) şi fac împreună o pereche armonioasă. Mama mirelui, Ecaterina Rădoi (cunoscută, printre altele, ca autoare a cărții Viața

Z129

regelui Mihaî) este mai emoționată decât fiul ei: o văd cum îi tremură uşor mâinile, pe care şi le ascunde la spate.

Şi eu sunt emoționat. îmi aduc aminte de propria mea căsătorie (din 1970) cu Domnița-Maria-Eugenia, la catedrala din Ploieşti. Pe atunci aveam umor. Când m-a îndemnat preotul să o iubesc toată viața pe roaba lui Dumnezeu Domnița-Maria-Eugenia, i-am răspuns:

— Da, părinte, am să le iubesc pe toate trei.

Dar să revin la prezent. O privesc pe mireasă. In afară de duioşie, simt şi o gelozie cumplită, pentru că încă o femeie de pe acest pământ devine a altuia. De fapt, sunt gelos ori de câte ori iau parte la o nuntă. Trăiesc cu sentimentul (scandalos) că toate cele trei miliarde de femei de pe planetă sunt ale mele. Şi orice diminuare a fabuloasei mele proprietăți mă afectează.

30 octombrie. Sunt făcut cetățean de onoare al municipiului Călăraşi. Ceremonia are loc la primăria localității.

Oamenii de aici sunt minunați (nu pentru că m-au făcut cetățean de onoare; chiar sunt minunați). Directorul Bibliotecii Județene „Alexandru Odobescu", Dumitru Ghiță, şi primarul localității, Nicolae Dragu, ar merita

ei înşişi, mai mult decât mine, să primească titlul de cetățeni de onoare ai Călăraşiului. Directorul bibliotecii este un om fin şi cultivat, de la care oricine ar avea ceva de învățat (fie şi cum să se poarte). Primarul se gândeşte cu adevărat la problemele oraşului. A fost sufletul unei acțiuni (eroice) de construire a bisericii „Sf. Anastasia", care a fost terminată de curând şi în care deja se slujeşte. Este o frumusețe de biserică, care îți insuflă, chiar şi când doar treci prin preajma ei, dorința să fii pur şi generos. Acum are planuri de modernizare a bibliotecii (care din punct de vedere pro-

fesional concurează cu bibliotecile din marile centre culturale ale țării).

Sunt aici cu Domnița. Primarul mă întreabă, în glumă, dacă nu vreau să mă facă şi soț de onoare. Ii răspund.

— Asta în niciun caz. Ar însemna ca Domnița să-şi găsească şi un soț executiv.

4 noiembrie. Sunt la casa mea de la țară, unde mi se instalează o antenă TV pentru satelit. Ca să fie făcut totul ca lumea, m-am adresat unei firme specializate, care a trimis la fața locului patru muncitori, îmbrăcați cu salopete elegante, cu numele firmei pe piept. Ei au coborât dintr-o maşină pe care era înscris, de asemenea, numele firmei. Ii însoțea o autospecială sofisticată, plină de ustensile şi materiale ultramoderne. M-a impresionat această desfăşurare de forțe, numai în Germania am mai văzut aşa ceva.

Muncitorii au stabilit (cerându-mi şi mie acordul) locul unde urinează să fie instalată antena (pe fațada dinspre sud a casei), au adus acolo o scară articulată, un rotopercutor, un aparat de sudură cu argon. Şi au început să... Nu să lucreze, ci să se împiedice unul de altul şi să vorbească mult, câte doi, trei sau patru deodată. Reuşeam să înregistrez doar frânturi de replici:

— 'Te, bă, din calea mea! Io pe unde bag cablu'?

— Ai slăbit şurubu'? Nu aşa, bă, invers!

— Trusa aia n-o avem la noi! Dă-le tu, bă, un bip, s-o aducă!

Şi tot aşa, până s-a făcut ora prânzului. Atunci, foarte bine organizați, ca şi cum ar fi exersat de nenumărate ori acțiunea, au scos pachete cu mâncare şi bricege, au improvizat o masă din cutiile unor aparate, şi s-au pus pe mâncat. După ce-au mâncat, au pălăvrăgit puțin, s-au ridicat

alene, au perforat zidul în câteva locuri, au introdus dibluri şi şuruburi şi... rni-au explicat că le lipseşte nu ştiu ce şi că vor veni mâine. Şi-au strâns sculele, cablurile, aparatele, scara şi... duşi au fost.

Acum sunt singur cu casa mea. In urma echipei de zgomote care mi-a stat pe cap aproape o zi întreagă n-au rămas decât câteva şuruburi înfipte în perete.

5 noiembrie. Am renunțat la serviciile firmei care urma să-mi instaleze antenă pentru satelit. Am apelat la altă firmă, care mi-a trimis un singur om, Traian Minea.

Acesta, într-o jumătate de zi de muncă îndârjită, mi-a instalat nu una, ci două antene, mi-a explicat cu multă răbdare cum se acționează telecomanda şi a plecat lăsând totul în ordine. îmi vine să cred că am visat. Dar n-am visat, amândouă televizoarele funcționează perfect.

6 noiembrie. Astăzi e ziua mea, zi urâtă ca mine. Plouă, bate vântul, cerul, plin de nori negri, pare să se prăbuşească pe pământ. Acum 59 de ani părăseam locul atât de confortabil din burta mamei. Ce prostie am făcut! De ce naiba m-am grăbit să ies în lume?

7 noiembrie. In fiecare an, de 7 noiembrie, ziua nefastă în care comuniştii au pus mâna pe putere în Rusia, în 1917, mă gândesc cu o strângere de inimă la Basarabia. Regimul sovietic a făcut de nerecunoscut acest pământ românesc. In 1995 mă aflam, pentru prima dată în viață, la Chişinău şi, pentru că într-un autobuz mi s-au furat actele şi banii, a trebuit să merg la Poliție să dau o declarație. Timp de patru ore am aşteptat pe o bancă primitivă de lemn, la intrare.

Polițiştii, îmbrăcați ponosit, care aduceau din când în când suspecți prinşi cu ocazia raziilor, suplineau într-un mod original lipsa cătuşelor: îi țineau pe prizonieri de cureaua

de la pantaloni, de partea din spate, şi îi obligau să stea cu mâinile la ceafă. Toți — şi oameni ai ordinii, şi prezumtivi infractori — îmi cereau țigări. La un moment dat, doi polițişti mi-au şoptit: „Veniți cu noi!". Iar după ce m-au introdus într-o încăpere şi au încuiat uşa pe dinăuntru, m-au asigurat: „Să nu vă fie frică! Noi suntem de partea dumneavoastră!". De ce să-mi fie frică? Eu mă aflam acolo ca victimă a unui furt... Cu greu am înțeles că, în afară de moldovenii care mă sechestraseră ca să mă ocrotească, lucrau în Poliție şi ruşi, care, din principiu, nu mă agreau.

Şi că un om care face o plângere este adeseori tratat, la ei, ca un infractor!

După ce mi-am bătut declaraţia singur, la o maşină de scris hodorogită, unul dintre poliţiştii binevoitori m-a întrebat pe un ton conspirativ: „Este adevărat că românii sunt fascişti?". I-am dat informaţia aşteptată cu aviditate — „Nu." — şi le-am cerut şi eu o informaţie: cât câştigă? Am aflat

astfel că salariul lor reprezintă echivalentul a douăzeci de dolari pe lună. Mai puţin de un dolar pe zi!

8 noiembrie. Dacă aş fi ministrul educaţiei, mi-aş da imediat demisia. Ceea ce se întâmplă în momentul de faţă în România cu tinerii reprezintă mai mult decât un motiv de îngrijorare, şi anume o ruşine naţională. In afară de tinerii dornici să se realizeze, care învaţă ascunşi în case (ca să nu se expună batjocurii colegilor de generaţie) sau părăsesc în grabă România, ca pe un cinematograf în flăcări, există miile, zecile de mii, sutele de mii de tineri lăsaţi în voia soartei, în afara oricărui proces educativ. Nimeni nu se ocupă de formarea lor ca membri ai unei societăţi civilizate. Nimeni nu se străduieşte să le creeze acele inhibiţii care îl deosebesc pe om de animal. Drept urmare, dacă le vine să strige ei strigă. Dacă le vine să scuipe ei scuipă. Dacă le vine să spargă un geam ei îl sparg.

Părinţi incompetenţi şi iresponsabili asistă cu indiferenţă, iar uneori chiar cu o stranie mândrie, la sălbăticirea copiilor lor. Profesori depăşiţi de situaţie sau preocupaţi exclusiv de jalnicele lor aranjamente cu meditaţiile se prefac că nu văd debandada din şcoli. Poliţişti laşi preferă să oprime câte o bătrână care vinde pătrunjel fără autorizaţie, decât să intre în conflict cu huliganii.

La polonezi s-au luat măsuri drastice de disciplinare a elevilor-derbedei, la noi nu se reacţionează în niciun fel. O ţară întreagă priveşte ca hipnotizată către un scandal sau altul, hiperbolizat de presă, ignorând problema mult mai gravă a tinerilor rămaşi în afara civilizaţiei. Ei nu se spală, vorbesc dezarticulat şi nu respectă absolut nicio autoritate.

Principala dorinţă care-i animă este aceea de a distruge. Nu va trece mult timp şi aceşti tineri vor declanşa adevărate

războaie împotriva societăţii organizate. Voi avea atunci trista satisfacţie că am ştiut dinainte ce se va întâmpla.

10 noiembrie. Am participat, ieri, la înmormântarea unui cunoscut al meu care, înainte de 1989, lucrase la o sifonărie şi cu care mă împrietenisem discutând despre situaţia din România în timp ce el îmi umplea sifoanele.

Un frate al lui, pensionar, s-a ocupat de formalităţi şi de funeralii. Acest om, mai sărac decât un cerşetor, dar demn şi incapabil să cerşească, mi-a povestit că a trebuit să dea patruzeci de lei unor funcţionare tinere şi obraznice ca să întocmească certificatul de deces fără prea multe amânări.

Constatarea morţii o făcuse un medic care n-a pretins bani, dar nici nu s-a deplasat la domiciliul celui decedat. I s-a povestit cum s-au petrecut lucrurile şi a pus diagnosticul de la distanţă: atac de inimă. Poate că atac de inimă a şi fost...

Maşina mortuară a venit, bineînţeles, cu întârziere.

Şoferul, grosolan, incapabil să respecte doliul, a început să strige în gura mare că se grăbeşte, că el are de dus şi alţi morţi etc. S-a liniştit abia când i s-au pus în palmă nişte bancnote.

Preotul, fireşte, a întârziat, şi el. In loc de cădelniţă, a folosit un ibric, astfel încât fumul de tămâie împrăştiat prin încăpere mirosea mai mult a cafea dată în foc.

Sicriul — scump cât pensia pe un an a văduvei — era făcut din cel mai prost lemn existent (lemn de ambalaj, acelaşi din care se fac lădiţele pe care le vedeam pe vremuri stivuite în faţa aprozarelor). In apartament — iată şi un avantaj al sărăciei — era atât de frig, încât cadavrul nu apucase să intre în descompunere. In schimb, din cauza dimensiunilor jignitor de mici ale camerelor, a fost nevoie de multă ingeniozitate din partea noastră ca să-l putem

aşeza pe mort în sicriu şi, apoi, să scoatem sicriul din încăpere. In holul strâmt cât o gheretă din casa scării, din cauza numeroaselor manevre, corpul neînsufleţit a alunecat parţial din sicriu, iar sicriul însuşi s-a desfăcut de la încheieturi.

La cimitir — Ghcncea — groparii ne aşteptau Ia fel de avizi de bani ca ciorile din preajmă de grăunţe. Aleile nu erau deloc curăţate de crengi rupte şi frunze uscate aduse de vânt, astfel că ne-am împiedicat cu toţii de mai multe ori, şi până la urmă am şi scăpat sicriul din mâini. In sfârşit... Până şi tradiţionalul pumn de ţărână aruncat peste coşciug a costat. Văduva plângea povestind că ca şi soţul ei aveau bani strânşi pentru două

înmormântări şi că aceşti bani abia îi ajunseseră pentru o singură înmormântare.

13 noiembrie. Oprită pe stradă şi rugată să participe la un sondaj de opinie, o femeie tânără şi elegantă face o grimasă de dezgust:

— Vă rog să mă lăsați în pace! Pe mine nu mă interesează politica.

Şi pleacă mai departe, aferată, de parcă tocmai ar fi evitat să calce pe o broască.

Mă uit în urma ei şi mă gândesc că, de fapt, distinsa doamnă depinde foarte mult de politică. Dacă ar veni, să zicem, din nou comuniştii la putere, ca n-ar mai mirosi a parfum franțuzesc. N-ar mai fi îmbrăcată într-un deuxpieces de piele.

Şi nici n-ar mai mişca din fund cu atâta dezinvoltură.

Relația dintre viața de fiecare zi şi politică are însă un caracter discret şi drept urmare este ignorată. Multă lume crede în mod naiv că schimbările „vin" de la sine, fără legătură cu mitingurile, cu alegerile, cu dezbaterile din Parlament. Cam aşa gândeau şi strămoşii noştri clin epoca de

piatră, care nu ştiau că actul sexual este cauza naşterii unui copil. Ei credeau că se împreunează aşa, fără niciun scop, iar peste nouă luni, când apărea copilul, îşi închipuiau că apariția lui reprezintă o întâmplare.

Cândva, înainte de 1989, într-o cofetărie, cineva, se întreba, enervat, ce ar trebui făcut ca să se găsească... suc, o marfă în fond banală, uşor de produs. Iar vânzătorul i-a răspuns, spre stupefacția (şi, bineînțeles, spre spaima) tuturor celor prezenți:

— Ar trebui înlăturat Ceauşescu de la putere.

Părea o enormitate. De ce să-l schimbi tocmai pe şeful statului? N-ar fi fost suficient să fie înlocuit responsabilul cofetăriei sau directorul fabricii de băuturi răcoritoare? Viața a demonstrat însă că vânzătorul avea dreptate. Abia după înlăturarea lui Ceauşescu avem, în sfârşit, şi noi suc la discreție.

17 noiembrie. îmi instalez gaz metan la casa mea de la țară. Din nefericire nu se ştie pe unde trece conducta subterană la care urmează să mă racordez. Se presupune că parcurge strada până aproape de mine, dar nu i se cunoaşte exact poziția. Drept urmare, muncitorii pe care i-am angajat sapă la întâmplare în căutarea ei.

Pământul este tare ca piatra, astfel încât trebuie folosit târnăcopul. Muncitorii sapă icnind din greu, şi pe bună dreptate se simt descurajați

când constată că au făcut o groapă degeaba şi că trebuie să o astupe ca să înceapă alta.

Nu există nicăieri un plan cu traseul precis al conductei.

Nu există semne de recunoaştere. Nu are nimeni un aparat de detectare a unor eventuale marcaje metalice subterane, de genul celor de care se folosesc nemții pentru a găsi o conductă.

135

18 noiembrie. Săpăturile continuă, deşi e sâmbătă şi nimeni nu are chef de lucru. Vin la fața locului mulți binevoitori din sat, care încearcă să-şi amintească pe ce traseu anume a fost îngropată conducta şi unde e capătul ei.

O femeie îşi aminteşte că, pe vremea când se săpa şanțul, acum câțiva ani, a avut un necaz: i-a căzut vaca în şanț şi a fost nevoită să o scoată de acolo cu macaraua. întrucât această întâmplare i-a rămas foarte vie în amintire, încearcă să reconstituie, pe baza ei, traseul conductei.

— Uite, domnii', eu stăteam aici aşa, şi plângeam, şi-mi blestemam zilele, că o singură vacă aveam... Aici stăteam, lângă pomul ăsta, şi vaca o vedeam acolo, în şanț, cum zăcea cu capul în jos, parcă plângea şi ea. Ba nu, mint, nu aici stăteam, mai încolo...

Apare şi un bărbat, care îşi aminteşte şi el o întâmplare legată de şanțul de acum câțiva ani:

— Eh, băusem şi eu un trăscău, ca omu', era ziua vărului meu de-al doilea, unul care e pe un camion, şi nu prea are el bani, da' atunci avea, şi m-a cinstit ca lumea, şi cum veneam eu acasă, cam cu ceața pe ochi, am căzut în şanț şi acolo am adormit, pe loc, că băutura e din ăla, cum îi zice, somnifer, nu e băutură...

— Şi cam unde e locul unde ai adormit? întreb eu cu o vagă speranță.

— Da' dracu' mai ştie, domnule, că v-am spus că eram trosnit rău de tot, şi nu-mi amintesc nimic. Decât că am dormit buştean, până dimineață, şi n-am răcit, că era vară, şi nevastă-mea...

II las în plata Domnului şi caut alți depozitari de amintiri despre şanț.

2.135

19 noiembrie. Muncitorii continuă să sape şi azi, duminică, dar conducta nu e de găsit. în jurul ei începe să se țească o legendă. Unii spun că e pe marginea drumului, la aproximativ un metru de gard. Alții că e pe la mijlocul drumului. Şi sunt şi alții, care susțin că, de fapt, nici n-a fost

îngropată vreodată, că şanțul a existat, într-adevăr, dar că a fost astupat fără conductă în el.

In ceea ce mă priveşte, îmi aduc clar aminte conducta, parcă o văd, iar în mine am încredere, dar şi eu încep să o consider un fel de comoară, de negăsit...

20 noiembrie. Profesorii fac grevă japoneză. Mai bine ar trece la muncă japoneză.

Mă gândesc cu vehement reproş la ei: ce fel de profesori sunt, dacă e plină țara de tineri fără simțul datoriei, de genul celor care au îngropat cu ani în urmă conducta pe strada mea, fără să-i marcheze în vreun fel traseul, fără să o înregistreze într-un plan precis, fără să se gândească la cei care vor avea cândva nevoie de ea?

2J136

Din cauza indignării fac tahicardie şi îmi creşte tensiunea arterială. Trebuie să mă duc mâine din nou la medic.

21 noiembrie. Medicul îmi recomandă moderație în tot ceea ce fac. Nu e vorba numai de momentele de nemulțumire explozivă. Dar nici cu entuziasmul nu trebuie să exagerez. Şi nici chiar cu... dragostea.

N-am să-i pot urma niciodată sfatul. Eu înțeleg viața ca pe un carusel în care trebuie să te urci decis şi să te laşi purtat de el, cu orice risc. Mi s-ar părea caraghios să analizez la nesfârşit dacă lanțul mă va ține. Nu mă va ține, ei şi? Mai bine să iau parte la vârtej şi să mor mai devreme decât alții decât să mă uit, de jos, cum se rotesc cei îndrăzneți prin văzduh.

Admit că în viața de fiecare zi, în relațiile cu semenii mei, trebuie să practic moderația. Nu am dreptul să le modific în vreun fel stilul de viață. Nu am dreptul să-i tulbur cu vitalitatea mea impetuoasă. Dar când este vorba de mine, de mine şi numai de mine, aleg întotdeauna excesul.

Literatura însăşi este un domeniu al excesului. Mi se par caraghioşi autorii care cred în moderație. Mi se înfățişează asemenea acelor americani care, înainte de a-şi lucra grădina, se echipează cu mănuşi, cu cizme, cu salopete şi uneori chiar cu măşti împotriva insectelor pentru a-şi tăia trandafirii. Mie îmi place să mă zgârii în spinii trandafirilor. Şi chiar să fiu înțepat de albine.

Se înşală cei care cred că excesul ține de primitivism, de procurarea lacomă şi grosolană a plăcerilor. Excesul are formele lui de rafinament. Eu cred în trăirea de o mare intensitate şi în acelaşi timp ritualizată. Totul este să ai ce să ritualizezi.

Repudiez ritualurile goale (învățate de la alții și îndepli-

nite mecanic). Ritualul este, în realitate, forma ultimă a pasiunii, este pasiunea dată la maximum.

Iar dacă pasiune nu e, nimic nu e.

22 noiembrie. Nici azi, după atâtea zile de căutare, nu s-a găsit conducta de gaz metan de pe strada pe care se află casa mea de la țară. Azi e de serviciu acolo Domnița, iar eu, de aici, din București, țin legătura cu ea prin telefon. Ori de câte ori sună telefonul, tresar, plin de speranță. Dar până acum apelurile au venit din partea altora și nu aveau nicio legătură cu conducta. A fost și un episod comic. M-a sunat o domnișoară care mi-a spus entuziastă:

— Gata! A apărut!

M-ani simți inundat de fericire:

— A apărut? Unde era? La ce distanță de gard?

Domnișoara s-a zăpăcit:

— Ce gard?! Mi-a apărut cartea de versuri, aceea pe care mi-ați citit-o dumneavoastră în manuscris. Și vreau să vă aduc și dumneavoastră un exemplar. E foarte frumoasă. Vă sunt îndatorată...

— Sigur, aduceți-mi-o! Dar să vă purtați cu delicatețe cu mine! Sunt cu nervii la pământ. Am nevoie de înțelegere și afecțiune.

— Puteți conta pe înțelegerea și afecțiunea mea, mi-a spus domnișoara cu subînțeles. Pot să vin acum?

24 noiembrie. După o săptămână de săpături, s-a găsit în sfârșit conducta de gaz metan la care urmează să mă racordez. Muncitorii au sărit în sus de bucurie, ca Schliemann la găsirea tezaurului troian. Au deschis și o sticlă de vin, ca să sărbătorească evenimentul.

Mă gândesc ce multe motive de bucurie au românii. Se bucură când sunt găsiți pe computer la administrația finan-

ciarâ, când nu li se fură aparatul de radio din mașină, când sună la Salvare și Salvarea chiar vine etc. Nemții, bieții de ei, n-au niciun prilej să se bucure, își trăiesc viața posomorâți.

25 noiembrie. Bucuria mi-a fost de scurtă durată. După ce mi s-a montat întreaga instalație de gaz metan și s-au astupat șanțurile de pe stradă și din curtea mea, după ce s-a făcut „proba cu aer", ca să se verifice

etanşeitatea țevilor, iar specialiştii şi-au strâns sculele şi au plecat, m-am repezit să deschid aragazul. Mai bine nu-l deschideam; n-aş fi aflat atât de repede tristul adevăr: tot nu am gaz metan! Am dat telefon la „centru" şi am aflat că încă nu mi s-a instalat contorul! De ce? Pentru că de la montarea țevilor şi până la aducerea contorului trebuie să treacă două-trei săptămâni.

De ce? Pentru că... aşa se procedează.

26 noiembrie. Sunt la grădină, cu o uriaşă creangă de salcâm în spate, pe care tocmai am tăiat-o cu ferăstrăul şi o târăsc spre poartă. Sună, inoportun, mobilul. Cu o mână țin creanga, cu cealaltă duc aparatul la ureche. Este cineva de la Radio, care vrea să le comunic în direct, ascultătorilor, impresia mea despre Târgul de Carte Gaudeamus.

încerc să mă eliberez de creanga de salcâm, dar nu pot.

Spinii mi s-au înfipt adânc în umăr. Drept urmare, rămân aşa cum m-a găsit apelul telefonic şi vorbesc dezinvolt, cordial şi cu umor. La fiecare mişcare îmi vine să urlu de durere, dar cu un imens efort de voință, reuşesc să par în cea mai bună dispoziție. După ce închid telefonul, gem îndelung, în compensație. Sunt un martir, mă gândesc să cer să fiu sanctificat post-mortem. Mi-ar plăcea să ştiu că icoana mea va sta într-o biserică, în pronaos, şi că voi fi sărutat, fie şi numai pe obraji, de credincioase.

28 noiembrie. Tot n-am gaz metan. Stând zgribulit în casa neîncălzită, m-a apucat un fel de furie împotriva românilor (cu toate că şi eu sunt român), regretând că mi-au fost dragi o viață întreagă şi că ei nu sunt în stare să facă, dracului, ceva, ca să mi se instaleze şi mie contorul de gaz metan (şi să pot pune în funcțiune, în sfârşit, centrala termică). Acum mi-e ruşine că m-am dezis de ei.

Mă consolez însă cu gândul că şi Petre Țuțea a reacționat la un moment dat la fel.

Țuțea şi-a iubit poporul mai mult decât pe sine însuşi. Pe vremea când se afla în închisoarea de la Aiucl din motive politice, le-a spus ceva de neuitat tovarăşilor lui de suferință: „dacă murim toți aici, în haine vărgate şi în lanțuri, nu noi facem cinste poporului român că murim pentru el, ci el ne face onoarea să murim pentru el!"

Această iubire se află la originea celor mai impresionante fraze spuse de filosof. „Dumnezeu — proclamă el, sfidând divinitatea însăşi — e român.

Sau dacă nu, sunt împotriva lui!"; „Definiția mea este: Petre Țuțca, românul." etc.

Dar tot Petre Țuțea a exclamat înfuriat după ce a aflat rezultatul alegerilor din 20 mai 1990: „Un tâmpit mai mare ca mine nu există. Să faci 13 ani de temniță pentru un popor de idioți! De asta numai eu am fost în stare..."

S-a întâmplat, deci, şi altora...

30 noiembrie. Sora mea mi-a adus cel mai frumos dar din câte am primit vreodată: un pui de câine-lup, în vârstă de cinci săptămâni. De fapt, o cățeluşă, căreia i-am dat numele Lolita. E mică, dolofană şi voioasă. Are o blăniță neagră şi pete bej pe piept şi pe lăbuțe şi mişcă mereu din coada pe care o ține în sus, ca pe un stindard. Dacă o iau în brațe, se uită întrebătoare la mine, apoi mă linge conştiincioasă pe bărbie. Când o las jos, îmi apucă, între dințişorii ei care abia s-au ivit, manşeta de la pantaloni şi încearcă, fără succes, să o sfâşie.

I-am cumpărat Lolitei, încă dinainte de-a o vedea, o căsuță gata făcută, pe care am instalat-o în grădină. Cățeluşa mi-a fost adusă într-o cutie de carton, în care fusese aşternut un fel de covoraş. Lolita s-a dat jos tacticos din cutie, cu o stângăcie simpatică, a ocolit căsuța, a mirosit-o, apoi, edificată, s-a întors în cutie.

Sora mea a luat-o de acolo şi a băgat-o în căsuță, spunându-i:

— De acum înainte, aici va fi locuința ta.

Lolita a dat voioasă din cap, cu aerul că înțelege şi e de acord, dar apoi, agitându-şi cu dezinvoltură codița, a părăsit în grabă căsuța şi s-a întors în cutie.

Avea aerul că spune:

— A fost o vizită plăcută, dar acum mă întorc la mine acasă.

M-am gândit să nu o oblig să stea la noua ei adresă, pentru ca nu cumva căsuța să-i devină nesuferită. Am lăsat să treacă două-trei orc, timp în care Lolita a dormit, a mâncat, s-a zbenguit şi, în cele din urmă, am văzut-o intrând, din curiozitate, în căsuță. Atunci, pe furiş, i-am luat cutia de carton şi am ascuns-o după o magazie. Ieşind din căsuță, Lolita a căutat cutia de carton, puțin mirată de dispariția ei, apoi a uitat-o brusc şi s-a întors nerăbdătoare în căsuță, recunoscând-o ca noua ei locuință.

1 decembrie. Sunt fericit! Am flacără la aragaz! Este o flacără albastră, viforoasă, dornică parcă să recupereze timpul pierdut cu căutarea conductei

de gaz metan, racordarea casei la conductă, instalarea contorului ele. Ca să marchez evenimentul, pun nişte lapte la fiert. Stau lângă el până prinde o pojghiță fină şi începe să bolborosească discret. Nu-mi vine să cred. Chiar fierbe! Flacăra e flacără adevărată şi nu un produs al imaginației mele! Caimacul creşte tot mai mult, amenințând să dea peste marginile oalei. Stau nemişcat. Este o plăcere pentru mine să văd cum dă laptele în foc, dovadă supremă că am, în sfârşit, flacără la aragaz!

2 decembrie. Diverşi cunoscuți vin să mă viziteze în noua casă. Fetele se interesează în mod special de dormitor, unde examinează cu o curiozitate visătoare patul conjugal. Băieții vor să-mi vadă biroul, atraşi de computer şi de anexele lui.

Bărbații maturi rămân multă vreme în living şi probează fotoliile, trântindu-se în ele. Iar femeile mature preferă bucătăria, unde cercetează fiecare dulap şi aparat, exclamând:

I

— Exact aşa am şi eu!

Sau:

— Aşa ceva trebuie să-mi iau şi eu!

3 decembrie. îmi dă telefon, din America, Petru Popescu, nemulțumit că în Istoria literaturii române contemporane am deplâns involuția sa: dintr-un autor excepțional înzestrat, care promitea să ajungă unul dintre cei mai mari scriitori ai României, s-a transformat, după ce s-a stabilit în SUA, într-un autor de literatură comercială. îmi spune că i se pare nedrept în special paragraful final:

„Literatura comercială scrisă de Petru Popescu este în general mai inteligentă şi mai inventivă stilistic decât bestsellerurile autorilor din Statele Unite şi din Europa de Vest.

Totuşi ea nu îşi depăşeşte atât de mult condiția încât să poată fi considerată o mare literatură. Triumful lui Petru Popescu în Occident — triumf real, certificat prin multe sute de mii de dolari şi printr-o vilă în Beverly Hills — are şi ceva trist."

Şi îmi explică, nu fără o anumită agasarc, că sunt şi eu prizonierul unei mentalități autohtoniste, în sensul că îi consider nerealizați pe autorii care se expatriază.

Nu gândesc deloc aşa. Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Emil Cioran s-au realizat deplin în Occident (bucurându-se chiar de mai mare prestigiu

decât cel de care ar fi avut parte, poate, în țara lor de origine). Dar el, Petru Popescu, s-a arătat prea sensibil la prețuirea pe care o arată americanii succesului de librărie imediat. E curios că, atât de inteligent fiind, nu se poate evalua singur.

4 decembrie. Mă joc cu Lolita toată dimineața. Principala ei preocupare este să-mi sfâşie manşeta de la pantaloni. Trage de ea cu colțişorii abia ieşiți din gingii, o scutură în toate direcțiile, şi se uită la mine întrebător, de jos în

2.2.0

sus, fără să-i dea drumul din gură. îmi dau seama ce fiară va fi cândva.

Cățeluşa se bucură din toată inimioara ei (care bate repede-repede) de prezența mea. Totuşi, când o părăsesc, nu rămâne dezamăgită şi stingheră. Se joacă mai departe, de una singură, luând câte o frunză uscată în dințişori şi agitând-o cu o frenezie nebună.

Există şi altă variantă. Când stau prea mult cu ea şi se plictiseşte de mine, mă expediază cu un aer princiar şi se retrage, fluturând din codiță, în căsuță. După ce intră, se întoarce din mai multe mişcări (fiindcă e dolofană şi are lăbuțele neexersate), se aşază cu capul pe lăbuțele din față, pe care le ține pe prag ca pe pervazul unei ferestre, şi mă urmăreşte cu o curiozitate uşor amuzată, ca şi cum ar spune:

— Ei, a venit vremea să mă distrezi... Ia să văd, de ce eşti în stare?

141

9 decembrie. Sunt, împreună cu Domnița, acasă la Horia Matei, de ziua lui. Horia Matei este, printre altele, coautorul şi editorul unor lucrări enciclopedice de anvergură (Statele lumii etc), pe care le am în bibliotecă şi pe care le consult aproape zilnic. Dar el nu face caz de erudiția sa. îşi ajută soția (Jana Balacciu, ea însăşi o foarte bună traducătoare şi un om de spirit) să aducă platourile cu bunătăți. Se mai află aici scriitorul şi publicistul de mare talent Stelian Țurlea, soția lui, Cristina, arhitectă şi pictoriță (un tablou al ei, realizat aproape exclusiv din nuanțe de alb, îmi luminează camera de lucru), ca şi alți prieteni comuni. Ne simțim bine împreună şi râdem ca nişte studenți. Facem o adevărată beție de râs. Mă îngrozesc la gândul că în curând întâlnirea va lua sfârşit şi va trebui să străbat din nou, până acasă, oraşul plin de agresivitate, grosolănie şi mizerie.

Ar fi înțelept, poate, ca la despărțire gazdele să ne ajute să reintrăm în atmosfera străzii. Floria Matei, cu figura lui distinsă (de bărbat cultivat, cu părul alb şi ochii albaştri) ar trebui să ne spună:

— Hai bă, gata, roiul, că ați halit destul!

Iar Jana Balacciu să-l completeze:

— Şi nu mai vorbiți la caterincă, că o luați pe coajă!

Cei doi nu-mi ghicesc însă gândurile şi, lipsiți de vocație

pedagogică, ne sărută tandru pe obraji.

22 decembrie. Marea problemă aici, la țară, este noroiul. Vine de peste tot, adus de cauciucurile maşinii, de pantofi, de câini şi pisici. Pătrunde în fiecare cameră, urcă în chiuvete, ajunge pe pervazurile ferestrelor.

O doamnă din sat, înainte de a se sui în maşina mea (pentru a merge împreună cu mine la Bucureşti), a scos din poşetă o sticlă cu apă. Mi-am făcut iluzia că ideea de a

XXX

călători numai ea cu mine o însetase. Nu era asta. Doamna avea întotdeauna apă la ea ca să-şi spele pantofii de noroi.

23 decembrie. Este noapte şi ascult, împotriva voinței mele, cântece din acelea pe care se dansează din buric (nu le spun numele, fiindcă doresc să fie uitat). Undeva, departe, în noapte, are loc o mare petrecere, şi gazdele au instalat în curte, nu ştiu din ce cauză, o stație de amplificare a sunetului atât de puternică, încât lălăitele cântece pot fi auzite în tot satul. Nu m-aş mira să aflu că s-au auzit şi în Bucureşti.

La un moment dat însă, mai stridente decât cântecele, răsună, chiar în dreptul casei mele, vociferările unei femei şi ale unui bărbat care se fugăresc prin întuneric, şi se opresc din când în când ca să-şi tragă sufletul:

— Tâmpit ai fost mă, de când te ştiu, da' acuma chiar că m-am lămurit cu tine, eşti un bou de se uită lumea la tine

2.2.3

cu ochii holbați, eu nu ştiu de ce m-am încurcat cu tine, că te-ai p..., mă, pe viața mea, şi uită-te la tine, că nu e nimic de capul tău...

— Vacă eşti tu, fă, că ai vrut să fii doamnă, ...'tu-ți morții mă-tii, că n-ai avut pe tine nimic când te-am luat şi uite acuma ce-mi faci...

— Să nu dai, mă, să nu dai! Auuu! Auuu! Maicăăă, ăsta mă omoarăăă!

Cum naiba să mai dorm! Aprind lumina şi încep să citesc o carte. Dacă o să am parte tot de scandaluri din astea, în câțiva ani am să ajung un om cultivat.

25 decembrie. Fac Crăciunul cu întreaga familie, în casa mea de la țară. Pomul de iarnă, împodobit de mine, clipeşte feeric-prietenos din zecile lui de luminițe, iar musafirii (frați, cumnați, nepoți) vorbesc în tihnă, acompaniați de colindele de pe CD-uri şi de clinchetele de tacâmuri şi pahare. Sunt fericit.

26 decembrie. întâlnire, tot la mine acasă, cu mai mulți prieteni. La un moment dat le chem numai pe doamne sus, pe terasă, să le arăt asfințitul. Ele mă urmează, fremătând de curiozitate, în timp ce domnii, surprinzător de supuşi, rămân la locurile lor, cu câte un pahar în mână. Cerul este acoperit de nori negri, trimişi de o regină a norilor furioasă.

Dar nu este acoperit în întregime. Parcă anume pentru a se vedea apusul soarelui, o zonă întreagă a rămas liberă. Acolo, cerul are brazde de culori diafane care se întrepătrund, de la mov la bleu şi verde. Urmează un portocaliu violent şi, imediat deasupra pământului, un roşu incendiar, grandios, generat de un soare doar presupus, aflat undeva sub orizont.

Doamnele privesc, fermecate. Şi eu mă uit fermecat, la ele.

27 decembrie. Invazie de cunoscuți în casa mea de la țară. Toți vor să mă vadă, să mă felicite, să-mi povestească ce se mai întâmplă la Bucureşti (de care mă despart doar 7 kilometri!). Totul pare în regulă, dar ceva mă scoate din sărite. Cățeluşa mea a încetat, temporar, să mai fie a mea.

Unii dintre musafiri s-au năpustit asupra ei cu drăgălăşenii şi răsfățuri de un prost-gust care îmi dă amețeli. O doamnă fără copii, care îşi trăieşte sub ochii mei maternitatea neconsumată, o giugiuleşte pe Lolita scoțând un fel de gângurit grotesc. Un domn zaharisit îmi explică pe un ton autoritar că n-am voie să o trag pe cățeluşă de urechi, să-i dau carne crudă (fiindcă îi cade părul) şi să o țin în lesă mai mult de două ore pe zi. Sunt somat să o accept pe Lolita în casă (deşi e un ciobănesc german, care se simte bine în aer liber), să o castrez, să o spăl pe dinți. Ii văd cum stau aplecați asupra ei şi mi se pare că o ciopârțesc, că o remodelează, că o acoperă de balele unor diminutive stupide.

OM b£ ZÂPAbĂ

Ce distanță imensă între această adulare libidinoasă şi prietenia sobră înfiripată între mine şi Lolita! După plecarea celor care au încercat în acest mod hidos-afectuos să mă deposedeze de cățeluşă, mă apropii cu o anumită repulsie de bietul animal. Parcă a fost pângărit. Dar Lolita, cu un bun-gust înnăscut, se scutură de amintirea celor întâmplate şi, voioasă, delicat-puternică, nerăbdătoare să cunoască lumea, mă urmează în curte, păşind cu plăcere pe zăpadă. Sub un cireş ridică privirea spre mine şi mă roagă ca, ori de câte ori am să mai am musafiri, să o ascund în garaj. Aşa am să şi fac.

28 decembrie. Ascult un CD cu Măria Tănase (la un minunat „home-cinema" adus în dar de frații mei): „Câte slute sunt şi mute/ Au câte-un bărbat de frunte,/ Numai una, ia, ca mine/ N-am bărbat, am o ruşine." Versurile astea populare, aparent simpliste, aparent doar jucăuşe, sclipesc de inteligență (ca atâtea alte versuri populare).

Exact aşa stau lucrurile: aproape toate cuplurile sunt greşit alcătuite. Am o adevărată revelație: nu m-am gândit niciodată atent la asta. Trec în revistă perechile pe care le cunosc. Cele mai multe dintre ele sunt formate dintr-un bărbat admirabil şi o scorpie de femeie sau, dimpotrivă, dintr-un bărbat incapabil şi caraghios şi o femeie încântătoare. De ce se întâmplă oare aşa? De ce se căsătoresc „bărbații de frunte" cu „slutele şi mutele", iar bărbații care nu sunt bărbați, ci o „ruşine", cu femei adevărate, de genul personajului interpretat de Măria Tănase?

2.2.6

6 ianuarie. Zi de doliu: am hotărât să o înstrăinez pe Lolita. Ea nu ştie nimic şi se joacă fericită în grădină.

Aleargă cu câte o frunză uscată în gură, sare după musculițele dezmorțite de soarele de iarnă, se ascunde după pomi, pândind duşmani imaginari. O privesc de aici, de pe terasa de la etaj, şi mă simt vinovat, ca un asasin.

Mi se face brusc foarte dor de ea, ca şi cum aş fi dat-o de mult şi n-am mai avut posibilitatea să o mângâi. Cobor treptele în grabă şi ies din casă, cu sufletul răvăşit. Lolita, bucuroasă că mă vede, aleargă în întâmpinarea mea. îmi sare în brațe, mă linge pe față, mă muşcă tandru de bărbie.

O strâng în brațe şi îi simt inima, care bate repede-repede.

Doamne, ce mult o iubesc!

Lolita, Lolita, nu mă lăsa. să mă despart de tine!

7 ianuarie. Sunt, ca mulți alți PNȚCD-iști, la sediul partidului, pentru a-l felicita pe Ion Diaconescu de Sfântul Ion. Stau de vorbă, cu Nicolae Noica, Ion Caramitru, Marian Petre Miluț, Sorin Dimitriu, Andrei Dimitriu, Dan Puric, Gabriel Tepelea, Virgil Petrescu, Christian Salagor, Constantin Dud ti lonescu, Remus Opriş. Un post de televiziune i-a propus lui Ion Diaconescu să-şi serbeze ziua.

împreună cu Ion Iliescu, ca să poată fi filmați amândoi dintr-odată. In afară de lenea neruşinată pe care o exprimă această propunere, mă uimeşte lipsa de sensibilitate a celor de la televiziune (toți, foarte tineri). Cum să stea alături uh om care a fost întemnițat mulți ani pentru convingerile Iui necomuniste cu unul care s-a aflat exact în acea perioadă printre corifeii regimului comunist (regim nelegitim şi criminal, cum l-a definit în mod oficial Traian Băsescu, bazându-se pe raportul pe care i l-a prezentat comisia condusă de cunoscutul politolog Vladimir Tismăneanu)?

22.8

Ar fi ca şi cum şi-ar serba împreună ziua onomastică un om cinstit şi un infractor.

8 ianuarie. De ieri, Lolita are alt stăpân. Am dat-o cu căsuța ei cu tot, cu lesă, cu carnetul de sănătate în care scrie „ciobănesc german", „negru, cu pete de foc". Când am instalat-o în maşina care urma să o ducă la noua adresă, am simțit în inimă o durere ca de infarct. Lolita mă privea întrebător prin parbriz (cu capul aplecat puțin în stânga), ca şi cum ar fi spus: De ce îmi faci asta? Cu ce am greşit?

Mi-au dat lacrimile. Am fugit în casă şi m-am încuiat în baie, ca să plâng în linişte.

9 ianuarie. Nu am mai putut să stau la țară, acolo totul îmi amintea de cățeluşă. M-au impresionat chiar şi fragmentele dintr-un pahar de plastic în care îi dădusem la un

22.0

moment dat apă şi pe care ea, după ce terminase în doi timpi şi trei mişcări de băut, îl sfâşiase, jucându-se de-a furioasa, între colții ei mici şi ascuțiți.

Dar şi aici, la Bucureşti, mă gândesc necontenit la ea.

Am descoperit pe canadiană o urmă de noroi şi mi-am adus aminte cum mă asedia Lolita cu dragostea ei la fiecare revedere. Am lăsat urma de noroi acolo unde era şi am luat altă canadiană.

10 ianuarie. De ce scriu? Caut un răspuns în adâncul conştiinţei mele. Vreau să trec dincolo de straturile de explicaţii convenţionale care mi s-au sedimentat de-a lungul timpului în minte. Sap, sap, şi dau doar de sterilul mitologizărilor succesive, preluate de la alţii sau practicate de mine, la diferite vârste, pentru a-mi lua avânt existenţial ori pentru a mă apăra de dezaprobarea celor din jur.

De ce scriu? De ce dracu' scriu de o viaţă întreagă, când sunt atâtea altele de făcut pe lume? Mă uit în oglindă şi văd un bărbat masiv, care ar putea să taie copaci în pădure sau să împingă un tun prin noroaiele patriei şi care, în loc să se ocupe de aşa ceva, stă toată ziua gârbovit la masa lui de scris, cu cearcăne la ochi din cauza nopţilor nedormite, şi combină la nesfârşit cuvinte.

Procedez ca un arheolog al memoriei şi ajung la o experienţă de Ia vârsta când încă nu ştiam să scriu. Tata îmi citea cu glas tare cărţi de poveşti şi cuvintele rostite de el mă transportau, mă fermecau, îmi răscoleau sufletul. Când rămâneam singur, mă analizam, în felul meu. Ce se întâmplase cu mine? Cum reuşise tata să mă tulbure? Ca să mă lămuresc, am făcut o experienţă cu prietenii mei dejoacă.

Le-am povestit ceea ce-mi povestise tata. Şi am constatat că reuşesc şi eu să-i emoţionez!

2.146

Am descoperit astfel o putere nouă, mai subtilă decât cea a mâinilor, pe care deja învăţasem să o folosesc.

Ascultătorii mei reacţionau ca nişte păpuşi cu cheiţă. Când le descriam un balaur, îşi măreau ochii, cuprinşi de spaimă.

Când le povesteam cum a fost păcălit ursul de vulpe, râdeau în hohote şi băteau din palme. Când deveneam incoerent, clipeau des, nedumeriţi. Iar dacă mă îndepărtam de subiect, se trezeau treptat, ca dintr-o vrajă, iar eu îi pierdeam de sub control. Reluam testările şi mecanismul funcţiona iarăşi.

La şapte-opt ani experimentul devenise mai complex.

Exageram dramatismul unei situaţii pentru a obţine un efect mai puternic. Şi, tot exagerând, constatam că de la un moment dat încolo nu mai sunt crezut şi se ratează totul. O luam de la capăt, cu o mai mare grijă pentru nuanţe.

Căutam noi tehnici de impresionare: recurgeam la suspense,

la mărirea numărului de personaje, la imitarea limbajului lor ş.a.m.d. Făceam, cu alte cuvinte, literatură.

La începutul începutului a fost, deci, plăcerea infantilă de a vedea că pot modifica starea sufletească a celor din jur — sau măcar expresia feței lor — după cum voiam. Era şi o cruzime în acele practici (ca şi atunci când speriam pisica, făcând-o să creadă că o arunc în fântână). Dar o asemenea cruzime unii scriitori o au şi la maturitate...

12 ianuarie. Astă-noapte n-am dormit deloc. Nici măcar un minut. Iar acum sunt la volanul maşinii mele şi mă îndrept spre Braşov. N-am mai fost demult atât de obosit. Mi se închid ochii şi fac eforturi mari ca să îi țin deschişi.

Adorm câte o secundă şi mă trezesc speriat. Maşini cu viteze înspăimântătoare trec pe lângă mine în ambele sensuri.

Când văd o prăpastie în dreapta, îmi dau seama că nu mai e de glumit şi opresc în afara şoselei, la umbra unor molizi înalți. închid ochii şi adorm imediat. După un sfert de oră mă trezesc, proaspăt ca un nou-născut. Şi îmi reiau drumul spre Braşov.

Acolo urmează să-mi prezint (ca şi în alte oraşe) Istoria literaturii române contemporane în cadrul unor întâlniri cu publicul, al unor emisiuni radio şi TV, al unor interviuri pentru presa scrisă etc. De la Sinaia şi până la Buşteni iau o autostopistă frumoasă, care tace, precaută, pe scaunul din dreapta. Nu reuşesc să leg o conversație cu ea, dar simpla prezență în maşină a unei femei tinere, cu trăsături armonioase, îmi face bine. Când coboară, rămâne o clipă uimită constatând că-i refuz banii. Apoi pleacă repede, uşor speriată.

13 ianuarie. Au ieşit bine, ieri, toate întâlnirile, talkshow-urile, ciocnirile de cupe de şampanie, momentele de scriere a autografelor etc, deşi eram foarte obosit (atât de obosit, încât era să sărut şi mâna soțului unei doamne, după ce i-o sărutasem pe a ei). Cel care a gândit întregul program, prietenul meu, scriitorul şi publicistul Dan Moruzi, a făcut un adevărat tur de forță. Directoarea Colegiului Național „Andrei Şaguna", Mariana Ionescu, a fost o amfitrioană desăvârşită. Am cunoscut şi un mare pictor, Gabriel Stan, director la Kron-Art, care a vorbit despre cartea mea mai inteligent decât mulți critici literari.

Totuşi, s-a petrecut şi ceva mai puțin încurajator.

Aproape toţi scriitorii din Braşov au lipsit de la întâlniri. Nu i-am văzut, deşi i-am căutat cu privirea, nici pe Alexandru Muşina, nici pe Caius Dobrescu, nici pe Gheorghe Crăciun, nici pe Andrei Bodiu... Presupun că sunt nemulţumiţi pentru că nu le-am rezervat câte un capitol în Istorie... Au fost în schimb elevi, studenţi, pictori, actori, medici, jurişti, economişti, ziarişti.

14 ianuarie. Fac o plimbare cu elicopterul pe deasupra Braşovului (ca invitat al unui mare om de afaceri; elicopterul este proprietatea lui). Zborul acesta mă consolează pentru absenţa de ieri de la întâlniri a scriitorilor braşoveni. Mă simt minunat. „Păşesc" pe nori, ca un sfânt.

O întrezăresc, pentru o clipă, pe regina norilor, care îmi zâmbeşte ironic-provocator. Am să o iubesc toată viaţa.

Este o adevărată beţie de frumuseţe. După ce trecem de nori, mă uit în jos şi îi văd, în mulţimea de pe străzile Braşovului, pe Alexandru Muşina, Caius Dobrescu, Gheorghe Crăciun, Andrei Bodiu... De aici, de sus, par foarte mici, nişte puncte în mişcare.

2.148

19 ianuarie. A venit camionul cu cele şapte tone de piatră pe care le-am comandat acum o săptămână la un depozit din Comarnic. Nu este un simplu camion, ci o basculă uriaşă, articulată, de patruzeci de tone, fabricată de nemţi.

Când pătrunde pe poartă, în marşarier, am impresia că îmi intră în curte un vapor. Şi mai impresionant este momentul basculării, care face ca piatra să curgă cu un huruit asurzitor pe stratul de nisip pregătit din timp, pentru atenuarea şocului. In cursul descărcării, unele pietre se lovesc între ele şi scot scântei. Sunt, de fapt, fragmente de stâncă; acum, după descărcare, miros a cremene fulgerată.

Am să pavez cu ele aleile care vor străbate în toate direcţiile grădina. Nu suport betonul. Abia aştept să văd aleile de piatra pierzându-se prin iarbă. îmi imaginez alergând pe ele o fată desculţă, vara, în plină zi. Ce atingere emoţionantă între tălpile ei delicate şi piatra tare, de neclintit, încălzită de soare! Mi-ar plăcea să fiu o dală pe una dintre alei.

20 ianuarie. Undeva, pe o stradă din Bucureşti, doi cetăţeni ai României, o femeie de patruzeci şi ceva de ani, trupeşă, dar cochetă, şi un bărbat cam de şaizeci, uşor fanat, distins, discută cu toată seriozitatea. Mai mult vorbeşte ea, însufleţită, gesticulând larg. El, care ţine mâinile la spate, o ascultă cu luare-aminte şi dă din când în când din cap, aprobator.

Simt o curiozitate ircpresibilă şi, sub pretextul că mă uit într-o vitrină, mă instalez în apropierea lor ca să trag cu urechea. Sunt convins că voi afla ceva de mare importanță pentru societatea românească sau, poate, pentru întreaga umanitate.

1

2-149

— Aseară, povesteşte femeia cu aerul că dezvăluie un secret de stat, am făcut papanaşi.

Bărbatul îşi mişcă grav capul, de sus în jos, atingându-şi de câteva ori pieptul cu bărbia.

— Eu, continuă femeia, când fac papanaşi, transpir la ceafă.

Şi se uită pătrunzător în ochii interlocutorului. El confirmă: a auzit bine şi a înțeles.

— In asemenea cazuri, explică femeia plină de solicitudine, nu ies pentru nimic în lume din casă. Sau, dacă totuşi ies, îmi pun un şal mare, verde, pe care l-am primit cadou de la soacră-mea acum doi ani. Ba nu, mint, acum trei ani, la Crăciun, pentru că acum doi ani nici n-am făcut Crăciunul, aveam cu toții viroză.

2.149

— Da, mi-amintcsc, îi întăreşte spusele bărbatul, a fost o epidemie de pomină...

— Aşa fac de obicei, îmi pun şalul, da' iute că acum a început să latre Nero, că vrea afară, şi am ieşit. fără. şal, fără nimica, într-un vânt tăios.

— Ştiu, ştiu, bătea un vânt. nenorocit de tot, că m-a trimis nevastă-mea să închid toate geamurile de la balcon.

— Am ieşit în vântul ăla, transpirată la ceafă, şi vă dați seama ce s-a întâmplat. Mi s-a pus un junghi la ceafă, că nu pot nici să întorc capul. Uite, aici mă ține cel mai tare!

Parcă s-a şi umflat puțin.

Zicând acestea, femeia ia o mână a bărbatului şi o duce la locul pe care tocmai l-a invocat. Bărbatul, cooperant, pipăie atent locul şi exclamă:

— Uite, dom'le, chiar că e umflat! Şi asta aşa, peste noapte!

Mă îndepărtez, edificat, de cei doi. Dracu' m-a pus să-i spionez! De enervare, poftim, am transpirat la ceafă.

Pentru că eu aşa sunt: ori de câte ori întâlnesc proşti solemni, transpir la ceafă.

21 ianuarie. Sunt, împreună cu Domnița, la Congresul PNȚCD, la Sala de Concerte a Radiodifuziunii. Participarea este imensă şi frenetică. Nu am nicio îndoială că partidul va renaşte. Mă bucur să-l văd printre invitați pe Călin Popescu Tăriceanu, care reprezintă, din punctul meu de vedere, lumea bună. Dacă n-ar fi atât mulți oameni în jurul lui, m-aş duce să-i strâng mâna (ştiu că mă cunoaşte — m-a felicitat odată pentru un articol) şi să mă declar solidar cu strădania sa eroică de a păstra o anumită eleganță în lupta politică murdară în care a fost angajat.

23 ianuarie. Se discută la nesfârşit, rechizitorial, despre „compromisurile" făcute de G. Călinescu sau Mihail Sadoveanu în timpul comunismului. Eu simt, dimpotrivă, o compătimire plină de duioşie față de ei (şi o antipatie violentă față de cei care au exercitat presiuni asupra lor, tulburând un act de magie). G. Călinescu şi Mihail Sadoveanu sunt adevăratele personaje tragice în această piesă. Ei şi-au mânjit scrisul, care era esența însăşi a existenței lor. Cititorii şi-au dat seama destul de repede că scriitorii lor preferați trişează, nu i-au mai crezut pe cuvânt, s-au îndepărtat de ei şi prin aceasta i-au pedepsit. In plus, tot felul de nulități au găsit mult aşteptata ocazie de a-i defăima, cu plăcerea dizgrațioasă cu care unii indivizi zgârie maşinile scumpe.

Cred deci că problema compromisului în literatură trebuie privită exact invers decât a fost privită până acum.

Cred că publicul (în sensul larg al cuvântului, inclusiv criticii literari) ar trebui să-i blameze pe cei care se fac vinovați de ingerințe de orice fel în actul creației, şi nu pe scriitori. Nu numai intimidarea, ci şi cumpărarea scriitorilor constituie o crimă în plan cultural. Scriitorul este prea absorbit de munca lui grea, de miner al cuvintelor, ca să mai aibă energia şi prezența de spirit necesare pentru a se apăra. Când iese în lume din galeriile pe care le sapă în necunoscut, în căutare de înțelesuri, este dezorientat, clipeşte buimac, poate deveni cu uşurință victima unei înşelătorii. El ar trebui însoțit peste tot, ca de nişte bodyguarzi abstracți, de admirația şi solidaritatea noastră.

Firesc este să ne bucurăm că există scriitorii, să le salutăm prezența în lume, şi nu să-i judecăm şi să-i încărcăm de responsabilități (pe care de obicei nici ne-scriitorii, mai

exersați în lupta cu viața, nu şi le asumă). îi reproşăm etericului Nichita Stănescu că nu a fost un erou al luptei anticomuniste, dar nu îi menționăm niciodată ca vinovați de pasivitate pe atâția neisprăviți care, dacă tot atât n-au făcut nimic pe lume, măcar atât puteau să facă, să dea bătaie de cap dictatorilor.

26 ianuarie. Sunt în casa mea de la țară, înconjurat de cadavre de muşte. Şi jubilez! Am câştigat o bătălie grea.

Toată ziua de ieri mi-am consacrat-o luptei cu aceste insecte care, din cauza frigului de afară, s-au refugiat în casa mea (unde mâncau bine, înfigându-şi trompele subțiri în tot ceea ce mâneam şi eu, şi înmulțindu-se în neştire, după zbenguieli neruşinate prin fiecare încăpere). Poale le-aş fi lăsat în pace, dacă nu m-ar fi sâcâit cu o insistență diabolică. Mi se aşezau pe mâini, pe pleoape, pe nări, şi când luam o gustare, şi când lucram la computer, şi când mă întindeam în pat, sperând să dorm.

La început, am încercat să le plesnesc cu un prosop învârtit cu furie prin aer. Drept urmare, am spart pahare, o oglindă, am răsturnat vaze de flori şi era să fac țăndări şi televizorul. N-am nimerit însă nicio muscă.

Am recurs apoi la un sofisticat aparat german de distrus muşte, prevăzut cu un emițător de lumină violetă ademenitoare şi cu o rețea de metal încărcată cu electricitate. Pe aparat scrie: „Utilizând acest aparat, muştele mor repede şi fără durere!", ceea ce m-a făcut să râd. Nu ştiam că sensibilitatea europeană merge atât de parte. Pe de altă parte, mă întrebam de unde ştiu producătorii aparatului ce simt muştele când îşi dau duhul electrocutate. Dincolo, însă, de aceste considerații, nicio muscă, dar absolut niciuna, nu a

intrat în aparat. L-au evitat cu strictețe, simțind probabil că nu e românesc.

Am inventat apoi o metodă de exterminat muşte de care am fost foarte mândru (timp de un sfert de oră): cu aspiratorul. Le culegeam, pur şi simplu, cu tubul aspiratorului de pe pereți şi din aer, surâzând sadic când le vedeam absorbite de vârtejul ucigaş. După ce am terminat operația, toate prizonierele au ieşit însă una câte una prin acelaşi tub, oțărâte şi prăfuite. Iar praful şi l-au scuturat, bineînțeles, în ochii mei şi în paharele din care beam apă.

Până la urmă am recurs la nişte spray-uri cu insecticid turcesc. Noaptea târziu, am pulverizat substanța otrăvitoare în fiecare încăpere şi am

închis uşile. Iar acum, dimineața, le-am găsit pe toate moarte. Trec gânditor dintr-o cameră în alta şi mă simt ca Napoleon la Austerlitz. Ce victorie!

P.S. In mod curios, însă, liniştea desăvârşită din încăperi mă şi întristează. Mi e pare sumbră. Mi se face dor de bâzâitul de altădată. Găsesc într-un ungher o muscă pricăjită care încă mai mişcă. O iau cu grijă în palmă şi încerc să o readuc la viață. Când reuşeşte, în sfârşit, să decoleze, mă bucur din toată inima.

28 ianuarie. „O zi din viața unui scriitor" — aşa ar trebui intitulată (ironic) o relatare despre modul cum mi-am petrecut ziua de azi. Dimineață mi-am făcut (singur, pentru că Domnița e bolnavă, are viroză) cartofi copți la cuptor, pe care i-am mâncat cu smântână. Apoi, mergând într-o vizită, am participat (fără entuziasm) la o discuție de câteva ore despre... piața de capital. Cineva mai inițiat le vorbea altora, care voiau să se inițieze, despre cum se poate juca la bursă. îmi răsună şi acum în minte „SIF Muntenia". Ce mult îmi place cuvântul SIF! Parcă ar fi numele unui

instrument muzical paradisiac. Mi-ar plăcea să fiu undeva, singur cu o femeie frumoasă, şi cineva să ne cânte din SIF.

După-amiază am participat la o altă discuție, cu un avocat, despre modul cum se poate recupera o clădire naționalizată de autoritățile comuniste. N-am fost destul de atent. Mă prefăceam că urmăresc discuția, dar în realitate schițam în minte un articol despre o carte de versuri (Inima de diamant de Mihail Gâlățanu) pe care urma să-l scriu pentru „România literară". Totuşi, după un timp mi-am dat seama că marea problemă care îi frământa pe cei prezenți era cum se poate ajunge la primarul oraşului în care se află clădirea. Mi-am alungat din minte cartea de versuri şi am intervenit brusc:

— Bine, dar eu sunt cetățean de onoare al acelui oraş.

Pot oricând să intru la primar...

— Bravo, domnule, au exclamat, pe un plin de reproş, ceilalți. Ne laşi să ne dăm atâta timp de ceasul morții şi abia acum ne spui chestia asta!

In sfârşit, seara, am ajutat pe cineva mai în vârstă din familie să găsească... cheia de la cavou. De ce avea nevoie de cheia de la cavou? Aşa, pur şi simplu, pentru că şi-a amintit că nu-şi aminteşte unde a pus-o şi nu putea să adoarmă. Când am găsit cheia, ostenit, dar mulțumit, m-am dus la computer să citesc mesajele de la eventualele admiratoare. In Inboxuu erau decât reclame pentru Viagra.

1 februarie. Păstrez, de la părinți, cadouri care înseamnă foarte mult pentru mine. Tatăl meu mi-a dăruit maşina lui de scris (o adevărată bijuterie de oțel nichelat, de fabricație germană, care nu s-a defectat niciodată şi funcționează şi acum) ca şi câteva răsaduri de căpşuni, care rodesc de două ori pe an şi au fructe cărnoase, de un

roşu închis, puternic înmiresmate. Maşina de scris n-o mai folosesc, pentru că între timp au apărut computerele şi imprimantele, dar o păstrez cu drag. Căpşunii i-am înmulțit şi, vara, când ud grădina, pe ei îi ud primii (chiar şi acum, în februarie, sunt verzi). De la mama am o plapumă făcută de mâna ei, o plapumă mare şi ocrotitoare, cu care mă învelesc până peste cap nu numai când mi-e frig, ci şi când mă simt obosit de hărțuiala vieții zilnice. Dacă mă dezvelesc în timpul somnului, plapuma singură se întinde la loc şi mă acoperă cu grijă, ca să nu răcesc.

2 februarie. îmi vin în minte şi alte daruri (dintre sutele pe care le-am primit pe parcursul vieții). Le menționez pe

cele mai neobişnuite. Prietenul meu din studenție, George Arion, mi-a dăruit, în 1965, o carte apărută într-un singur exemplar (confecționat de el exclusiv pentru mine), Cum să cerşim de V. Țandură. (Eu i-am dat atunci în schimb o revistă, realizată tot într-un singur exemplar, nu mai ştiu cum se numea, pe a cărei primă pagină putea fi citit poemul La mormântul lui Arian Pumnul de Alex. Ştcfănescu.) Dana Dumitriu mi-a făcut cadou de ziua mea un fluier de arbitru (aluzie la profesia de critic literar). De la o grădină botanică din Jibou am primit un lămâi înflorit. Emil Brumam mi-a trimis prin poştă, tot de ziua mea, o suită de poeme licențioase, caligrafiate pe un caiet de muzică. Un primar din Vama (de lângă Vatra Dornei), dinainte de 1989, mi-a dat ca amintire un fragment dintr-un meteorit căzut în zonă. Avea o luminesccnță stranie şi, până la urmă, sub influența unor filme SF americane, mi s-a făcut teamă de o ipotetică energie malefică şi l-am dus înapoi în munți.

Nichita Stănescu mi-a făcut cadou un poem improvizat pentru mine, în prezența mea, Silex. Anca Boldur-Lățescu mi-a lăsat în fața uşii de intrare în apartamentul meu de la bloc (şi a plecat repede, după ce a sunat la uşă, ca să nu primească mulțumiri) un ghiveci cu un avocado. Măria Marian mi-a adus aici, la grădină, în poşeta, cu ani în urmă, un pui de

salcie plângătoare, care în momentul de față este mai mare decât casa. Domnița mi-a dăruit o şuviță din părul ei frumos (când a hotărât, fără să mă consulte, deşi ea cu totul e proprietatea mea, să treacă la o tunsoare mai scurtă). Un cititor al meu din Roma (nu spun admirator, ca să nu par îngâmfat) mi-a adus în dar un stilou artizanal, placat cu aur, din fondul de protocol al Papei. Fratele meu

14.1

mi-a dăruit un binoclu profesional, cu care văd şi craterele de pe Lună. Mircea Dinescu a gătit cândva, numai pentru mine, un peşte uriaş, prins de el însuşi, şi m-a lăsat să-l mănânc de unul singur, ceea ce am şi făcut (ca răsplată l-am lăsat să câştige o partidă de şah din cele o sută pe care le-am jucat). Sora mea mi-a făcut cadou la sfârşitul anului trecut o cățeluşă-lup, de numai trei săptămâni, Lolita, pe care însă a trebuit să o înstrăinez de curând şi de care mi-e un dor cumplit, şi ziua, şi noaptea.

Iar o chinezoaică din sudul Chinei m-a dus cu ricşa şi nu mi-a luat bani, explicând, într-o engleză la fel de stricată ca a mea, că îmi face cadou călătoria pentru că îi place cum râd.

7 februarie. Pe o stradă dosnică din Bucureşti, o femeie tânără şi frumoasă, dar violent fardată, şi-a desfăcut brusc haina de blană, când am ajuns în dreptul ei, şi... mi-a arătat

totul. Sub haina de blană era complet goală. M-am zăpăcit rău de tot şi, traversând aiurea, era să intru sub roțile unei maşini.

Nudul femeiesc mă tulbură şi acum, la 59 de ani, ca pe un adolescent. Am mai văzut şi eu câte o femeie goală (fie şi în revistele pentru adulți), dar anatomia feminină a rămas pentru mine o problemă neelucidată, un fel de „foşnire de mătăsuri".

Năzăriri ale corpului femeiesc mă întâmpină peste tot, de dimineața până seara. Salcia plângătoare din grădina mea are tot atât de multă feminitate, pentru mine, ca Jennifer Lopez. Ii mângâi mlădițele unduioase ca pe nişte şuvițe de păr în care m-ar îngropa o femeie aplecată asupra mea. Dacă am de ales între a bea din sticlă sau din pahar, beau întotdeauna din sticlă, care-mi dă senzația difuză că sug dintr-un sfârc generos. Până şi momentul în care introduc o dischetă în fanta primitoare a computerului mă înfioară, cu sugestii inavuabile.

Moda bluzelor scurte, care lasă buricul domnişoarelor dezgolit, mă face (nu pot evita rima) fericit. Este exact ca-n visurile mele. Nu credeam că

se vor împlini vreodată. Şi iată că secreta mea utopie a devenit, totuşi, realitate. Dacă le ceream eu femeilor, oricât de politicos, să-mi arate acea fâşie de pântec (de o imensă importanță strategică în viziunea oricărui seducător), sunt sigur că ele m-ar fi acoperit de ocări şi mi-ar fi dat şi cu poşetele în cap. Şi iată că, fără să mişc vreun deget, ceea ce nu îndrăzneam să le cer ele au şi făcut, cu o generozitate princiară.

Am mare noroc că sunt un bărbat trecut şi nicio femeie nu mă mai consideră periculos. Le pot observa pe toate în

linişte, ca un operator TV care, deghizat în copac, filmează de la câțiva metri căprioare în Munții Carpați.

8 februarie. Mă uit minute în şir în curtea unui țăran dintr-un sat de lângă Bucureşti. Câinele, legat cu un lanț gros şi greu, de genul celor cu care se leagă vacile, se plimbă prin fața cuştii lui, dintr-o parte în alta, atât cât îi permite lanțul, nu mai lung de un metru. Este un câine slab şi murdar, care şi-a păstrat încă ceva din voioşia lui înnăscută.

Prin curte trec mereu cu diverse treburi — de la poartă la casă, de la casă la fântână, de la magazie la casă etc. — membrii familiei țărăneşti, de toate vârstele. Niciunul — copil, adult sau bătrân — nu bagă în seamă câinele. Pentru ei câinele pur şi simplu nu există ca ființă, este un fel de sonerie menită să anunțe sosirea vizitatorilor. Câinele, în schimb, se bucură cu înflăcărare ori de câte ori trece prin preajma lui câte unul de-al casei. De fiecare dată crede că omul acela vine la el şi sare fericit în întâmpinarea lui, căzând scurt după fiecare salt, din cauza scurtimii lanțului.

Dezamăgit de zeci şi zeci de ori pe zi, câinele continuă totuşi să creadă în ființa omenească. O salută şi — s-ar putea spune — o sărbătoreşte în felul lui ori de câte o vede, dar ea, ființa omenească, dă dovadă de o nesimțire compactă, iremediabilă.

9 februarie. Altercație, în troleibuzul 86, între o femeie cu multe bagaje şi doi țigani (o fată şi un băiat) care se reazemă de ea (probabil din greşeală, pentru că se privesc unul pe celălalt cu nesaț şi nu mai văd nimic înjur). Femeia protestează vehement. Țiganul, care părea un om oarecum delicat, datorită atitudinii lui de îndrăgostit, o repede pe femeie cu o brutalitate surprinzătoare:

— Ce, fă, eşti nebună?! Stai dracului acasă, nu te lua de oameni!

— Asta-i culmea! Dumneata mă înghesui şi tot dumneata ţipi la mine?

— Cine te înghesuie, fă? Nu vezi cum arăţi? Nu te mai înghesuie nimeni la vârsta ta!

Toată lumea tace, astfel încât sunt nevoit să intervin în apărarea femeii. Ţiganul mă repede şi pe mine, fără ezitare.

— Ce vrei, mă, e gagica ta?

— Nu e. Dar nu e drept ce faci! întâi o împingi şi pe urmă o şi jigneşti.

Ţiganul pare derutat de faptul că îi vorbesc calm, explicativ. Mi se adresează din nou, de data aceasta cu o voce mai scăzută:

— Ea m-a împins. Eu nu i-am făcut nimic. Şi tot ea strigă la mine.

— Chiar dacă ar fi aşa, de ce nu eşti mai bun? Nu vezi că e o femeie în vârstă? Puteai să ai grijă să nu o împingă alţii.

Puteai să o ajuţi sâ-şi pună bagajele pe un scaun. Nu ţi-e milă de ea? Nu ai suflet?

Nu mai spune nimeni nimic. Cobor la Piaţa Romană şi merg pe Magheru. După vreo sută de metri, când uitasem cu totul de incidentul din troleibuz, mă ajung din urmă ţiganul şi ţiganca. Tresar şi mă gândesc că vor să mă atace.

Mă pregătesc (sufleteşte) să mă apăr. Dar ei vor cu totul altceva: să rectifice o eroare. Vorbeşte ţiganca:

— Să ştiţi că nu e rău. E bun. Vă spun eu că e bun.

Mă impresionează acest neaşteptat moment de comunicare, aproape că-mi dau lacrimile.

2.156

13 februarie. Oamenii necultivaţi de azi nu-i respectă deloc pe intelectuali. Au de pierdut şi unii, şi alţii.

S-a ajuns aici pentru că, decenii la rând, în timpul comunismului, intelectualii au fost trataţi cu dispreţ în mod oficial. Pe vremea lui Ceauşescu, aflându-mă în vizită într-un sat, în timpul campaniei agricole, am văzut un grup mare de profesori, medici, jurişti, funcţionari aduşi de la oraş ca să participe la strângerea recoltei. Fuseseră transportaţi cu două camioane. Stăteau toţi, stingheri, la marginea unei tarlale. Cei care erau solicitaţi se desprindeau din grup şi se duceau să muncească. La un moment dat l-am auzit pe un ţăran strigând către alt ţăran:

— Bă, Gheorghe, adu, bă, vreo patru intelectuali şi pe rândul meu!

2-156

14 februarie. Azi e ziua de naştere a tatei. Tată, tată, ce fericit aş fi să-ți pot da un telefon acolo şi să-ți mai aud măcar o dată vocea!

Eu mi-am construit o casă pe terenul pe care îl ştii şi m-am şi mutat în ea. N-am fost destul de atent când îmi explicai ce lucrări trebuie să fac iarna în grădină şi acum nu mai am pe cine să întreb.

Mama a murit şi ea, la scurtă vreme după moartea ta.

Noi, cei trei copii ai tăi şi ai ei, o vizitam foarte des (Sanda şi Florin — zilnic, eu — la două-trei zile), dar întâmplarea a făcut să moară în zori, singură, în fotoliu.

In România treburile merg prost, chiar dacă lumea se agită şi creează impresia de activitate. Oamenii s-au urâțit mult, sunt de nerecunoscut. Toți se gândesc la bani, vorbesc de bani şi renunță oricând la bun-simț pentru bani.

îmi pare rău că nu pot să-ți dau şi veşti bune. Mi-e tare dor de tine, aş renunța şi la grădină, şi la casă, numai să te mai văd o dată şi să te pot strânge în brațe.

15 februarie. De câțiva ani nu mai simt deloc dorința să plec în străinătate. Chiar acum zece minute am refuzat o invitație — foarte ademenitoare — în Franța.

Dacă mă gândesc bine, nu am învățat mare lucru din călătoriile mele în diferite țări. Tot ce ştiu despre lume ştiu din cărți. Puține — şi insignifiante lucruri — mi-au rămas în minte din drumurile pe care le-am făcut.

Din SUA țin minte o sculptură reprezentând un pistol uriaş cu țeava înnodată. Pistolul, aşezat pe un soclu în vecinătatea sediului ONU din New York, simbolizează simplist şi demagogic dorința de pace. M-am întrebat,

văzându-l, dacă asta-i tot ce au fost în stare să creeze americanii în materie de pax-simbol

In China, chiar la prima plimbare prin Beijing, m-a oprit o chinezoaică frumoasă şi m-a rugat să o las să mă mângâie pe burtă. M-am simțit în al nouălea cer şi i-am dat cu entuziasm acordul, dar în scurtă vreme am aflat că nu era vorba de obişnuitul meu succes la femei, ci de o superstiție a chinezilor, conform căreia dacă mângâi un individ gras pe burtă ai noroc (cam aşa cum se crede la noi că ai noroc dacă atingi un coşar). întâmplarea aceasta, măgulitoare-

dezamăgitoare, mi-a rămas în memorie mai vie decât vizitarea Oraşului Interzis.

Amintirea cea mai persistentă din Rusia (unde am fost înainte de 1989) este aceea a unei cozi imense la care am stat, într-unui dintre cele două supermagazine din Moscova, ŢUM sau CUM (nu mai țin minte care dintre ele), ca să cumpăr lenjerie de damă (de negăsit pe atunci în România). Eram singurul bărbat printre zeci şi zeci de rusoaice. Aproape toate erau mari şi puternice, adevărate zdrahoance, şi mă înghesuiau cumplit. Simțeam că iese sufletul din mine. Una dintre ele m-a scos în afara cozii ca pe un nimic, cu o năprasnică lovitură de şold. Mi-am adus aminte imediat versurile lui Emil Brumam. „De dimineața până seara/ Visez la şoldul tău, Tamara."

In Irlanda, la Dublin, pe o ploaie deasă, am ajutat două domnişoare îmbrăcate în fulgarine galbene, cu glugă, să ducă în magazia unei biserici pachetele cu publicații religioase descărcate dintr-o furgonetă pe trotuarul din fața bisericii. Speram că prin acest gest voi câştiga simpatia domnişoarelor şi acolo, în întunericul magaziei, voi primi, cine ştie, o mângâiere pe obraz ca răsplată sau poate chiar un sărut fugar sau... Când am terminat treaba, domnişoarele mi-au îndesat o bancnotă de 10 lire sterline în mână şi au dispărut în noapte. M-am simțit jignit şi frustrat.

Dintr-un bărbat misterios şi tandru, dintr-un Jean Valjean care apare din întuneric şi o ajută pe Cosette să ridice găleata prea grea, ele m-au Uansformat într-o secundă într-un străin disperat, care a câştigat 10 lire sterline ca hamal!

Totuşi, n-am aruncat bancnota. Cu ea i-am cumpărat Domniței un ruj minunat, din primul magazin de cosmetice.

158

20 februarie. Sunt la Petroşani, pentru a participa la întâlniri cu cititorii de literatură. împreună cu mine se află Gabriel Chifu, poet şi prozator, secretar al Uniunii Scriitorilor. Ni se alătură Varujan Vosganian, aflat aici în calitate de Ministru al Economiei şi Comerțului, dar având şi funcția de vicepreşedinte al Uniunii Scriitorilor. Inițiativa acestor întâlniri a avut-o nonconformistul, fermecătorul profesor de română, de la Liceul de Informatică, Minai Barbu, susținut de un lider sindical al minerilor, Adrian jurca.

Il studiez atent, fără ştirea lui, pe Adrian Jurca, gândindu-mă că este... succesorul lui Miron Cozma şi încercând să înțeleg ce aspirații are. Nu-i nevoie să fac prea mari eforturi de descifrare, pentru că mi se confesează chiar el:

— Vreau să şterg amintirea lăsată de mineriade. Vreau ca lumea să afle mai multe despre mineri şi să-i respecte din nou.

Ce deosebire între el şi Miron Cozma! Miron Cozma a adus minerii la Bucureşti. Adrian Jurca a adus scriitorii la Petroşani!

21 februarie. Spectacol de poezie la Teatrul Național, susținut de Ion Caramitru, Johnny Răducanu şi, de dincolo de moarte, de Nichita Stănescu, ale cărui poezii straniujucăuşc îi iluminează, îi transportă în altă lume pe spectatori. Culmea este că mă aflu aici nu cu Domnița, ci cu o tânără şi superbă domnişoară, Alina Rump, la care toți cunoscuții mei se uită cu coada ochiului. Când se termină spectacolul, unii dintre ei se prefac că nu mă văd, dându-mi de înțeles că păstrează discreția, că nu vor povesti nimănui cu cine m-au văzut. Alții, însă, nemiloşi, cu un zâmbet plin de cruzime, mă întreabă brutal:

— Ce faci, Alex? Unde e Domnița?

De fapt, Domnița ştie că sunt cu Alina la teatru, iar Alina ştie că sunt căsătorit cu Domnița. Alina (tânără admirabilă, cu studii strălucite făcute în țară şi în străinătate) este fiica unor prieteni ai noştri, Lidia şi Radu Rump.

22 februarie. Aici, în casa de la țară, de câteva zile, nu mă mai uit televizor. Ce fericire! Parcă m-am operat de cataractă şi văd din nou lumea aşa cum e (televizorul opacizează cristalinul nu cu un alb lăptos, ci cu o sarabandă de culori țipătoare; efectul de orbire e însă acelaşi). Parcă mi-am scos din urechi dopurile de zgomote infernale (voci agresive, împuşcături, muzici stridente) şi aud, în sfârşit, şi fâsâitul vântului în crengile pomilor din grădină.

Pe de altit parte, este evident că am devenit dependent de televizor. Din când în când mă aşez într-un fotoliu din living şi caut automat telecomanda. Sunt copilul de curând înțărcat care întinde gura în întuneric după sânul mamei.

23 februarie. Ce greşeală! Urmăresc o emisiune la televizor şi, bineînțeles, mă enervez. Doru Buşcu şi Traian Ungureanu, ca invitați ai lui Robert Turcescu, polemizează pe tema anti- şi pro- Traian Băsescu. Doru

Buşcu îl acuză pe Traian Ungureanu că în mod interesat îl susține pe preşedintele țării, întrucât i s-a promis că va fi numit ambasador în Anglia.

Acuzația aceasta, pronunțată cu un dezgust de om superior de Doru Buşcu, mă siderează. Credeam că numai oamenii necultivați gândesc aşa. Cum poate Doru Buşcu să considere că funcția de ambasador este o... răsplată, un fel de tort cu frişca oferit cadou unui prieten. O asemenea funcție înseamnă înainte de toate competență, muncă, responsabilitate. Ar fi bine pentru România ca un om de valoarea lui Traian Ungureanu, bun cunoscător al limbii şi societății engleze, să accepte să fie ambasador la Londra. Iar pentru el asta ar

160.

însemna o sarcină dificilă, un efort ieşit din comun, pe care nu oricine este dispus sau este în stare să-l facă.

Numai în România s-a ajuns la acest mod meschin de a gândi, la acest cinism, aproape generalizat: primirea unei funcții este considerată o afacere necurată. îmi plăcea să cred însă că un om ca Doru Buşcu, care trece drept intelectual, nu gândeşte aşa.

In mod curios, Traian Ungureanu, sensibil şi timid, se fâstâceşte, caută justificări, anunță că nu va mai fi numit ambasador. Toată discuția e greşită. închid brutal televizorul.

Multă vreme de acum încolo n-am să-l mai deschid.

25 februarie. Mă acostează pe stradă un prozator care de ani de zile îmi tot reproşează că nu scriu despre el. Uneori este umil, alteori — agresiv. Acum este agresiv. îl liniştesc, cu tact.

După ce rămân, în sfârşit singur, mă gândesc că n-am să-i pot îndeplini niciodată dorința pentru că nu are absolut deloc talent şi nu vreau să mint.

Apoi, mă gândesc cu melancolie la... soarta mea. în calitate de critic literar, m-am străduit toată viața să nu fac

compromisuri, dar tot am făcut. Şi de fiecare dată suferința mea a fost mult mai mare decât aceea pe care eventual am provocat-o cititorilor.

Pe de altă parte, am remarcat faptul că lumea literară m-a sancționat pentru compromisurile făcute, dar şi mai tare m-a sancționat pentru... refuzul de a face compromisuri.

Este ceea ce mi se întâmplă în momentul de față, după ce am publicat Istoria literaturii române contemporane. întrucât consider această carte —

trebuie să fiu, iată, patetic! — cartea vieții mele, m-am străduit să nu fac în paginile ei niciun compromis, mi-am reprimat sentimentalismul (principala cauză a compromisurilor, în ceea ce mă pliveşte) şi, drept urmare, am declanşat, o furtună de proteste, unele foarte asemănătoare cu nişte accese de isterie.

Dacă aş fi tânăr, în curs de formare, aş putea crede că societatea vrea de la mine să fac compromisuri, şi că mă sancționează că nu le fac. Din fericire, nu mai sunt tânăr...

1 martie. Ce mărțişoare urâte pe tarabe! Făcute pentru fi aruncate imediat după primire! De altfel, nici nu pot fi purtate. Dacă le scoți din plicul de plastic transparent în care sunt înghesuite, se desfac în părțile componente.

Femeile nu şi le pot prinde în piept şi, probabil, nici nu-şi doresc asta. Le colecționează ca pe nişte trofee. Le arată celor din jur. Dar apoi se descotorosesc repede de ele.

2 martie. Văd filme pornografice pe un canal IV care transmite filme pornografice non-stop. N-am mai văzut de mulți ani asemenea filme. S-a schimbat fantastic — în rău — reprezentarea actului sexual. S-a ajuns la o animalizare deşănțată şi la o înjosire cinică a ființei omeneşti, în special a femeii. Toate „actrițele" avi zona pubiană complet rasă,

pentru a fi etalată exclusiv carnea, ca într-un galantar de măcelărie. Vaginul este desfăcut la maximum (de ele sau de parteneri), astfel încât să devină vizibilă interioritatea Iui, confundabilă cu aceea a unui intestin. De altfel, intestinul propriu-zis este şi el explorat grotesc, prin lărgirea brutală a orificiului anal în fața camerei de luat vederi. Bărbații, mulți cu figuri de infractori şi cu tatuaje puerile pe umeri sau pe brațe, trag câte un scuipat în sexul femeii sau în fundul lor şi apoi îl ling. Când fac sex oral, le pălmuiesc pe femei peste obrajii bombați de penisul lor (şi ele icnesc de durere, străduindu-se să simuleze plăcerea) sau îşi înfig falusul de care sunt foarte mândri atât de adânc în gâtlejul partenerelor, încât le determină să tuşească sau chiar să aibă spasme de vomă.

Şi mai jalnic este faptul că adeseori şi bărbații, şi femeile se uită rânjind spre aparatul de filmat, de unde reiese că nu uită de ci înşişi atunci când fac dragoste.

Filmele n-au niciun story, toți se regulează la nesfârşit.

Mişcarea de du-te-vino a penisului (sau a înlocuitorului lui din sticlă, din material sintetic etc.) este urmărită minute întregi, de aproape, încât de la un moment dat îți vine să crezi că vezi, la Discovery, un film documentar despre o fabrică de pompe.

5 martie. Mai avem de aşteptat o zi-două şi gata, vine primăvara. Ştiu exact ce se va întâmpla în grădina mea.

Pământul va ieşi de sub zăpada imaculată burzuluit, țepos, acoperit de tulpini lemnoase frânte şi frunze moarte. Va trebui să-l greblez şi să dau foc grămezilor de uscături.

Apoi, treptat, din țărâna impură îşi vor face loc spre lumină, ca nişte lănci de puritate, primele fire noi de iarbă şi ghioceii (am şi ghiocei în grădină). O materie aparent

informă, mâzgoasă, plină de gunoaie, pământul, de atingerea căruia domnişoarele se feresc oripilate, va produce, încă o dată, „verde pur, vis de-albastru şi azur". La fel, din crengile zgrunțuroase ale pomilor se vor desface flori albe şi roz, a căror privelişte te îmbată şi te face să te îndrăgosteşti instantaneu de oricine se află în preajmă, de fata din vecini care a venit să-ți aducă într-o găleată lapte proaspăt sau de propria ta nevastă.

10 martie. Sunt în casa de vacanță a lui Nicolae Manolcscu de la Câmpulung, împreună cu Domnița. Din cerdacul casei se văd până departe munții, cu sate răsfirate pitoresc pe versanții lor.

Aici, la periferia oraşului, se trăieşte tot ca într-un sat.

Oamenii au livezi, cresc vaci, trebăluiesc de dimineața până seara prin curți, îi salută pe necunoscuți. Pe Nicolae Manolescu îl respectă ca pe un personaj legendar, dar, dacă îi întrebi, nu pot să explice în ce constă valoarea lui.

Urcăm pe ulița în pantă, spre oraş. Nicolae Manolescu îmi arată casa lui Horia-Roman Patapievici. Ce uliță! Ar merita pavată cu aur. Şi nu e pavată nici măcar cu piatră de râu...

La piață, îl urmăresc pe Nicolae Manolescu făcând cumpărăturile. E un spectacol de neuitat. Marele critic evaluează dintr-o privire mărfurile, se hotărăşte rapid, nu se răzgândeşte. De fapt, nu cumpără, ci face o antologie de mărfuri. Este generos într-un mod rațional şi ironic într-un mod elegant. Asemenea lui Gabriel Liiceanu, care l-a descris pe Constantin Noica aprinzând focul în sobă, am să-l descriu şi eu, cândva, pe Nicolae Manolescu făcându-şi cumpărăturile.

2.56

11 martie. Călătorie cu maşina de la Câmpulung la Braşov, printre munți. In maşină se mai află — în afară de mine şi de Domnița — Nicolae Manolescu şi Irina Horea.

Aflu cu acest prilej că Nicolae Manolescu a străbătut de-a lungul anilor, pe jos, toți munții din țară. Cunoaşte zeci şi zeci de trasee, evocă vârfuri, creste, văi şi hornuri, vorbeşte de roci de sedimentare şi şisturi bituminoase. In mod uimitor, şi Irina Horea ştie aproape totul despre munți, pe care i-a colindat cu cortul în spate. Ajungem într-un loc privilegiat, de unde se pot vedea şi Bucegii, şi Omu, şi Piatra Craiului. Ne dăm jos din maşină şi ne uităm de jur-împrejur.

Eu confund Valea Ialomiței cu Valea Dâmboviței, Bucegii cu Piatra Craiului, trecătorile cu hornurile. Drept urmare, mă compromit definitiv în ochii celor doi. Nicolae Manolescu, în special, mă priveşte ca şi cum l-aş fi confundat pe Mircea Muthu de la Cluj cu Titu Maiorescu de la Iaşi.

2-163

P.S. Joc de cuvinte simpatic al lui Nicolae Manolescu, referitor la faptul că peste tot ți se cere codul numeric personal: „în țara asta nu se poate trăi fără CNP şi fără CTP".

12 martie. Trădare! Trădare! Trădare! Chiți mă înşală, de mai mulți ani! Am aflat asta chiar azi-dimineață, când am ieşit în curtea blocului" (am dormit în apartamentul de la Bucureşti), chemat de miorlăiturile disperate ale unei pisici (care putea fi şi Chiți) atacate de un câine. La ieşirea din bloc m-am lovit nas în nas de un vecin care şi el credea că pisica îi fusese atacată.

— Bântuie pe aici un câine vagabond, uriaş, care omoară pisici, mi-a spus el îngrozit.

— Aveți şi dumneavoastră o pisică?

— Da, una foarte drăguță, Pisi, dar lipseşte mereu de acasă...

Am ieşit amândoi în curtea blocului, îngrijorați, şi deodată am văzut-o pe Chiți coborând precaută dintr-un copac, unde se refugiase de frica dihăniei lătrătoare.

— Chiți! am strigat eu, fericit.

— Pisi! a strigat şi vecinul meu, tot fericit.

M-am uitat înjur şi n-am văzut nicio altă pisică. Vecinul meu îi spunea „Pisi" lui „Chiți"!

— O confundați, am spus eu ferm. Asta e Chiți!

— Ba dumneavoastră o confundați, mi-a replicat el. E Pisi a mea, o recunosc dintr-o mie.

Aşa am aflat că Chiți are doi stăpâni, pe mine şi pe el, fără ca unul să fi ştiut până acum de celălalt! Ce trădătoare!

La mine venea şi se pisicea, dându-mi de înțeles că se bucură nespus că mă vede! Mânca din palma mea, dormea în brațele mele, cu aerul că se topeşte de dragoste. Şi apoi,

sub pretextul că mai iese pe afară, se ducea la el şi făcea exact, dar exact, aceleaşi gesturi de tandrețe!

15 martie. Florin mi-a adus în dar trei smochini şi mă ajută să-i sădesc. Este profesor universitar, conduce doctorate, are o soție frumoasă, Mihaela, medic pediatru foarte apreciat, şi un copil încântător, Toma, dar eu tot... fratele meu mai mic îl consider. Il trimit ca pe un băiat de alergătură să aducă o găleată cu apă de la fântână, îi cer să țină smochinul în timp ce eu bătătoresc pământul în jurul lui.

Intre noi nu e decât o diferență de trei ani şi jumătate.

Pe vremea când eu aveam şaisprezece, iar el doisprezece şi jumătate, această diferență conta. Dar acum, când amândurora a început să ne încărunțească părul, ea nu mai înseamnă nimic. Şi totuşi, relația de altădată s-a păstrat.

îmi aduc aminte cum, elevi fiind, mergeam amândoi la pescuit pe despletitul râu Moldova, singuri în întinderea

necuprinsă, arşi de soare şi cu părul răvăşit de vântul prietenos al verii. Eram fericiți. Ne însoțea doar o cățea-lup, Ozana, care urmărea mai atentă decât noi pluta undiței şi ne anunța, printr-un lătrat discret, când o vedea zvâcnind.

Smuceam atunci undița şi scoteam din apa ca „de bulgări de lumină", eu sau Florin (nu contează cine anume, bucuria era aceeaşi) câte un peşte argintiu. Lui Florin îi era milă să smulgă acul din gura peştelui şi...

— Mai bătătoreşti mult?

Tresar şi îmi dau scama că apăs pământul mecanic cu piciorul de vreun sfert de oră.

— Te gândeai la altceva?

— Lasă comentariile! Mai adu o găleată cu apă!

20 martie. Mi-am făcut un obicei pervers: când văd la televizor un politician, un om de afaceri, un actor ş.a.m.d., încerc să-mi imaginez cum ar reacţiona dacă s-ar îndrăgosti. Ce anume i-ar spune femeii iubite...

Acum am în faţă imaginea unui miliardar care mişcă din buze vorbind despre fotbal. Dau sonorul la minimum, şi îmi închipui o declaraţie de dragoste făcută de el:

„Femeie! Tu nu eşti femeie, eşti dracu'! Ce-ai făcut tu, cum ai făcut tu, că mi-ai sucit minţile şi numai la tine mă gândesc? Eşti pentru mine — mi-a explicat mie Dan Pavel cum se cheamă chestia asta — o «obsesie». Te văd peste tot, chiar şi pe gazon, la meciurile de fotbal. In loc să-l văd pe arbitru, îmbrăcat în negru, te văd pe tine, goală: alergi pe teren şi-mi faci semne cu mâna.

Eu sunt căsătorit, femeia lui Dumnezeu, şi eu judec creştineşte, pentru mine nevasta e una pe Pământ. Ca şi ţara. Pentru mine nevasta şi ţara sunt tot ce am mai sfânt.

De nevastă mă ocup noaptea, de ţară mă ocup ziua, de tine

când să mă mai ocup? Eşti o jigodie, asta eşti, te-am citit din prima clipă, dar uite, chiar acum, când îţi zic jigodie, te iubesc de mă topesc.

De ce nu mă laşi, muiere, în pace? Până mai ieri îl visam numai pe ăla ras în cap, de la fisc, acuma te visez şi pe tine, tot rasă, ştii tu unde, trebuie să ştii, că erai şi tu în vis şi sigur ţi-aduci aminte.

Am zis-o şi-o mai zic: eu am bani, că Dumnezeu mi-a dat bani, şi-ţi cumpăr un bărbat cum vrei tu. Pun la bătaie, la nevoie, şi un miliard de euro, numai să nu mă mai ispiteşti şi să mă împingi să cad în păcat. Ţi-l cumpăr şi pe Schwarzencgger, sau poate îl vrei pe Ronaldinho, tu hotărăşti; atâta doar să nu mi-l ceri pe Cristian Tudor Popescu, că ăsta nu e creştin.

îmi vine să-i strâng de gât şi pe Schwarzencgger, şi pe Ronaldinho, când mă gândesc că ţi-ar cădea cu tronc.

Că eu te iubesc ca un nebun, chiar dacă nu vreau să te iubesc, că nu vreau, ăsta-i adevărul. Poate că mai bine ar fi să te culci cu mine, în scop — tot Dan Pavel mi-a explicat cum se pune problema — «terapeutic». Să te culci cu mine o singură dată, atât, o singură dată. Hai, femeie, nu te lăsa rugată, că unul sunt eu în ţara asta şi eu nu mă rog de nimeni. De ce nu vrei, jigodia dracului, hai, fii deşteaptă, măcar să văd cum ar fi dacă ar fi.

Hai, puțin, măcar un început, şi nu-ți mai cer nimic, în viața mea! îți jur, uite, mă şi închin!"

23 martie. Mă întâlnesc, la Radio, cu Ana Blandiana şi Daniel Cristea-Enache. Teodora Stanciu, fermecătoarea Teodora Stanciu, realizatoarea emisiunii pentru care am venit toți trei să facem înregistrări, ne primeşte, ca de obicei, cu multă căldură. Vorbim, râdem, mâncăm prăjituri şi

2.61

bem cafele, ne simțim ca în vremurile bune din studenție.

Ana Blandiana, cunoscută pentru gravitatea ei, ştie şi să se joace. Toți oamenii superiori ştiu să se joace. îmi aduc aminte cum odată, la Oneşti, la „Zilele Culturii «G.

Călinescu»", am fost invitați mai mulți participanți, la sfârşitul manifestărilor, într-o livadă de cireşi plini de cireşe. Ana Blandiana şi-a făcut cercei din cireşe. Arăta superb, ca o zeiță păgână.

întors la Bucureşti, am povestit unei poete ambițioase (şi netalentate) acest episod, iar ea, dornică să o concureze pe Ana Blandiana, s-a repezit la frigider (mă aflam la ea acasă), a scos două perechi de cireşe şi şi le-a agățat de urechi. Nu-i stăteau deloc bine. Parcă fusese bătută cu fructe, într-o piață, şi purta urmele încăierării. în plus, peste câteva zile am aflat că s-a îmbolnăvit de otită, fiindcă cireşele, scoase de la frigider, erau foarte reci.

25 martie. îi avem ca musafiri, în casa de la țară, pe Dan C. Mihăilescu şi Tariia Radu. Ce pereche frumoasă! Sunt împreună de o viață. Au intrat în mitologia vieții literare.

Poate se mai ceartă şi ei câteodată, dar în timp şi-au armonizat mişcările, astfel încât existența lor seamănă cu un dans în doi. Dan, lucid-exuberant, nesupus, dar curtenitor, Tania, discret-ironică, delicată, bodyguard îngeresc al lui Dan, pe care îl apară mai ales de propriile lui fantasme.

Dan vorbeşte exact ca în faimoasa Iui emisiune TV „Omul care aduce cartea". (Se poate spune şi invers: la televizor vorbeşte exact ca în viața de fiecare zi.) Este mereu inteligent, inventiv, nu se plictiseşte niciodată şi nu devine plictisitor. Când povesteşte cum obişnuieşte să mănânce un tort (tacticos, felie după felie, până îl termină) sau cum şi-a amenajat casa de la țară (unde are şi vaci cu viței), este

la fel de original şi de capdvant ca atunci când comentează cărți. Tot ce spune ar trebui înregistrat. El nu face parte dintre acei intelectuali care strălucesc numai în fața camerelor de luat de vederi, pentru ca după terminarea emisiunii să se scufunde din nou, cu voluptate, în mediocritate. Gândirea lui funcționează necontenit, ia maximum, oferind celor din jur un spectacol de inteligență non-stop.

Ce bine ar fi să urmărim cu toții un asemenea spectacol, în loc să ne uităm ore întregi la furculițele cu care un miliardar şi tânăra lui soție duc la gură mâncăruri scumpe!

29 martie. Stropesc gazonul cu furtunul. Am soarele în spate şi, în pulberea de apă pe care o împrăştii asupra ierbii, se formează un curcubeu. Un curcubeu care se deplasează odată cu mine! Un curcubeu la purtător!

Mi-e ruşine să scriu negru pe alb că sunt fericit. Dar sunt.

30 martie. Stau de vorbă cu un țăran de vârsta mea.

încarcă bălegar într-o roabă. îşi întrerupe munca, bucuros că am răbdare să îl ascult. Este nebărbierit de multă vreme, poartă un fes jerpelit în cap şi înoată în haine largi, decolorate de îndelungă purtare. Mă uit fascinat la el pentru că...

îmi seamănă. Este înalt de 1,87, exact ca mine, lat în spate, puternic, dar şi gras, cum sunt şi eu. îmi seamănă şi psihic:

aspiră spre altceva decât ceea ce îi oferă viața de fiecare zi, uneori parcă visează cu ochii deschişi. Fiind însă complet necultivat, nu se poate analiza, nu ştie ce se întâmplă cu el şi nici nu e în stare să explice spre ce anume aspiră.

Foloseşte o limbă română precară, exprimându-se mai mult prin interjecții, grimase şi gesturi. Totuşi, are umor.

De câte ori apare un trecător pe uliță, îi vorbeşte „la

Dacă n-aş fi făcut şcoală, aş fi avut şi eu viața lui. Tocmai de aceea nu-mi pot desprinde privirea de la el.

Există, totuşi, şi ceva care ne deosebeşte flagrant, şi anume faptul că el se plânge de tot felul de suferințe fizice, ceea ce eu nu fac niciodată. Le descrie amănunțit şi se văicăreşte ca o babă. Povesteşte cum merge la medici, ce tratamente urmează, ce rezultate (nesatisfăcătoare) obține.

Culmea este că toate afecțiunile pe care le are el le am şi eu. Dar nu mă simt niciodată deznădăjduit. De ce? Pentru că nu-mi dau atât de multă importanță. El se consideră

centrul universului. Eu — doar un locuitor de undeva de la periferia lui, cu totul şi cu totul insignifiant.

31 martie. Ana Blandiana îmi dă telefon din Gara de Nord (de unde şi-a cumpărat „România literară" imediat după ce a coborât din trenul care a adus-o de la Iaşi) ca să-mi mulțumească pentru modul (respectuos) în care i-am publicat eseul Băşcălia la români. Rămân siderat pentru că lucrurile stau exact invers: şi eu, şi miile de cititori ai revistei ar trebui să-i mulțumim Anei Blandiana pentru extraordinarul text pe care ni l-a dăruit şi în care defineşte extrem de pătrunzător (cum nu a mai făcut-o nimeni de la Lucian Blaga până azi) felul de a fi al românilor. Ideea principală a autoarei este că românii nu pot stabili un raport de egalitate cu cei din jur, că li se simt inferiori şi că, drept revanşă, îşi bat joc de ei. Este vorba de un complex de inferioritate remediat grotesc printr-unul de superioritate. Este vorba de o comportare de slugi care stau cu capul plecat în fața stăpânului, dar îşi fac cu ochiul, rânjind, când el nu e atent. Nici urmă de dispreț din partea poetei în această caracterizare: doar o luciditate dureroasă, doar o impresionantă participare sufletească la viața celor în mijlocul cărora s-a născut. Ana Blandiana se numără printre foarte puținii intelectuali români de azi cărora le pasă de țara lor. Dacă ar fi citite cu atenție (de intelectuali, de oamenii politici, de toți cei de care depinde într-un fel sau altul soarta României), reflecțiile Anei Blandiana ar putea produce o mutație în conştiința publică.

1 aprilie. Toto Cutugno, la emisiunea de inaugurare a postului TV Romantica (în noua formulă, inteligentă, concepută de Teo Trandafir), cântă, printre altele, „Io sono italiano, un italiano vero"... Ce bine îi stă unui italian să se

laude cu faptul că este italian! Şi ce prost îi stă unui român să se laude cu faptul că este român! De ce? Pentru că românul, spre deosebire de italian, o face neconvins. Şi pentru că dacă totuşi, într-un moment de înflăcărare, ar cânta „Sunt un român, un român adevărat...", ar avea grijă românii aflați prin preajmă să zâmbească ironic şi să-l descurajeze.

2 aprilie. îmi amintesc de o poezie compusă — de data asta chiar compusă — la nouă ani, în clasa a doua, de fapt, în vacanța dintre clasa a doua şi clasa a treia, în satul bunicii mele. Țin minte totul amănunțit. Intr-o

noapte s-a răspândit vestea că undeva, la marginea satului, arde o casă. Eu, frații mei şi bunica ne-am îmbrăcat în grabă şi ne-am dus la fața locului. Casa era cuprinsă în întregime de flăcări.

Intr-o parte a ei, grinzile de lemn, incandescente, se frângeau şi se prăbuşeau în jerbe de scântei. Oamenii se organizaseră ireproşabil. Aşezați într-un şir neîntrerupt, de la fântână până la casă, îşi dădeau din mână în mână gălețile cu apă, extrem de rapid.

A doua zi m-am aşezat la „masa de scris" şi am aşternut pe hârtie, cu inevitabilele ştersături de pe manuscrisul unui „poet", poemul Incendiul:

„In flăcări arde-o casă-n noapte,/ Toți oamenii s-au adunat,/ Pe ici, pe colo se-aud şoapte/ Vorbind de ce s-a întâmplat.// Părând o feerie-a nopții,/ Scântei se-mprăştie în sus,/ Aduce la mulți mari emoții,/ Insă de apă e răpus."

Remarc o exprimare stângace: „şoapte vorbind". Dar „aduce" la singular nu este un dezacord, cum pare.

Folosindu-l, aveam în vedere ca subiect cuvântul din titlu, incendiul. Am scris deci poemul ca pe o „compunere", pe

o temă dată, aşa cum ni se ceruse de atâtea ori, la şcoală (la şcoală însă, prin compunere se înțelegea proză).

De unde ştiam cuvântul „feerie"? Dar „răpus", care este un termen livresc? Probabil şi expresia „pe ici, pe colo" provine dintr-o carte de versuri citită la vârsta aceea.

Sau din manualul şcolar.

Poemul întreg nu spune nimic despre mine. Este o fereastră falsă, opacă. Mi se pare dezamăgitor să existe un document de atunci, iar el să nu aibă nicio semnificație în legătură cu mine.

7 aprilie. Mi-au înflorit toți cireşii şi o parte din vişini şi pruni. Este o desfăşurare de alb, deopotrivă delicată şi grandioasă. O paradă a imaculării. O sugestie de nuntă şi fericire. Când ies în grădină am impresia că am murit şi că am ajuns în Paradis.

Mă aşez în iarbă, sub unul dintre cireşi, şi îl privesc proiectat pe cerul albastru. Miile de flori albe, deschise extatic, freamătă uşor şi strălucesc în soare. Simt că nu merit atâta frumusețe. Eu ce ofer lumii în schimb? Un corp greoi şi uzat, o minte plină de gânduri impure.

8 aprilie. „Hristos a înviat!" Este frumos să spui aceste cuvinte într-o grădină cu pomi înfloriți. îmi sosesc rând pe rând musafirii. Ca să îi provoc,

o chem pe Domnița sub un cireş înflorit şi îl scutur asupra ei. Ninge cu petale, ca în romanele lui Ionel Teodoreanu. Am un succes imens.

Toate doamnele şi domnişoarele venite în vizită vor şi ele să fie supuse acestui tratament care transformă instantaneu o femeie în zeiță. Mă înconjoară cu nerăbdare, îşi revendică flecare prioritatea. Le cer să stea la rând, într-un mod organizat. Mă simt important, ca o alimentară în timpul lui Ceauşescu.

2.170

CUPRINS

Pentru comenzi, şi informații adresați-vă la:

Editura CORINT Difuzare şi Clubul Cărții

Splaiul Independenței nr. 202 A, Sector 6, Bucureşti Tel: 319.88.22, 319.88.33, 319.88.55 Fax: 319.88.66 E-mail: vanzari@edituracorint.ro Magazinul virtual: www.edituracorint.ro

gara de nord

bd. dinicu golescu

calea f levnei

carrefour orhideea

's « I o

| kissfm |

institut cercetări chimice

anefs | |

splaiul independentei

splaiul independentei

Format: 16/54x84 Coli tipo: 17

Tiparul executat Ia S.C. DON STAR S.R.L. Galați Str. 1 Decembrie 1918 Nr. 23, Tel./Fax: 236 492587 E-mail: donstargalati@yahoo.com